

Ali Fırat

KÜRDİSTAN'DA KİŞİLİK SORUNU

MELSA
YAYINLARI

Cilt I

ALİ FIRAT

**KÜRDİSTAN'DA
KİŞİLİK SORUNU
I**

MELSA Yayınları : 20
Düşünce Dizisi : 6

Birinci Baskı : Şubat 1992
Dizgi : PIYA
Baskı : Gül Ofset
ISBN 975 - 345 007 - 9

ALİ FIRAT

**KÜRDİSTAN'DA
KİŞİLİK SORUNU
I**

**MELSA
YAYINLARI**

Piyerloti Caddesi No : 85 D/2-B Çemberlitaş - İstanbul
Tel : 516 72 01

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİNİN NOTU	7
ÖNSÖZ	9
GİRİŞ	11
BÖLÜM 1	
TARİH BOYUNCA KİŞİLİK	25
BÖLÜM 2	
KÜRDİSTAN'DA KİŞİLİK SORUNU	58
BÖLÜM 3	
DEVRİMCİ MİLİTANIN ÖZELLİKLERİ	86
1- Dünyaya Bakış Açısı Sağlam Olmalıdır	99
2- Teoride Doğru Bir Kavrayışa Ulaşmalıdır	104
3- Doğru Bir Program Anlayışına Sahip Olmalıdır	117
4- Doğru Siyasi- Askeri Strateji ve Taktiklere Hakim Olmalıdır	122
5- Leninist Örgüt ve Eylem Anlayışına Ulaşmalıdır	132

YAYINEVİNİN NOTU

Çağımızda, proleter devrimler ve ulusal kurtuluş hareketlerine önderlik eden örgütlü gücün, toplumda eskiye ilişkin ne varsa onları eleştirel katkıyla aşması ve yerine yenisini yerleştirilmesi diyalektiğin kuralıdır. Bu kural, özellikle de toplumda egemen olan kişiliğin geliştirilmesi konusunda kendisini yakıcı olarak hissettirmektedir.

Kişilik sorunu, genellikle Kürdistan'da geçerli olan ilişkiler ortamında bir kat daha önem kazanmaktadır. İnsanlarımıza yeni bir toplumsal kişilik kazandırılması, bu yakıcı sorunun derinliğine kavranması ile mümkün olacaktır. Modern çağla bütünleşmenin sancılarını çeken ve yüzyıllar boyu maruz kaldığı baskı, sömürü ve talanlar nedeniyle kişiliği yabancılaştırma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Kürdistan toplumu, bu sorunu nasıl çözümlenecek ve gerçek kişiliğini nasıl bulacaktır?

Toplumsal gelişim ve değişim açısından hayati bir öneme sahip olan bu türden bir sorunun irdelenmesi ve çözüme kavuşturulması açısından, Ali Fırat'ın elimizdeki kitabının yararlı olacağını düşünüyoruz.

"Kürdistan'da Kişilik Sorunu I" adlı kitap dizimizde yazarın kişilik sorunu üzerine geliştirdiği yazılarının bir bölümü yer almaktadır.

Konuya duyarlı olan insanlarımız açısından bu çalışmanın sorun üzerinde yararlanılacak bir kaynak ve rehber olabileceği kanısındayız.

ÖNSÖZ

Neden kişilik sorunu? Türkiye ve Kürdistan devrimci ve demokratik mücadelelerinde önemi çok az kavranmış ya da çarpıtılmış olması nedeniyle, bilinçli ya da bilinçsiz olarak bir çok kişi bu konuyu niçin seçtiğimizi soracaktır.

Kişilik sorununu ele alıp tartışmaya sunmamız, herhangi bir zaman ve mekanda ortaya çıkmış, rastgele bir tutum değildir. Bu sorunun devrimci bir bakış açısından tüm boyutlarıyla aydınlatılması, binlerce yıllık sömürgeci egemenlik altında, kendi kişiliğini neredeyse yitirme noktasına gelmiş Kürdistan halkının tarihsel ve güncel gerçeklerinin bir dayatması olduğu gibi, devrim dönemlerinin öne çıkardığı bir sorun olması nedeniyle, tüm görkemliliği ile halkımızın gündemine girmiş olan Kürdistan devriminin de mutlaka çözmek zorunda olduğu bir sorundur.

Ülkemiz ve halkımız günümüzde, çağla bütünleşmenin sancılarını çekmektedir. Yüzyıllardan beridir maruz kaldığı görülmemiş baskı ve sömürü nedeniyle Kürdistan halkı, neredeyse kendi kişiliğini yitirme gibi olumsuz bir gerçeği yaşamak zorunda bırakılmıştır. Böyle bir halkın kendisini tanıyabilmesi ve tarihini kendi elleriyle yazabilmesinin tek yolu, açıktır ki, ancak devrim olabilir. Ama böyle bir yola girebilmek, halkın üzerindeki her türlü baskı ve sömürü biçimini perdeleyen ve onun kendi kimliğini tanımasını engelleyen sahte görüntüleri yırtmadan mümkün değildir. Fiziksel olarak çağın içinde yer alan ve fakat çağdaş gerçekler karşısında adeta kör, sağır ve dilsiz bir vaziyette duran Kürdistan halkı, ona bu gerçekleri özümsetip yaşatacak bir kılavuzu olmaksızın devrim yoluna giremez ve böyle bir yolda ilerleye-

mez. İşte bu nedenle başka ülkelerden çok daha fazla olarak Kürdistan'da, öncü bir kesimin halkın ulusal ve toplumsal geleceğini ve devrimin tüm özelliklerini bireysel ve örgütsel olarak kendi benliğinde somutlaştırması zorunludur. Kendisini bu sıfatla adlandıran, yani önder kişi ve örgüt olduklarını söyleyenler, halkın sırtında yaşayan bir sahtekârlar grubu olarak adlandırılmak istemiyorlarsa, ne olduklarını ve ne yapmak istediklerini teoride ve pratikte tüm özellikleriyle sergilemelidirler. Kürdistan'ın, katmerli bir yabancılaşmanın ürünü olan yozlaşmış ve ödelek aydınlarından gelebilecek tehlikeleri önleyebilmenin de yolu budur.

Daha da açık ifade etmek gerekirse, suret-i haktan görünen meleklerin ne tür şeytanlar oldukları tüm açıklığı ile ortaya konulmazsa, yüzyıllardır karanlıklara boğulmuş olan halkımızın umutları, son darbeyi de bizim yetmezliğimizden yiyecektir.

Bu anlayışımız ve inancımızın bir ürünü olarak biz, ulusal ve toplumsal kurtuluşumuzun biricik eylem kılavuzu olarak gördüğümüz Marksizm-Leninizm'i ülke somutumuzda, kişisel ve örgütsel yaşamımızda nasıl cisimleştirmek istediğimizi böyle bir yazıyla ortaya koymayı, sorumluluk anlayışımızın bir gereği olarak gördük. Aynı zamanda halkımız için nasıl bir ulusal ve toplumsal kurtuluş öngördüğümüzün de bir göstergesi olan bu yazıda ortaya koyduğumuz anlayış ve önerilerimizle kendi kimliğimizi açıkça sergilediğimiz gibi, içinde bulunduğumuz dönemde muazzam önem taşıyan bir konuyu bu denli açıklıkla ortaya koyduğumuz için de, ilerici ve devrimci tüm güçlerin bu alandaki eksikliklerini gidermelerinde, kendilerine önemli bir araç sunduğumuz inancındayız.

Bu amaçla, öncelikle mensup olduğumuz halkın toplumsal koşulları ve bundan kaynaklanan olumlu ve olumsuz kişilik yapılarını ele aldığımız yazımızda olumsuz kişiliklerin aşılması, olumlu kişiliğin ise sürece damgasını vurabilmesi için öngördüğümüz koşulları ortaya koymaya çalıştık.

Sorunu ele alış ve çözümleyiş yöntemimizin Marksizm-Leninizm'in ruhuna uygun, doğru ve geçerli olduğuna inanıyoruz. Bu inancımızın bir ürünü olarak, tüm sorumlu halk güçlerini, aynı gerçeklerle kendi gerçek kimliklerini ortaya koymaya, bu temelde birbirlerini tanıma ve dayanışma içine girmeye çağırıyoruz.

Ali Fırat

GİRİŞ

Kişilik sorunu, insanlığın tarih sahnesine, toplumsal devrimlerle birlikte girmiştir. Toplumsal devrimler öncesinde sözkonusu olan kişilik, dönemin toplumsal özelliklerinden kaynaklanan, genellikle dümdüz, silik ve vasat nitelikteki bir kişiliktir. Ama ne zamanki toplumda ki durgunluk yerini devrim dönemine bırakır, işte o zaman kişilik sorunu da ön plana çıkar.

Devrimden önceki toplum, gittikçe güçlenen felsefi-dini düşüncelerin, ahlaki ve geleneksel değer yargılarının ve çeşitli kurumların etkisi altında oluşan kaulaşmış kurallar ile yönetilmektedir. Genel olarak, meşrulaşmış bir ekonomik biçim ve bu temel üzerinde inşa edilmiş bir üst yapı ve siyasal kurumlaşmalar hüküm sürmektedir. Bütün bunlar ise, ebedi ve ezeli, değişmez kurallarmış gibi, insanların belleğine, kişiliğine ya zorla veya zor ile birlikte çeşitli meşrulaştırma araçlarıyla benimsetirilmiş, bu anlamda da, toplum veya birey tarafından kabul görmüşlerdir. Mevcut düzenin hizmetinde olan din, felsefe ve ahlâk da her zaman sürekli propagandalarla toplumun, dolayısıyla da dünyanın değişmezliğinden dem vurmıştır.

Elbette ki, bu derece yaygın kurumlaşmalar içersinde bireyin yaratıcı rolü, yani kişiliğin toplumdaki rolü son derece sınırlandırılmıştır. O, bu durumda sadece toplumun dönen çarklarının basit bir dişlisidir. Değil bu çarkı parçalamak, tam tersine daha düzgün işlemlerini sağlamak için çaba harcar. Kısacası onun için esas ve geçerli olan, iyi bir düzen adamı olarak düzenin kusursuz işlemlerini sağlamaktır. Kişiliğe damgasını vuran bu özelliklerdir. Açık ki, burada sözkonusu olan düz ve silik bir kişiliktir. Eski düzenin ideal konumunun kişiliğe yansımaları çok genel olarak böyledir.

Ancak, toplumsal yapıda ve kişiliklerde kendisini ortaya koyan bu durum sürekli değildir. Ne zamanki, gelişen üretim güçleri önünde üretim ilişkileri bir engel olarak dikilir ve dolayısıyla bir üst yapı kurumu olarak devlet gericileşir ve gelişmeyi frenler, işte o zaman, toplumda genel olarak bir devrimler dönemine, devrimin objektif şartlarının geliştiği bir döneme girildiği görülür. Bu gelişmeyle birlikte, eski toplumun işlemlerini sağlayan alt ve üst yapıdaki bir çok mekanizmada aşınma olayı gelişir. Toplumda ortaya çıkan bu bunalım zamanla derinleşerek mevcut kurumların çözülmesi ve giderek parçalanması sonucunu doğurur. Bu, aynı zamanda, toplumun birey üzerindeki ağırlığının da aşınmaya başlaması ve bireyi kaskatı saran çarkların yavaşlaması, çözülmesi ve parçalanması anlamına gelir. Böylelikle, birey biraz daha özgür gelişebilme şansına kavuşur. Ancak burada dikkati çeken nokta, çarkları çözen ve parçalayanın bizzat birey değil, tam tersine, bireye kendi rolünü oynama şansı veren ve bunun objektif koşullarını sunanın mevcut kurumlar olmasıdır.

Toplumun içerisine girdiği bu bunalım dönemine, kişilikte de ortaya çıkan bir bunalım eşlik eder. Bu noktadan itibaren, kişi, artık itirazcı birisidir. Geçmiş toplumun hemen hemen tüm alt ve üst yapısındaki ilişkilere, kurumlara, düşünce sistemine saldırmakta ve karşı çıkmaktadır. Eski toplumun aşılmasında olduğu gibi, yeni toplumun yaratılmasında da asıl görev, toplumu teşkil eden bireylere düşecektir. Bu nedenle, bu noktada bireyin yapması gereken, mevcut koşulları doğru değerlendirerek, toplumsal alt ve üst yapıdaki zayıflamayla birlikte kendisini saran çarkların kaskatı etkisinden kurtulup serbestlik kazandıkça, geçmişin yaygın bir eleştirisine ve geleceğin olumlu inşasına yönelmektir. Geçmişin eleştirisi, soyut ve bireyler olmaksızın gerçekleştirilecek bir olay olmadığı gibi, yeni toplumun inşası da soyut varlıklar ve yalnızca fikirler tarafından gerçekleştirilebilecek bir olay değildir. Yeni toplumun inşası, ancak, bunları şahsında somutlaştıran kişiler ve bu kişilerin oluşturduğu örgütler tarafından gerçekleştirilebilecektir. Dolayısıyla bu bunalım döneminde kişilik, belirleyici ve çözümleyici bir güç olarak karşımıza çıkar. Böyle dönemler, kişilerin, çağın gelişmesine damgalarını vurabilecekleri ve kişiliğin, toplumsal gelişmedeki rolünü gerçek anlamda oynama şansına kavuştuğu tarihi dönemelerdir.

Toplumsal gelişmenin hiçbir döneminde, kişiliklerin rolü bu denli

belirleyici olmamıştır. Öyle ki; böyle tarihsel anlarda eğer kişilikler gelişmelere gerçek anlamda müdahale edebilir ve dönemin kendilerinden beklediği büyüklüğü, gücü ve yeteneği ortaya koyabilirlerse, tarihin gelişmesini daha da hızlandırabilecekleri gibi, tam tersine, rollerini oynayamamaları ve cüce kalmaları durumunda da bu gelişmenin önünde engel haline gelecek ve tarihin gelişim seyrini sekteye uğratacaklardır.

Ancak, belirtilmesi gereken bir nokta, geçmişin sağlıklı bir eleştirisine ve bu temelde de geleceğin olumlu bir tarzda inşası sürecine birdenbire girilemediğidir. Herşeyden önce, toplumdaki dağılma ile birlikte ortaya çıkan bir kaynaşma yeni yeni arayışlar süreci yaşanacaktır. Toplumdaki tüm kesimler, eskinin durgunluğundan sıyrılarak bir bunalımlar dönemine girecek ve bu bunalım döneminin sözkonusu kesimler üzerindeki etkileri ve onları yönelttiği çabalar farklı farklı olacaktır. Toplumdaki tüm bireyler bunalımdan şu veya bu ölçüde etkilenerek, üretim güçleri karşısındaki konumlarına göre, bunalımdan çıkış yolunu değişik çözümlerde arayacaklardır. Böyle dönemlerde ortaya çıkan kişilikleri üç ayrı ana grupta toplayabiliriz:

Bireysel düzeyde ortaya çıkan bu bunalımın şekillendiği kişilik tiplerinden birincisi, geçmişe bağınazca sarılan ve onu yaşatmak isteyen tiptir. Özellikle, düzenin egemen sınıflarından gelen ve varlığı mevcut düzenin yaşatılmasına bağlı olan bu tip, artık tarihsel olarak aşınmış ve yıkılmak zorunda olan bu düzeni, adeta tarihin akışını durdurarak, zorla ayakta tutmak ister. Herşeyin yine eskisi gibi olmasına, eskiden yürürlükte olan tüm kuralların ve yaşam biçiminin yine sürüp gitmesine özlem duyar. Ancak, toplumsal gelişmenin varmış olduğu aşama, onun bu özlemlerine cevap veremez, mevcut bunalım, o güne dek hüküm süren belli başlı özelliklerin geçmiş yapı içinde yaşanmasına artık olanak tanımaz. Çünkü geçmiş, birçok noktada aşınmaya uğramakta ve birakalım gelişmeye hizmet etmesini, günceli kurtarmaya dahi yetmemektedir. Bu gerçeklik, sözü edilen tipin son derece silahsız bir durumda kalmasına yol açar ve onun yaşamındaki etkisini, yetmezlikte, daralmakta ve tükenmekte gösterir.

Genellikle toplumda bunalımın başgösterdiği dönemlerde, böyle bir kesim yaygın olarak ortaya çıkar. Açık ki, bu tür bir kişilik, gelişen toplumu temsil eden, onu yansıtan bir kişilik değil, aksine gericileşen eski toplumun sınıksız bağlarla kendisine bağlayarak tutuculaş-

tırdığı bir kişiliktir. Bu kişilik sahipleri giderek aşınan eski toplumu, bunalımın derinleştiği ve yeni bir toplumun doğuşunu zorunlu kıldığı bir dönemde zorla yaşatmak istemekle, tarih karşısında tutucu ve gerici bir rol üstlenmiş olmaktadır. Bu rollerinden dolayı da bu tür kişilikler, çok haklı olarak, gerici ve tutucu olarak adlandırılırlar.

Varlık koşulları, köhnemiş eski düzenin yaşamasında yatan bu tür kişilikler, konumları gereği yeni olan ve gelişmeye hizmet eden her şeye ve herkese düşmandırlar. Bu nedenle de, yeniyi temsil eden tüm kişi, kurum ve düşüncelere karşı acımasız bir savaş yürütür, ayakları altındaki toprak kaymaya ve dayandıkları düzenin temelleri çökmeye başladığında ise saldırganlaşarak bu savaşı vahşet düzeyine dek geliştirmekten çekinmezler. Yeniyi temsil eden devrimci kişilik, eskiyi yıkıp yeniyi inşa etme mücadelesinde, bu gerici kişiliğe karşı kararlı ve sürekli bir mücadele yürütmek zorundadır. O, yeniyi, ancak sözkonusu kişiliğin yıkıntıları üzerinde inşa edebilecektir.

Bunalım döneminin ortaya çıkardığı ikinci tip kişilik, ifadesini toplumun ara katmanlarına mensup bireylerde bulur. Bunlar tam olarak, ne ezen ve ne de ezilen statüsündedirler. Küçük mülk sahipleri dediğimiz bu kesimler, mevcut düzenden bir ölçüde zarar gördükleri gibi maddi olanaklarını arttırma ve toplumda daha fazla söz sahibi olma arzuları da yeterince gerçekleşemez. Bunun bir sonucu olarak da düzenle bağları kopmaz bağlar değildir, ancak, devrimci sınıftan duydukları korku nedeniyle, sonuna kadar devrimci bir karaktere de sahip değildirler. Toplumda kendisini gösteren bunalımdan etkilenir, eski toplumu kabul etmez ve sürdüremezler ama, yeniyi yaratmakta da güçlük çekerler. Her ne kadar, ara katmanlar dediğimiz bu kesimler üzerindeki baskı ve sömürü, ezilen sınıflar üzerinde olduğu gibi, fazla yoğun değilse de, eski toplumun ezen ve ezilen sınıflarının yokolmayla yüz yüze geldikleri bunalım dönemlerinde bu ara tabakaların da yaşamları tehlikeye girer. Bu durum onları bunalımdan çıkış yolları aramaya iter. Homojen bir yapıda olmayan ve bunalımdan kendi öz gücüyle çıkma yeteneğinden yoksun olan ara tabakaların çeşitli kesimleri farklı güçlerle ittifak halinde bunalımdan çıkışın yolunu arar. Özellikle maddi yaşam koşulları biraz daha iyi olan kesim gericileşerek ezen sınıf temsilcilerinin ve örgütlerinin yanında yer alırken, daha çok ezilen yoksul kesimi ise, geleceğin toplumunda kendileri için daha iyi bir yer bulabileceklerine inandıkları veya ihtimal verdikleri ölçüde, yeni top-

lumun yaratılmasına önderlik eden sınıfın temsilcilerine ve örgütüne bağlanma gereğini duyarlar. Böylece bir kesim, gerici, muhafazakâr sıfatını kazanırken diğer kesim ise, ilerici sınıfın, kişiliğin ve önderliğin etkisi altında ilerici bir konuma girer.

Kendisini dünyanın merkezi sayan bu tip kişilik, bunalımdan çıkışta ne ezenlerden ve ne de ezilenlerden yana ciddi bir çaba içerisine girmez, ama kendisini bu kesimlerin etkisinden de kurtaramaz. Son derece istikrarsız, kaypak ve çıkarıcı özelliği nedeniyle devrim sürecinde sürekli iki taraf -ezen ve ezilenler- arasında yalpalar durur. Devrimci güçlerin henüz zayıf olduğu dönemlerde katıksız gerici bir kimliğe bürünürken, devrimci güçler gelişip iktidara alternatif duruma gelince de ateşli devrimci kesilir. Bütün çabası geleceğin egemen toplumunda kendisine bir yer edinmektir. Ancak bunu yaparken de gücüne, yeteneğine ve mücadelesine değil, sürekli başvurduğu ayak oyunlarına güvenir. Bu nedenle de son derece hesaplı ve dengeli davranır, kendisini fazla zorlamak ve tahrip ettirmek istemez. Bu kişiliğin en belirgin özelliklerinden bir diğeri de kendi başına bir biçim arayışına girme, mücadeleyi geliştirme ve yeni toplumun yaratılmasında önderlik rolü oynama yeteneğinden yoksun oluşudur.

Günümüzde, en somut bir biçimde kendisini küçük-burjuvazinin şahsında ortaya koyan bu kişiliğin güvenilirliğini, Engels şu sözlerle ifade ediyor: *"Onlara ancak zaferden sonra güvenilebilir, ve o zaman da, "meyhane" de kulakları patlatan zafer çığlıkları atarlar."*⁽¹⁾ Yine Engels'ten alacağımız bir alıntı, bu sınıfın toplumsal konumu ve politik eğilimlerinin daha iyi kavranmasına yardımcı olacaktır:

"Büyük kapitalistler, tecimen ve sanayiciler sınıfı, yani burjuvazi ile, proleter ya da çalışan sınıf arasındaki aracı konumu, onun ayır-dici niteliğini belirler. Burjuvazinin konumunu özler, ama en küçük bir talih tersliği, bu sınıf bireylerini proletarya saflarına düşürür... En zengin sınıfın saflarına yükselme umudu ile, proleter, hatta yoksul sınıf durumuna düşme korkusu arasında bu biçimde durmadan çalkalanan, siyasal işlerin yönetiminde bir pay alarak, çıkarlarına öncelik kazandırma umudu ile, sırasız bir muhalefet yüzünden, en iyi müşterilerini elinden alma gücüne sahip bulunduğu göre, varlığını bile elinde tutan bir hükümetin öfkesini uyandırma korkusu arasında bölünmüş, güvensizliği tutarı ile ters orantılı şöyle böyle bir servete sahip bu sınıf, kanularında son derece sallantılıdır. Güçlü bir feodal ya

da monarşik hükümetin yönetimi altında saygılı ve boynu eğik bir durumda bulunan bu sınıf, burjuvazi yükseliş yolundayken liberalizme eğilir; burjuvazi kendi üstünlüğünü sağlar sağlamaz zorlu demokratik nöbetler geçirir; ama altındaki sınıf, proletarya, bağımsız bir harekete girişmeye görsün, gene içler acısı bir yulğunluk içine düşer."(2)

Bunalım dönemlerinin ortaya çıkardığı üçüncü tip kişilik, mevcut toplumun değişmesi gerektiğini kavrayabilen, geçmişin sert bir eleştirisi temelinde yeni toplumun özelliklerini formüle edebilen ve bunu apaçık gözler önüne serebilen, gelecek toplumu kendi önderliğinde kurma dürtüleriyle dopdolu, canlı ve heyecanlı bir gelişme içinde olan bireylerde şekillenir. Bu tip bir kişilik, eski toplumun bağrından çıkan, ancak yeni toplumun temsilcileri olan ezilen kesimlerde ifadesini bulur. Eski toplumun tüm kurumlarına, ideoloji ve politikalarına, gelecek ve göreneklerine de tepki temelinde şekillenen bu kişilik, doğası gereği, devrimci ve ilerici olmanın, gelişmeyi köstekleyenlere karşı, onu güçlendirmenin, toplumu çağdışı ölçüler içinde tutma çabalarına karşı onu çağdaş ölçüler düzeyine yükseltmenin bir ifadesidir. Devrimci rolü, tüm düşünce ve davranışlarına yansyarak kişiliğinde somutlaşır ve bu nedenle de üstlenmiş olduğu ağır, ama soylu görevlerin ruhuna uygun muhteşem bir kişiliğe bürünür. Köhnemiş ve artık sökülüp atılması kaçınılmaz olan eskiye ait herşeye karşı duyduğu kin ve nefret kişiliğinde yıkıcılık biçiminde ortaya çıkarken, yeninin temsilcisi olması nedeniyle de yaratıcıdır. Üstlenmiş olduğu görevlerin ağırlığı, ona, güçlü bir irade, azim ve kararlılık; toplumun çıkarlarını temsil etmesi, kendisine güven ve cesaret; yeni şekilene önder bir sınıfın üyesi olması ise, enerji ve girişim ruhu, ileri görüşlülük ve sürükleyicilik özellikleri kazandırır. Bu kişilik günümüzde en belirgin tarzda kendisini proletaryanın şahsında ortaya koyar.

Eski toplumun yıkılması ve yerine yeni bir toplumun kurulması görevini üstlenen devrimci kişilik, işe, geçmiş toplumun tüm alt ve üst yapısının sıkı bir eleştirisi ile başlar ve bu toplumun değişmesinin kaçınılmazlığını sergiler. Ancak bununla yetinmeyerek, gelecek toplumun formülasyonunu da düşüncede oluşturur. Diğer bir deyişle düşüncelerin gelecek topluma nasıl yol göstereceğini ve nasıl örgütleneceğini ortaya koyar. Bununla birlikte bir düşünce çağı; kısacası, düşüncede bir yenilenme, bir "Rönesans" dönemi başlar. Bu yenilenme olayı kendisini sanatta, kültürde, yaşantı ve davranışlarda gi-

derek güçlendirir ve bir noktadan sonra, artık eski toplumun bağrında yaşayamaz bir duruma kadar yükselir. Ortaya konulan ideoloji temelinde kendi öz örgütlenmelerini yaratan devrimci sınıf, politik bir güç haline gelerek, eski topluma karşı daha bilinçli ve örgütlü bir tepki göstermeye başlar ve eylem gücünü yoğunlaştırır. Giderek öyle bir noktaya gelir ki, bilinçli ve örgütlü eylem faaliyeti en sert - adına devrim dediğimiz- bir olayla eski topluma son darbesini de vurarak, o toplumsal biçimi, özellikle de siyasal üst yapıda dağıtır. Devrimin zaferinin ardından yeni toplumun yaratılış işine, yeni bir noktadan tekrar girilir. Demek ki, bunalımdan bir de bu tarzda, yani devrimci tarzda çıkış vardır.

Yeni toplumun düşüncelerini yaratanlar -ki, bunlar daha çok karşı-mıza büyük filozoflar, büyük din adamları ve büyük düşünürler olarak çıkarlar- eski toplumun bağrından ama, yeni toplumsal biçimlenişlerin uç verdiği bir dönemde ortaya çıkan kişiliklerdir. Elbette ki, böyle dönemlerde, bunların yanısıra büyük eylem adamları, yeni bir ahlâkı öneren erdemli insanlar, askeri komutanlar ve devlet adamları da belirir. Bütün bu kişiliklerin büyüklüğü ise, şahıslarında somutlaştırdıkları yeni toplumun büyüklüğü oranında bir büyüklüktür. Eskinin küçülmesi ve yeninin giderek büyümesine orantılı olarak kişiliklerdeki büyüme de artar. Bunları, büyük insanlar, büyük kişilikler olarak adlandırıyoruz, çünkü, gelecekte yaşanacak olan yüzyılları, daha içinde buldukları dönemde kendi düşünce ve kişiliklerinde yaşatmakta ve bu anlamda da muhteşem bir rol üstlenmektedirler.

Tarihin altüst oluş dönemlerinde böyle muhteşem kişiliklere gereksinme vardır. Bunlar, tarihte kişilerin belirleyici rol oynadıkları dönemlerin zorunlu konuklarıdır. Böyle dönemlerde, kişilikler gerçek rollerini oynamaksızın tarihin ilerleme kaydetmesi, ve gelecek toplumun yaratılması olanaksızdır. Elbette ki, bu rollerin oynanması pek kolay olmamakta, kişilikler görevlerini yerine getirirken birçok dramı da birlikte yaşamaktadırlar. Büyük üzüntüler, ızdırap dolu günler, açlık ve işkence, büyük sevinçler ve coşkulu günlerle birarada, içiçe yaşanmaktadır. Yine aynı şekilde, yenilgiler, zaferler ardarda gelmektedir. Tarihin o çalkantılı günlerinin bütün yansımaları kendisini kişinin yaşamında da hissettirmektedir.

Açık ki, bu kişilikler geleceğin - belki de asırlar sonrasının- toplumu kendi şahıslarında yaşamaktadırlar. Zaten, yaşamlarının dram

yönünün kaynağı da budur. Çözümlemesi yüzyılları alabilecek bir çelişkiyi kendi kişiliklerinde çözme çabası içine girmekte, diğer bir deyişle, yeni topluma hakim olacak egemen düşünce, örgüt ve eylem biçimlerini ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar. Tabii ki, bu konuda bir ön başarı kazanmak ve tarihsel rollerini mutlaka yerine getirmek zorundadırlar. Ya yenecek, ya da yenileceklerdir. Böyle kişiliklerde arada kalmaktan sözedilemez. Bu açıdan da, yaşamları bir dramdır diyoruz.

Bu kişilikler, yeni oluşacak toplumdaki sınıfların birbirleriyle çekişmelerini önceden kendi aralarında yaşadıkları gibi, aynı şekilde, eski toplumdan kalma sınıfların çekişmelerini de bunların çeşitli kesimleri arasında görmek mümkündür. Dolayısıyla bu, eskiden yeniye doğru dönüşüm köprüsünde bir buluşma ve çatışmadır da aynı zamanda. Muhafazakâr kişilikler ile, kendilerini dünyanın merkezi sayan aristokratlar ve çok ileriye öngören kişilikler burada çok büyük bir boğuşma ve çatışma içerisine girer ve toplumsal devrimi adeta önceden bir kez kendi kişiliklerinde gerçekleştirirler. Öncelikle düşünce alanında ve daha sonra da örgüt ve eylem alanlarında büyük bir savaşım içerisine girerler. Doğal ki, bu savaşımında birçok değişik strateji ve taktikler kullanılır.

Tarih, bu tür savaşımın zengin örnekleriyle doludur. Büyük düşünce çekişmeleri, ilkel komünal toplumdan köleci topluma girildiği dönemde eski Yunanistan'da çok görkemlidir. Aynı şekilde din ile felsefenin çatışması ve eski dinin putperestleriyle yeni dinin put kırıcıları arasındaki savaşım çok çetindir. Örneğin kaynağı köleci Yunanistan'a dek uzanan, idealist ve materyalist felsefeler arasındaki savaşım, bu dönemde çok belirgin olarak materyalist filozof Demokritos ile idealist filozof Platon'un görüşlerinin çatışmasında görülebilir. Eski düzenin temsilcileri ile yeni düzenin savunucuları arasında her alanda sürüp giden bu büyük mücadele, tarihte özellikle sanat alanında da kendisini açıkça ortaya koymuştur.

Eski toplumdan yeni topluma doğru gelişme sancısız, acısız bir şekilde gerçekleşmemektedir. Yukarıda da değindimiz gibi, yeni, yoğun bir savaşım ve çatışmanın, nice acılar ve ızdırapların sonucunda egemen olabilmektedir. Bu mücadelenin gelişim sürecinde eski toplum ile kıyasıya hesaplaşma yürütülür ve eski altilererek, onu sürdürmekte ısrarlı davrananların kelleleri koparılır, heykelleri yerle bir edilir. Ta-

rihte bu konuda birçok meşhur örnek vardır. Köleci dönemde Yunanistan'da ve Roma'da, feodal dönemde ise, islamiyetin egemen olduğu Arabistan'da heykeller, putlar yıkılarak eski düzeni devam ettirmek isteyenler öldürülmüş ve onlarla kanlı bir hesaplaşma içine girilmiştir. Muhammed'in islâmiyeti geliştirirken puta tapanlara karşı yürüttüğü savaşım, halkımızın tarihinde Demirci KAWA'nın önderliğinde zalim Dchak'ın saltanatıyla birlikte yerle bir edilmesi ve İbrahim Peygamberin Nemrut zalimini putlarıyla birlikte yoketmesi olayları somut birer örnektir. Bu anlar, yeni ve eski toplumlar arasındaki boğuşma ve çatışmaların yoğunlaştığı, bunun sonucunda, eski yapıdaki dağılma ve parçalanmanın hızlandığı anlardır.

Bu mücadele sonucunda eskinin hesabı görülmesine rağmen, yeni de henüz inşa edilmiş değildir. O, sadece uç vermiş durumdadır. Fakat, ister doğada ve isterse toplumda olsun çelişkili bir yaşam olmasızın, kendiliğinden hiçbir gelişme olamaz. Bu nedenle, devrim dönemlerinde yeni bir toplumun inşası ancak büyük bir kudret, güç ve kıyasıya bir mücadele ile olanaklıdır. Bu anlamda da, yalnız eski toplumu yıkmak veya yıkıcılık yapmak, yeni toplumu inşa etmede yeterli değildir. Başlangıçta yıkıcılık, gelişmede önemli bir rol oynar, fakat bilinmektedir ki, bir çok noktada çakılıp kalmıştır. Diğer bir deyişle, bu devrimler, işin bir yanını yaparken, diğer yanını ihmal etmiş; eskiyi yıkmalarına karşılık onun yerine yeninin inşasını gerçekleştirememişlerdir. Tarih boyunca birçok kırıcı, yıkıcı tip ve örgüt ortaya çıkmış ama, bu kişi ve örgütler, tüm yaşamları boyunca belki de yapıcı yanlarını fazla geliştiremedikleri için, gelip geçici bir rol üstlenmişlerdir. Oysa, tam bir başarı, tam bir zafer ancak, yeninin inşasında sergilenbilir ve kanıtlanabilir. Eskiye yıkmada gösterilen yıkıcılık yeteneği, aynı oranda, yeniyi inşa etmede kendisini yapıcılık biçiminde ortaya koymak zorundadır. Eskiye yıkan kişilikler, yeni eseri yaratan ustalar durumuna gelmelidirler.

Yeniyi inşa etmek, eski ölçülerden ve anlayışlardan daha farklı ölçüler ve anlayışlar gerektirir. Bu konuda eskinin planları ve taktikleri artık geçerliliklerini yitirirler, bunların yerine, yeninin plan ve taktiklerini koymak gereği doğar. Eğer bu iki işi de yapanlar aynı kişi ve örgütler ise, dönüşüm son derece zorlu ve acılı gerçekleşecektir. Kişisel ve örgütsel düzeyde gelişme, bir de bu yönden acıdır, dramatik gelişmelerle doludur. Ağır görevler nedeniyle bu dönemde kişi, kendisine

alabildiğine yüklenmek zorundadır.Yeni toplumun şekillenmesi, basit bir tomurcuktan ya da küçücük bir fideden yüzyıllarca ömür sürecek bir ağacın boy vermesine benzetilebilir; ancak açık ki, insan toplumu çok daha büyük ve kapsamlı bir olayı ifade eder.

Tarihin belirli dönemlerinde belirleyici rol oynayan kişi ve örgütlerin en büyük sorunları, geleceğin sağlıklı bir inşasını kendi kişiliklerinde temsil edebilme gücünü göstermektir. Bu nedenle de, bu kişi ve örgütlerin çekişle örsle dövüldüklerinden, onların şahsında çeliğe defalarca su verildiğinden sözedilir. Kişi, yeniyi yaratırken normal ölçüler ile yetinemez, attığı o görkemli adımın ruhuna uygun olağanüstü ölçüler geliştirmek zorundadır. Normal düşünce, cesaret ve fedakârlık yeniyi yaratmada yeterli değildir. Çünkü, geleceğin yüzyıllarını çok kısa bir zaman sürecinde yaşamak zorunda olan kişiye, normal ölçüler bu süreçten çıkabilme gücünü veremez.

İşte bu noktada kişilerin büyük acıları, endişeleri ve dramları da kendisini göstermeye başlar. Yeni toplumu yaratabilecek midir, yaratamayacak mıdır veya görevlerini başarabilecek midir, başaramayacak mıdır? Bu sorulara olumlu tarzda yanıt veremeyen ve kendine güvencemeyen kişilerde, böyle dönemlerde yıkım, kendini çok basit bir tarzda dağıtma, oportünizm ve amaca ihanet olayları ortaya çıkar. Elbette ki, bu duruma düşenler büyük kişilikler değil, düzenin standart adamlarıdır. İster eski toplumun ve isterse yeni toplumun bağrında olsun, bu ölçülere sahip milyonlarca kişi vardır. Dolayısıyla bu kişilikler belirleyici çözümleyici kişilikler olmaktan uzaktırlar. Fakat durumun böyle olması, tarihin bu aşamasında rollerini oynaması gereken kişiliklere olan ihtiyacı ortadan kaldırmaz, tam aksine, bu türden kendini dağıtmalar karşısında bunu daha da acil ve gerekli kılar.

Kişi, normal ölçülere karşı direndiği ve standart ölçüleri aştığı oranda büyük düşünür, büyük sanatkâr, büyük ahlâkçı, büyük örgütçü ve eylemci haline gelebilir, böylece büyüklüğü daha da derinleşebilir. Ama, yine de bu büyüklük sınırsız değildir. Kişiliğin büyüklüğünün sınırını gelecek toplum çizer; kısacası, gelecek toplum ne kadar büyüksün kişilikteki büyüme de o ölçüde artar. İster üretim güçleri ve üretim ilişkileri düzeyinde olsun, isterse siyasal üst yapı ilişkilerinde olsun, gelecek toplumun bağrında kendisini gösterecek olan olumlu veya olumsuz çelişkiler yansımasını kişide de bulur. Geleceğin toplumdaki çelişkilerin gelişme düzeyi kişiliklerdeki çelişkilerde de ken-

disini ortaya koyar ve yine, gelecekteki sınıf savaşımının boyutları.kişiler arasındaki savaşımında açıkça görülebilir. İşte, kişiler, gelecek toplumu bu tarzda bütün yönleriyle kendilerinde somutlaştırdıkları oranda, tarihte rol oynayan ve yeni toplumların yaratılmasında etkin görev alan seçkin kişilikler konumuna yükselebilirler.

Ancak, adına devrim dediğimiz olayla, gerici siyasal iktidarın şiddete başvurularak yıkılması ve yeni toplumun devletinin ve üst yapısının bu temelde kurulmasının gerçekleştirilmesi oranında sözkonusu kişiliklerin ve bunların oluşturdukları örgütlerin büyük devrimciliğinden ve muzaffer olmuş eylemlerinden sözedilebilir. Bu noktadan sonra yapılması gereken iş, iktidara sahip olan yeni sınıf ve bu sınıf temsilcilerinin, eski toplumun bağrından doğan alt yapılarını kendi çerçevelerine uygun bir tarzda geliştirip güçlendirmeleri ve giderek eski toplum yapısına egemen kılarak, mevcut toplumun tek hakim alt yapısı haline getirmeleridir. Devrimin inşa yılları olan bu sürecin tamamlanmasıyla birlikte toplum hayatında devrim dönemi kapanarak, yerini normal gelişme sürecine bırakır. Yeni dönemde artık bilimde ve teknolojide devrimler ön plana çıkar.

Bu değişikliklerle birlikte, devrim dönemlerinin büyük kişilikleri ve örgütleri de yerlerini normal düzen kişilikleri ve örgütlerine bırakırlar. Bu dönemlerde artık kişiliklerin belirleyiciliğinden de sözedilemez. Çünkü, kişiler yeni düzen çarklarının basit birer dişlisine dönüşmüşlerdir ve görevleri de, yalnızca mevcut düzenin normal koşullarda işlemesini ve onun evrimci bir tarzda sürdürülmesini sağlamaktır. Yine aynı şekilde, eskinin düzen yıkan örgütleri de yeni toplumda düzenin sağlıklı işlemesini sağlamakla yükümlü örgütlere dönüşmüşlerdir. Yeni toplumun bağrında da birçok öncü ve yaratıcı kişi çıkar ve önemli işler başarırlar. Ancak bunlarda, temel dönüşüm, yani devrim dönemlerinin kişiliklerini görmek olanaksızdır. Zaman zaman, devrim döneminin görkemliliğini yaşayanlar, devrim sonrası düzenin basitliklerini görünce hayal kırıklığına uğrarlar. Özellikle de devrim dönemlerine damgalarını vurmuş büyük kişiliklerde bu durum daha da belirgindir. Artık yeni düzenin normal ölçülerine alışamazlar, bu ölçüler onlara son derece dar, basit ve dümdüz görünür. Öyle ki, bazıları bu ilişkilere girmektense, büyük olarak kalmayı yeğler ve seve seve ölüme gider. Tarihte buna benzer olaylara sık sık rastlamak mümkündür.

Kişisel düzeyde olduğu gibi, halklar düzeyinde de öncü halklar-

dan, büyük halklardan sözedilebilir. Açık ki, devrim dönemlerinde bütün halklar değil, ama ancak bazıları önderlik edebilir. Bu anlamda da öncü halklar, öncü uluslar ortaya çıkar. Halklaşma öncesi dönemde de aynı şekilde öncü kabileler ve aşiretler sözkonusudur. Bunalım dönemlerinde öncü rol oynayan halkların ve ulusların her birisinin başında, yeni oluşan ve yeni toplumu temsil eden sınıfların temsilcileri bulunur. Bu kişiler tarihin tanınmış isimleridirler. Bu tip kavim, aşiret, halk ve uluslar tarihte bazı dönemlere damgalarını vururlar ve bu dönemler onların adları ile anılır. Aynı şekilde, bunların başını çeken önder kişiler de kendi kabile, aşiret, halk veya ulusların isimleri ile birlikte anılırlar. Kısacası, kişiler kendi kavimlerinden, halklarından ve sınıflarından soyut, onların dışında ortaya çıkmazlar, aksine, ifadelerini bizzat bu halkların içerisinde bulurlar.

Bunalımlar ve devrimler döneminin olumlu ve kişilik sahibi tipine karşılık bu dönemlerde bir de olumsuz tip görülür. Büyük kişiliğin ve büyük halkların sivrilmesi olayı yanında, beklenen rolü oynayamaktan kaynaklanan bir kişiliksizlik olayı da ortaya çıkar. Eski düzenin yıkılmaya yüz tuttuğu dönemlerde bu, düzenin kişilik ölçülerini artık koruyamayan, ama yeni düzenin çözümleyici devrimci kişiliğine de erişemeyen bireylerde çokça görülen bir durumdur. Bu tip bireyler yeni dönemin kişiliğine ulaşmak isteseler dahi başaramayıp gelişmeler karşısında kaçınılmaz olarak yenilgiye uğrarlar. Daha önce de değindiğimiz gibi, bireyler, tarihin kendilerine yüklediği sorumlulukları yerine getirdikleri oranda bir kişilik kazanırlar. Ama, çözümleyici bir kişilik, düşünce, örgüt ve eylemi temsil edemeyen ve kendisini yenileme gücünden yoksun olanlar açık ki, bundan mahrum kalır ve tarih karşısında kişiliksizlikle damgalanırlar. Kısacası, tarihte çokça görülen o görkemli büyüklükler, muhteşem kişilikler yanında bir de böyle ıgrenilecek derecede bir kişiliksizlik olayı vardır.

Kişi, bu yapısıyla cüceleşmiş, küçülmüş, basitleşmiş ve tanınmaz hale gelmiştir. Dönemin bunalımları içinde adeta boğulmuş ve bir türlü çıkış yolu bulamamaktadır. Bu nedenle de düşüncesiz, korkak, ah-lâksız; kavminden, aşiretinden, halkından veya sınıfından kopmuş yersiz-yurtsuz bir inkârcı olarak adlandırılır. Bu tip, bütün bu olumsuz sıfatları kendi şahsında somutlaştırmıştır. İçine düştüğü çözümsüzlük bu kişiyi kırıncı olmaya iter. Ancak, bu, yeniyi yaratmayı amaçlayan olumlu tarzda bir kırıncılık değil, aksine önüne çıkan her şeye tepki

duyma, saldırma tarzında ortaya çıkan olumsuz bir kırıcılıktır. Bazı yerlerde bu tipler "anarşist" olarak adlandırılır. Ne eski ve ne de yeni hiçbir ölçü tanımayan, bu kurlsız kişiler birer zorba, birer eşkiya olarak ortaya çıkar ve bu yapılarıyla da toplumu bir kargaşa içine sokarlar. Kişisel düzeyde olduğu gibi, bu duruma zaman zaman kavimler, aşiretler düzeyinde de rastlamak mümkündür. Bu tip aşiret ve kavimler toplumların başına belâ kesilir, saldırır, yakar-yıkar ve insanları toptan katliamdan geçirirler. Yapıcı olmadıkları gibi, eskiden varolan toplumsal yapıları da işlemez hale getirir, felce uğrattırır. Böylece gelişmenin önündeki en büyük engeller haline gelirler. Bu tip kavim ve aşiretlere tam bir çılgınlık, tam bir kendinden uzaklaşma ve kopma hakimdir.

Tarihin birçok bunalım dönemlerinde böyle kişiliksiz ögeler yaygın olarak ve değişik tonlarda ortaya çıkarlar. Eğer bu bunalım dönemlerinde bunlar bir topluma egemen olmuşlarsa, o toplumun ve halkın yaşamında en korkunç yıkım da ortaya çıkmış demektir. Üstelik bir de, kişiliksizliklerini sistemleştirmiş, bir modele bağlamış ve demogoji boyutlarına yükseltebilmişlerse, kısacası, onun örgütlenmesini gerçekleştirmişlerse, tam bir kendini tanımazlık, serserilik, çapulculuk, yağmacılık ve talan devri başlar. Birçok kabile ve halk bunların elinde en vahşi ve azgın bir kıyıma, talana ve istilâyâ uğrar. En sonunda da kendi aralarında kavgaya girer ve birbirleriyle kıyasıya boğuşurlar.

Ancak durum bu şekilde sürüp gitmez, sonuçta bunalım dönemi, yukarda üzerinde uzunca durduğumuz o kendi çözümleyici gücünü mutlaka ortaya çıkarır. Ya eski düzenin savunucuları olan muhafazakâr, gerici güçler bunları bastırır veya devrim güçleri kendilerini egemenlik altına alır. Özellikle de, eğer devrim güçleri bunu başaramazlarsa, tutucuların kendilerini zapturapt altına almaları olanaksız değildir. Açık ki, bir kavim, aşiret veya halk böyle bir zorbalığın, eşkiyalığın ve yıkıcılığın elinde yok olup gitmektense, -yeni düzenin temsilcileri ortaya çıkıncaya kadar- eski düzenin yönetimi altında yaşamayı kabul edecektir. Evet, bu çapulculuk ve kişiliksizliğin sultası altında yaşamaktansa, yeni toplumun yaratıcı güçleri nesnel olarak ve yeteri kadar olgunlaşuncaya dek, eski düzenin katı kuralları altında yaşamaya razı olacaktır. Bu anlamda da bunalım döneminde muhafazakârların, tutucuların başarsız sözkonusudur. Burada yenileyici güç, ro-

lünü oynayamamış ve devrim olayını gerçekleştirememiştir. Yine bu dönemde, bunalımın ortaya çıkardığı toplumu tehdit eden bir tortu tabaka da oluşur. Bütün bunların var oldukları bir ortamda tutuculuğun, gericiliğin ve en açık örneği olarak da faşist sistemlerinin yerleşim olayı zafere ulaşır.

Bu durum, yeni toplumun devrimci güçleri tarafından eskiler iktidardan alaşağı edilene kadar devam eder. Yeni güç, düzendeki anarşiyi ancak bu temelde ortadan kaldırabilir. Bunalım döneminin bir yığın kişiliksizliğini, ahlâksızlığını, çapulculuğunu ve kararsızlığını iktidardan devirdiği gerici güçlerle birlikte tarihin mezarlığına gömer. Bir de bu yönüyle eski toplumdaki kişiliksizliğe karşı, yeni bir toplum altında yeni bir kişiliğe ulaşarak zafer kazanır. Kısacası, kazanılan zafer, yalnızca gerici ve muhafazakârlara karşı değil, aynı zamanda bunalım döneminin ortaya çıkardığı ve yaygın olarak rastlanılan toplum dışı kalmış, izole olmuş, bunalmış ve dağıtılmış kişiliksiz yapılanmalara karşı da bir zaferdir. Kişiliğin kişiliksizliğe karşı zaferidir bu. Zaman zaman bu savaşım çok kırıcı yöntemler ve sert baskılarla yürütülür; ama uygulanan yöntem ne olursa olsun, bu kesimlere karşı bir zaferin kazanılması zorunludur. Yeni düzen, eskiye karşı bir de bu anlamda muzaffer olur.

Bu genel belirmeler ışığında, Kürdistan'da kişilik problemi ve devrimci bir militanın özellikleri sorununa geçmeden önce, tarih boyunca toplumlarda kişiliğin rolü ve işlevini inceleyelim. Bizde kişilik probleminin ağırlığı dikkate alındığında, böyle bir incelemenin ne denli gerekli olduğu kolayca anlaşılabilir gibi, bunun bizdeki problemin çözümü için önemli ipuçları vereceği de açık bir gerçektir.

BÖLÜM I

TARİH BOYUNCA KİŞİLİK

Kişilerin ve kişiliklerin gelişme düzeyi toplumların gelişme düzeyleriyle orantılı olarak ve bizzat bu gelişim tarafından belirlenir. Kişilik probleminde yaklaşılrken, bütünüyle, üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki bağların belirlendiği konuma uygun olarak hareket edilmek zorundadır. Bu açıdan, insan toplumunda kişiliğin genel gelişmesi ve rolünü incelerken, ana çıkış noktası toplumdaki üretim güçleri ve üretim ilişkilerinin ortaya çıkardığı gelişim düzeyidir.

Bu yöntemin ışığında insan toplumunun ilk doğuş dönemlerine indiğimizde görülecektir ki, burada normal anlamda bir kişilikten söz etmek mümkün değildir. İkel komünal topluluk dönemi, insanlığın hayvanlar aleminden koparak tarih sahnesine çıktığı, son derece geri üretim güçleri ve bu temelde şekillenmiş basit üretim ilişkilerinin hüküm sürdüğü bir aşamayı ifade eder. Özel mülkiyetin henüz ortaya çıkmadığı, varolan ilkel üretim araçlarının topluluk içindeki herkesin malı olduğu ve yaşayabilmek için insanların birbirlerine son derece muhtaç bulunduğu bu dönemde, tek tek bireylerden ve ayrı kişiliklerden söz etmek olanaksızdır. Toplum dışına çıktığı anda yokolmakla yüzyüze gelen birey, bu nedenle klanı, kabilesi ve aşireti ile birlikte vardır. Marx'ın, "*bireyin topluma göbek bağları ile bağlı olduğu konum*" diye adlandırdığı bu durumda birey, klan, kabile veya aşiret dışına çıktığı anda bir hiçtir. Bu nedenle de, ilkel komünal topluluk aşamasında birey kendi kişiliği ile değil, içinde yer aldığı birimin kişiliği ile anılır. Bu ilkel topluluklar içinde ayırılmış veya sivrilmiş kişilikler yoktur. İlk insan türleri bu çağda adeta birbirlerinin kopyaları biçimindedirler. Türün özgülüğünden ve haklarından veya bireyin

özgünlüğünden ve haklarından söz etmek olanaksızdır. Bu dönemde görülen klan, kabile veya aşiret şeflerinin topluluğun diğer üyelerinden farklı bir kişilikleri veya ayrıcalıkları yoktur. Tek özellikleri, topluluğun en tecrübelisi, gelişkini ve güçlüsü olmaları nedeniyle yönetici mevkide yer almalarıdır. Ancak, daha önce de vurguladığımız gibi, bu konuları onları topluluğun diğer üyelerinden köklü farklılıklar gösteren ayır d edilir bir kişilik sahibi yapmaktan uzaktır.

İlk insanların tarih sahnesine çıkukları dönemdeki durumlarını Engels, şu şekilde ifade eder.

"İnsanlar başlangıçta-sözcüğün dar anlamında- hayvanlar aleminde nasıl çıkmışlarsa, tarihe de öyle girmişlerdir: hâlâ yarı-hayvan, vahşi, hâlâ doğa güçleri karşısında çaresiz, hâlâ kendi güçlerinden habersiz; ve dolayısıyla hayvanlar kadar yoksul ve hemen hemen onlardan pek az daha üretken. O zamanlar yaşama koşullarında belli bir eşitlik ve aile başkanları içinde daha sonraki bir dönemin uygar halklarının ilkel tarımsal toplulukları arasında da devam eden bir tür toplumsal konum eşitliği- en azından toplumsal sınıfların yokluğu- hüküm sürmekteydi." (3)

İlkel komünal toplumdaki tüm bireylerin birbirlerine benzemeleri ve tarihe damgasını vurmuş kişiliklerin olmayışı nedeniyle, ünleri o günden bugüne dek gelebilmiş tanınmış simalara da rastlanmamaktadır. Müzeler, kütüphaneler ve tarih kitapları geçmişte nam salmış birçok kişiliklerle, ve onlarla anılan değerlerle doludur ama, ilkel komünal toplumdan kalma bir tek kişi ve böyle değerler yer almaz. Çünkü, bu ölçülere sahip, tarihe geçmiş kişiler ve kişilikler sözkonusu değildir. Hatta klan, kabile ve aşiretler düzeyinde bile durum bundan farklı değildir. Bunlar da hepsi birbirlerine benzeyen basit topluluklardır.

Kişilerin rolü, bu toplumdan sonra gelecek olan bir evrede ortaya çıkacak ve ağırlığını duyuracaktır. İlkel komünal toplumun bunalıma girdiği ve artık toplumu sürdürmeyi yetmezliğe düştüğü bir noktada, yeni toplumun, yani köleci toplumun şafak vaktine gelindiğinde, tarihte kişilerin de rollerinin belirlediğini görüyoruz. İnsanlık tarihinin bu şafak vaktinde, gerçekten de büyük, destansı kahramanlar ortaya çıkmıştır. Engels, "Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" adlı eserinde, ilkel komünal toplumun yıkılışına, başka bir deyişle, köleci toplumun doğuşuna bir "kahramanlar çağı"nın eşlik ettiğinden söz eder. O güne dek hiçbir büyüklük tanımamış olan bir toplumda, ilk defa

olarak büyük kişiliklerin doğma olayı vardır ve daha önceden bir benzeri olmayan büyük öğretiler, ahlâk kuralları ve çeşitli kurumlar da yaratılmak zorundadır, hem de ilk örnekleri ve biçimleriyle. Aynı şekilde, devlet ilk defa doğmakta ve bunun kuralları ve çeşitli kurumları da yaratılmak durumundadır. İşte bütün bu büyüklüklerin yaratılmak zorunda olduğu insan toplumunun bu evresi çok haklı olarak "kahramanlar çağı" olarak adlandırılır.

Bilindiği gibi, bu çağ, günümüze kadar ulaşan yazınlarda da ifadesini bulan, özellikle eski Yunan uygarlığında kendisini somut olarak gösteren ve diğer birçok halkın tarihinde de kendisini hissettiren bir çağdır. Yunan örneğinde, ilkel komünal toplumun çözülüşünü ve köleci toplumun doğuşunu incelediğimizde kişiliklerin oynadıkları önemli rolleri açıkça görebiliriz. Yunanistan'da, o dönemde, kişiler tanrılaştırılmışlardır. Bu dönemde, büyük kişiliklerin kendilerini tanrı olarak göstermeleri veya tanrı-kişiler olarak ortaya çıkmaları yadırganmamalıdır. Böyle olmak zorundaydı, çünkü, tarihte ilk defa bazı büyük kişiler döneme damgasını vurarak yeniyi yaratmaktaydılar. Bu açıdan da, kişilerin tanrılaştırılması olayı doğal karşılanmalıdır.

İlkel komünal toplumdaki kalma birey o kadar zayıftır ki, düşünce ve davranışında bu açıkça görülebilir. Bundan dolayı, onun üzerinde yükselen her kişilik, her kurum ona göre, en büyük kişilik ve kurumdur. Daha önce kendi aşiretinde bir tek şef tanıyordu -ki, ortaya çıkan büyük kişilikler çoğunlukla bu şeflerin kendileridir- ve bunlar, ilkel komünal toplumu sınıflı topluma dönüştürdükleri oranda veya köleci toplumu alt yapı ile üst yapıda inşa ettikleri oranda sıradan aşiret üyeleri üzerinde olağanüstü bir güç olarak görünürler. Aşiret üyesinin küçüklüğü karşısında, bunun üzerinde yükselen birey, kendisinden başka sınır ve büyüklük tanımaz. Çünkü, kendisinden önce gelmiş herhangi bir büyük kişi söz konusu değildir. Bu nedenle de kendisini herkesten farklı görmektedir. İşte, "kahramanlar çağı"nın kişilerinin kendilerini aynı zamanda "tanrı-kşi"ler olarak göstermelerinin nedeni budur. "Tanrı-kşi"lerin diğer özellikleri de, ya filozof, ya din adamı, ya da yeni ahlâkın yayıcıları; ya da, özellikle, devlet adamı ve yeni düzenin temsilcileri olmalıdır. Yukarıda sayılan bütün özelliklerin bir tek kişide somutlaşması olayına da sık sık rastlanır. Bu durumda, tanrılaşma olgusu daha da derinleşir. İlk çağ Yunan uygarlığı, bu konuda çok sayıda ve somut örneklerle doludur.

Basit kişiliklerden olağanüstü, yaratıcı kişiliklere geçiş süreci son derece sancılı ve trajiktir. Bu dönemde yaşanan olayları dile getiren ve günümüze dek ulaşan birçok trajedy ve bunlara eşlik eden çok sayıda komedy, tarihte ilk defa bu dönemde ortaya çıkar. Köleci Yunanistan'da ortaya çıkan "*trajedi yazarları, Ahileos, Sofokles, Euripides, komedi ozanı Aristofanes, evrensel kültürü etkilemekten geri durmadılar.*"⁽⁴⁾ Aynı şekilde, bu dönemde yaratıkları kültür eserleriyle tarihe geçen başka kahramanlar da vardır. Bunlar arasında İlyada, ve Odysea adlı destanlarıyla Homeros'u belirtebiliriz. Kültürdeki bu gelişmeler kendisini sanat alanına da yansıtır. Uygarlığın doğuşunun bu şafak vaktinde, daha sonraki insanlık tarihini, sadece köleci toplum açısından değil, feodalizme, kapitalizme ve hatta sosyalizme varana kadar özetleyecek birçok gelişmeyi, düşüncede ve eylemde görebilmek mümkündür. Bu düşünce ve eylemler, daha sonraki tarihe silinmez bir şekilde iz bırakırlar. Örneğin Eflatun tarafından oluşturulmuş olan devlet kuralları, günümüzün birçok siyasal teorisinin de kaynağıdır. Aynı şekilde, idealist ve materyalist felsefelerin temelleri de bu dönemde atılmış ve aralarında kıyasıya bir mücadele sürmüştür. Materyalist ideologlar arasında, insanlık tarihinde ilk olarak evrensel devinme fikrini, karşıtların savaşımı ve birliği fikrini ortaya atan Herakleitos ile, maddenin öncesizliği ve sonrasızlığı fikrini ortaya atan Demokritos ve idealist filozoflardan ise, Sokrates ve Platon anılabilir. Daha önce de vurguladığımız gibi, benzeri görülmemiş birçok gelişmenin ilk nüveleri bu dönemde ortaya çıktığından dolayı, dönemin başlangıcına "kahramanlık çağı" ve bu dönemin yaratıcılarına da, insanlığın şafak vaktinin büyük kahramanları denilmektedir. Bütün bu özelliklerinden dolayı bu kişilere büyük değer verilmekte ve saygı gösterilmektedir. Daha sonraki insanlar ise, bu dönemi örnek alarak, dönemin ortaya çıkardığı değerleri daha da yüceltmiş ve geliştirmişlerdir.

Büyük kişilerin büyüklükleri, sadece toplumsal koşullar içerisinde ifadesini bulmakla kalmamakta, ama aynı zamanda bunlara çok üstün bir büyüklük de atfedilmektedir. Toplumun sıradan üyelerinin birer hiç, düşünülemez kadar değersiz birer varlık olarak görülmelerine karşılık, bunlar, alabildiğine büyütülen kişilikler konumundadır. Bunun bir sonucu olarak da, toplum giderek belirginleşen bir bölünmeye uğramakta; varlıklılar-varlıksızlar, vatandaş olanlar- olmayanlar, asil-

zadeler-plebyenler biçiminde kategorilere ayrılmaktadır. Böylece, bir yandan seçkin olan kişiler ve seçkin olmayan kişiler şeklinde toplumdaki bölünme belirginleşirken, diğer yandan da tanrılaştırılmış büyüklükler alabildiğine abartılmaktadır. Şüphe götürmez bir gerçek var ki, o da, büyük felsefe akımlarının, din anlayışlarının ve ahlâk yaratıcılarının ortaya çıktığı bu dönemde bir abartmanın varolduğudur. Köleci toplumun yaratılması büyük bir olay ise de, yine de kişilikleri olduğundan daha fazla büyük gösterme sözkonusudur. Günümüze kadar ulaşan insan-tanrılı dinlerin doğuşunda şekillenen kişi-tanrıların şahsında bu, daha da somut ve açık bir biçimde görülebilmektedir. Kişiler, bu dönemde tanrı katına çıkarılarak, onlara, her şeye muktedir ve kudretli bir güç atfedilmekte ve böylelikle belki de hiçbir zaman sahip olamayacakları bir güç ve yaratıcılık olayı yakıştırılmaktadır.

Daha sonraki tarih, bir anlamda insanların bu tanrı katının merdivenlerinden yavaş yavaş yere inme tarihidir. Uygarlığın şafak vaktinde göklere urmandırılan insanlığın bu gök tanrıları, Zeus'lar, önce bulutlara ve oradan da Olympos dağına indirilmiş ve daha sonra da basit birer puta dönüştürülerek yakılması ve kırılması olayı gerçekleştirilmiştir. Ve ancak böylelikle insanlar kendilerinin yarattığı yanlışlardan kurtulabilmişlerdir. Bunun bir sonucu olarak da kişilik olayı giderek daha da ön plana çıkmış, uygarlıkla başlayan, ve fakat çok az kişinin ulaşabileceği büyüklük ölçüleri, giderek tüm insanlığa has olmaya başlamıştır. Gelişmelerin yönü daha sonraları bu doğrultuda olmuştur.

Bu çağ, tarihe damgasını vuran, tarihte faal bir rol oynayan halkların bünyesinde kendisini göstermiş, bir çok halkın tarihinde bu dönemler destanlaştırılarak anlatılır olmuştur. Homeros'un, Yunanistan'da ortaya çıkan İlyada ve Odyssea destanları buna en iyi örnektir. Asya'da olsun, Avrupa'da olsun, birçok halkın destanlarla anıldığı bir dönemdir bu dönem. Aynı şekilde, halklarının ilerlemesinde büyük roller üstlenen ve belleklere derin bir şekilde işleyen kahramanlar da destanlaştırılarak ölümsüzleştirilmişlerdir. Onların şahsında büyük cesaret ve yiğitlik örnekleri ortaya çıkmış ve bu konuda isim yapan kişiler adına büyük anıtlar dikilerek günümüze kadar yaşatılmışlardır. Bütün bu büyüklükler çeşitli müzik ve sanat olaylarında da somutlaşarak bütün toplumun yaşamına mal edilmişlerdir.

İlkel komünal toplumdaki köleci topluma geçiş sürecinde yaşanmaya başlanan "kahramanlar çağı"nın kahramanları, kaçınılmaz olarak

yeni bir toplumun örgütlenmesine de yansiyacaklardı. Çağ açan büyük kahramanlar, daha ilerde köleci toplumun yöneticileri olarak ortaya çıktılar. Bu kahramanlar ve soylarından gelen ardılları köleci toplumun yaşatılmasında ve yönlendirilmesinde büyük görevler aldılar.

Köleci dönemde toplum giderek daha belirgin bir bölünmeye uğrar. Eskinin imtiyazlı zümresi imtiyazlı bir sınıfa dönüşür. Kabileler ve aşiretler kendi yapılarını koruyamayarak dağılırlar. Bireyler arası eşitsizlik belirginleşerek, bir kısım birey, devlet üyesi ve vatandaş olarak kabul edilirken, bir kısmı ise bu vasıfların dışına itilir. Böylelikle toplumun bir kesimi bu temelde kişilik kazanırken, diğer kesim ise resmi toplumun çerçevesi dışında tutulur. Ezilenler müthiş bir aşağılanmaya uğrar, kişiliksizleştirilerek adeta hayvani yaşama çok yakın bir statü içinde tutulurlar. Egemen sınıf olan köle sahipleri, toplumsal gelişmenin ürünlerini, maddi ve manevi değerlerini ellerinde yoğunlaştırırken, toplumun geriye kalan büyük kesimi ise, hiçbir kişisel hakka, ve hatta aile koruma hakkına bile sahip olmayan köleler haline gelirler. Köle, sadece üretimin basit bir aracı durumundadır, üretime koşturulur, sömürülür ve ahırlarda yaşamak zorunda bırakılır. Efendisi, yani köle sahibi, onun üzerinde her türlü hakka ve hatta satma veya öldürme hakkına bile sahiptir. Kölenin geleceği üzerinde söz sahibi olan ve kaderini çizen yalnızca efendisidir ve köle için bundan başka bir yaşam tarzı, o koşullarda olanaklı değildir.

Böylesine insanlık dışı koşullarda yaşayan toplumun ezilen üyeleri, her geçen gün, eski ilkel klan, kabile ve aşiret dönemlerindeki yaşantılarının özlemini daha fazla çekmeye başlarlar. Çünkü, maddi üretim araçlarının tüm topluluk bireylerinin malı olduğu, herkesin aynı ölçüde özgür ve eşit olduğu, bir kesimin diğer kesim üzerinde baskı ve sömürü olağanının sözkonusu olmadığı ve tüm topluluk bireylerinin birbirlerine çok sıkı bağlarla bağlandığı, bilinçsizce de olsa "birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" sloganının hayat bulduğu bu dönemler, herkesin kollektif bir yaşam içinde yaşadığı ve bu temelde birbirine benzer kişilikler kazandığı dönemlerdir. Bu nedenle de toplumda ortaya çıkan yeni ayırım bireye kabul edilemez derecede ağır görünmekte, bu ise onda, cennete, yani eski topluluk düzenine yeniden kavuşmak arzusunu uyandırmaktadır. Cennet kavramının ortaya çıkışı köleciliğin ortaya çıkışına yakından bağlıdır. Cennet denilen olay, ilkel komünal toplumun, her türlü kişisel haktan yoksunlaştırılmış, hayvani ve kahre-

dici bir yaşantı sürdürmek zorunda bırakılan eski aşiret üyeleri, diğer bir deyişle köleler tarafından yeniden aranmasıdır.

Köle için içerisine girdiği yeni durum son derece acıdır. Birey tüm arzusuna rağmen, gelişen, eskiyi aşan bir tür olması nedeniyle, bir türlü aradığı cenneti bulamamakta, yani ilkel komünal topluma tekrar dönmemektedir. Tarihin akış istikametine ters düşen böyle bir arzu gerçekleşmediği gibi, içinde bulunulan sürece uygun bir kurtuluş yolu da bulunamamakta ve köle son derece kısıtlanmış kişisel haklarına kavuşmamaktadır. Köleci toplumda bir kesim her türlü hakka ve bağımsız kişilik gelişimine sahip olurken ve her türlü değeri kendi ellerinde yoğunlaştırırken, diğer kesim ise, sadece hayvanca bir yaşamı kabul etmeye zorlanmaktadır. Gelişen, düşünebilen ve düşündüklerini uygulamaya geçirebilen bir tür olarak insan, bu hayvanca yaşamı tabii ki, kolay kolay kabullenemeyecektir. Giderek buna karşı bir direnmeye, bir çabaya girişecek ve zamanla kişiliğine kavuşacaktır.

Köleci dönemde birer gerçeklik olarak kabul edilenler yalnızca toplumun en üst tepesinde yer alan krallardır. Ayrıca, bunların iradesinin kanun sayıldığı ve toplum iradesinin bunlara tabi kılınmaya çalışıldığı bir dönemdir yaşanan dönem. Köle sahiplerinin sınırlanmamış kişisel diktatörlükleri altında yalnızca kendileri için yürürlükte olan bir demokrasi ve buna karşılık olarak da ezilenler üzerinde azgın bir sömürü ve zorbalık hüküm sürmektedir. Elbette ki, bu durum sessizce kabul edilecek, boyun eğilecek bir durum değildir. Nitekim egemen düzenin sahte kurtuluş umudu olarak sunduğu dinler, kölelere, aradıkları cenneti geri verme iddiasıyla ortaya çıktıklarında, onlar üzerinde çok büyük bir etki bırakmıştır. Böylesi koşullarda bu son derece olağan bir gelişmedir. Köleler gerçek hayatta kaybettikleri ve artık yaşamadıkları cenneti hiç değilse hayallerinde yaşamaya çalışacak ve bununla avunacaklardır. Çünkü, yükselmiş bir insan türü olarak, bir hayvanın durumunda, düşüncesiz ve özlemsiz yaşamaları olanaksızdır. Bu nedendir ki, dinler, onlar üzerinde son derece büyük bir etki bırakacak ve adeta kamçılayıcı bir rol oynayacaklardır.

İçinde yaşadıkları maddi dünyada bulamadıkları şeyleri, dinin vadedtiği "öteki dünyada" bulacakları umudu ile köleler, yüzyüze geldikleri acılara ve ızdıraplara katlanmaya çalışırlar. Ancak, tüm bunların birer hayalden ibaret olması, etkilerinin maddi yaşama yansımaması ve maruz kaldıkları baskı ve sömürünün her geçen daha da artması

kölelerin efendilere karşı ayaklanmalarına yol açar. Efendilerinin acımasızlığı ve içinde buldukları açlık ve sefalet, dinin kafalarına empoze ettiği boş hayallerin etkisi ile içine girdikleri tevekkül dünyasından sıyrılarak her geçen gün düzene karşı kin ve öfkelerinin daha da artmasına ve tepkilerinin giderek açık çatışmalara ve isyanlara dönüşmesine neden olur. Ne zamanki, köleci toplum, köle için artık anlamsız ve dayanılmaz bir çerçeveye dönüşür, işte o noktada artık isyanlar ve çatışmalar da alabildiğine yoğunluk kazanır. Çünkü kölecilik, birçok yeteneğe sahip, toplumun gelişmesinde daha fazla rol oynayabilecek ve kişilikleri ile buna daha fazla katkıda bulunabilecek olan köleler için artık, aşılması gereken bir engel haline gelmiştir. Bu doğrultuda mücadelenin hızlanmasıyla birlikte, tarihte ilk defa sınıfsal mücadelenin oluşmasından, ezilenlerin de artık kendi kişiliklerini yarattıklarından ve temsilcilerini konuşturmaya başladıklarından sözedilebilir. Kölelerin içinden sivrilene ve adı günümüzde dahi birçok devrimci için bir ilham kaynağı olan Spartaküs, egemen sınıf içinden çıkan birçok sivrilmiş kişiye karşı ezilenlerin bir simgesi olarak ortaya çıkmıştır. O, yalnızca zulme ve sömürüye karşı direnmenin önderi olarak değil, aynı zamanda tarihte ezilenlerin ilk örgütlü başkaldırısının yaratıcısı olması nedeniyle de böylesine yücelmiştir.

Kölelerin başvurdukları isyanlar kanlı bir şekilde bastırılır. Çünkü köleci toplumun sahipleri henüz çok güçlüdürler, kölelerin isyanları ise onları yıkacak güçte değildir. Sınıflı toplum, köle sahipleri tarafından geliştirilmektedir ve daha sonraki toplumun da sınıflı karakterde olması, yani sınıflı toplumun insanlık tarihindeki ilerletici konumunu devam ettirmesinden dolayı kölelerin başkaldırıları hep acı bir yenilgi ve sonla biter. Bazıları başarıya ulaşırsalar bile, durum değişmemekte veya bir köle efendisi onları yeniden egemenlik altına almakta veya yeni düzenin egemenleri üzerlerinde hakimiyet kurarak baskı ve sömürü düzenini ayakta tutmaktadırlar. Böyle bir durumda ise, kölelerin bağımsız bir kişilik kazanma umutları boşa çıkmaktadır.

Köleci toplumda bir avuç köle sahibi arasından da çıksalar, bireyler son derece önemli gelişmeler sağlarlar. Kendilerinden sonraki toplumun gelişmesinde önemli roller oynayacak olan üretim güçleri, devlet aygıtı, bilimler ve sanatlar geliştirilir. Egemen sınıftan gelen bir avuç azınlık tüm bu işlerle uğraşır. Ancak, *"toplumun maddi ve entelektüel üretimini egemenlik altına alan köle sahipleri sınıfı, ezilen sınıf*

ve tabakaların entellektüel gelişmelerine ket vurdu. Köleci toplum, özellikle Yunanistan ve Roma'da doruğa çıkan görkemli sanat eserleri, astronomi, matematik, felsefe, hukuk vb. alanlarında üstün bir uygarlık yaratmasına rağmen, yine de başta köleler olmak üzere ezilen sınıf ve tabakaların yeteneklerinin mezarlığı idi."⁽⁵⁾

Bütün bu gelişmeleri yaratan bireyler, toplumun ilerlemesinde vazgeçilmez bir konum elde ederler, saygı görürler -ki, görmeleri de gerekir- Bundan sonraki tarih boyunca artık, sivrilmiş ve nam salmış kişilerden söz edilir, bir alanın veya bir şeyin yaratıcısı, ustası olarak anılmaya başlanırlar. Köleci dönemde yaygın olarak karşımıza çıkan bu kişiler, aynı zamanda insanlık adına kurallar koyanlardır da. Adeta "kahramanlık çağı"nın değişmez ustaları, tanrıları gibidirler. Felsefe, sanat, ahlâk vb. alanlarda ilk kuralları yaratan ve geliştiren bu dahiler, daha sonraları da buluşlarının isimleri ile birlikte anılırlar; Hammurabi'nin Kanunları, Eflatun'un devlet kuramı, Firavun dini, Archimet Kanunu vb. gibi... Madalyonun bir yüzünde böyle büyük kişilikler ile karşı karşıya gelinirken, diğer yüzünde ise, önceden de vurguladığımız gibi, eski toplum üyeliğinin statüsü ile dahi karşılaştırılamayacak derecede düşmüş kişilerle, yani kölelerle, karşı karşıya gelinir. Açık ki, bu çelişki bir gelişmedir. Çelişkinin giderek bir noktada bunalıma dönüşmesi veya bir bunalıma yol açması kaçınılmaz bir durum olacaktır. Ama, bunalım koşulları da, yeni arayışları, yeni çıkışları beraberinde getirecek, köleci toplum artık bu andan itibaren insanlığın gelişmesine dar gelecektir. Fakat, insanlık daha gelişmiş bir toplumda ve daha gelişmiş bir biçimde kendi varlığını sürdürmek istiyorsa, bu engeli mutlaka aşmak zorundadır. Özellikle de, gelişmenin motoru olan sınıf mücadelesi, kölecilik sisteminin ve kölenin yaşam koşullarının değiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yeni doğacak olan toplum ise, herşeyden önce çok aşağılarda bulunan köleyi biraz da olsa, kişisel düzeyde geliştirme ve toplum içerisinde daha seçkin ve daha gelişmiş bir konuma yükseltmekle yükümlüdür. Çok çok aşağılardaki bir konumda olan birey, köleci toplumda olduğundan daha fazla hakka kavuşmalı ve biraz daha insanca gelişme olanağına ulaşabilmelidir. Dolayısıyla da, toplumsal gelişme alanında biraz daha faal rol oynayabilmelidir. Köleciliğin yerini alacak toplum, bu koşulları köleye sunmak zorundadır ve bunları sağladığı oranda kölelerin desteğini sağlayabilecektir. Böylece, gelişebilme ve başarıya ulaşma şansına sahip olacaktır.

Köleci toplumun insanlığın gelişme seviyesine artık engel olmaya başladığı, bireye dar geldiği noktada toplumun alt ve üst yapısında derin bir bunalım ortaya çıkar. Bu durumu, Roma İmparatorluğunun yıkılışında çok açık bir biçimde görmek mümkündür. Bu dönemde, köle sahipleri tarafından, insanlığın vahşet dönemini aratmayacak derecede çılgınlıklar ve katliamlar geliştirilir. Geliştirilen bu vahşet, Mazlum Yoldaş'ın anısına A. DİCLE imzası ile yayınlanan "*Mazlum Yoldaşın Anısı Yolumuzu Aydınlatan Sürekli Bir Meşaledir*" adlı yazıda şöyle dile getirilmektedir. "*Özellikle köleci Roma'nın son dönemlerinde, yani köleciliğin dünya çapında bir sistem olarak tasfiye edilmek durumunda olduğu, bunun yerine daha ileri bir üretim biçiminin gelişmeye başladığı bir dönemde, köleci sınıfın en azgın temsilcilerinden Neron'un ve benzerlerinin insanları meydanlarda diri diri yaktıkları; yaygın bir biçimde diri diri vahşi hayvanlara yem ettirdikleri sık sık görülmüştür. Bunun sınıfsal temeli şudur: Artık köleci sınıf, topluma birşey veremediği, tersine toplumsal gelişme önünde tam bir engel haline geldiği için toplumsal gelişmeyi durdurarak insanlığın gelişmesini işkence, katliam ve benzeri vahşi yöntemlerle bastırmaya çalışmıştır. İnsanlık bu sınıfın şahsında tekrar bir vahşet ortamına itilme tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir.*" (6)

Daha önce de vurgulandığı gibi, köleci sistem altında insanlar sürekli köleleştirilmekte, insan türünün birçok gelişme katetmiş olmasına karşılık, köleler tam aksine, insan türünün birçok özelliğiyle hiçbir şekilde bağdaşmayacak koşullar altında en aşağılık bir seviyeye düşürülmektedirler. Köleler bir avuç köle sahibinin dizginlenmemiş diktatörlüğü altında her türlü zorbalığa ve aşağılanmaya maruz bırakılarak yaşamaya zorlanmaktadırlar. Köleler vatandaş olarak kabul edilmedikleri gibi, haklarını koruyacak her türlü kanun ve yönetmeliklerden de yoksundurlar. Efendileri onlar üzerinde, öldürmeyecek bir derecede -ki, köleleri öldürmek genellikle onlar için yararlı olmamaktadır- istedikleri kadar baskı ve sömürü geliştirebilmektedirler. Diğer taraftan köleler ise, her türlü haktan yoksun salt bir üretim aracı rolü üstlenmektedirler.

Açık ki, durumun bu şekilde sürmesi, giderek yeni topluma doğru gelişim ile bir çelişki, dolayısıyla da bir çatışma ortamı yaratacaktır. Bu nedenle de bu dönem çok kanlı ve bunalımlı bir dönem olacaktır. Özellikle köleci Roma imparatorluğu bu konuda çok açık bir örnektir.

Köleci Roma imparatorluğunun yıkılışı, aynı zamanda köleci sistemin dünya çapında tasfiye edilmekle karşı karşıya olduğu, bunun yerine ise, daha ileri bir üretim biçiminin geçmeye başladığı bir döneme denk düşer. Köleci sistemin son temsilcisi olması ve tarih sahnesinden temsil ettiği sistem ile birlikte silinmekle karşı karşıya olması, bu imparatorluğu son derece azgın bir karaktere büründürür. Daha önce değindiğimiz insanlıkdışı vahşet olayları geliştirilir. Bu nedenle, köleliğin yıkılışı, tasfiye oluş dönemi insan türü için son derece yıkıcı ve imhacı bir niteliğe bürünmüştür.

Çok iyi bilinmektedir ki, insanlık kendiliğinden aşiret bağlarından soyunup köleliği kabullenmemiştir. Yani halklar ve kişiler, köleliği gönüllü olarak seçmemiş, bu boyunduruğu isteyerek kabul etmemişlerdir. Başlangıçta büyük bir dehşet ve zorbalık örneği ile yaratılan kölelik, yeni ve daha gelişmiş bir topluma yol açması anlamında ileri bir evreyi teşkil ettiği için başarıya ulaşmıştır. Köleliliğin doğuş aşamasında ilercici bir rol oynayan köleci zor, yıkılış aşamasında artık hiçbir gelişmeye yolaçmayan, aksine birçok şeyi yıkımdan geçiren ve hiçbir değer üretmeyen gerici bir zora dönüşmüş ve bu anlamda da anlamsız ve atılması gereken bir olgu haline gelmiştir. Özellikle, köle sahipleri sınıfının elindeki maddi gelişmeye artık karşılık veremediği, maddi gelişmeyi engelleyici bir rol üstlendiği ve yeni bir toplumun gelişmeye başladığı dönemde, bu zorunluluk kendisini daha açıkça ortaya koyar. Çünkü, toplum, önüne geçilemez bir akışla yeni bir toplumsal düzen doğrultusunda gelişmekte, oysa köleci zor bu gelişmeyi durdurmak istemektedir. Bu durumda ise, yeni toplumun yaratıcısı devrimci zor bu gerici zorun varlığına son vermek göreviyle karşı karşıya gelir.

Köleci toplumun son dönemlerinde kölelerin içinde buldukları koşullar gözönüne getirilirse bu zorunluluk daha iyi anlaşılır. Üretimin ve yaratılan değerlerin temel ögesi olan köleler artık değer yaratmamakta ve üretimle de ilgilenmemektedirler. Çünkü, emeklerinin sonucundan yararlanamamakta, ürettikleri ürünlerden pay alamamaktadırlar. Bu ise, üretimin sonuçları ile ilgilenmemelerine ve üretimin son derece düşmesine yolaçmaktadır. Eskiden hiç değilse ölümden kurtulabilmek için bir efendinin yanında çalışmaya razı olurlarken, bunalımın yarattığı olumsuz koşullar altında artık böyle bir statüyü de kabul etmemektedirler. Kısacası, kölelik artık yaşana yaşana aşınan

ve yaşanmaz hale gelen bir gerçeklik halini almıştır. Mevcut sistem, üretim güçlerinin gelişmesi önünde bir engel haline gelerek artık yalnızca zorbalıkla ayakta durabilecek bir düzeye gelmiştir. Bu nedenle de yeni toplumun doğuşu zorbalıkla durdurulmak, doğum olayının gerçekleşmesi zorla engellenmek istenir. Kölelerin isyanlarını basturmak için idam, işkence ve katliamlara başvurulur.

"Fakat bütün bu zorluklara rağmen, uzun tarihi süreç boyunca kazanılmış özgürlüklerinden koparılan, bir hayvan durumuna dönüştürülüp zincirlere bağlanarak ancak ahırlarda yaşatılan ve kendisinden ar-tükürün sızdırılan, ama özgürlüğün daha yakın anılarını yaşayan birey, bu durumundan kurtularak kaybettiği eski cennetine yeniden ulaşmayı düşünmemelik edemezdi. Mutlaka bir çaba içinde bulunacaktı. Ve işte, tarihin bu çağlarında ortaya çıkan din, onları sararak kurtuluş umutları haline geldi. Bu din altında biraraya gelen, aynı duygu ve kaba bazı fikirleri paylaşan bu insanların birbirlerini nasıl sıkı tuttukları, köleci koşulların aman tanımazlığına rağmen hızla gelişen bu din'in köleleri Roma İmparatorluğuna karşı nasıl bir güç haline getirdiği bilinmektedir.

"Dinlerin, onları, eşitliği ve gelmiş oldukları eski dünyayı daha değişik bir tarzda vaadeden bir dünyaya çağırması, üzerlerinde kamçılı-yıcı bir etki yaratıyor, bu ise onları, böyle bir din'in kulu kölesi haline getiriyordu. Din, onlara kaybettikleri cenneti gösteriyordu."⁽⁷⁾

Köleci toplumun artık çürüdüğü ve yeni bir toplumun, feodal toplumun filizlendiği dönemlerde isyanları kanla bastırılan köleler yeni bir kurtuluş umudu buldukları dine sarılırlar. Özellikle, köleler için daha iyi bir yaşam ve gelecek vaadeden Hıristiyanlık dini, geniş köle kesimleri arasında hızla yayılır. Yeni toplumun ideolojisi olarak bilimsel fikirler veya felsefenin değil de dinin ortaya çıkması o dönem için son derece doğaldır. Çünkü bu dönemlerde bilimlerin veya felsefenin geniş kesimleri sarması olanağı yoktur, ancak bir avuç egemenin güdümündedirler. Oysa dini düşünceler, her türlü kişilik gelişiminin dışında tutulmuş ezilen kesimleri en kolay etkileyip, harekete geçirecek düşüncelerdir ve bizzat onların özlemlerini dile getirmektedir. Köleci ideolojiler, köle sahiplerini en büyük erk sahibi, hükmedici güç, tanrı veya yarı-tanrı olarak gösterdikleri için onların düzenini yıkmayı amaçlayan feodal din ideolojisi, herşeyin üzerinde yeralan evrenin sahibinin görünmeyen ve maddeden arınmış bir tek tanrı olduğu düşün-

cesini ortaya atar. Böylece, bu dönemde şekillenen dinler, eskiden farklı olarak evrensel bir karakter kazanırlar. Bu yeni dinler bütün insanlığa hitap etmekte ve en alt düzeydeki köleyi bile üyeliğine kabul ederek dini görevlerini yerine getirme olanağı sunmaktadır. Bu durum, tüm kölelerin yeni bir kurtarıcı gibi dine sarılmalarına yolaçar. İsa ve 12 havarasinin ezilenler tarafından en çok aranan kişilikler haline gelmelerinin nedeni, kölelerin Hıristiyanlık dininde buldukları bu kurtarıcı öğeden olsa gerektir.

Böylesine geniş kesimlere hitap eden yeni toplumun dini çığ gibi büyüyerek daha sonraki evrimin gelişmesine temel teşkil eder. Gidererek gelişen bir mücadele ve çatışma ortamı doğar ve sınıfsal mücadele, dinsel maske altında sürdürülmeye çalışılır. Bu, dinsel maske altında da olsa açık ki, bir sınıf mücadelesidir. Bundan dolayı bu dine ilk ulaşan aşiret ve halklar en çok başkaldıran, en çok direnen kesimlerdir. Öyle bir gün gelir ki, başlangıçta ezilenlerin sahip çıktığı dinler, kendi hakimlerini, efendilerini de bünyesine katar ve böylece toplumdaki dönüşüm daha da hızlanmaya başlar. Eski dinin taraftarlarıyla yeni dinin taraftarları arasındaki bir çatışma biçiminde somutluk kazanan mücadele, aslında bunalım döneminde eskiyi muhafaza etmek isteyenler ile yeniyi yaratmak isteyenlerin bir çatışmasıdır. Bu dönemle birlikte, toplumda birçok yeni ilişki de doğar. Hıristiyanlığın Avrupa'da oynadığı rolü, İslamlık Ortadoğu'da ve Budizm ise Hindistan ile Çin'de oynar. Dinler evrenselleşirken, tanrı da genelleşir, soyut bir kimliğe bürünür. Köle beylerinin aksine, feodaller, krallar kendilerini tanrı ilan etmezler, ama tanrının gölgesinde en büyük güce yine onlar sahiptirler. Feodal dönemde insanlar tanrı katında bir basamak aşağıya iner ve artık kendilerini tanrı olarak görmezler. Biraz önce de vurguladığımız gibi, tanrı imajı altında biraz daha yumuşattıkları bir üretim tarzı ve daha katlanılabilir kıldıkları toplumsal statü altında köleleri serfleştiren feodaller toplumda en büyük güce sahiptirler.

Feodalizmin doğuş yılları yalnızca yeni bir toplumun doğuşunu değil, aynı zamanda yeni kahramanların ve kişiliklerin ortaya çıkışını da ifade eder. Yeni dönemin havariliğini yapanlar daha çok din adamları olduğundan, kahramanlar da, İslamlıkta peygamber, Hıristiyanlıkta azizler ve Budizm'de ise rahipler biçiminde ortaya çıkarlar. Yine toplumun savunuculuğunu daha çok bunlar ve bunlardan sonra gelenler, yani Müslümanlıkta halifeler, Hıristiyanlıkta papazlar, Budizm'de

ise rahipler yapacak ve yeni toplumun gelişmesinde aktif çaba harca-
yacaklardır. Bunlar aynı zamanda, toplum aradığı, kendilerine bağ-
landığı, çevrelerinde örgütlenerek eyleme geçtiği seçkin kişiler ve ör-
gütçülerdir de. Devrim kurallarının yol göstericiliğinde hareket eden
bu kahramanlar, eski düzenle kıyasıya bir mücadeleye girişeceklerdir.
Madem ki, eski düzenin temel değer ölçüleri, düşünce ölçüleri dinle
formüle edilmektedir, o halde, yeni toplumu geliştirebilmek için eski
dine saldırılacak, eski kişi-tanrılığa veya çok-tanrılığa dayanan dinler
parçalanacak ve yerlerine evrensel dinler geçirelecektir. İsa gökten in-
dirilecek, ama yine de biraz göksel bir varlık konumunu sürdürecektir.
Fakat, her ne kadar İsa-tanrı ilişkisi birbirine çok yakınsa da, İsa'nın
insan özelliği daha çok belirgindir. Aynı şekilde, Muhammed de tanrı
değil, insandır ama, tanrının elçisi, yeryüzündeki temsilcisidir. Pey-
gamber olması nedeniyle tanrıyla zaman zaman aracısız konuşur. Büt-
tün bunlar eski dini anlayışlarla bir çatışmanın ifadesidir. Eski ile yeni
arasındaki çatışma sembolik olarak ifadesini eski din ile yeni din, es-
kinin tanrı-kralları, putlarıyla yeninin göklere çekilmiş tanrısı arasında
bulur. Ama bu çatışma sadece Kâbe'deki putların kırılmasıyla bitmez.
Esas olarak köleliğin temellerine yönelir. Dinler, peygamberler köleli-
ğe karşı olduklarını açıkça ifade eder ve kitleleri bu temelde etkileme-
ye çalışırlar. Örneğin, Muhammed'in bu konudaki tavrı çok açıktır.
Eski ile yeni arasında her alanda yoğunlaşan çatışma siyasal alanda da
kendisini ortaya koyar. Bu mücadelede bizzat yeninin yaratıcısı birçok
kişi katledilir, çarmıha gerilir, göçe zorlanır ve mülteci durumuna geti-
rilir. Ama tüm bunlara rağmen savaş sürer ve yeni, yeni olduğu, ileriye
temsil ettiği, toplumu geliştirdiği için, eskiye galebe çalar. Eskinin o
katlaşmış kuralları ve kişilikleri artık aşılır. Yeni toplum halifeleriyle,
havarileriyle ve bütün görkemliliğiyle ortaya çıkar. Artık o bir sel gi-
bidir, önünde durulamaz ve eskinin birçok egemenlerini, krallarını
önüne katarak kendi ordularına dahil eder. Böylece, insanlık tarihinde
yeni bir evre, o bilinen feodal evre başlar.

Feodal toplum, evrensel din kurallarının en çok kök saldı ve bu
temelde insanın çok güçlü bir şekilde öte dünyalara bağlandığı bir dö-
nemdir. Bu dönemde fazla köklü olmasa da, insan kişiliğinde belli bir
gelişmenin olduğundan sözedilebilir. Feodal toplumda, özellikle de
bunalım döneminde köleliği temsil eden ve insanlığın gelişimini dur-
duran bir çok sembol yerle bir edilir, ama sınıflı toplum sadece üst dü-

zeyde şekil değiştirir. İnsansı tanrılardan vazgeçilip, insana benzemeyen, insanüstü, doğaüstü bir güç olarak tanrıya ulaşıncaya, bu kez de insanlar, bu görünmez ve son derece yüceltilmiş kuvvetin genel esaretinde yaşamaya başlar. Elbette ki, bu durum kişiliklerini dumura uğratacaktır. Mümin, eskinin kölesinden çok farklı bir konumda olmakla beraber yine de genelleştirilmiş bir köle, yani serftir. İtirazsız bir şekilde kaderine bağlıdır, yeni düzeni olduğu gibi kabul eder. Bu haliyle o, artık düzenin standart bir adamıdır. Örneğin, İslamîyette yüzlerce yıl, bu standart adam ibadet eder ve feodalizmi meşru görür. Kesin kurtuluşun bu dünyada değil, öteki dünyada olacağına inanır. Zengin malına el sürmez, çünkü bunu günah sayar. İşte, feodalizmde böyle katı kurallar oluşturulmuş ve bu şekilde de düzen kendi varlığını sağlama almış, kendi motifini ve kişiliğini de yaratmıştır. Toplum bu düzende, bu kez de böyle bir biçimleniş altında gelişme süreci içerisinde girmiştir.

Dönemin yaratıcıları olarak büyük peygamberler, halifeler, komutanlar, sanatkarlar ve düşünürler vardır. Sürekli oluşturdukları yeni değer yargılarıyla toplumu şartlandıkça şartlandırılar. Büyüklük, artık bu kurallara en iyi uyan, en iyi özümseyen ve en iyi uygulayan kişidir. Feodal toplumun büyüklüğü, kişiliklerdeki gelişmeyi de bünyetmektedir. Mümin veya serf, genel olarak artık köle gibi değildir. Biraz dünyevileşmiştir, ama bu da sınırlıdır. S erf, feodal beye ve mâlikaneyeye bağlıdır, bey değişince o da el değiştirir. Açık ki, bu düzende yine önemli ölçüde bağımlı bir kişilik sözkonusudur. S erf, düşüncelerinde dinin yaygın kurallarının; davranışlarında ise, hergün her saat feodal derebeyinin sert kamçılarının etkisi altındadır. Bir yandan kılıç ve kamçı, diğer yandan ise din adamı kişiliğın belirlenmesinde temel bir rol oynarlar. Düzen bu iki güce dayanılarak sürdürülür.

Feodal toplum da, üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki kanyuna bağlı olarak, gelişmesinin belli bir noktasında toplumsal gelişmenin önünde engel haline gelecektir. Böyle bir engel haline geldiğinde ise, toplumda yeni bir bunalım patlak verecektir. Bunalımın ilerici güçlerin lehine çözümlenmesi sonucu toplumsal gelişmenin bundan sonraki evresi ise, yakından tanıdığımız kapitalizm olacaktır. Feodal toplumun bunalıma girişı, özellikle de Avrupa'da gerçekleşen biçimiyile, somut olarak herkesçe bilinmektedir. Son sınıflı topluma yol açması açısından, feodal toplumun bunalımı ve bu bunalımdan kapitalist

toplumun ortaya çıkışı birçok bakımdan kendine has özellikler taşır. Feodalizmin yıkılışı ile birlikte son sınıflı toplumun son egemen sınıfı da doğacak, dolayısıyla, bu sınıf, kendisinin ebedi olduğunu kabul ettirmek isteyecektir. Nasıl ki, ilk çağın kahramanları, yani köleci toplumun başlangıcındaki büyükler kendilerini ebedi ve ezeli saymakta ve "*biricik gelişme düzeni budur*" demekte idiyse, bunlar da aynı şekilde kendilerine böyle bir özellik yakıştıracaklardır. İlk sınıflı toplum adına ilk kahramanlar konuşurken, bu kez de, son sınıflı toplum adına son kez konuşanlar ortaya çıkacaktır. Tabii ki, bu anlamda da, bunlar bir hayli büyük olacaklar, bir bütün olarak insanlık adına konuşacaklar; değişmez kurallar getirdiklerini, değişmez görüşler ve değişmez prensipler ortaya koyduklarını söyleyeceklerdir.

Feodal toplumun bağrında ortaya çıkan bu gelişme ve değişimleri biraz daha yakından incelersek, son sınıflı toplumun kişilikleri daha iyi anlaşılacaktır. Bu gelişmeleri en somut biçimiyle 15.yy. ve sonrası Avrupa'sında görmek mümkündür. O dönemin Avrupa'sında feodal toplum büyük bir çıkmaz içerisindedir ve toplum büyük bunalımlar geçirmektedir. Feodalizm birçok yönüyle aşılmış ve artık toplumu sürdürmez, geliştiremez bir duruma gelmiştir. Daha açık bir ifadeyle Avrupa, şövalyelerin kördöğüşlerinde, kılıç şakırtularından başka bir şey duyulmayan, herkesin gaspla, soygunla geçinmek istediği bir dönem yaşamaktadır. Bu dönem, sınırlı ölçüde gerçekleşen bir üretim üzerinde şövalyelerin, asilzadelerin birbirleriyle kıyasıya savaştıkları bir dönemdir. Açıkça görüldüğü gibi, bunalım en çok Avrupa'da derinleşmektedir. Ve bu da, yeni toplum için en büyük uğraşların burada verileceğini göstermektedir. O sıralarda Ortadoğu'da ve Asya'da feodalizm henüz olgunluk dönemini yaşamaktadır. Buralarda en olgun çağını yaşayan feodalizmin, değil bunalıma girmesi, tam tersine, hala bir çok alanın feodal egemenlik altına alınması ve feodal üretim biçiminin hakim kılınması sözkonusudur. Fakat vurguladığımız gibi, buna karşılık Avrupa'da kargaşa vardır; toplum iliklerine kadar boşalmakta, dağılmakta, çözülmekte ve parçalanmaktadır. Bunalımın bir ürünü olarak da tarihte o bilinen meşhur şövalye savaşları patlak verir ve toplumda adeta kırankırana bir çatışma hüküm sürer.

Toplumu son derece derinden etkileyen kargaşa ortamı, açık ki, uzun süre varlığını sürdüremeyecektir. Alt yapıdaki derin gelişmelerin bir ürünü olarak ortaya çıkan bunalım, feodal toplumu bir yetmezlik,

bir çıkmaz içerisine sürüklerlerken, aynı zamanda feodal sınıfı da gereksiz kılar. Gereksizleşen, toplumun gelişmesi önünde engel bir kohna gelen feodalizm ve savunucusu feodal sınıf, yerini yeni bir sınıfa bırakmak yükümlülüğüyle karşı karşıya gelir. Çünkü, mevcut durumda varolan üretim araçları üretimin gelişmesini sağlamaktan uzaktır ve bu da teknikte yeni gelişmeleri zorunlu kılmaktadır. Aynı şekilde, din yalnız başına toplumu egemenlik altında tutmaya yetmemekte, yeni düşüncelerin, özellikle de felsefenin geliştirilmesi zorunluluğu kendini dayatmaktadır. Bu da, dünyanın bilimsel bir tarzda ızahının yapılmasını gerektirmektedir. Kısacası, feodal toplumdaki dağılma, parçalanma ve kargaşa ortamı toplumu, burjuva devrimleri çağının eşiğine kadar getirip dayatmış bulunmaktadır.

Feodalizmden kapitalizme geçiş aşaması başlangıçta ifadesini felsefe, bilim, sanat, kültür ve edebiyat alanlarında yeniliklerin hız kazandığı Rönesans devrinde bulur. Feodalizme karşı mücadele, herşeyden önce düşünce alanında ortaya atılan yeni fikirlerde, özellikle de düşünce dünyasına hakim olan dine-en belirgin olarak Hıristiyanlığa karşı çıkma saldırılarda somutlaşır. Ya düpedüz bir dinsizlik biçiminde, dine karşı temelinde veya Hıristiyanlığı reformdan geçirerek, örneğin Luthercilik ve Kalvencilik gibi mezhep sapkınlıkları tarzında ortaya çıkar. Bunun nedeni, **İdeoloji ve Politika Nedir, Nasıl Ortaya Çıkmıştır?** adlı broşürde şöyle dile getirilmektedir: "... *Dinsel taassup, durgun ekonomik ve geri teknolojik yapı başka ideolojilerin doğmasını zorlaştırdığından, ortaçağda ezilenle ezen, sömürülenle sömüren arasındaki mücadele, ancak mezhep çatışmaları biçiminde sürdürülebildi.*

"Yeni bir sınıf olarak doğup gelişmeye başlayan burjuvazi bile, başlangıçta, feodalizme karşı mücadeleyi mezhepçilik biçiminde vermek zorunda kaldı. Almanya'da protestanlık, İngiltere'de Anglikanizm ve Fransa'da Kalvenizm gibi mezhepler hıristiyan dininin burjuvazinin çıkarlarına göre uyarlanmasından başka bir şey değildiler."⁽⁸⁾

Tamamen dine dayanarak ayakta kalabilen feodalizme karşı mücadelede giderek din-dışı felsefe akımları da hızla gelişip güçlenmeye başlar. Dinden felsefeye doğru, felsefe kefesinin ağırlığının sürekli arttığı bir gelişme yaşanır. Bu aynı zamanda doğal bir gelişmedir de. Çünkü burjuvazi feodalizmin ideolojik idafesi olan dine karşı kendi ideolojisini yaratmak zorundadır. Bu dönemde ise feodal tutuculuğa

karşı bilimlerde hızlı bir gelişme görülmekte ve yeni yeni felsefeler, akımlar doğmaktadır. Burjuvazi de düzene karşı olduğu için bu bilimsel akımlara dayanır ve bu alanda güçlü gelişmeler kaydeder. Aynı şekilde sanat, edebiyat, müzik, mimarlık ve hukuk alanlarında eski ölçüler hızla aşılmaya başlanır ve bu alanlardaki her buluş ve gelişme kendi yaratıcısının ismi ile tarihe geçer ve saygın bir yer alır. Örneğin, resimde Leonardo da Vinci; müzikte Beethoven ve Mozart; dinde Luther ve Calven, felsefede ise Decart, Kant ve Spinoza bu konuda sadece bir kaç örnektir. Bu örnekler her alanda çok sayıda ortaya çıkmış ve son sınıflı toplum bizzat kendisinin yarattığı ve fakat bir o kadar da onların yaratıcılıkları üzerinde yükseldiği bu kahramanların eseri olmuştur. Bilimlerin serpilip gelişmesinde de bir dönüm noktası olan kapitalizmin doğuş aşamasında birçok mucit değerli buluşlar ortaya çıkarırken, aynı şekilde üretim tekniğinin gelişmesinde rol oynayan çok sayıda dahi de görülmüştür.

Bütün bu kişilikler yeni bir çağ açan ve bu çağa damgalarını vuran kişiliklerdir. Açıkça vurgulamak gerekir ki, bu dönemde insanlık yeneden ve her alanda kişilerin tarihte büyük rol oynadıkları bir dönemle karşı karşıya gelmiştir. Başlangıçta düşünce ve sanat olaylarında tanık olunan büyüklükler, ifadelerini giderek, çeşitli ekonomi, felsefe, edebiyat ve mimari ekollerinin yaratılmasında ortaya koymuşlardır. Bu dönemde ortaya çıkan kahramanların büyüklüklerini Engels şöyle dile getiriyor:

"Bu, o zamana kadar insanlığın gördüğü en büyük ilerletici devrimdi: öyle bir dönem ki, devletleri gereksiniyordu ve bu devletleri yarattı-düşünce, hırs ve karakter gücünde, evrensellikte ve öğrenmede devler. Burjuvazinin modern egemenliğini kuranlar, burjuva sınırlamalarının dışında herhangi bir sınırlama tanımıyorlardı. Tam tersine, zamanın serüvenci niteliği, onları az ya da çok etkiliyordu. O zamanın önemli kişileri arasında, geniş ölçüde seyahat etmemiş, dört ya da beş dilden azını bilen, birçok alanda ün yapmamış olanını bulmak pek mümkün değildi. Leonardo da Vinci sadece büyük bir ressam değil, aynı zamanda büyük bir matematikçi, mekanikçi ve mühendisti. Fiziğin değişik dalları, önemli buluşlarını ona borçludur. Albrecht Dürer ressam, oymacı, heykeltıraş ve mimardı. Ayrıca istikhâm yapma konusunda, birçok fikirleri kendinde toplayan bir sistem bulmuştu. Çok sonraları Montalembert ve modern Alman istikhâmcılığı tarafından onun fikir-

leri yeniden ele alınmıştır. Machievveli bir devlet adamı, tarihçi, ozan ve aynı zamanda, modern zamanların dikkate değer ilk askeri yazarıydı. Luther, sadece kilisedeki Augias ahurlarını temizlemekle kalmamış, Alman dilindeki Augias ahurlarını da silip süpürmüştü; modern Alman neslini yaratmış, 16. yüzyılın Marseillaise'i haline gelen ve zafere duyulan güvenle dolup taşan ilahinin sözlerini yazmış, müziğini bestelemiştir. O zamanın kahramanları, henüz, ardıllarında tekyanlılığa yol açan sınırlayıcı etkilerini sık sık gördüğümüz işbölümünün tutsağı olmamışlardı. Ama onların belirleyici niteliği, özellikle, hemen hepsinin yaşadığı süre içinde eylemlerini çağdaş hareketler içinde pratik mücedelede sürdürmüş olmalarıdır; cephelerini belli etmişler, kimi konuşarak ve yazarak, kimi kılıçla, çoğu da her ikisiyle birlikte savaşa girmişlerdir. Onları eksiksiz adam yapan bu karakter gücü ve bu bütünlüktür. Gerçek hayattan kopuk alimler enderdir. İkinci ya da üçüncü sıradan kişiler, ya da suya sabuna dokunmayan, dar-kafalı, temkinli kişiler."⁽⁹⁾

Burjuvazinin doğuş çağında ortaya çıkan kişilikler ve büyüklükleri gerçekten eşsiz boyuttadır. Ama, bunalımdan çıkmak, gericileşen ve çürüyen feodal topluma son verebilmek için sadece bu yeterli değildir. Bu nedenle de, yeni toplumun temsilcisi sınıf olarak burjuvazi, çatışmayı giderek siyasal alana kaydırmak zorundadır. Burjuvazi, toplum içerisinde feodal düzen taraflarına karşı gücü, özellikle de ekonomik alandaki gücü arttıkça ve bunun yanı sıra feodal toplum ve onun hakim sınıfı artık gereksizleştikçe, savaşı idolojik-düşünsel ve sanatsal alandan giderek siyasal alana aktarır. Bu kez de siyasal düşünceler ön plana çıkar. Öncelikle devlet konusu tartışılır: devlet nedir, burjuvazi için en uygun devlet biçimi hangisidir, mevcut devlet nasıl değiştirilir sorularına cevap aranır. Siyasal düşünce giderek yeni siyasal örgütlerin doğmasına yol açar ve bu örgütler aracılığıyla yoğun bir siyasal mücadele verilir: "Burjuvazinin diğer egemen sınıflardan farklı olarak, siyasal savaşımını parti mücadelesi biçiminde geliştirdiği görülmektedir. Burjuvazi kendi savaşımını, hakim sınıfların tüm yönetim inceliklerini kendilerinde somutlaştıran feodal yöneticilere karşı doğrudan bir ayaklanmayla gerçekleştiremezdi. Bunun için ideolojik ve örgütsel çalışma temelinde uzun bir evreyi kapsayan iktidara hazırlık sürecini yaşaması gerekiyordu. Burjuvazi, parti mücadelesini uzun yıllar geliştirerek, fikir gücünü ideolojik güce, onu politik

güce dönüştürüp, müttefiklerine kabul ettirdiği ve bunları bir ayaklanmayla kaldırdığı oranda feodalizmi devirebilmiştir."⁽¹⁰⁾

Burjuvazinin siyasal mücadele aygıtları burjuva partileridir. Burjuvazi bu partileri kurmakla kendi ayrı dünya görüşünü ayrı örgütüyle taçlandırmıştır. Kendisine son derece güvenen, kişilik bulan ve her alanda yeni bir kişiliği karakterize eden bir sınıftır burjuvazi. Feodal kraldan artık sadece hak istemekle, daha geniş alan talep etmekle yetinmemekte, galebe çalmak, hakim olmak ve feodalizmi yerle bir ederek tasfiye etmek istemektedir. Bunun için de siyasal devrimi zaferle taçlandırmak zorundadır.

Açık ki, siyasal devrimin zaferi, feodal toplumdan tümüyle bir kopuş ve burjuva toplumunun tam bir hakimiyet sağlamasıdır. Bunalım döneminde siyasal devrim giderek hızlilik kazanarak yaygınlaşır ancak, zafer zorlu bir olaydır. Çünkü, geçmişin acımasız bir şekilde yıkılışı ve yine aynı şekilde, geleceğin acılı bir tarzda inşası söz konusudur. Devrim döneminde önemli ve büyük kişilikler bir de siyasal savaşım alanında ortaya çıkarlar. Özellikle de Fransa ve İngiltere'de büyük siyasal simalar belirmiş ve devrimin akışına damgalarını vurmuşlardır. Fransız burjuva demokratik devriminin ideologları ve önderleri olan Voltaire, Danton ve Jean Jacques Rousseau günümüzde bile hala dillerden düşmeyen ve adları devrimle özdeşleşmiş simalardır. Düşünsel, sanatsal ve siyasal alanlardaki yaratıcılar, yeni toplumun, yani burjuva toplumun oluşumunda gerçekten belirleyici bir rol oynamışlardır. Bunlarda, burjuva idealizmi, sanat anlayışı ve devlet adamlığı adeta bir yumak halinde kaynaşmış durumdadır. .

Her alanda yarattığı büyük kişiliklerin yanısıra, burjuvazi, iktidarını sürdüreceği büyük devlet adamları da ortaya çıkarır. Burjuva demokratik devrimin en görkemli bir tarzda yaşandığı Fransa'da devrimin gidişine damgasını vuran, kitleleri ayağa kaldırıp peşinden sürükleyen büyük ideologlar ve terör adamları vardır. Geçmişe ait ne varsa karşı terör uygulayan, kralları alaşağı ederek giyotine yollayan, eski ile aralarında kıyasıya bir mücadele yaşanan bu kişiler, Fransız burjuva devriminin adeta zirveleridirler. Aynı şekilde İngiltere'de de, eski ile yeni arasındaki savaşım acımasız bir şekilde ve eskiye ait her şeyin yerle bir edilmesi temelinde gelişirken doruğa çıkan kahramanlar vardır.

Burjuvazi siyasal devrimini zaferle taçlandırdıktan sonra artık ken-

disi için fazla zorluk oluşturmeyen ekonomik düzenin sağlanmasına çalışır. Burjuvazinin elinde devrim olayı giderek böyle bir düzene doğru yönelir. Ama yine de devrim zıtlıklarla doludur. Geleceğin toplumu, bu kez daha değişik bir zıtlığı bünyesinde taşır; burjuvazi ile mezar kazıcısı proletarya arasındaki çelişki ilk ifadesini burjuva devrimleri sürecinde bulur. Proletarya tarafından burjuvazinin çıkarlarını aşan talepler bu devrimler sırasında ileri sürülür ve burjuvaziye rağmen devrim ilertilmek istenir. Proletaryanın nihai kurtuluşunun ilk temsilcileri çok cılız da olsa, bu devrimlerde ortaya çıkar ve yine ezilenlerin kurtuluş mücadelesi ilk kez bu devrimler sırasında uç verir.

Burjuvazi, bu tehlike karşısında alçacele "düzen" çılgınlıkları atarak, kuralsız bir zor dönemi olan devrim dönemini kurala bağlar ve böylelikle düzeni sağlamaya çalışır. Bu temelde, o bilinen burjuva demokrasisini, yani burjuvazinin sınıf diktatörlüğünü garanti altına alacak olan anayasalı burjuva cumhuriyetleri kurulur. Burjuva cumhuriyetleri, burjuvaziye her türlü demokrasiyi sunarken, halka diktatörlük uygularlar. Bütün bu önlemler yoluyla düzenin aşırılıkları törpülenir. Bir yandan üstten, asilzadeler, beyler ve soylulardan kaynaklanan hantallıklar ve düzensizlikler törpülenir ve onların yıkıcılığı, kuralsızlığı ve verimsizliği tasfiye edilirken, yani onlar burjuvalaştırılırken, diğer yandan ise, alttan yani ezilenler ve proletaryadan gelen dizgin tanımayan talepler, çıkışlar, sert baskı yöntemleriyle darbelenir ve bu kesimler egemenlik altına alınır. Aynı şekilde, eski toplumun yıkılması sürecinde ortaya çıkan ve bu toplumu sürdürmek isteyen eşkiyalık da sert baskılar ile yenilgiye uğratılır. Artık burjuvazi hayata geçirdiği kurallar ile burjuva düzeni sağlar ve toplum üzerindeki egemenliğini pekiştirir. Devrim döneminin yönetici ve dahi burjuvaları, toplumun alt ve üst yapısında burjuva egemenliği kurulmuş olduğundan dolayı artık düzenin uysal birer üyesi haline gelirler. Eskiden, ebedi olarak sunulan o temel insan hakları kuralları burjuvazinin dar ve bencil çıkarlarına hizmet eden kurallar, ve aynı şekilde lanse edilen kurumlar da, burjuvazinin güncel ve somut çıkarlarını garanti altına alan kurumlar haline dönüşürler.

Kapitalist toplumu diğer sınıflı toplumlardan ayıran özelliklerden biri, son sınıflı toplum olmasıdır. Bu nedenle, burjuvazi kendi sonunu dünyanın sonu saymakta ve felsefe, sanat, ekonomi-politik vs. alanlar için de aynı şekilde düşünmektedir. Burjuvazi, kendi burjuva cumhu-

riyetini en gelişmiş ve nihai devlet biçimi olarak sunarken, felsefe, sanat ve ekonomi-politikte yarattığı biçimleri de aynı şekilde en son biçimler olarak görmektedir. Açık ki, bu, burjuvazinin, yeryüzündeki tek ve sonsuz toplumun, kapitalist toplum olması arzusundan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, kendisi üzerinde bir başka büyüklük, bir başka kişilik ve yeni değerler görmek istememektedir. Fakat, daha önce de vurgulandığı gibi, daha burjuva devrimleri sürecinde bu devrimi daha da ileriye götürmek isteyenler çıkar ve bu da gelişmelerin burjuvazinin istediği doğrultuda olamayacağını daha başlangıçta açıkça ortaya serer. Şüphesiz ki, toplum evrimini sürdürmeli, burjuvaziden sonra da onus devam etmelidir. Nitekim, devrimi ilerletmek isteyenler durmamışlardır. Sınıflı toplumun artık gereksizleştiği ve bir bütün olarak insan yaşamından sökülüp atılması gerektiği, giderek tüm toplum üyeleri tarafından daha açık bir şekilde anlaşılan bir olgu haline gelmiştir. Nasıl ki, insanlık, feodaller ve beyler olmadan da daha iyi bir düzen yaratmanın olanaklı olduğunu görebilmiş ve bunu pratik olarak da ispatlamışsa, aynı şekilde çeşitli yerlerde kurulan komünler ve oluşturulan düşünceler de, burjuvazi olmadan da yaşanabileceğinin ilk kanıtlarını oluşturmuşlardır.

Bu düşüncelerin ışığında, ezilen kitleler, burjuvazi olmaksızın da bir toplumun varolabileceğini kavramaya başlarlar. Bu toplumu yaratmak için ideolojiler ve kurumlar yaratılır. Bu durum, burjuvazinin, başka herhangi bir sınıftan daha çok ve daha erken tutuculaşmasına yol açar. Çünkü, burjuvazi daha kendi devriminin sonuçlarını almadan proleterya mücadelesini geliştirmekte ve proleter devrimi gündeme getirmektedir. Burjuvazi, en sömürücü sınıf olmasından dolayı, doğal olarak sınıflı toplumun buhranlarını en erkenden yaşamaya başlamaktadır. Tarihin son sınıflı toplumu olan kapitalizmin ve dolayısıyla burjuvazinin alaşağı edilmesi için ve daha önceleri "*öte dünyalara*" girmiş olan cennetin yeniden yeryüzüne getirilmesi için, proletarya, daha hızlı bir devrin doğuşuyla birlikte hareketlenmeye başlar. Birçok alanda burjuvazi, proletaryanın tehdidiyle karşı karşıya kalır. Proletarya, burjuvazinin birçok alanda yarattığı kişiliğin ve oluşturduğu kurumların nihai olmadığını, yapaylığını ve yetmezliğini sergilemeye başlar. Onun idealist-metafizik felsefesine karşı kendi diyalektik materyalizmini yaratmakta gecikmez. Aynı şekilde, burjuvazinin birçok siyasal düşüncesine karşı, onun tarihi ve toplumu yorumlamasına alternatif

olarak kendi tarihsel materyalizmini ortaya koyar. Burjuva devlet kuramına karşılık, kendi devlet ve devrim kuramını geliştirir. Burjuvazinin siyasal partilerine karşılık kendi sınıf partisini ve burjuvazinin bağımsız siyasal eylemine karşılık ise, kendi bağımsız siyasal eylemini ortaya çıkarır. Burjuvazi ve proletaryanın bütün bu konulardaki oluşumları aynı yüzyılda cereyan etmeye başlar. Son sınıflı toplum olan kapitalizmin ortadan kaldırılmasının objektif koşulları giderek olgunlaşır. Açık ki, gereksizleşen bu toplumun varlığına son verilmesinin tarihsel yükü de, son ezilen sınıfa, yani proletaryaya yüklenecektir. Böylece tarihsel misyonuna sahip çıkan proletarya, rolünü oynayabilmek için güçlü ve zorlu bir eyleme kalkar ve kendi düşünür ve siyasal öncüleri eliyle adım adım zaferini yaratmaya başlar.

1850 yıllarına gelindiğinde, burjuva toplumunda bunalımlar giderek yaygınlık kazanır. Burjuvazinin, idolojiden ekonomi-politikaya kadar bir çok alanda ebedi ve değişmez olarak sunduğu kural ve kurumların hiç de sonsuz olmadığı, tam aksine, bunalım içinde çırpındıkları ve ortadan kalkmakla yüzyüze geldikleri açıkça görülür. Buna karşılık, insanlığın geleceğinin burjuvazinin değil ancak proletaryanın eliyle çizilebileceği gerçeği bilince çıkmaya başlar. Bunalım gelişip yaygınlaştıkça da, yeni bir devrime duyulan gereksinim o ölçüde kendini hissettirir ve ilk çarpışmalar düşünce alanında patlak verir.

Bu aşamaya gelmeden önce proletarya ideolojisinin yaratılmasının ön koşullarını subjektif planda hazırlayan çeşitli akımlar ve proletarya öncüleri tarih sahnesine çıkar. Daha kapitalizmin ve işçi sınıfının doğduğu ilk dönemlerde, büyük burjuva hareketleri içinde proletaryanın bağımsız patlamaları boyverir. Örneğin, Alman Reformu ve Köylü Savaşı sırasında Anabaptistler, Thomas Münzer, büyük İngiliz Devriminde Leveller'ler ve büyük Fransız Devriminde Babeuf, bu başkaldırıları ve önderlerinden sadece bazılarıdır. Eylem alanında yükselen proletarya başkaldırılarına aynı zamanda teorik belirlemeler de eşlik eder. Daha 16. ve 17. yüzyıllardan başlayarak ütöpik düşünceler şekillenmeye başlar. Ütöpik komünizmin seçkin temsilcileri, Thomas Moore ve Tommaso Campanella ile başlayan, Morelley ve Mably ile gelişen komünist teoriler XIX. yüzyılda üç büyük ütopyacı, Saint-Simon (1760-1825), Charles Fourier (1772-1837) ve Robert Owen (1771-1858) ile daha da güçlenir.

Ancak, 19. yüzyıla gelindiğinde kapitalizmin ilerici dönemi kapa-

narak, burjuvazi toplumun ilerlemesi önünde bir engel haline gelir. Buna karşılık proletaryanın kendi sınıf bilincine ve sınıf temsilcilerine kavuşmasının objektif koşulları doğar ve proletaryanın tarihsel rolünü oynamasının zorunluluğu kendisini dayatır. Bu süreçte proletarya, en seçkin önderlerini Karl Marx ve Friedrich Engels'in şahsında bulur. Bu iki eşsiz insan, klasik Alman felsefesi, klasik İngiliz ekonomi-politiği ve genel olarak Fransız devrimci öğretileriyle birleşmiş olan Fransız sosyalizmini temel alarak ve onları tamamlayarak, 1844-1845'lerden itibaren proletaryanın öz ideolojisi marksizmi yarattular.

"Proletaryanın temsilcileri, ütopyacı sosyalizmin eleştirisiyle bilimsel sosyalizme, burjuva ekonomi politikasının eleştirisiyle bilimsel ekonomi politikaya, burjuvazinin idealist metafizik ve kaba materyalizmle örülmüş felsefesini eleştirip diyalistik materyalist ve giderek tarihi materyalist felsefeye ulaşmışlardır. Bütün bu alanlardaki kazanımları, proletaryanın ve dolayısıyla tüm ilerici insanlığın hizmetine sunmaları da kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Proletaryanın sınıf çıkarlarının ideolojik, politik, iktisadi temellerini yaratmak, sınıfın ileride gireceği bilinçli savaşımının ön koşullarını hazırlamak, onun bilinç alanında üst yapıdaki temel kurumlaşmalarını yaratmak, bunun için de dev boyutlu eserler ortaya koymak, 1840'lardan ölümlerine dek bu iki ustaya düşmüştür." (11)

Böylece felsefe ve ekonomi-politik alanlarında burjuvazinin teşhir edilmesi temelinde ideolojisi yaratılan proletaryanın siyasal eylemini geliştirmesi kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelir. Proletarya, başlangıçta tek tek kapitalistlere karşı geliştirdiği ekonomik mücadelesini, giderek tüm burjuva sınıfını ve kapitalist düzeni hedefleyen bir iktidar mücadelesine dönüştürür. İlk ekonomik örgütlenmelerinden yola çıkarak daha sonra siyasal örgütlenmelerini yaratır ve bu başlangıçta Komünistler Ligası'nın kurulmasında ifadesini bulur. Komünist Manifesto yayınlanır ve ilk uluslararası örgüt olan Enternasyonal doğar. Bütün bu gelişmelerin başını ise, proletarya biliminin yaratıcıları Marx ve Engels ile birçok proletarya kahramanı çeker. Proletarya, düşünsel alanda burjuvaziye vurduğu darbeleri bu kez de siyasal örgütleri vasıtasıyla tamamlayarak burjuvaziye son darbeyi de vurup onu tarihe gömmeye çalışır.

Siyasal eylemi büyük bir hızla gelişen proletarya, burjuvazinin kesin egemenliğini kurmasının üzerinden henüz yüzyıl bile geçmemiş-

ken, büyük bir kahramanlık örneği göstererek Paris Komünü'nü yaratır. Komün, proletarya kahramanlığını sergilenmesi açısından olduğu kadar, proletaryanın iktidarı ilk ele alma teşebbüsü ve proletarya devletinin bir taslağı olması nedeniyle de proletaryanın tarihinde önemli bir yere sahiptir. Burjuva demokrasisinin sınırlarını zorlayan Komün deneyi sırasında proletarya, kendi savaş yöntemlerini de, verdiği barikat savaşlarında açıkça ortaya koyar ve kendi şiddet teorisini oluşturur. Aynı şekilde siyasal programını ve partisini de yaratarak yeni yeni kahramanlıklar sergilemeye başlar. Bütün bunlar karşısında burjuvazi çılına döner. Daha dünün özgürlük yayıcıları ve insan hakları evrensel beyannamesinin yaratıcıları olan burjuvalar bu gelişmeler karşısında gerçek yüzleriyle ortaya çıkarak, evrensel hak denen şeyin aslında eskinin evrensel dininden farklı bir şey olmadığını, sadece burjuva sınıfını çıkarlarının evrenselleştirilmesinin bir ifadesi olduğunu açığa vururlar. İster ekonomide, ister devlette veya ister başka bir alanda olsun, ortaya çıkardıkları kişiliklerin ve düşüncelerin nihai olmadığı da açıkça görülmeye başlanır.

Bundan sonra artık esas sorun, kapitalizmden kurtulma, sınıfsız topluma yönelme, sosyalizmi kurma ve geliştirme sorunudur. Kapitalizmin giderek derinleşen bunalımı, bir üst evreye, yani emperyalizme ulaşılması ile birlikte daha da artar ve böylece proleter devrimler çağına girilmiş olur. Bu noktada da artık kapitalizm gelişebileceği kadar gelişmiş, üretim güçlerini de geliştirebileceği kadar geliştirmiş ve bu konularda artık verebileceği hiç bir şey kalmamıştır. Burjuva düzeninin devrimle yıkılacak bir noktaya geldiği bu aşamada burjuvazi iyice gericileşen bir sınıf haline gelir. Diğer taraftan, kendisini dünyanın merkezi sanan burjuvaziye karşı proletaryanın savaşını yükseltmesi ile birlikte küçük-burjuvazi hakem rolü üstlenerek gerçek sınıf karakterini ve kişiliğini açıkça gözler önüne serer.

Kapitalist-emperyalizmin bunalımı giderek yoğunlaşırken, her bunalımın ardından şurada burada burjuvazinin bir kalesini düşürme olanakları giderek güçlenir. Diğer taraftan proletaryanın yüce öğretmeni Lenin'in dehasının bir ürünü olan, emperyalizm çağı devrimlerinin teorisi yaratılır. Leninizm, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının marksizmi olarak tüm dünya halkları ve proletaryasının eylem kılavuzu olur. Bir başka deyişle, kapitalist-emperyalizme karşı zafer kazanacak olan, genelde proletarya devrimlerinin ve özelde de prole-

tarya diktatörlüğünün teorik, örgütsel, taktik ve stratejik sorunları çözümlerini leninizimde bulur.

Tutuculaşan ve gericileşen emperyalist burjuvaziye karşı, insanlığın nihai kurtuluşunu kendi sınıf kişiliğinde temsil eden proletaryaya, bu rolünü kavratacak ve onu örgütleyecek olan güç bilimsel sosyalizmle donanmış ve örgütlenmiş bir proletarya partisidir. Partisi önderliğinde mücadelesini yükselten proletarya, örgütlenmiş gücü, demir disiplini ve sonsuz savaş azmiyle burjuvaziye her geçen gün daha da güçsüz düşürür. Burjuvazi ile proletaryanın öncüleri arasındaki çekişme bunalımın ve çelişkilerin en yoğun olduğu alanda, Rusya'da emperyalizmden tam bir kopmaya neden olur. Bu da emperyalist sistemin en zayıf halkasından -özellikle de savaş ve dağılma zamanlarında parçalanmasına ve proletaryanın zafere gitmesine yolaçar. Böylece devrimin ilk zaferiyle birlikte proletarya devrimleri çağı açılır. Emperyalizmde ilk gediği açan bu devrimle yeni bir topluma, sosyalizme giden yol açılmış olur. Açık ki, bu, birçok alanda yeni bir olay demektir. Proletarya devriminde, proletarya ideolojisi netçe ortaya çıkar ve proleter kişilik tüm görkemliliğiyle gözler önüne serilir. Proletarya, sosyal yaşamda, sanatta, edebiyatta ve diğer alanlarda kendi ölçülerini egemen kılmaya başlar. İnsanlığın o güne dek ortaya koyduğu en gelişmiş değerleri kendi yönetimi altında daha da geliştirir, militan kişiliği kendisini her yönüyle ortaya koyar. Böylece, yeni toplum yalnızca teorik alanda değil, hayatın her alanında ve hemen hemen her yönüyle yeni temsilcilerini ortaya çıkarır. Düşüncede, siyasette, askerlikte, kültürde, emeğin yeniden örgütlenmesinde vb. alanlarda yeni kişilikler boy gösterir. Sınıflı toplumdaki sınıfsız topluma gidişin ilk basamağı olan bu dönemde sayısız proleter kahraman tarih sahnesine çıkar. Bu ise en açık ifadesini Rusya gerçeğinde bulmuştur. Rusya'da proleter devrim öncesinde ve sonrasında proletarya, bağrından büyük militanlar çıkarır. Tüm dünya proletaryası ve ezilen halklarının önderi, dahi insan Lenin, büyük bir düşünür ve aynı zamanda büyük bir devlet adamıdır. Aynı şekilde devrim, örgütçülerini ve eylem adamlarını da yaratır. Örgütçü olarak Sverdlov'lar, Stalin'ler ve eylemci olarak ta Babuşkin'ler bu büyüklüğün zirveleri olurlar. Diğer taraftan, sanat, müzik ve edebiyat alanlarında da büyük kişilikler yetişir. Yarattığı ölümsüz edebi yapıtlarıyla Gorki, bu kahramanlardan sadece bir tanesidir.

Hiç abartmasız belirtilebilir ki, sınıflı toplumlardan sınıfsız topluma geçiş sürecinde proleter devrim, son kahramanlar çağı diyebileceğimiz bir çağ yaratmış olur. Çok ağır tarihsel görevleri gerçekleştirmekle yüzyüze olan bireylerin sınıflı toplumdan sınıfsız topluma gidişte tarihsel eylemlerini son kez yerine getirdikleri ve önderlik rolü oynadıkları bir çağ böylelikle açılır. Bu kişilikler geleceğin yeniden kuruluşunun birçok belirtisini kendi şahıslarında sembolize eden kişiliklerdir. Proletarya kahramanları olarak da adlandırdığımız bu kişilikler, düşünceleriyle, eylemleriyle, örgütçülükleriyle ve sanatlarıyla geleceğin birer aynasıdır ve özellikleriyle belirleyici bir rol oynayıp döneme damgalarını vururlar.

Emperyalizmin azgın zoruna karşı, devrimci zoru geliştirme mücadelesinde de proletarya kendi dahilerini ortaya çıkarır. Emperyalizmin dizginlenmemiş şiddetine karşı proletarya ve ezilen halkların devrimci şiddeti temelinde askeri teori, bir başka deyişle askeri sanat yaratılarak bu alandaki ilk öncüleri devrimci mücadele içinde çelikleştirilir. Halk savaşı, halk ordusunun kurulması ve sosyalist sistemin savunulması yolunda teoriler ve teorisyenler sıcak mücadelenin ateşi içinde şekillenir. Kısacası, proletarya birçok alanda ilk düşünürlerini olduğu kadar, ilk uygulayıcılarını da ortaya çıkarır. Diğer taraftan burjuvazinin kendisinden önceki egemen sınıflardan devraldığı devlet çarkının yerle bir edilmesini gerçekleştirecek şiddet kuramlarının yaratılması ve pratikte uygulanması, şiddetin toplum yaşamında bir daha yer bulmaması, yani savaşın insan yaşamından sökülüp aulması için devrimci şiddetin geliştirilmesi zorunluluğu proletarya öncüleri tarafından açıkça ortaya konulmuştur. Devletin sönmesi olgusunun bizzat proletaryanın seçkin önderleri Marx ve Engels tarafından formüle edildiği de bilinmektedir. Bütün bu teoriler ve atılan pratik adımlar proletaryanın, önderleri şahsında insanlığa sunduğu ve insan kişiliğine duyulan saygının açık ifadeleri olan adımlardır.

Buna karşılık, toplumun gelişmesi önünde engel haline gelen ve tutuculaşan kapitalist-emperyalist sistem her geçen gün daha da gericileşir. Burjuvazi, herhangi bir ezen ve sömüren sınıf değil, son ezen ve sömüren sınıf olduğu için bu gerici karakteri daha da katmerleşir. Bu nedenle, bu sınıfın şahsında ortaya çıkan, sınıflı toplumların en gerici ve en tutucusudur. Burjuvazinin bu niteliği sonucu, siyasal iktidarını vardiği en son aşama, gem vurulmamış azgın bir zorbalık re-

jimi olan ve tarihte insan soyuna karşı en büyük katliamlara girişen faşizmdir. Faşizmin geliş olayı sebepsiz değildir. Çünkü, egemen sınıfların tarihin çöp sepetine atılacağı an, adım adım yaklaşmaktadır. İşte böyle bir aşamada burjuvazinin korkunç bir biçimde gericileşmesi olayı daha da netleşir. Bu anlamda faşizm, en gerici sınıf egemenliğininin olduğu en son iktidar biçimidir.

Kapitalist-emperyalist burjuvazi çöküşün verdiği çılgınlıkla insanlık düşmanı çabalarını başından beri her geçen gün daha da üst boyutlara çıkarmıştır. İnsanlığı içine soktuğu büyük dünya savaşlarında onlarca milyon insanın katledilmesi yetmiyormuş gibi, şimdi de tüm insan soyunu topyekün imhaya götürecektir olan nükleer savaş çılgınlıklarına dalmış, bunun teorisinin yanısıra pratiğini de geliştirme sevdasındadır. Yani, bir bütün olarak insan soyunun varlığına kastetme noktasına gelip dayanmıştır. Yeniden bir faşistleşme çabası içine girerek, halklara karşı yeni bir dünya savaşı çıkarma şantajını sürekli kullanmaktadır. Elbette ki, başvuracağını söylediği savaş, halklara bir kez daha kan kusturmanın, görülmemiş işkenceler çağı başlatmanın ve bütün bunları da sosyalizme, halkların ve ulusların kurtuluş mücadelesine karşı kullanmanın barbar bir aracı durumundadır.

Her toplumsal devrim ile birlikte büyük önem kazanan ve ön plana çıkan kişilik problemi, temsil ettikleri gücün gelişme düzeyine uygun ilerici ve devrimci öğeleri kendisinde somutlaştırmış, yapıcı, sürükleyici ve devrimci kişilik yanında; varlığı devrim tarafından tehdit edilen gerici egemen sınıfların yıkıcılığını ve vahşetini temsil eden kişiliği de kapsar.

Nasıl ki devrimci kişilikler, toplumsal geleceği temsil etme özellikleri ve bu yönlü eylemleriyle sürece damgalarını vururlarsa; nam yapmış karşı devrimci kişilikler de temsil ettikleri ulusal ve toplumsal yapının varlığını yaşatmak ve devrimi boğmakta en fazla olanak yaratabilen, tecrübelerini en iyi kullanabilen, gücünü en fazla yoğunlaştırabilen ve çöküşü daha da hızlandıracak olsa da karşı-devrime bazı zaferler tutturabilen kişiliktir.

Siyasetten, askeri alana; sanattan teknik alana kadar, karşı-devrimin yıkıcılığını ve imha gücünü en üst düzeyde formüle edebilen bu kişilikler de, sözkonusu özellikleriyle döneme damgalarını vururlar.

Devrimci kişilikler gibi bu kişilikler de olağanüstü dönemlerin ortaya çıkardığı ve toplumların yaşamında olumsuzluklarıyla derin izler

birakan kişiliklerdir. Köleci toplumdan günümüze kadar insanlık, gelişimi uğruna dev eserler ve büyük kahramanlıklar yaratan kişilikler yanında, bir de, çöküşe giden sınıfların ömrünü uzatmak için akıllamaz yöntemler ve çabalar üreten kişiliklere tanık olmuştur. Şöhretleri tarihten günümüze kadar ulaşmış böyle birçok kişilik vardır. Neronlar, Sezarlar ve Rus Çarlarından, Hitler vb'lerine kadar uzanan kişilikler, çöküş halindeki egemen bir toplum ya da sınıfın tüm gücünü ve güçsüzlüğünü kendilerinde somutlaştırmış ve de genellikle toplumsal devrimlerin arifesinde ortaya çıkan kişiliklerdir.

Ancak yıkıcılıktaki yeteneklerini ne düzeye vardırırlarsa vardırırsınlar, bu kişilikler temsil ettikleri güçlerin aşılması ve tükenmişliğinden ötürü insanlığın gelişim doğrultusunu durdurabilme veya saptırabilme gücünde değildirler. Daha da ötesi, toplumsal muhalefet ve devrim bunların şahsında odaklaşmış ve iyice teşhir olmuş karşı-devrim karşısında daha büyük bir atılım kazanır.

Proletarya ile emperyalist burjuvazi arasındaki mücadele toplumdaki ara sınıfların konumlarını da etkiler. Emperyalizm çağında ekonomik durumları sürekli kötüşelen, çok az bir kesimi burjuvalaşırken, geniş kesimleri gittikçe yoksullaşıp proletarya saflarına katılan bu sınıfların konumlarındaki bu istikrarsızlık kendisini idolojilerine de yansıtır. Devrim süresince sürekli burjuvazi ile proletarya arasında yalpalar durur, bir kamptan ötekine geçer ve bunalımdan en az kayıpla çıkmaya çalışır. Kendisini en belirgin tarzda küçük burjuvazinin şahsında ortaya koyan bu kişiliğin konumunu Engels şöyle dile getiriyor:

"Onlar büyük burjuvazi katına yükselmeyi umar, proletarya içine düşmekten korkarlar. Korku ile umut arasında, savaşım sırasında postlarını kurtaracak ve sonra da kazananla birleşeceklerdir; onların özelliği budur."⁽¹²⁾

Toplumsal bunalım sürecinde bu sınıfların en iri kesimleri burjuvaziyle tam bir ittifak içinde gericileşip karşı-devrimci bir rol oynarken, yoksullaşan ve her geçen gün proleter saflarına kayan kesim ise, proletaryanın ilerici önderliğine bir türlü ısınamamasına rağmen devrimci saflarda yer alır. Ancak bu devrimciliği tutarlı, kararlı ve inançlı bir devrimcilik olmaktan uzaktır. Küçük-burjuva devrimciliğinin güvenilmez ve sallantılı karakterini Lenin şöyle ifade ediyor:

"Marksistler için teorik olarak tanınmış ve Avrupa'nın bütün devrimlerinin ve bütün bu devrimci hareketlerinin deneyimiyle tam

olarak doğrulanmış bir gerçek varsa, o da, kapitalist düzende, sürekli bir sömürü ve baskıya ve çoğu kez yaşam koşullarının hızla kötüleşmesine ve yıkıma uğrayan bir toplumsal tip olarak (birçok Avrupa ülkelerinde temsil edilen ve önemli bir yığın oluşturan) küçük mülkiyet sahibinin, küçük üreticinin aşırı bir devrimcileğe kolayca geçtiği, ama bu sınıfın tutarlı, örgütlü, disiplinli ve sağlam bir tutumu benimsemediğidir. Kapitalizmin dehşeti karşısında öfkeye kapılan bir küçük-burjuva, bütün kapitalist ülkelere özgü anarşizm gibi, toplumsal bir görüngüdür. Bu çeşitli devrimciğin kararsızlığı, kısırlığı, çabuk boyun eğişe, kayıtsızlığa, kuruntuya ve giderek bir burjuva hevesinden bir ötekine çulğunca sevdalanmaya dönme eğilimi -bütün bunlar herkesçe bilinir."⁽¹³⁾

Her ne kadar ara tabakalar devrim süresince burjuvazi ile proletarya arasında yalpalar dururlarsa da, aslında her ikisi arasında bir orta yol tutturma ve ikisine rağmen düzeni sürdürmeyi arzulamaktan yine de geri kalmazlar. Ancak, bu, sonuç veremeyecek bir çabadır. Çünkü herşeyden önce tipik ifadesini küçük-burjuvazide bulan bu tabakalar iktidarı yürütme güç ve yeteneğinden yoksundurlar. Rusya örneğinde çok açık bir tarzda görüldüğü gibi, bu tip çabalar yerle bir olmuştur. Bu aynı şekilde dünyanın değişik birçok alanında görülen, fakat en fazla birkaç on yıl ayakta kalabilen sonuçsuz bir çabadır. İktidarı yürütemeyen bu sınıf, ya proletarya, ya da burjuvazi lehine iktidardan ve toplumdaki rolünden vazgeçer. Dolayısıyla, dünyanın merkezi olma rolü de artık sona erer. Çünkü, çağımız, proletarya ve burjuva düşüncelerin nihai olarak birbirlerine galebe çalmaya çalıştıkları bir çağdır. Bu nedenle de bu dönem, ortalama kişiliğin fazla işe yaramadığı ve birşey yapamadığı bir dönemdir. Artık, standart kişiliğin olduğu kadar, iki düzen arasında sallanıp duran, iki çelişkiyi birden yaşayan ve iki sınıfı birden yaşamak isteyen kişiliğin de sona ereceği bir çağ içinde bulunmaktadır.

Kapitalizmin en son aşaması olması nedeniyle emperyalizmin içine düştüğü yetmezlik, çürümüşlük ve can çekişmenin daha da yoğunlaşması, yansımaları kişilikler üzerinde de alabildiğine gösterir. Bunalım koşulları bir yandan kaçınılmaz olarak proletarya devrimini doğururken, diğer yandan da devrimin eşitsiz ve dengesiz gelişmesi, bunalımın sürüp gitmesine, dolayısıyla da toplumsal çözülüş, dağılma ve parçalanma olayının derinleşmesine yol açar. Tutucu burjuvaların

yanısına, toplum dışı kalmış, yani *declassé* (sınıf dışı) olmuş ögeler de hızla çoğalmaya başlar. Burjuva düzen, sürekli işsiz-güçsüz insanlar üretir. Gelişen teknoloji bu durumu daha da körükler. Burjuvazi ise, asalaklaştıkça asalaklaşır, ama toplumun yönetimini elinden bırakmamakta direnir. Gerekirse en gerici, en şoven ve en terörist diktatörlüğü olan faşizme başvurarak ömrünü uzatmaya çalışır. Emperyalist-kapitalist sistem içinde tam bir kördöğüşü ve yozluk hüküm sürer. Herşeyden önce düşüncede koyu bir karanlık ve sanatta alabildiğine bir yozluk geliştirilir. Dine yeniden dönüşlerden en akla hayale gelmez sahte ve yoz felsefi türlere kadar çeşitli sapık idolojiler türer. Sanatta yozluk ve ahlakta çürüme doruk noktasına vardırılır. Bu çürümenin somut örneklerine sporda, ahlaki değerlerde, müzikte vb. açıkça rastlamak mümkündür. Burjuvazinin bütün bu alanlarda egemen kıldığı şey kozmopolitizmdir. Bunalımın yolaçtığı kişiliksizlik belirtileri kendisini hippilik ya da şu veya bu tarikat üyeliği şeklinde gözler önüne serer. Kapitalist-emperyalist sistem altında toplumun ve bireyin iliklerini boşalması ve kişiliksizleşmesi olayı en az tutuculuk kadar ve onunla içiçe yaşanmaya başlanır. Özellikle gerici sınıfın temsilcilerinin şahsında bunlar birbirlerini besledikçe besler ve en sonunda insanlığı nükleer bir savaşla tehdit edecek ölçüde çılgınlaşmaya dek varır.

Kısacası, günümüzde toplumsal yapılarıdaki genel görünüm şudur: Bir yandan tutucu, gerici ve faşist tiplerle yanyana, dağılmış, *declassé* olmuş yoz, amaçsız, örgütsüz ve kişiliksiz çok sayıda insan, diğer yanda ise, büyük bir güç ve azimle geçmişi yıkmak ve geleceği yeniden kurmak için çalışan, birçok alanda başarılı olarak geleceğin yeniden inşasını hazırlayan dev düşünce adamları, eylem adamları, sanat adamları ve emek kahramanları...

Çağımızın yaşanan bir diğer gerçeği de, emperyalizmin baskı ve tahakkümü altındaki sömürge halkların en yaygın uyanışının ortaya çıkmasıdır. Sömürge halklar, ortaçağ karanlığı içinden sıyrılarak proletaryanın en yakın müttefiği olarak onun kişiliğinde, onun düşüncesinde, onun politik önderliği altında ve somut olarak sergilediği sosyalizmin gücü karşısında uyanarak ulusal kişiliklerini bulmaktadırlar. İçinde bulunduğumuz dönem ise, hakların ulusal uyanış ve ulusal kuruluş yolunda ayağa kalkışlarının hızlandığı ve başarıdan başarıya koştukları bir dönemi ifade etmektedir. Eyleme kalkış ve zafere gidüş süreci aynı zamanda, halkların ulusal önderlerinin doğduğu dönemdir

de. Bu süreçte, ulusal kurtuluş mücadelesine önderlik eden düşünürler, aydınlar, eylemlere öncülük eden güçlü eylem adamları ve örgütçüler de tarih sahnesine çıkarlar. Ezilen sınıf gerçeğinde de, halklar en çok günümüzde, kendilerini kurtuluşa götürecek ideolojiye ulaşabilmiş ve bu ideolojiye coşkuyla sarılmışlardır. Ayrıca, kendi öz çıkarlarını ifade eden örgütlerin çatısı altında görülmemiş bir biçimde birleşip örgütlenmiş ve emperyalizme karşı çağımızın en güçlü ve en uzun vadeli direniş savaşlarını gerçekleştirmişlerdir. Aynı zamanda, ulusal kurtuluş savaşının öncüleri, güçlü siyasi ve askeri dehaler de bu savaşlar sürecinde ortaya çıkmışlardır. Halklar, çağımız gerçekliği içerisinde kişilik kazanmakta ve kendi öz kimlikleriyle yeniden dünyaya gelmektedirler. Bunu da, proletaryanın en yakın müttefiği olarak kapitalist emperyalist sistemden kopma temelinde gerçekleştirmektedirler. Daha önce vurguladığımız gibi, ezilen halkların mücadelesinde de proletarya önderliği ve kahramanlığı kendisini ortaya koymakta; düşüncede, sanatta, siyasette, askerlik ve emeğin yeniden örgütlenmesinde büyük kahramanlık örnekleri ve büyük kişilikler doğmaktadır.

Sonuç olarak denilebilir ki, halklar, nihai kurtuluşlarının kesin bir gerçek haline geldiği, ulusal kimliklerine en çok kavuştukları, kendi öz çıkarlarıyla en çok birleştikleri ve bölünmelerden uzak bir uluslaşmayı yaşadıkları bir sürece yaygın olarak çağımızda girebilmişler ve tarihlerindeki en güçlü uyanışa ve kurtuluşa yine bu çağda ulaşabilmişlerdir. Aynı zamanda bu, yalnız ulusal kurtuluşla kalınmayıp sınıfsal kurtuluşun da gerçekleştiği ve bu iki gerçeğin içiçe yaşandığı bir dönemdir de. Dolayısıyla bu dönemlerde ulusal kahramanlık ile sınıfsal kahramanlık olayı da içiçe yaşanır. Böyle bir tarihsel dönemde ezilen halklara ve sınıflara öncülük ederek tarihsel rollerini oynayan büyük kişilikler ortaya çıkar. Asya'da, Afrika'da ve Latin Amerika'da bu kahramanların örneklerine çok sayıda rastlamak mümkündür. Bu mücadeleler sürecinde çok küçük, gelişmemiş ve zayıf kalmış halkların bağrından da kişilerin, büyük kahramanların ortaya çıktığına tanık oluyoruz. Ho Chi Minh'ler, Cabral'lar, Castro'lar yaşadığımız günlerin birer gerçek abideleri olarak tüm insanlığın saygınlığını kazanmışlardır.

Halklar, ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelelerinde aynı zamanda güçlü örgütlenmeler de yaratırlar. Kurulan askeri örgütler ve halk orduları, en saldırgan emperyalist orduları, dizginlenmemiş ve sınır tanı-

mayan şiddet örgütlerini ve en gerici ve barbar iktidarları dize getirerek yerle bir eder ve bu alanda halkların büyük fedakarlıklar ve kahramanlıklar pahasına geliştirdikleri görkemli direniş mücadeleleri sergilenir. Bu mücadelelerin en soylu örneklerinin yaşandığı Vietnam'lar, Küba'lar, Angola'lar, Mozambik'ler vb. hala hafızalarda en canlı bir biçimde yaşamaktadırlar. Günümüzde de, birçok alanda ve özellikle de en sıcak mücadelelerin yaşandığı Latin Amerika'da, sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelelerine tanık olmaktayız. Emperyalizmin tüm zoruna ve azgın saldırılarına karşılık dişlerini tırnaklarına takarak direnen halklar ve bunların yarattıkları kahramanlar çağımızdaki toplumun daha ileri bir düzeye yükselmesine damgalarını vurmaktadırlar.

Çağın yaşanan bu yaygın gerçeği karşısında çağa ulaşmanın sancılarını çeken bir Kürdistan gerçeği de bulunmaktadır. Ortaya koyduğumuz bu tarihsel bakış ışığı altında Kürdistan gerçekliğini, kişiliğin rolü açısından ele alıp incelemek gerekmektedir. Açık ki, tarihsel kişiliğin belirleyici bir rol oynayacağı bir dönemden geçen Kürdistan'da, devrimci militan bir kişiliğin nasıl şekillenmesi ve hangi özellikleri kendisinde somutlaştırması gerektiği sorununu açıklığa kavuşturmak, bu anın tarihsel görevlerinin daha iyi kavranılmasına yolaçabileceği gibi, aynı zamanda devrimci militanların bu belirlemeler ışığında kendilerini değerlendirmeleri, gerçek konumlarını görebilmeleri ve dönemin gerektirdiği özelliklere ulaşmada kendilerinde güçlü bir arzu ve istek yaratmaları sonucunu da sağlayabilecektir.

BÖLÜM II

KÜRDİSTAN'DA KİŞİLİK SORUNU

Günümüzde Kürdistan toplumu, tarihinin en olumsuz dönemlerinden birisini; devrimden başka hiçbir yöntemle çözümlenemeyecek ağır ulusal ve toplumsal sorunların egemen olduğu bir dönemi ve bu temelde de kişiliğin belirleyici bir rol oynayabileceği gelişmeleri yaşamaktadır. Denilebilir ki, çağımızın gerçekleri ve gelişmeleri karşısında en çok geri kalan ve bu gelişmelerin dışında yaşayan ülke ve toplum, Kürdistan ve Kürtlerdir. Ancak bu olumsuz gerçeğe rağmen, bırakalım sorunun devrimci bir çözümlenişini, doğru bir tarzda kavranılması dahi henüz başarılammıştır. Ve üstelik de, bu görevin gerçekleştirilmesi, sürekli çarpıtma ve baskılarla engellenmeye çalışılmaktadır. Kürdistan, adeta dünyanın unutulmuş bir parçası ve Kürt halkı da unutulmuş bir halk durumundadır. Eritilmeye terk edilmiş bir halde, kişiliğini yitirme ile yüzyüze bulunan Kürt halkı, ulusal kişiliğini geliştirememekte, özgür bir toplum haline gelmesi zorla engellenmekte ve bu konuda, tüm baskı yöntemleri uygulanarak çağın gerisinde tutulmak istenmektedir. Bu temelde Kürdistan'da ortaya çıkan yaşantı ise, çağın içinde ama çağdan habersiz, gelişmelerden uzak, geri ve ilkel bir yaşantı konumundadır.

Kürdistan sorununa günümüzde çeşitli yönlerden yaklaşımlar söz konusudur. Egemen baskıcı güçler açısından sorun, Kürdistan'ın ulusal ve toplumsal gerçekliğini yok saymak, onu kendi hakim ulusal ve toplumsal yapısı içinde eritmektir. Bu doğrultudaki politikalar ve uygulamalar çok çeşitli biçimlerde ve alanlarda sürdürülmekte ve Kürdistan

toplumu üzerinde etkili olmaktadır. Kürt egemen güçlerinin soruna yaklaşımları ise, çözümleyici olmaktan uzak olduğu gibi, Türk sömürgeci güçlerinden pek farklı değildir. Bu güçler de sömürgeciler gibi, Kürdistan sorununun varlığını dahi kabul etmemekte ve onların dayattığı çözümler içerisinde erimeyi tek çözüm yolu olarak görmektedirler.

Ezilen ve sömürülen kesim açısından ise, düşüncede ve politikada bir darlık, gerilik ve duyarsızlık egemen durumdadır. Baskının, asimilasyonun ağırlığı ve şiddeti, ülkeye sahip çıkması gereken kişi, sınıf ve tabakalar üzerinde o kadar olumsuz bir etki yaratmıştır ki, bu durum onların bağımsız bir düşünce ve politikaya ulaşmalarını son derece güçleştirmektedir. Yakın dönemlere kadar bu kesimlerce içine girilen tutum, düşünce kabilinden birkaç kırıntı, politik eylem açısından ise, son derece pasif bir-iki çıkıştan öteye gidememek tarzında somutlaşmaktadır.

Kürdistan'da özünde çelişkilerle dolu bir ülke ve toplum karakteri yaşanmasına rağmen, bu konunun bilince çıkarılabilmesinde güçlük çekilmektedir. İster kapitalist ve isterse sosyalist sistemin ölçüleri, çağdaş ölçüler gözönüne getirildiğinde görülecektir ki, Kürdistan'da bu ölçülerin çok gerisinde bir konum yaşanmaktadır. Bu anlamda da çağla tam bir karşıtlık söz konusudur. Çağın kendisi hakkındaki hükümü tam anlamıyla belirgin olmamakla birlikte, objektif olarak, çağın güçlü akımları Kürdistan'da gerçek mahiyeti ve sonuçlarıyla yansımasını bulamamakta ve son derece aşınmış, kendi toplumsal gerçekliğine yabancılaştırılmış Kürdistan toplumsal yapısı, çağın bu güçlü akımlarıyla birleşmemekte, bunları kendi gerçekliğine uyarlayıp harekete geçirmesi zor olmaktadır. Kısacası, çağın gelişen devrimci akımına yaraşır bir tarzda cevap verilememektedir. Güçlü ulusal ve toplumsal kurtuluş akımları daha düne kadar burada gerçek devrimci içeriğini hayata geçirememekte, bu durum ise, oldukça derinleşmiş olan bunalımın kendi gerçek kimliğiyle ortaya çıkmasını zorlaştırmaktaydı. Kendi öz dinamikleri bu konuda yeterli gücü ortaya çıkaramayıp, sınıfsal ve ulusal direnme cılız kalınca, sorun sağlıklı bir biçimde düşünceye bile yansıyamamakta, adeta yokmuş gibi varsayılarak, dünya halklarının çok çok gerisindeki bu yaşam kabullenilmiş görünmektedir.

Elbette ki, bu durum kendiliğinden ortaya çıkmış değildir; aksine, ortaya çıkmasının tarihsel ve günümüzden kaynaklanan nedenleri bulunmaktadır. Problemin gerçek boyutlarıyla ve yapıcı bir tarzda ortaya

çıkarılmayışının nedenleri son derece karmaşık ve çeşitlidir. Öz olarak; tarihsel ve toplumsal koşulların ağır bir sömürgecilik altında şekillenmesi ile sömürgeciliğin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik etkisi altında sınıfsal gelişme bunun bir ürünü olarak sınıf bilincinin, kişiliğinin ve yine bu temelde ulusal kişilik ve bilincin aşırı bir derecede ideolojik ve politik bağımlılığı çok olumsuz bir tipin şekillenmesine yolaçmıştır. Kürdistan'ın koşulları iyi bir şekilde incelendiğinde görülecektir ki, bu düzeydeki bir bağımlılık kişisel planda son derece silik, sınıfsal, ulusal ve hatta ailesel çıkarlarını bile düşünemeyecek kadar geri bir yapının şekillenmesine yolaçmıştır.

Böylesine olumsuz bir konumun yaşandığı Kürdistan ulusal ve toplumsal gerçekliği karşısında başlangıçta en önemli rol şüphesiz ki, kişisel düzeyde oynanabilecektir. Gerek güçlü ve zorlu problemleri bilince çıkarmada ve gerekse eyleme geçmede güçlü kişilikler ortaya çıkmadıkça, kişilerin belirleyici bir rol oynama konumuna ulaşmaları son derece zordur. Hele bir de ülkenin ulusal ve toplumsal gerçekliği devrimden başka hiçbir yöntemle çözümlenemeyecek düzeyde ise, mevcut kişiliğin çok güçlü bir devrimci kişilik biçiminde sahneye çıkmak zorunda olduğu açıkça anlaşılır. Diğer bir deyişle, Kürdistan'da yaşanan bugünkü toplumsal ve ulusal koşulların ağırlığı ve olumsuzluğu, bunun karşıtı olarak ortaya çıkacak devrimci kişiliğin rolünün daha da güçlü olmasını gerektirmektedir. Ancak, daha önce de vurgulandığı gibi, herhangi bir kişiliğin bunalımı bilince çıkarıp eyleme geçirmesinden henüz söz edemiyoruz. Her ne kadar bu ülkede milyonlarca insan, çeşitli sınıf ve tabakalar, çok sayıda aydın ve hatta normal ölçülerde her düzeyde devrimci bulunmaktaysa da, yine de problem yeterince bilince çıkarılabilmiş ve çağla aradaki çelişki giderilebilmiş değildir.

Bağımsız ve gelişmiş toplumlar ve uluslarda kişilikler genellikle oturmuş bir yapıda; sınıf ve ulus kişiliği gelişmiş boyuttur. Belli bir kuramsal temelde herkes ne yaptığını, neye hizmet ettiğini iyi bilir ve rolünü kendi toplumsal ve ulusal çıkarlarına uygun olarak oynar. Dolayısıyla, bu toplumlarda ve uluslarda normal gelişme dönemlerinde kişiliğin güçlü bir rol ile ortaya çıkması gereği kendisini fazla dayatmaz. Fakat bizim gerçekliğimizde, ulusal ve toplumsal konulardaki yabancılaşma ve çarpıklığın, sınıfsal ve ulusal düzeydeki kişiliğin, bırakalım kendisi için olumlu düşünce geliştirmesine, tam tersine olum-

suzlukta derinleşmesi ve işbirlikçilik, inkârcılık ve uzlaşma düzeyinin daha çok gelişmesine yolaçmış olması, Kürdistan somutunda, dünyanın herhangi bir ülkesinde olduğundan çok daha fazla kişiliğin rolünü öne çıkarmakta ve belirleyici bir konuma yükseltmektedir. Madem ki, maddi yapı ve yaşanan gerçekler, yani kişiliğin dayandığı ulusal, toplumsal ve ekonomik koşullar bu kadar elverişsiz bir durumdadır; o halde, bu elverişsiz gerçekliği aksi bir kutupta, güçlü bir kişilikle yaşama gereği de kendisini ortaya çıkaracaktır. İdeolojik, politik, kültürel, ulusal vs. birçok düzeydeki geriliğin aşılması ancak büyük kişiliklerin ortaya çıkması olayı ile gerçekleştirilebilecektir. Bu anlamda da, Kürdistan'da kişilik sorunu başka herhangi bir ülkede olduğundan daha fazla yüklü bir durumdadır.

O halde, Kürdistan'da kişiliğin gerçek devrimci rolünü bulup ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu topraklara, yaşanan ulusal ve toplumsal gerçeğe özgü, bu gerçekliği devrimle değiştirebilecek devrimci bir kişiliğin ölçülerinin ne olması gerektiği açığa çıkarılmalıdır. Dünyanın şu ya da bu ülkesinde, onların ulusal ve toplumsal bünyesinde ortaya çıkan devrimci kişiliğin özelliklerinin de ötesinde ve bunlardan farklı yanları, ülke gerçekliğinden kaynaklanan kendisine özgü özellikleri bulunan bir devrimci kişiliğin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi zorunludur.

Kürdistan toplumundaki mevcut egemen kişilik tipi, yurtseverlik duyguları gerçekten zayıf olan bir konum içerisinde. Ancak çok çarpıtılmış, geri ve ilkel durumdaki bazı yurtseverlik duygularından bahsedilebilir. Bilinçli bir karakter taşımamakta, bilinci önemli oranda çarpıtılmış ve geliştirilmemiş bulunmaktadır. Yurtseverlik konusunda olduğu gibi, diğer tüm konularda da, örneğin, toplumsal, örgütsel ve askeri konularda da büyük oranda, düşmanın her türlü ideolojik ve politik etkisini yaşar. Sonuçta ortaya çıkan; uydu, pasif ve yaratıcılıktan uzak bir kişiliktir. Kendisine bile katbekat yabancılaşmış bir durumdadır. Esneklikten uzak, edilgen ve korkak bir özellik taşır. Elbette ki bütün bunlar, uzun yıllar toplum üzerinde egemenliğini sürdüren sömürgeciliğin ortaya çıkardığı özelliklerdir. Bizde ortaya çıkan kişilikte, çok az olumlu öge bırakılmıştır; onlar da çetin doğa ve toplum koşullarında şekillenebilen bazı olumlu özelliklerdir. Ama bunlar da önemli oranda yabancılaştırılmış ve birbirine zıt çıkarlar temelinde kullanılır olmuştur.

Kürdistan'da geçerli bu olumsuz tipe karşılık, onun özelliklerine tepki biçiminde ortaya çıkan ve ona isyan eden kişilikler de gelişmekte ve bunlar kendilerini iki tür yorum tarzında ortaya koymaktadırlar: Birincisi, bu kişiliğin burjuva ve küçük-burjuvaca yorumlanması ve bu tarzda bir karşı çıkış; diğeri ise, devrimci, çözümlayici çıkıştır. Küçük-burjuva çıkışta, yarı-bilinç, yarı-yurtseverlik, yarı-duyarlılıkla yani her konuda fazla gelişmemiş bir kişilikle cevap verilir; ideolojik, politik, örgütsel ve eylemsel alanlarda, yaratıcılık, cesaret, fedakârlık vb. konularda küçük-burjuva bir kişilik şekillendirilmek istenir. Bu kişilik de diğerdinden pek farklı değildir. Daha önceki kişilik, boyun eğme ve uşak bir kişiliktir; fakat, son yirmi-otuz yıldır geliştirilmek istenen yarı-burjuva, küçük-burjuva kişilik de eski tipten çok daha olumsuz bir biçimde ve daha ince bir tarzda uşaklığı, teslimiyeti, işbirlikçiliği ve uzlaşmacılığı yeni boyutlara ulaştırmıştır. Modern giysilerle ortaya çıkmasına rağmen, ortaçağın birçok kalıntısını da içinde barındırır. Devrimci bir tarzda somuta yönelme, gerçekliği ele alma ve onu değiştirme sorununa çok yabancı ve çok yetersiz olduğu halde, kendisine ideolojik-politik açıdan modern bir maske takarak sahneye çıkar. Kendisini, olmadığı bir konumda göstermeye çalışması nedeniyle, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde tehlikeli bir rol oynar. Ancak, modern giysilerle gerçek yüzünü maskelediği için tehlikenin ciddiyeti pek farkedilemez ve bu durum tehlikeyi daha da arttırır.

Kürdistan'da tamamıyla aşılması gereken, devrimci eleştirinin, pratiğinin ve devrimci kişiliğin karşısında duracağı, son derece soysuz ve vahim tip, işte, teslimiyeti ve uşaklığı yeni giysiler altında, modern koşullarda geliştirmek isteyen bu küçük-burjuva kişiliksizliğidir. Bildiğimiz gibi, bu tip, Kürdistan'ın tüm parçalarında şu ya da bu şekilde, adeta bir hastalık biçiminde geliştirilmek istenmektedir. Bu tipin, giderek kendisini örgütlendirmek, programlaştırmak ve özelliklerine has bir politika oluşturmak amacıyla olduğu da bilinmektedir. Özellikle önderlik konusunda çok tehlikeli yönelimler içinde olan ve Kürdistan'ın modern insan uyanışına ve ulusal kurtuluş mücadelesine gerici bir önderliği hakim kılmak isteyen bu tiplerin çalışmaları devrimci bir temelde eleştirilmeli ve yerine devrimci anlayışın ve davranışın seçkin bir temsilciği konulmalıdır. Bu, yerine getirilmesi gereken çok önemli bir görevdir. Ama şu da bir gerçek ki, Kürdistan'da modern bir temelde sömürgeciliğin yumuşatılması ve biraz katlanılır bir hale geti-

rilmesi, ayrıca ortaçağ kalıntılarının devrimci bir yöntemle değil, evrimci bir tarzda aşılması için harcanan çabaların başarıya ulaşmasının maddi temeli kalmamıştır. Reformculuk bugün artık Kürdistan'da işlemez bir duruma gelmiştir. Çağın bugünkü koşullarında Kürdistan somutunda reformcu çabaların yürüyemeyecek bir olay haline gelmesi ve başarı şansı hiç bulunmayan bir eğilim halinde olmasından dolayı fazla bir tehlike oluşturmamakla birlikte, özellikle önderlik konusunda ısrar etmesi ve fakat bu önderliği yürütme konumundan uzak olması nedeniyle ciddi sakıncalar doğurabilir.

Yalnızca baskı altında oluşan bağımlı kişilik değil, aynı zamanda küçük-burjuva uzlaşmacı, o sözde modern, devrimci gibi görünen, ama her an uzlaşmaya ve teslimiyete hazır kişilik de, devrimci kişiliğin rolünü daha iyi bir şekilde oynamasını zorunlu kılmaktadır. Devrimci kişiliğin tarihsel rolünü oynayabilmesi için, bu iki tip kişiliğe karşı da büyük bir mücadele yürütmesi gerekir. Bu kişilikler, devrimci kişiliğin gerçek tarihsel rolünü oynamaması için her zaman güçlü tehlikeler yaratırlar. Herşeyden önce sömürgeci ideoloji, politika ve kültür ortamının yarattığı maddi temelden aldıkları güçle, sürekli bağımlılığı ve uyduluğu geliştirmek isterler. Bu anlamda da uzun tarihsel bir temelden ve geri toplumsal koşullardan kaynaklanan pasif, edilgen, uyuşuk ve bilinçsiz tip, devrimci gelişme önünde ayakbağı olur. Bu ise, kendisini aşiret, aile, din vb. ilişkiler tarzında yansıtır ve devrimci kişiliğin gelişmesini sürekli engellemeye çalışır. Bu olumsuz etkileri ve çok güçlü olan karmakarışık küçük-burjuva etkilerini iyi tanımak ve bunlardan sakınmak gerekir.

Bütün bunlar, devrimci kişiliğin rolünün çok güçlü olması gerektiğini ortaya koyar. Bu tehlikeli ortam ve aleyhte çalışan tüm faktörler, devrimci kişiliğin büyüklüğünü, ama bu kişiliğin de ancak büyük bir uğraş ile elde edilebileceğini gösterir. Demek ki, bizde roller sınıfsal düzeyde tam kavranmadığı ve ortaya konulmadığı için bunu ancak yetkin ve üstün, elit bir devrimci kesim, güçlü bir karşılıkla dengeleyebilir ve aradaki farkı giderebilir. Bu nedenle de sorunu hep geriden takip eden, hep ekonomik açıdan ve uzlaşmacı bir temelde ele almak isteyen; bu şekilde de kendisini "tehlikeden" koruyan, "imha" ettirmeyen, sözde "yakalattırmayan" ve sürekli kaçan kişi yerine, bizde her alanda tüm bu olumsuzluklara karşı sürekli büyüyen ve her alanda işlerin önünde yer alan seçkin ve güçlü bir devrimci kişilik gerekmektedir.

dir. Bunun için kişiler, kendilerine alabildiğine rol tanımalı ve anlayış olarak böyle bir özelliği kazanarak sürekli kendisinde beslemeli ve pratikte bu ölçülere ulaşmak için her türlü çabayı göstermelidirler. Özcesi; yukarıda sıraladığımız nedenlerden dolayı, başka herhangi bir ülkede olduğundan ve hatta tarihin herhangi bir döneminde yaşandığından daha fazla, bizde kişilerin rolü güçlü bir biçimde ve belirleyici olarak kendisini bugün göstermekte ve dayatmaktadır.

Daha önce de vurguladığımız gibi, Kürdistan'da normal ölçülere göre çok sayıda devrimci kişinin varlığından sözedilebilirken, yine de devrimci kişiliğin rolünü tam olarak oynamadığını görmekteyiz. Elbette ki, bu, mevcut toplumda dürüst kişilerin bulunmadığı, devrime talip sosyal oluşumların ve maddi zeminin olmadığı anlamına gelmez. Vurgulanmak istenen; Kürdistan'ın mevcut objektif koşullarında, normal devrimci ölçülerin, ulusal ve toplumsal gerçekliğin bilince çıkarılmasına ve çözüme götürülmesine yetmeyeceğidir. Birçok kişi ve örgütün bu konuda harcadıkları çabalara karşın bir arpa boyu kadar bile yol alamamış olmaları bu gerçeğin bir ürünüdür. Somut gerçeğe tüm açıklığıyla sahip çıkılıp bilince çıkarılmadıkça, bu temelde her yönüyle doğru bir eylem geliştirilip yürütülmedikçe kişinin belirleyici rolünden sözedilemez. Bu nedenle de, toplumda katbekat bir yabancılaşmanın geliştiği, çok boyutlu bir çarpıtmanın olduğu, ulusal ve toplumsal zeminin kendisine karşıt işlemesi durumunun son derece geliştirildiği, yani koyu bir inkârcılığın hüküm sürdüğü ve bu gerçeği ezen ve ezilen sınıfların, tabakaların oluşumunu, bilincini ve eylemini büyük oranda etkilediği; en duyarlı olunması gereken ideolojik-politik alanda bile yabancılaşmanın güçlü bir etkisinin olduğu, bağımsız idolojik-politik çıkış yaratmanın sürekli engellendiği, güçten düşürüldüğü ve olumsuz faktörlerin etkisini sürdürdüğü bir durumda, Kürdistan'da kişiler tarihsel rollerini oynayabilmek için, basit kıyaslamalara ve benzetmelere düşmeden, daha çok irdeleyici ve eleştirici olmak, özgün konumlarını sürdürmek, bastıkları toprağın ulusal ve toplumsal gerçeğini tüm açıklığıyla yansıtmak ve kendilerini sürekli gözden geçirmek, yenilemek zorundadırlar. Kişi ancak bu çabayı gösterdiği ve dünyasına hakim kıldığı oranda, kendisinden beklenen rolü oynayabilecektir. Çünkü, normal bir çaba, normal bir düşünce yetisi, normal bir politik faaliyet Kürdistan'daki mevcut olumsuz durumu aşmaya yetmemektedir.

Böyle bir gerçeklik, açık ki, ancak bu topraklarda ve böyle bir pratiği yaşayan kişilerde ifadesini bulacaktır. Kürdistan'daki bunalımlı, çarpıtılmış ve kendisine alabildiğine yabancılaştırılmış gerçeklik aşılmadan, yalnızca dünyanın şu veya bu köşesindeki devrimci bir pratiğin özümsemesiyle yetinme, buradaki gerçekliğin kavranmasına yetmeyecek, ancak böyle bir gerçeklik yaşandığı oranda bilinç üretilebilecektir. Böyle bir gerçekliği yaşamak ve onu bilince çıkarmak ise günün geçerli normal ölçüleri içinde olanaksızdır ve böyle ölçülerde ısrar etmek, daha başından itibaren yabancılaşmanın içine girmek ve somut gerçekliğin çok çok uzağında bir bilinç elde etmek demektir. Eğer bir ülkede eşi görülmemiş bir baskı ve sömürü yaşanıyor ve o da en ince ve en barbar yöntemlerle birlikte sürdürülüyorsa; buradaki gerçekliğin tam kavranması, aynı zamanda bu baskı ve uygulamaların iliklere kadar yaşanmasını da zorunlu kılar. Bu gerçekleşmeden ülke somutunun gerçekten yaşandığından sözedilemez. Sömürgeci mekanizmanın değişik derecede türettiği ve kendisine benzeştirdiği grup, katman ve sınıfların düzeyinde yaşamak, gerçekliği tam anlamıyla yaşamak demek değildir. Ancak böyle bir düzeyde kalmanın reddi halinde, bu gerçekliğin yaşanabildiğinden sözedilebilir. Aksi halde, mevcut sömürgeci baskı ve sömürü sisteminin yonttuğu ve kendisine benzeştirdiği bir kesimde yer alınır, yalancı bir tarzda ve kendisine yabancılaşmış bir biçimde bu kesimin beyni ile düşünülür, dili ile konuşulur; özünde ise sömürgeciliğin beyni ile düşünülmemekte, dili ile konuşulmaktadır.

Kürdistan'ın somut gerçekliğinde bu, çokça yaşanan bir olgudur. Birçoklarınca adına "devrimci eylem" denilen faaliyetlerin, özünde sömürgeci uygulamaların değişik boyutlarda meşrulaştırılmasından başka birşey olmadığı açıkça görülebilir. Ülke sathına şöyle bir bakılacak olursa; ulusal kimliğini tanımayan, ama kendisine "marksistim" diyen birçok kişi ve hatta örgütlerin; aynı şekilde kendisine "milliyetçiyim" diyen fakat milliyetçiliğin asgari gereklerini bile yerine getirmeyen ve bu konuda çağdaş ölçülerin çok gerisinde kalan kesimlerin varlığı rahatlıkla farkedilebilir. Görünüşte modern olan, ama yaşanan gerçekliğin izah edilmesinde ve değiştirilmesinde hiçbir rol oynamayan sözde bir "marksistlik", "milliyetçilik" sürdürülmektedir. Bu ise, yabancılaşmanın "sol" veya "devrimcilik" maskesi altında meşrulaştırılmasından başka bir anlam ifade etmemektedir. Bu şekilde, problem

daha da karmaşık bir hale getirilmekte; "çözeceğiz, hem de en radikal biçimiyle", "yapacağız... ", " edeceğiz..." denilen noktada çözümsüzlüğün başka bir biçimi kendisini dayatmaktadır.

Bugün içerisinde yaşanan somut gerçeklik, sözde bu topraklarda devrimci faaliyet yürüttüğünü iddia eden birçok örgütün konumunun rahatlıkla açığa çıkarılabilmesine elverişli bir ortam yaratmış durumdadır. Birçok örgüt ve grup devrimci faaliyetle uğraşır görünürken, aslında bu faaliyetin kenarına bile yaklaşmamıştır. Ulusal ve toplumsal sorunun devrimden başka hiçbir yöntemle çözümlenemeyeceği, bunun dışında sıradan bir gelişmenin ve güncel ekonomik ihtiyaçların bile karşılanamayacağı bir somut yapıda, kişiler rollerini tam anlamıyla oynamak istiyorlarsa, başlangıçtan itibaren kişiliğin devrimci yanının başat olmak zorunda olduğu, bu konuda hiçbir yanılığa yer verilemeyeceği ve sahte oluşumların yerle bir edilmek zorunda olduğu bilinmelidir. "Orta yol" veya "orta çözüm" diye sunulan birçok öneriye daha başından itibaren şüphe ile bakmak, bunlara karşı eleştirici ve irdeleyici olmak zorunludur. Diğer taraftan, devrimci kişilik de kendisini sürekli değiştirmek, gözden geçirmek ve yargılamak zorundadır. Elbette ki aynı silahları ulusal ve toplumsal gerçekliğe ve sömürgeciliğe, bunun dolaylı ve dölaysız müttefiklerine karşı da en yakıcı ve en sert biçimiyle yöneltmesi gerekmektedir.

Modern olanla, geri olanın içiçeliğinin nasıl olumsuzluklar taşıdığı, kendisine özgü yapısı içinde kavranmak zorundadır. Çünkü, hemen belirtmek gerekir ki, başka herhangi bir ülkedeki sınıf tahlili bu zeminde ortaya çıkan gerçekliğin kavranmasında yeterli olmamaktadır. Bizde, tezgâhlar daha değişik çalışmakta, işler daha değişik dokunmakta ve sonuçta daha değişik motifler ortaya çıkmaktadır. Daha sonra görülecektir ki, birçok aydın taslağı, sağdan-soldan bazı aktarmalarla somut gerçekliğe yaklaşmaya çalışacak, fakat bu, yarar yerine zarar getirecektir. Yapılan, mevcut gerçekliği kavrama ve değiştirme değil, adeta sömürgeciliğin bir oyunu biçiminde veya farkında olmayarak-belki de iyi niyetin bir kurbanı olarak- yanlış bir rol üstlenmektedir. Böylelikle yabancılaşmanın derinleştirilmesi rolü yerine getirilmekte ve bu güçler "sol" içerisinde, "devrimci" yapı içerisinde göründükleri için de son derece silik, sahte ve yapay bir karaktere bürünmektedirler. Açık ki, böyle bir yaklaşımla toplumsal gerçeklik tesbit edilememekte ve sorun gelip ülkenin, ulusun ve toplumun değişti-

rilmesi yolunda hedef koyma ve program çıkarma noktasına dayandığında bu durum kendisini daha da berrak bir tarzda ortaya koymaktadır. Kaçınılmaz olarak aynı yanlışlıklar politik, örgütsel ve eylemsel faaliyeti de etkileyecek ve böylece birçok çaba kısır bir döngü içerisinde kalacaktır. Diğer bir yönüyle bu, elbette ki, gerek gerçeğin araştırılmasında ve gerekse bundan yola çıkarak programlaştırılmasında, politik bir perspektif içerisinde ele alınmasında ve pratiğe kavuşturulmasında yenilgiyle karşılaşma anlamına gelecektir. Bu açıdan da, geleceğin doğru bir perspektifinin ortaya konulması büyük bir önem taşımaktadır. Kişilik bir de bu konuda, geleceğin kestiricisi ve yaratıcısı olma anlamında, tam bir devrimci özelliğe sahip olmalıdır.

Soruna bu boyutlarıyla yaklaştığımızda göreceğimiz ki, günümüz Kürdistan'ında hâlâ devrimci kişilik ve kişiler tarihsel rollerini tam olarak oynamaktan uzak bulunmaktadırlar. Sorunun bu yönü en yakıcı tarzda bugün hâlâ kendisini dayatmaktadır. Ülkenin ulusal ve toplumsal gerçekliğinin tam ve doğru olarak kavranması temelinde devrimci kişiliğin ortaya çıkarılması sorunu vardır. Dünya halklarının en gerisinde, çağdan uzak, geri ve ilkel bir yaşantıya mahkum edilen Kürdistan halkının en olumsuz bir tarzda içinde yaşadığı ulusal ve toplumsal gerçekliği değiştirebilecek ve onu çağa ulaştıracak, çağla bütünleştirecek bir kişiliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Ortada birçok kişilik ile bunların dayandıkları sınıflar ve ideolojik-politik oluşumları görmek mümkündür, ancak bunların büyük bir kesimini sahtelikle yargılamak zor değildir. Çünkü, bir çoğu, dünya ölçüleriyle karşılaştırıldığında, çoktan zaferle çıkmaları gereken bir süreci yaşamalarına rağmen, bırakalım bir zafer yaşamayı, işin daha ilk adımlarını bile atmaktan oldukça uzaktırlar. Mevcut ideolojik-politik oluşumlarıyla bu kişiler açık bir yanılsamanın, yabancılaştırmanın, en olumlu bir deyimle, reformizmin içinde yüzmektedirler. Birçoklarının durumunun bundan farksız olmadığını, ulusal ve toplumsal gerçekliklerini bir türlü yaşayamadıklarını mevcut pratik ortam herkese apaçık bir şekilde göstermektedir. Ülkenin durumu, ulusal ve toplumsal koşulları irdelenecek olursa bu gerçeklik kolayca teslim edilecektir.

Bu olumsuzluğa karşın, bir kişilik dayatmak gerekmektedir. Bu nedenle kişiler en belirleyici bir biçimde tarihsel rollerini oynamaya başlamalıdır. Henüz işin başlangıcında olduklarını kabul etmeli "etik", "yaptık", "başarı üstüne başarı elde ettik", "ilerledik" deme gafletinden

de uzak durmalıdırlar. Eğer, yapılanların boşa gitmesi istenmiyorsa, bu böyle olmak zorundadır. Bugünkü sömürücü, baskıcı, yabancılaştırıcı politikalar ve imhaların karşısında devrimci bir kişiliğin direnmesi gerekmektedir. Böyle bir kişiliğin tüm boyutlarıyla; fikirsel, örgütsel, toplumsal dayanaklarını, i ve dış dost güçlerini bulmadan, mevcut sahteliğin ve yapaylığın yaratacağı tehlikelerden kendisini koruması mümkün olmadığı gibi, varacağı nokta da en soysuzca bir çürüme ve dağılma olacaktır. O halde, soruna biraz daha objektif olarak ve yakın tarihsel geçmiş ve günümüz somut koşulları ışığında bakılmalı ve tüm ayrıntılarıyla açıkça ortaya konulmalıdır. Çözümleyici kişiliğin, fikrin ve örgütün objektif zemini yakalanmalı, doğru bir tahlil yapılarak olumsuzluklarının yanısıra zeminin olumlu yanları da gösterilebilmelidir. Eğer bu yapılmışsa, bunun devrimci gerçekliğe ne ölçüde dönüştüğü, kişisel, örgütsel ve eylemsel düzeylerde ne kadar gelişim sağladığı, bu konularda farklı sınıfsal yaklaşımların hangi boyutlarda olduğu belirtilmelidir. Eğer günün gelişmeleri içerisinde, bizde yol göstermesi gereken doğru tahliller ve burdan yola ıkmiş bir devrimci gelişme varsa, açık ki, sürecin belirleyici kişiliğinin ortaya çıkması konusunda önemli bir noktaya gelinmiş bulunmaktadır. Çok sınırlı da olsa, objektif gelişmeyi yansıtan subjektif bir gelişme, yani devrimci bir gelişme varsa, bunalımların derinliklerinden çıkıp gelen çözümleyici bir gücün doğduğunu, bu bunalımları tüm boyutlarıyla zmlediğini ve bunalımı devrimci bir çıkışla cevaplandırmak istediğini; bunun için beklenen kişilik, örgüt ve eylemin artık somut bir olgu haline geldiğini belirtebiliriz. Bu durumda, objektif gerçekliği devrimle değiştirebilecek kişilerin ve bunların oluşturacağı devrimci örgütün özelliklerini ele alıp işlemek zor olmayacaktır ve bu, aynı zamanda zorunlu bir görevdir de.

O halde, günümüzde ağırlığını hissettiren şekilsizliği ve kaosu nasıl izah edeceğiz? Milyonlarca bireyin devrimci politika gibi yüce bir siyasal faaliyetin yanından bile geçmeme olgusunu, dünya halklarının çok gerilerde bıraktığı bu aşamaların yakınına bile gelinebilmesini neyle açıklayacağız? Mevcut gerçekliği devrim ile değiştirebilmek, bunlara doğru bir cevap vermekten geçecektir.

Çeşitli yazılarımızda ele aldığımız gibi, 16. yüzyıldan itibaren, Kürdistan tarihinde bir başaşağı gidiş başlar. Bunun nedenleri diğer yazılarımızda uzun uzun açıklanmıştır. Bu yüzyıllarda, iki merkezi-

feodal despot rejimin -Osmanlı İmparatorluğu ve Pers İmparatorluğu-Kürdistan üzerinde, tarihin eski dönemlerinden gelen bir çekişmeleri vardır. Çekişmenin sürekli Kürdistan toprakları üzerinde bir savaşa dönüşmesi, bu çekişme ortamında toplumun habire parçalanmasına yolaçmış, halk mevcut istilâ ve işgal ortamından zarar görmemek için, uygarlıktan olma pahasına da olsa uygarlık alanlarından çok uzak yerlerde yaşamayı seçmek zorunda kalmıştır. Aynı şekilde, feodal beylerin ve aşiret güçlerinin toplum içerisinde sürüp giden çekişmeleri; toplumun kendi iç siyasal ve sosyal gelişmesini sağlayamaması veya bunun sınırlı kalması; özellikle de bağımsız siyasal bir erkin oluşturulamaması, hep bağımlı ve işbirlikçi bir statü içinde kalınması; toplumun iç çelişkilerinin toplumu bağımsızca geliştirme gücünde olmayışı; mevcut çelişkilerin güdük kalması, dış baskı nedeniyle iç çelişkilerin işleyip toplumu ilerletememesi ve bu nedenle de güçlü bir sınıf mücadelesinin oluşamaması, bütün bunların yanısıra dış egemen güçlerin de milli gelişmeyi sürekli kösteklemesi ve bunların içiçe geçmesi; yüzyıllar sürüp geldikçe ulusal ve toplumsal gelişmedeki dumura uğramanın artması; özellikle de merkezi egemen dış güçlerin ülkeyi giderek gelişen ve güçlenen kapitalist sistemden tecrit etmeleri; üstelik bizzat kendilerinin kapitalist gelişme önünde bir engel haline gelmeleri ve bu etkiyi Kürdistan'a fazlasıyla taşırmaları, mevcut aşiretçi feodal güçlerin kördögüşlerini bütün topluma egemen kılmaları sonucunu doğurmuştur. Ele alındığında görülecektir ki; dönemin koşullarına uygun düşen bir sınıf mücadelesi ve ulusal hareketin olmayışı, aksine bir çok beylik, aşiret ve kabile grubunun sürekli birbirleriyle çatışıp durmaları, milli ve toplumsal gelişmeyi çok olumsuz etkilemiş ve törpülemiştir.

19. ve 20. yy'lara gelindiğinde, olumsuzluk daha da derinleşmiş , aşiretçi-feodal yapıdaki kısmi gelişmeler de yerini bütünüyle durgunluğa terketmiştir. Artık dış baskı, toplum üzerinde tamamen belirleyici bir rol oynamaya başlamış; beylikler, aşiretler, kabileler ve aileler arasındaki çatışmalar daha da vahim bir hal almıştır. Toplumun çağla olan çelişkisi ve gelişmelerin uzağında kalma durumu daha da derinleşmiştir. Köklü çözümlerin gündeme gelmeyişi ve evrimci tarzdaki çözümlerin ise sonuç almaktan uzak olması nedeniyle, toplum, yüzyıllardan beri sürüp gelen, ancak aşılacak zorunda olan aşiretçi-feodal özelliklerden kurtulamamaktadır. Yabancı işgal temelinde ve yabancı

karakterde oluşan feodal beylikler bir türlü toplumun egemen ve yönetici siyasal gücü haline gelememekte, işbirlikçilik ve uşaklık karakterleri geliştikçe gelişmektedir. Dünya çapında, kapitalizmin gelişmesine paralel olarak ulusların ve ulusal devletlerin oluşumu hızlanmakta, fakat Kürdistan'da bunun tam tersi bir durum olarak, iç çatışmalar nedeniyle bölünme, parçalanma giderek derinleşmektedir. Bu dönemde, böyle bir yapı altında sorunların çözümünü yakalayabilmek bir yana, giderek çözümden uzaklaşma sözkonusudur. Böyle bir yapı ise, yabancı istilâcı ve egemen güçler için, daha rahatlıkla baskı geliştirme ve burayı kendi ulusal ve toplumsal çıkarları için kullanma olanağı sağlamakta, ve hakimiyet geliştirmek isteyen güçlerin bizzat kendilerinin emperyalizme bağımlı ve çok geri bir yapıda olmaları, yansımaları Kürdistan'da daha da yakıcı bir tarzda ortaya koymaktadır. Ulusal ve toplumsal gerçekliğin zor altında bozulması sorunu, Kürdistan insanları içinde yansımaları bulamayarak, adeta onlar için olmayan bir soruna dönüşmektedir. Bunun bir sonucu olarak, bizde kendine fazla yabancılaşma, daha fazla çağın uzağına düşme olayı gelişir. Buna bir de düşmanın son derece bilinçli, kaba ve ince yöntemlerinin baskı ve sömürüsünün eklenmesi, emperyalist sistemin yaşadığı en gerici dönemlerden birisine girmesi; sistemin işbirlikçilerinin çağın birçok karşı-devrimci deneyiminden ders alarak bunu emperyalist gericilikle bütünleştirmesi ve böylece Kürdistan'a yönelmesi, ortamı daha da ağırlaştırır. Tarihte tanınmaz hale getirilmiş bir ülkeyle ulusal ve toplumsal koşullar sistemi bu durumla karşı karşıya gelince Kürdistan'da oluşan ulusal ve toplumsal yapı tam bir ucube olarak karşımıza dikilir.

Özellikle günümüzde uğradığı ağır sömürgeci baskılar altında, böyle bir ülkenin varlığı inkar edilmekte, Kürdistan denilen ülkenin varlığı kabul edilmemektedir. Emperyalist sistemin en vurucu en gerici gücü olan ABD emperyalizminin Ordadoğuda'ki en has işbirlikçisi olan TC, tarihinden miras kalan çağdışı yöntemleriyle emperyalizmin dünya çapındaki karşı-devrim deneylerinden de ders alarak Kürdistan üzerinde uyguladığı sömürgecilikle adeta böyle bir ülkenin varolmadığına tüm dünyayı inandırmak çabası içindedir. Kürdistan'ın adını bile kullanmayı reddederek, "böyle bir ad, böyle bir ülke, böyle bir halk ve ulus yoktur" demekte ve bununla, "o halde, bunalım da, devrim ve çözüm diye bir sorun da, ulusal kişilik de ve örgütü de yoktur ve olma-

yacaktır" demek istemektedir. Sömürgeciler tarafından Kürdistan üzerinde vahşetin barbarlığın daha da yoğunlaştırılması ve zafere ulaştırılması sorunu biricik gerçek olarak sunulmakta, "bunun dışında başka gerçek aranmamalıdır" denilmektedir. Emperyalist sisteme bu durumun meşruluğu kabul ettirilmiş, üstelik bununla da yetinilmeyerek sosyalizme ve ulusal kurtuluş akımına da böyle gösterilerek, Kürdistan gerçekliği kısmen de olsa onlardan gizlenebilmiş ve bu akımların etkilerinin Kürdistan'a yansımaması için her türlü tedbir alınmıştır.

Bir toplumun aynası olması gereken aydınların, yeni gelişmelere öncülük edecek olan modern sınıf ve tabakaların ve bunların en duyarlı kesimi olması gereken gençliğin oluşumunun çarpıtılması, zor ve asimilasyon politikasıyla ulusal-toplumsal gerçekliğe yabancılaştırılarak inkarcı-uşak bir kesim olarak yetiştirilmesi Kürdistan'da son derece olumsuz ve eşi görülmemiş bir durumun ortaya çıkmasına yol açar. 1970'lere gelindiğinde bu olumsuz zeminde yapay bir tartışma gelişir: "Kürtler var mıdır, yok mudur; bir halk mıdır, değil midir; veya bir ulus mudur; değil midir?", "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi kabul edilmeli midir, edilmemeli midir?" Anlaşılabileceği gibi tartışılan sorun, çağımızın en güçlü akımı olan ulusal kurtuluş akımının kabul edilip- edilmemesi, bu doğrultuya girip girilmemesi değil, bir halkın varlığı- yokluğu sorunudur! Güçlü bir tarihsel temelle oluşmuş bir halkın varlığı veya yokluğu tartışılmaktadır! Elbette ki böyle bir tartışma son derece yapay bir tartışmadır. Gerçekte tartışma konusu olamayacak böyle bir gerçekliğin, sorunun gerçek sahipleri olması gerekenler arasında tartışılması, yabancılaşmanın ulaştığı vahim boyutu göstermekle birlikte, aynı zamanda, düşmanın diliyle konuşmanın, düşmanın empoze ettiği biçimde soruna yaklaşmanın ne kadar güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Eğer bir halk, "var mıyım, yok muyum? Ulusal kurtuluş hakkım var mı, yok mu?" diye bir tartışma içerisine girmişse, açık ki, bu çok geride ve gerici bir tartışmadır. Bunu tartışan bir halk bunalımını tartışmanın henüz çok uzağındadır demektir. Bir halk, eğer öncelikle kendi varlığını kanıtlamak zorunda bırakılmışsa, sıra bunalımın ve bundan kaynaklanan devrim meselesinin tartışılmasına hiç gelmeyecektir. Oysa, hemen hemen benzer sorunları yaşayan ve ulusal kurtuluş sorunu ile karşı karşıya gelen dünya haklarında problemin ele alınışı daha değişiktir. Onlar, işe direkt devrim sorununun tartışılmasıyla

başlamış ve hiçbir şekilde varlık-yokluk tartışmasına girmemişlerdir. Bizde ise tam tersi bir gelişme yaşanmıştır. Elbette ki bu durum, yılların heba olmasına yolaçacak ve bu temelde birçok soysuzluğun türemesini ve gelişmesini de birlikte getirecektir.

Sosyalizm ve ulusal kurtuluş akımları ile devrimcilik, yurtseverlik ve milliyetçilik kavramları, açık ki, bu dönemde bizim insanlarımız tarafından gerçek anlamlarıyla pek kavranamamıştır. Bunda sömürgeciliğin topluma zorla dayattığı ve kabul ettirdiği ölçülerin etkisi küçümsenemez. Daha sonra göreceğimiz gibi, reformistler -tam olarak reformist bile diyemeyeceğimiz kişiler- bu tartışmanın en belli başlı tarafları olacaklardır. 1970'lerde yaşanan bu süreçte, düşmanın empoze ettiği dille konuşan bu tipler oldukça büyük zararlara yolaçmışlardır.

Diğer parçalarda, bu yıllarda bir "Kürt Hareketi"nden sözedilir. Ama yaşanan gerçekler, bu hareketin nemenem bir "Kürt Hareketi" olduğunu açıkça ortaya çıkarmıştır. Aynı şekilde, bunların bırakalım bir modern ulusal kurtuluş hareketi olmayı, bunun kenarından bile geçemedikleri, aldıkları sonuçlardan açıkça görülebilir. Fakat bazılarının hala bu hareketlerin sözcülüğünü yapmaya devam etmelerine de şaşmamak gerekir. Emperyalizme karşıt gelişmeleri gerekirken, çağla tam bir karşıtlık içinde emperyalist sistemin birer uzantısı biçiminde gelişmeleri ve daha başında onunla uzlaşmaları, "Kürt Hareketleri" olarak lanse edilen ve günümüze kadar gelen bu hareketlerin birer ucube olaydan başka birşey olmadıklarını ve sorunun çözümünü yakalamak bir yana, problemi daha da ağırlaşturmaktan öteye gidemediklerini ortaya koymaktadır.

Bu noktada diyebiliriz ki, sorunun doğru bir tarzda ortaya konulması oldukça önemlidir. Bir devrimci gerçeklik yaratılmak isteniyorsa, herşeyden önce bunun dayanması gereken objektif temel doğru yakalanmalı, zeminin doğru yakalanmasını engelleyen ve örtbas etmeye çalışan düşüncelerin eleştirisi yapılmalıdır. Buna da, içinde bulunulan süreçteki o somut ve güncel konuda geçerli olduğu iddia edilen düşüncelerin eleştirisiyle başlanır.

Tarihte sıkça rastlandığı gibi; bunalım, sert işgal ve istila dönemleri kafalarda ve yüreklerde etkisini ağır bir biçimde duyurur. Ya teslimiyet veya direniş biçiminde; ya bağımsız-özgür bir düşünce ya da kulluk-efendilik biçiminde bir duyguya yolaçar. İşgal ve istiladan da

öteye katliamlar biçiminde, hem de yalnız fiziki katliamlar değil, aynı zamanda bir ulusu ulus yapan tüm değerler üzerinde bir imha süreci için için işlenirken ve sınıfsal sömürü dizginsiz boyutlarda sürüp giderken, o ülkede bir demokrasi tartışmasına girmek, hem de legal ve sömürgeci güçlerin kurum ve aygıtları içerisinde bir demokrasi tartışması yürütmek, eğer ihanet değilse büyük bir gaflet ve şarlatanlıktır. Böyle bir kargaşa ormanında devrimci düşüncenin en soylu örneklerini özümsemekten başka çıkar yol yoktur. Çünkü, gerçeği en iyi yansıtan ve toplumsal gerçekliğin kavranmasında en doğru yolu gösteren, devrimci düşüncedir. Bunun için de herşeyden önce, dünya çapında kabul görmüş, uygulanmış ve zafer elde etmiş ilkelerin ışığında bizde olup bitenlere bakmak, bunların eleştirici etkisi altında bizdeki sahteliği ve adeta kendi kendisiyle alay etme durumunun üzerine gitmek gerekmektedir.

Tartışmayı doğru bir zemine kaydırmak, doğru bir ideolojik-teorik faaliyet yürütmek ve ideolojik mücadele platformu açmak bu dönemde hayati bir önem taşımaktadır. Aynı şekilde, denilebilir ki, bu konuda sağlanabilecek en küçük başarının bile hayati ölçüde önemi vardır. Ama bununla da yetinmemek gerekir. Bilinmelidir ki, bu işin sadece ilk basamağıdır. İkinci basamakta ise, doğru düşüncelerin yanlış düşüncelerle çatıştırılması vardır. Böylelikle, toprağın altındaki gerçekler yavaş yavaş açığa çıkarılacak; sahtelik ve yanlışlık eleştirilip teşhir edildikçe, takke düşüp kel görünecek; ve doğru devrimci düşünce sert darbelerle sahte düşünce ortamını dövdükçe, ülke üzerindeki karanlık perdeler de birer birer aralanacaktır. Bunun sonucunda ise, ulusal, toplumsal ve sınıfsal gerçeklik yavaş yavaş ortaya çıkacaktır. Bu, düşüncede devrim olayının gerçekleşmesi demektir. Diğer bir deyişle, bu olay, düşüncenin rolünü oynamaya başlamasıdır. Hernekadar bu, öyle fazla militanca bir faaliyet değilse ve henüz örgütsel ve eylemsel bir faaliyet haline gelmekten uzaksa da yine de örgütsel ve eylemsel faaliyetleri ortaya çıkarabilmek için yaşanması gereken önemli bir duraktır. Çapının büyük veya küçük olması pek önemli değildir. Önemli olan, doğru ve dönemin sorunlarına neşter olabilmesi, yani yarayı en canalcı yerinden yakalayarak daha sonraki oluşumlara zemin hazırlayabilmesidir. Bu işi de ancak devrimci düşünce, devrimci teori yapabilir. Elbette ki, bu görevin gerçekleştirilmesi çatışmasız ve mücadelesiz bir tarzda olmayacaktır. Herşeyden önce, emperyalist-sömürgeci

sistemden kaynaklanan hertürlü düşünce eleştirilerek, özellikle de ulusal soruna ve ülke gerçekliğine ilişkin düşünce ve varsayımlar ile bu konudaki hertürlü olumsuzluk iyice incelenerek yanlışlıklar teşhir edilmek zorundadır:

Kürdistan'ın tarihsel ve somut toplumsal yapısının, çoğu çevrelerce doğru bir teorik anlayışla aydınlatılmadığı bir gerçektir. Bunun yerine, kopkoyu bir karanlık ve kendi gerçekliğine katbekat bir yabancılaşma ortamında, düşmandan kaynaklanan ulusal inkarcılık ve benzeri yanlış görüşler ve anlayışlar topluma hakim kılınmaya çalışılmakta, geri toplumsal yapıdan kaynaklanan her türlü dini düşünce ve aşiretçi anlayışlar toplumu kemirdikçe kemirmeye devam etmektedir. Elbette ki bunlara anlayış ya da görüş denilemez. Teori, daha çok tarihsel ve toplumsal gerçekliğin objektif bir biçimde tahlil edilmesidir. Bundan dolayı teori, her türlü yabancılaşmadan ve idealist düşünceden uzak, bilimsel bir temele dayanmalı ve gereken aydınlığı sağlayabilmelidir. Kaldı ki, teori yalnızca geçmiş ve bugünkü koşullar hakkında açıklık getirmekle kalmamalı, aynı zamanda geleceğin koşullarını şimdiden gösteren bir aydınlık da sağlayabilmelidir. Yani, nasıl bir gelecek yaratılacağını, bunun nasıl çizilmesi gerektiğini, ulusal ve sınıfsal mücadelenin nasıl şekillenmesi gerektiğini öz bir biçimde ortaya koyabilmelidir.

Teori, bu konularda yarattığı aydınlığı, sapma anlayışlara karşı da sağlayabilmeli, özellikle devrimci teoriyi bulanıklaştıran ve çarpıtan reformist ve revizyonist görüşlere karşı proleteryanın doğru anlayışını açık seçik bir biçimde ve her konuda ortaya sererek sapmaların yarattığı bulanıklığı engellemelidir. Bilindiği gibi, bu tip görüşlerin maddi temeli, küçük-burjuvazinin içerisinde bulunduğu konumdur. Bu sınıfın bizdeki karmaşıklığı ve olumsuzluğu gözönüne getirilirse, bunlara dayanacak olan reformizm ve revizyonizmin sonderece tehlikeli bir konumda ortaya çıkacağı anlaşılır. Bu sınıf, ulusal kurtuluş mücadelesinde sürekli işbirlikçiliği ve uzlaşmacılığı geliştirirken, proletarya hareketi içerisinde de sapmaları teşvik eder. Ancak proletarya hareketinin kendisiyle mücadele içerisinde gelişeceği tek anlayış küçük-burjuva reformizmi değildir. Bir taraftan bu anlayış karşısında teoride uyanık olunurken, diğer taraftan da hakim ulustan kaynaklanan sosyal-şoven milliyetçiliğine karşı da aynı uyanıklık gösterilmek zorundadır. Dünyada görülen birçok örneğine dayanılarak, bu anlayışın da

bir yabancılaşma sorunu olarak ele alınması gerektiğini, devrimci düşünceyle hiçbir ilişkisi olmadığını, ulusal ve toplumsal kişiliğin oluşumunda ve gelişmesinde karşı çıkılması gereken bir olay olduğunu ve sol maskeyle ortaya çıkmasına rağmen kabul edilmemesi gerektiğini ortaya koymak son derece önem arzeder. Ancak böylelikle, egemen sömürgeci aygıtın dolaylı ve dolaysız sözcülerinden gelen düşünce ve eğilimler mahkum edilebilir ve dolayısıyla, tarihte denenmiş, ancak olumlu sonuç vermemiş olan politik eğilimlerin maskeleri düşürülebilir.

Düşünceler bir de bu zeminde, kalıplaşmış düşüncelerle çatıştırılarak ortaya devrimci bir ideoloji, ülke somutuna uygun devrimci bir teori çıkarılır. Birçok ülkede böyle bir oluşum genellikle pratik eylemlerin ürünü olarak ortaya çıkarken, bizde salt bir düşünce oluşumu biçiminde ortaya çıkması tesadüf değildir. Çünkü, toplum yüzyıllardan bu yana, bırakalım bağımsız bir eylem koymayı ve çelişkilerini çatıştırarak sonuca varmayı, milli çekişkisini dile getirmekten bile uzak bir durumdadır. Böyle bir çelişkiyi dile getirebilecek sınıf ve sınıfın sözcülerinden, örgütlerinden ve hatta düşüncesinden mahrum kalmış, bunlara sahip olamamıştır. Program konusunda da aynı durum kendisini bariz bir biçimde ortaya koyar. Böyle olunca da işe, en genel doğru devrimci teorik tezlerden başlamak ve bu temelde bir ideolojik mücadele açarak eyleme ulaşmak gerekmektedir. Yani, önce eylem, sonra düşünce yürütmek tarzında değil, tersine, önce düşünceyi yaratmak ve bu temelde eyleme geçmek tarzında bir yol izlenecektir. Güçlü bir eylem ve bunun örgütüne ulaşabilmek ve giderek güçlü bir halk hareketi, halk savaşı ve ordusuna varabilmek, hereyden önce bu platformda bir çözümün yakalanmasından geçecektir. Toplumun birçok geliştirici gözeneklerinin tıkalı olduğu ve ulusal değerlere sahip çıkmanın bir delilik olarak nitelendirildiği bir durumda elbetteki devrimci eylemin sözü bile edilemeyecektir. Düşüncede böylesine olumsuz bir konumun yaşandığı bir topluma doğru bir düşüncenin maledilmesi için yürütülecek savaşım, açık ki, büyük bir önem taşıyacaktır. Önemli olan bu konuda doğruyu dile getirebilmektir. Başlangıçta sınırların dar olması, bu görevi yerine getirecek kişilerin fazla eylemci ve örgütçü olmaması büyük bir sorun değildir, yeter ki, doğruları dile getirebilecek kadar cesaretli ve bunda ısrar edebilecek kadar dürüst bir grup araştırmacı ve inceleyici bulanabilsin. Eğer uğrunda mücadele ettikleri

tezler gerçekliği izah etmede yeterli ise, başlangıçta sayıları ne kadar az olursa olsun, yetkileri ne kadar sınırlı bulunursa bulunsun bu bir grup insan kısa sürede gelişip büyüyecek ve tarihsel rollerini oynayabileceklerdir. Çünkü, savundukları doğru düşünceler geleceği tohum şeklinde içinde taşımaktadır ve gelecek bu düşüncelerden boyverecektir. O halde, gelecekte büyüyecek olan yanın bu düşüncelerden kaynaklanacağı açıktır.

Kürdistan öyle bir ülke ki, uzun vadeli erekler, yani ulusal ve toplumsal konulardaki yüce amaçların düşüncede savunulması bile, daha işin başındayken kelle koltukta olmayı zorunlu kılmaktadır. Hertürlü gelişmeye zorla kapatılmış olan bu alanın düşünce ile açılması bile, karşısında çılgınca bir sömürgeci gücü ve işbirlikçilerini bulacaktır. 1973'lerde ortaya çıkan ve ulusal kurtuluş düşüncesinin ilk anda kendisini politik mücadele ortamında bulması ve daha düşüncelerini çatıştırdığı bu süreçte bir direnme içercesine girmesi, bu gerçeğin dile getirilişidir. Kürdistan gerçekliğini yakından tanıyanlar ve sömürgeci gücün karakterini ve özelliklerini biraz olsun bilenler, ilk düşünce taşıyıcılarının neden daha ilk günden itibaren direnişi olarak karşımıza çıkmaları gerektiğini anlayabilirler. Henüz ciddi bir politik mücadele programına ve olanaklarına ulaşılmış olmaktan ve stratejik ve taktik hattı yakalamaktan uzak bulunulsa da, düşünceden mahrum bırakılmış bir toplumun gerçekliğini, bir ulusun gerçekliğini doğru olarak ortaya koymak, egemen düzenin bunu bir savaş olarak kabul etmesi ve şiddete başvurmasına yetmektedir. Bu nedenledir ki, ortaya çıkan ilk düşünce grubumuz bu şiddet karşısında kendisini savunmak ve direnmek zorunda kalmıştır. Gelineen noktada bir ikileme karşı karşıya gelinmiştir: Ya herşeyden vazgeçerek teslim olunacaktır, ya da direnerek herşeye sahip çıkılacaktır. Teslimiyet yerine direnişin sečilmesi erkenden bir politik konuma girilmesi sonucunu doğurmuştur. Böylece ilk düşünce grubu, henüz yeterli olanaklara sahip olmadığı bir dönemde zorunlu olarak politik mücadelenin içercisine çekilmiştir.

Bu noktada sorun daha da yakıcı hale gelmiştir. Çünkü, politik mücadele çok ciddi ve büyük zorlukları göğüslemeyi, büyük fedakarlıklar göstermeyi gerektiren bir mücadeledir. Politika yapmak, adeta ateşle oynamak gibidir; ya doğru yapar, ölçülerine uygun geliştirirsen, ya da bunları yerine getiremeyip imha olursun. Düşmanın, kaçirtmak ya da teslim almak amacıyla başvurduğu şiddete karşı, varlıklarını ko-

rumak, bundan da öteye halkın ve devrimin çıkarlarına sahip çıkmak için, açık ki, politik mücadele kurallarına göre hayata geçirilmek ve direnme daha da güçlendirilmek zorundaydı. Bu noktada sorun artık politik bir güç haline nasıl gelineceği, salt bir propaganda grubu olmaktan çıkarak politik bir mücadele örgütüne dönüşümün nasıl sağlanacağıdır. En başta oluşturulması gereken politik bir programdır. Aynı şekilde, politik bir strateji ve taktiğin tespiti, olanakların yaratılması, kadroların yetiştirilmesi, yedeklerin hazır tutulması vb. çözüm ihtiyacını şiddetle dayatır. İdeolojik akımın politik karakterinin giderek belirginleşerek politik bir akım haline dönüşülmesi, yani modern ölçüler içerisinde, en akıllıca ve doğru bir tarzda partileşmeye geçme sorunu canalcı bir sorun haline gelir. Eğer kazanılmış olan mevziler kaybedilmek ve oportünizme düşülmek istenmiyorsa, somut ifadesini bir partide bulan politik bir güç haline gelmek zorundadır. Yol gösterici ideoloji proletarya ideolojisi olduğuna göre, şekillenecek parti de proleter bir parti olacak, ideolojinin oluşumunda olduğu gibi, parti de az-
-ın bir şiddet ve saldırı ortamında yaratılabilecektir. İşte, somut ifadesini Partimizde bulan partileşme olayının gelişim seyri kısaca böyledir.

Belli bir program, strateji ve taktiğe dayanan bir partinin yaratılması ile denilebilir ki, devrimi olanaklı kılacak şartlar artık oluşmuş, maddi temelin bir subjektif yansıması da ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, ülkenin objektif koşullarının proletarya lehine, proletarya sınıfının ideoloji ve politikasına uygun bir biçimde yorumlanması, yani Marksizm-Leninizmin bu koşullara uygulanması da gerçekleşmiştir. İçinde bazı olumsuzluk ve yetersizlikler taşısa, da böyle bir müdahale olayı başarılmış, bu müdahale toplumun bağrındaki en duyarlı zeminde vücut bulmuştur. Bu dönemde, bir yandan sömürgecilik tüm iç ve dış bağlantılarıyla saldırırken, diğer yandan da aynı dönemde daha da belirginleşen yarı-föodal, yarı-burjuva ve küçük-burjuva temsilcilikler ortalığı bulanıklaştırmaya çalışmakta, kişiliklerini konuşurmaya başlamış bulunmaktadır. Bu noktada sorunun gelip dayandığı yer, Kürdistan'da Marksizm-Leninizmin mi çözüm geriterebileceği, yoksa küçük-burjuva düşüncelerin mi eylem kılavuzu olacağı sorunudur.

Birinci planda iş bu olmakla birlikte, ikinci planda sözkonusu olan politik bir mücadeledir. Bir çekişme sürüp gidecek ve elbette ki, bunun kaynaklandığı nokta bu akımların dayandıkları sınıfsal zemin ola-

caktır. Diğer bir deyişle, ister dünya çapında, isterse ülke çapında dayandıkları sınıfsal zemin ne ise, bu akımların yansıtabilecekleri de ancak o kadar olacaktır. Sömürgeciliğin egemenliği altındaki Kürdistan'da esas olarak Kürt küçük-burjuva akımları ile ona karşı gelişecek olan proleterya akımı arasında yoğun bir çatışmanın olması kaçınılmazdır. Küçük-burjuvazinin konumuna daha baştan önem verilmesinin nedenleri açıktır.

Kürdistan tarihinde 19.yy'da ve son olarak 1925-1940'lar arasında gelişen aşiretçi-feodal önderlikli isyanların ezilmesi, geniş çaplı ve güçlü bir teslimiyet ve işbirlikçilik ortamına yolaçar. TC, güçten düşürdüğü feodalleri yeni bir temelde kendisine bağımlı hale getirerek işbirlikçiliği yeniden geliştirir. Sömürgeci devlete işbirlikçi temelde bağlanan feodal ve aşiretçi kalıntılardan, sömürgeci kapitalizmin Kürdistan'da gelişmesine bağlı olarak onun etrafında ve daha çok ayak takımı hizmetlerinde çalışacak bir küçük-burjuvalar yığını özellikle kentsel alanda oluşmaya başlar. Bir yandan ortaçağdan kalma yapıardan gelmesi ve diğer yandan da sömürgeci devletle ilişki içinde onun bağrında oluşması bizdeki küçük-burjuvalaşmanın soysuz bir türden gelişmesini ta başından itibaren koşullandırır. Küçük-burjuvazinin oluşumuna damgasını vuran bu özellikler, onun konumuna daha fazla önem verilmesini zorunlu kılmaktadır.

Kürdistan'da hüküm süren koşullarda bir milli burjuvazinin oluşması için gerekli maddi zemin mevcut değildir. Milli burjuvazi, sömürgeci ve emperyalist güçler arasındaki çatlaklardan yararlanarak gelişebilir. Bunların baskısı ve ağır imhası altında gelişme olanağı bulamaz, bulsa bile bu ancak çok sınırlı bir gelişme olabilir. Milli burjuvazinin başka bir oluşum tarzı da, feodalizme karşı mücadele içinde şekillenmedir. Feodalizm aşındıkça o da giderek kendisini geliştirebilir. Kürdistan'a baktığımızda her iki oluşum tarzının da bulunmadığını görürüz. Ortaçağdan kalma aşiretçi-feodal yapı daha henüz aşılmadan sert bir sömürgeci baskı ile karşı karşıya kalınmıştır. Kürdistan'da feodal yapıyı aşındıran, milli burjuva hareketi değil, sömürgecilik olduğundan, maddi zeminde yaratılan değişiklikler de hakim ulus lehine sonuçlanmaktadır. Bu anlamda Kürdistan'da milli burjuvalaşmanın maddi zemini bile oluşmamıştır. Çatlaklıklardan, kontrol dışı kalmış alanlardan tek tek ortaya çıkanlar olsa da, bir sınıf olarak ekonomik açıdan gelişip büyümelerinin olanağı olmadığı gibi, böyle bir olasılık

da yoktur. Hele hele bu sınıfın ideolojik-politik bir hatta ulaşması hiç mi hiç mümkün değildir.

Türkiye'de kapitalizmin işbirlikçi-tekelci aşamaya ulaşmasıyla birlikte, Türkiye çapında da bir çekişme başlamıştır. Türk küçük-burjuvazisi, daha cumhuriyetin kuruluşundan itibaren devletteki ve toplumdaki yerini kaybetmemek için giriştiği 1924 Anayasası ile belirginleşen ve 61 Anayasası ile daha da hızlanan savaşımını son yirmi yılda büyük boyutlara ulaştırmıştır. Bu savaşım Kürdistan'a da yansımış, ancak bu yansıma son derece soluk ve soysuz bir tarzda olmuştur. Türkiye'de gelişen bu hareket, yansımasını Kürdistan'da tamamen bir baskı ve teslimiyet ortamında, sömürgeci kapitalizmin en tortu işlerinde ve ortaçağdan kalma kalıntıların kentlere yansımasının bir ürünü olarak ortaya çıkan bir kesimde bulmuştur. Ancak bu kesimin temsilciliğine soyunan, çarpıtılmış ve yabancılaşmış aydınlar, kendi konumlarını dile getirmekten vebadan kaçır gibi kaçmış ve Türkiye'deki sınıf mücadelesinin basit bir kopyası olarak şekillenmeye çalışmışlardır. Türkiye'deki küçük-burjuvazinin ulusal sorundaki inkarcılığı ve katı sovenizmi, bu kesimde sahte reformizm bile diyemeyeceğimiz, bunun bile çok gerisinde bir konumun ortaya çıkmasına yolaçmıştır. Bu kesimlere, "Doğu Sorunu", "Doğu Halkı", "Doğu'ya yol, fabrika, okul" vb. gibi son derece yapay bir tartışmanın içerisine girmiş ve bununla, özünde, Türk burjuva ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamında biraz kırıntı aramışlardır. Bunun adına da "Doğu milliyetçiliği", "Doğu sosyalistliği" diyerek, "DDKO", "DDKD" , "DHKD" ler biçiminde dernekler kurmuşlardır. Adeta toplumumuzda cilalı bir elbise giymekle modernleştiklerini sananlar gibi, bunlar da modern ideolojileri sözde tekrarlamakla "sosyalist", "milliyetçi" veya "yurtsever demokrat" olabilecekleri sevdasına kapılmışlardır. Kendi kendilerine "yiğit" lakabını takmakla gerçekten yiğit olduklarını sanarak aldanmışlardır. Elbette ki, bu tarzda ortaya çıkış, küçük-burjuvazinin sınıfsal oluşumunun subjektif plana yansımasından başka bir şey değildir. Aynı şekilde, bunlar sınıfsal oluşumlarının doğal bir sonucu olarak, sömürgeciliğe, ortaçağ kalıntılarına ve karanlığına da devrimci bir tarzda saldırmayacak, tam tersine, ehven-i şerci bir anlayış ile, ortaçağ kalıntularından ve sömürgecilikten kaynaklanma gerçeğine yakışır bir tarzda, sömürgeciliği biraz "demokratikleştirmeye" çalışacaklardır. Türk burjuva "demokrasininin" o çok tartışılan "demokratik kuruluşlarında" yer al-

mak, bunlar içerisinde örgütlenmek için mücadele edeceklerdir. Bir yandan ülkenin ve ulusun yok sayılması temelinde faaliyet yürütürken, diğer yandan da en sivri iddialardan bile geri kalmayacaklardır. Birer aydın olarak yaptıkları gerçekten de bundan farklı değildir.

Bütün bunları yaparken de bu aydın taslakları, o zamanlar çok yaygın olarak başvurulduğu gibi, giyim-kuşam, hal ve hareketleriyle birer seçkin resmi bürokrat gibi davranıyor, parlamentoya girmek veya yüksek mevkilerde memur olmak için çalışıyorlardı. Bu işleri yapan diğer kişilerden hiçbir farkları olmadığını onlar gibi giyinerek göstermeye ve bu kadar sahte bir tarzda kendilerini kabul ettirmeye çabalarıydı. Elbette ki bu çabaların ürünü, eylem temelinde değil, uşaklık temelinde oluşan birer küçük-burjuva temsilcisi haline gelmeleridir. Kürt hareketi adına, çağla uyuşmayan bir yığın olumsuzluk içine giren ve tanınmaz bir role bürünen bu küçük-burjuvalar, Kürdistan'ın diğer bir parçasında gelişen ilkel milliyetçilikten de gıdalarını alarak, ortaya garip bir tür olarak çıkmışlardır. Kürdistan'ın, Türkiye egemenliği altındaki parçasında en bariz bir biçimde ortaya çıkan bu olumsuz ve acayip tür, olumsuz bir sosyal zeminin sahte bir yansıması olarak, kendisini düşünsel ve politik alanda da göstermiş, "KDP" , "DDKO", "DDKD", "UDG" ve daha sonra da "Sosyalist Partisi" vb adlar altında, reformizm olarak bile değerlendiremeyecek bir ucube akım olarak ortaya çıkmıştır.

Eylemsiz mi eylemsiz, direnmesiz mi direnmesiz olan bu sınıfın temsilcileri, teoride de doğru bir çağ, tarih ve toplum anlayışı ile, bütün bu alanlardaki gerçekliğin doğru bir tahlilinden uzak, düpedüz bir sahtekârlık örneği sergilemektedirler. Bütün düşünceleri şu noktalarda yoğunlaşmaktadır: *"acaba, kendimize biraz daha iyi bir yer nasıl yapabiliriz, bu devletin olanaklarından kendi çıkarlarımız açısından nasıl daha fazla yararlanabiliriz? Ortaçağ elbiselerimizi atıp modernleşmeliyiz, ama bunu devrimsiz ve asla zora başvurmadan nasıl yapabiliriz?"* vb... Geçmişten beri, bir yandan "sol" maske ile ortaya çıkmış olan sosyal-şovenizm, doğru ulusal ve toplumsal gerçekliği örtbas edip, saldırılar yöneltirken, diğer yandan da ortaya çıkan bu ucubeler, doğru devrimci düşünceye ve teoriye saldırarak, bunların gelişimini engellemeye çalışmaktadırlar.

Yaşanılan bunalımın doğru bir şekilde dile getirilmesinden; özellikle de politik bir aksiyona ve politik bir kişiliğe yönelinmesinden;

artık sadece devrimci bir kişilik değil, aynı zamanda devrimci örgüt biçiminde de ortaya çıkılmasından ve böylece sadece küçük bir eğilimin durmunu açığa çıkarmak açısından değil, daha geniş ve daha örgütlü bir sınıfın, tüm ulusal ve toplumsal kurtuluşu da dile getiren eylemi biçiminde ortaya çıkıldıktan sonra, artık herkes kendi sınıfsal konumuna uygun olarak, yaşadığı sınıfsal gerçekliği, dünyada, bölgede ve ülkede olanakları ne ise, onları harekete geçirecek, ideolojik-politik bir biçime bağlanacak ve çabalarını bu noktada yoğunlaştıracaktır. Ve bu noktaya ulaşıldıktan sonra da sömürgecilik artık şiddet yöntemini kendisine esas alarak ve hertürlü siyasal yöntemi bir yana bırakarak tamamen çıplak askeri zorunu işletecektir. Doğal ki, düşmanın ağır zoruna ve şiddetine karşı güçlü bir direnişle karşılık vermek gerekecektir. Bu noktada ana sorun, bu savaşımın hangi strateji ve taktikle uygulamaya geçirileceği, sömürgeciliğe karşı mücadelenin devrimci politik programı ve bu programın politik hattının ne olacağı, daha da önemlisi, bunları hayata geçirecek kadroların nasıl ortaya çıkarılacağı ve bu kadroların özgün özelliklerinin ne olacağıdır. Bir anlamda çatışma, artık düşüncelerin ve politik hattın çatışması değil, bunu da bağrında taşıyan, ama giderek daha çok sınıfların esas düşmana karşı mücadelelerinde hangi temel mücadele biçimini kullanacakları, yani hangi temel mücadele biçiminin mevcut bunalımı, sömürgeciliği ve onun uyguladığı baskı, işgal ve istila politikalarını söküp atacağı ve ayrıca mücadelenin hangi kadrolarla yürütüleceği, nasıl örgütlendirileceği konularındaki politika ve uygulamaların çatıştırılmasıdır. Bütün bu sorunlar özelde bir kadro sorunu olarak ortaya çıkar.

Artık her sınıf kendi tarzında döğüşmek zorunda kalır. Bu aşamada bazı iddialarla ve iftiralarla birbirlerini karalayıp, geriletmek mümkün değildir. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi olduğu gibi, her sınıfın da bir savaşım tarzı vardır. Yine, her sınıfın, ulusu ve toplumu kurtuluşa götürmede belli olanakları vardır. Birisi vardır, ancak reformculuğa kadar gelişebilir. Örneğin, bizdeki küçük-burjuvazi bağımsız eylem geliştirmek istese, ancak işbirlikçilikten reformculuğa dönüş yapabilir, daha ileriye yürüme gücünü kendisinde bulamaz. Fakat diğer yandan proletarya vardır, proletaryanın iç ve dış temel müttefiklerinin ulusal ve toplumsal kurtuluşa götürmede bir devrimci yöntemi vardır ve bu yöntem toplumu sosyalizme kadar götürme gücüne sahiptir. Akla-kara henüz birbirinden tam ayrılmamışken, mücadele daha ideolojik düzeyde

yürütülüyor iken ve fazla ciddi bir politik sorumluluk yokken, doğru düşünceye bir çok sınıf temsilciliği tarafından sahip çıkılması zor değildir. Hele hele ulusal soruna ve yutrseverliğe ilişkin birçok doğru düşüncenin, küçük-burjuvazi de dahil, birçok sınıf temsilciliği tarafından kabul görmesi oldukça mümkündür. Hatta daha ileri giderek bir program da imzalayabilirler. Çünkü, program, ona uygun devrimci bir eylem olmaksızın sadece bir kağıt parçasıdır ve bunu kabul etmek de ciddi bir eylem anlamına gelmez. Ama iş, oluşan parti veya örgütün hangi temel örgütlenmeyi yapacağı ve hangi temel savaş yöntemiyle sonuç almaya çalışacağı gibi önemli sorunları aydınlatmaya gelince saflar daha da belirginleşmeye başlar. Artık bundan sonra sözkonusu olan, pratik uygulamadır. Devrimci cesaret, fedakarlık, halka ve değerlere bağlılık pratikte sınanacak, sözde savunulananların gerçek olup olmadığı ortaya konulacaktır. Kısacası, herşey artık gelip devrimci militanlara ve bunların örgütleyecekleri temel örgüt ve eylemlere dayanmıştır. Genel olarak iş, düşünceden pratiğe, birkaç kişiden ziyade hareketin temel taşıyıcı güçleri olarak militanlar düzeyine aktarılmıştır.

Bu noktadan sonra her sınıf, ulusal ve toplumsal gerçekliği devrimle değiştirmede kendi militanlarıyla savaş alanına girecek ve kendi tarzında bir savaş yürütecektir. Burada artık kişilikler, devrimci özellikler çatışmaya başlayacaktır. Bir yandan proletaryanın idolojik-politik hattının uygulandığı ülkenin özelliklerine göre şekillenen militanla, diğer yandan daha çok küçük-burjuvaların soruna bakış açısını ve çözümlemesini kendisinde somutlaştırmış "militan"ın özellikleri eyleme yansiyacak ve işte bu noktada tam sonuç alınacaktır. Ulusal-toplumsal gerçeklik devrimle mi değiştirilecek, yoksa çok cılız işbirlikçi-reformcu yöntemlerle mi? İşte bu konuda kimin başarılı olacağı, militanların faaliyetlerine yakından bağlıdır. Kabul edilen birçok doğru sözcüğün, gerçekten kabul edilip edilmediği, artık bu faaliyetlerle apaçık ortaya çıkacaktır. Bir anlamda günümüz Kürdistan'ında gelişen nokta budur.

Son on yıldan beri yoğun bir idolojik faaliyet, kavramlar ve tezler düzeyinde yoğun tartışmalarla yürütüldü ve bunun sonucu olarak bazı önemli politik gelişmeler sağlandı. Fakat şimdi her zamankinden daha fazla bir çıplak zorla, karşı-devrimci bir terörle karşı karşıya bulunan halk; bu amansız karşı-devrimci terörden kurtuluşun derin ihtiyacı ve

arzusu içindedir. Böyle bir kurtuluşun yolunu, yöntemini, tüm kalbiyle inanınabileceği, tüm gücüyle destek verebileceği örgütü ve bu örgütün militanlarını aramaktadır. Ve halk da artık söz ve konuşma değil, yanı başında doğru eylemler ve doğru bir çalışma görmek istemektedir. Böyle dönemlerde küçük-burjuvazi kendisini çok kolay bir şekilde ele verir. Çünkü, adeta vebadan kaçır gibi, devrimci eylemden, direnişten ve mücadeleden kaçmaktadır. Azgın karşı-devrimci terör karşısında hiçbir direniş gösteremediği gibi, yerle bir olarak sürekli bir dağılma, çözülme ve parçalanma içinde bulunan küçük-burjuvazi geçmişte "yığıtçe" ortalığa savurduğu iddialardan bugün vazgeçmektedir. Bu sınıf temsilcileri devrimci mücadeleyi geliştirmede başarılı olamadıkları açıkça ortaya çıkınca, bu kez de, şu veya bu emperyalist mihrakın ya da oportünist gücün ocağında kendilerine eş arama derdine düşerek, böylece kişisel yaşamlarını kurtarma çabası içine girmişlerdir. Yüce bağımsızlık ve direniş değerlerini tamamen unutarak kendi yaşamlarını sürdürmenin çabası içine düşmüş; kendilerini nasıl kurtaracaklar, geçmişte yaptıkları hatayı nasıl telafi edecekler, bozulan düzeni yeniden nasıl restore edecekler, daha iyi nasıl kırıntı alacaklar gibi düşüncelerin içerisine dalmışlardır. Elbette ki böyle bir durumda kişilikten değil, korkunç bir kişiliksizlikten söz etmek gerekir. Bu konuda, başka bir yazımızda bir Dühring taslağından söz etmiştik. Küçük-burjuvazinin seçkin sözcüsü olan bu Bay'a ilişkin gelişmeler iyi bir şekilde irdelenirse, aynı zamanda bu sınıfın tüm özellikleri de rahatlıkla anlaşılabilir. Bundan dolayı da diğer kesimler üzerinde fazla yazıp çizmeye gerek yoktur.

Küçük-burjuva kesimlerde durum kendisini son derece vahim bir şekilde gösterirken, diğer yandan Marksizm-Leninizmin kılavuzluğunda hareket eden proletarya bulunmaktadır. Sayılarının azlığına ve koşullarının zorluğuna bakmadan, düşünceden eyleme kadar yalınkat bir direniş dönemi yaşayanlar da vardır. Bunlar, tüm yetersizliklere rağmen, devrimci direniş vazgeçilmez bir yaşam tarzı olarak kabul etmekte ve en amansız karşı devrimci teröre rağmen, halkın sömürgeciliğe karşı direnmesine öncülük etmektedirler. Bunun için kendilerini hazırlamakta ve olanaklarını yaratmaya çalışmaktadırlar. Ne pahasına olursa olsun, karşı-devrimci zora karşı halkın devrimci zorunu yaratmak için çaba sarfetmektedirler. Kısaca böyle izah edebileceğimiz devrimci kişilik, devrimci militan tipi somut ifadesini partimiz şahsın-

da ortaya koymaktadır. Bu somut ifade de; ister dışarda, ister içerde, ister dağlarda ve ister halkın bağrında olsun, birçok alanda uç veren bir kişilik, bağımsız ve özgür bir geleceğe doğru giden böyle bir geleceği şimdiden müjdeleyen kahraman çıkışlar, sayısız şehitlerin kanı ve eşsiz direniş örnekleri vardır. Bunlar, gelecek toplumun tüm özelliklerini şimdiden şahıslarında somutlaştıran büyük kişiliklerdir. Haki'lerle başlar, Halil'ler, Salih'ler, Cuma'lar ile devam eder ve Mazlum'lar, Hayri'ler, Kemal'lerle doruk noktasına ulaşır. Kişilerin ve direnişlerin böyle seçkin örneklerini sunan bir hareket, bugün de yine daha da ağır karşı-devrimci teröre halkın cevabını vermede, buna olanak sağlamada ve öncülük etmede; aynı şekilde, kendi bilinçli öfkesi ile halkın bilinçsiz kinini birleştirmede ve bunu bir patlamaya dönüştürmede en seçkin militanları yetiştirebilecektir. Bu konuda uç veren, ana özelliklerini ortaya çıkarabilen militan kişilikler vardır ve bu özellikler sadece sözde söylenen değil, pratikte kanıtlanmış özelliklerdir.

İşte, bir yandan eylemsiz sınıfın eylemsiz temsilcileri, kişiliksiz sınıfın kişiliksiz temsilcileri tüm rezillikleriyle, sahtelikleriyle, kaçkınlıklarıyla ve bozgunculuklarıyla ortaya çıkarken, diğer yandan gerçekten birçok olumlu insani özelliği; düşünceden direnmeye, cesareten fedakarlığa, felsefeden ahlaka kadar birçok olumlu özelliği daha şimdiden şahıslarında somutlaştıran seçkin militan tipi kendisini göstermektedir. Ama bu, tamamlanmış bir olay değildir. Devrimci-direnişçi militan kişilik sadece uç vermeye başlamıştır. Bu kişilikler daha da gelişmek ve kendilerini pratik mücadele içerisinde kanıtlamak zorundadır. Elbette, bu kişiliğin karşısında, küçük-burjuvazi de boş durmayacak, kendi kişiliğini ve yaşamını dayatmaya çalışacaktır. Ama açık ki, proletaryanın militan kişiliği ona karşı kendisini daha da işleyecek ve geliştirecektir. Özellikle de önümüzdeki temel mücadele süreci içerisinde örste dövülerek çelikleşerek ve somut gerçeğin devrimle değiştirilmesinde nasıl bir rol oynayacağını kanıtlayacaktır. Bize düşen görev; şimdiden uç vermiş olan bu gerçekliği; özellikle proletaryanın devrimci militan kişiliğini Kürdistan somutunda ifade eden militanın özelliklerini biraz daha net bir biçimde gösterebilmektir.

Bugün uç vermiş belirtileri biraz daha genel devrimci teoriyi ve eylemin ışığında yeniden ele alıp işleyebilirsek; açık ki, önümüzdeki dönem halkın yoğun şiddetini, uygulanacağı devrimci-direniş savaşında, militanın daha güçlü gelişimine, daha çok olumlu ögeyi özümse-

mesine ve tabii ki, bu özelliğiyle de daha iyi bir mücadeleyi gerçekleştirmesine olanak sağlamada kolaylık elde edilebilecektir. Bu açıdan, önümüzdeki dönemin devrimci direniş savaşımında Kürdistan'ın devrimci militan tipinin temel özellikleri neler olmalıdır sorununu ciddi bir sorun olarak ele alıyoruz. Bu konuda yanılığardan, hatalardan arınmak ve böylelikle yanlışlıkları ve zayıflıkları atabilmek için, Kürdistan'da devrimci bir militan tipi nasıl olmalıdır, hangi özellikleri şahsında somutlaştırmalıdır sorununa doğru bir bakış açısı ile bakmak ve problemi güçlü bir incelemeye tabi tutup aydınlatmak hem gerekli ve hem de zorunludur.

BÖLÜM III

DEVRİMCİ MİLİTANIN ÖZELLİKLERİ

Giriş

Günümüzde bir anlamda, Kürdistan'da kişiliğin oynayabileceği rol ile devrimci bir militanın oynayabileceği rol özdeşleşmiştir denilebilir. Bu anlamda, Kürdistan şartlarında kişilik sorunu karşımıza, devrimci mücadelenin birçok özelliklerini kavramış ve özümsemiş, bunları hayata geçirmede ustalaşmış militanlar olma sorunu biçiminde çıkar. Bu açıdan da, şimdi canalıcı sorun olan, devrimci militan kime denir, dünya görüşünden eylemine kadar, sahip olması gereken özellikler nelerdir sorularına verilecek cevaplar kişilik sorununun çözümlenmesinin temel anahtarı olacaktır. Çünkü, militanın, bir düşünce adamından, bir teorisyenden, sıradan bir uygulayıcı ve sıradan bir üyeden ayrılan özellikleri vardır. Bundan dolayı her ülkedeki devrimci mücadele, kendi somut militan tipini yaratmak ve kendi koşullarına uygun kadrosunu sağlamak zorundadır. Bunu sağlayıp geliştirmeden, teorisi ve siyasal çizgisi ne kadar doğru olursa olsun, pratikte başarı kazanması mümkün değildir.

Bugün eğer bir kişilik sorunundan söz ediliyorsa; bu, herhangi bir kişilik ya da şu veya bu genel konuda doğru düşünce geliştiren, iyi bazı yazılar yazabilen bir aydın kişilik anlamında ele alınmamaktadır. Çünkü, bugün artık bir avuç aydın-gençliğin devrimci teoriyi özümseme ve bu temelde devrimci düşünceleri yaratmadaki rolü aşılış bulunmaktadır. Geçmişte bu konuda sağlanan gelişmelerle, artık kişinin rolü bu dar ve geri çerçeveden çıkarak, yaratılmış bulunan doğru teorik ve politik hattın hayata geçirilmesi, örgütlenmesi ve bu temelde de eyleme geçilmesi noktasına gelip dayanmıştır. Kısacası, kişile-

rin rolünden kastedilen; politik hattın hayata geçirilmesindeki rol ve yine, büyük kişiliklerden kastedilen de, bu rolü layıkıyla yerine getiren kişiliklerdir.

Günümüzde tamamen güncel, yakıcı ve belirleyici karakterde olan sorun; devrimci faaliyet içindeki kadroların dönemin ihtiyaçlarına cevap verebilecek yeteneklere ve özelliklere sahip olabilmeleri sorunudur. Fakat, genelde kişilerin tarihsel rolleri Kürdistan somutunda son derece daraltıldığı ve hakkıyla ortaya konulmadığı için, devrimci bir militanın özellikleri diye bir sorun da kendisini bugüne kadar pratiğe pek güçlü bir biçimde yansıtmamıştır. Özellikle Kürdistan'daki küçük-burjuvalaşmanın çok soysuz olması, bunların yarattığı ideolojik-politik keşmekeşlik, -işbirlikçilikten tatalım da en kaba reformizme kadar- bu konuda her türlü olumsuzluğu "devrimci" değerler diye sunmaları, doğru devrimci düşüncelerin rolünü tam olarak ortaya koyabilmesine ve bu düşünceleri temsil eden kişiliklerin rollerini tam oynayabilmesine engel teşkil etmesi, devrimci düşünce ve kişilerin rollerinin alabildiğine daraltılmasına ve olumsuzlaştırılmasına yol açmıştır. Bu durum ise, çağımızın en güçlü devrimci sınıfı olan proletaryanın bakış açısı doğrultusunda ve proletaryanın ideolojisi ışığında kişinin rolünün güçlü bir şekilde ortaya konulmasını ve devrimci teorinin taşıyıcı güçlerinin, yani proletarya partisinin rolünün apaçık bir şekilde belirtilmesini zorunlu kılmaktadır.

Geçmişte, gerek mili kurtuluş mücadelesinin sorunlarına ve gerekse milli kurtuluş mücadelesinde proletaryanın gerçek devrimci tavrının ne olması gerektiğine ilişkin, ideolojik mücadeleye bağlı olarak, düşüncede önemli bir gelişme sağlandı. Doğru devrimci fikirlerin rolü önemli oranda gerçekliğe yansıtıldı. Ancak, fikirlerin tek başına sorunu çözmeye yetmeyeceği, mutlaka onları hayata geçirecek kadro ve eylem adamlarının da bulunması gerektiği açıktır. Bundan dolayı, doğru devrimci bir tip şekillenmeye başladı. Ama, sapla samanın birbirine karıştırıldığı, akla-karanın içiçe geçtiği, birçok doğru düşünceye herkesin sahip çıktığı, ancak bunlara ne ölçüde bağlı olduklarının tam bilinemediği eskinin karma-karışık ortamında, militan tipin özellikleri henüz berrak bir tarzda ortaya çıkamamıştı. Günümüzde ise, yıkıcı mücadele ortamında ve zor koşullar altında devrimci tip, kendisini biraz daha fazla kanıtlayabilmektedir. Bugün, sömürgeci-faşist terör altında, özellikle de zindanlarda, devrimci tavrın ne olması gerektiği,

devrimci bir militanın nasıl davranması gerektiği en yakın ve güçlü cevabını bulmuştur. Denilebilir ki, günümüzde en önemli gelişme, bu tavrın açıkça ortaya serilmiş olmasıdır.

Ortaya çıkan veriler ışığında, militanlar haline gelmenin gerektirdiği ölçüleri açıkça ortaya koymak ve bu temelde, militanlaşma sorununa çözüm getirmek, bugün en önemli ve yakıcı bir görev durumundadır. En zor koşulların yaşandığı zindanlarda devrimci direniş tavrının ortaya çıkması, aynı şekilde, mücadelenin yine zor koşullar altında yürütüldüğü iç ve dış alanlarda yenilgiyi kabul etmeyerek sonuna kadar direnen ve başarılı olan kişilerde de bu tavrın açıkça belirmesi; devrimci bir militanın özelliklerinin ne olması gerektiği sorununa cevap vermeyi öncelikli bir görev olarak önüne koymasına karşılık; eskinin birçok sapma, düpedüz inkarcı, hata ve eksikliklerle dolu olan akımları, sorunun bu yönüne hiç eğilmek istememektedirler. Çünkü, böyle bir soruna eğilmenin, kendilerinin maskelerini düşürerek gerçek yüzlerini sergilemesi işten bile değildir. Maskelerinin düşmesi tehlikesiyle karşı karşıya oldukları için de, diğer sorunlardan olduğu gibi, bu sorundan da kaçınmaktadırlar.

Yakın geçmişte ve günümüzde Hareketimizin şahsında Kürdistan devrimine, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine, Marksizm-Leninizm temelinde bağlılığın en seçkin ve güçlü örnekleri ortaya çıkmıştır. Gerçek inanç sahiplerinin nasıl olmaları gerektiği ve nasıl davranmak zorunda oldukları net bir şekilde ortaya konulmuştur. Ama aynı zamanda, olumsuz örnekler de ortaya çıkmıştır. Bağımsızlık değerlerine bir çırpıda ihanet eden, ideolojisini ve örgütlenmesini bir çırpıda tasfiye eden örnekleri de çokça görmek mümkündür. Bu, artık günümüzde doğru ile yanlışın, doğru devrimci tutum ile bununla ilgisi olmayan reformist tutumun ayırdedilemesinde de temel bir ölçüt haline gelmiştir. Diğer bir deyişle, devrimci bir militanın direnişi, mensup olduğu akımın da ne olup olmadığını belirlemenin ölçütü haline gelmiştir. Artık, herkes barışçıl ortamı çok ucuzca söylenen sözlerine ve kurulan örgütlerine değil; devrimcilik iddiasındaki güç ve kişilerin inançlarına, ideolojisine, örgütlenmesine ve halka bağlılık derecesine bakmaktadır. Bu konuda da halk, en zor koşullar altında zindanlarda, dağlarda ve diğer alanlarda direnerek verilen mücadelenin temsilcilerine akarak hüküm vermektedir. Bütün bunlar ise bir gerçeği açıkça kanıtlamaktadır; günümüzün tarihsel rolü ancak devrimci militanlar

tarafından oynanabilecek ve ancak devrimci bir kadro birikimine sahip olan ideolojik-politik akım zafer ipini göğüsleyebilecektir. O halde sorun fazla abartılmadan, ama önemi de küçümsenmeden, tamamiyle objektif olarak ele alınmalı ve güncel gelişmeler ortamında devrimci bir kadronun oynayabileceği rol tüm gerçekliğiyle açığa çıkarılmalıdır.

Devrimci mücadelede gelişmenin sağlanabilmesi ve zafere gidilebilmesinde, devrimci kadroların rolü düşünülduğünden çok daha fazladır. Bu açıdan da sorun, birkaç kişinin, bir teorisyenin ya da bir ideolojik mücadele ve propaganda grubunun sorunu değildir. Aynı şekilde, sözkonusu olan kitleleşmiş ve kurumlaşmasını tamamlamış bir partinin sorunları da değildir. İdeolojik mücadele ve propaganda aşaması olan birinci dönem aşılmış, ancak ikinci döneme henüz ulaşamamıştır. Günümüzde özel propaganda grupları oluşturmak önemini yitiren bir sorundur, çünkü yüzlerce propaganda çevresi mücadelenin gelişmesi temelinde kendiliğinden ortaya çıkacak ve gelişecektir. Devrimci düşünce ve eylemin mirası bunu sağlayabilecek kadar gelişmiştir. Ancak şu da bir gerçek ki, ideolojik-politik hattın partisel örgütlenmesi de henüz tamamlanabilmiş, kitle bağlarını kurabilmiş ve kitle örgütlerini yaratabilmiş değildir. Ara bir aşamadan geçilmektedir. İşte, mücadelenin bulunduğu bu nokta, devrimci militanın belirleyici rol oynayacağı bir dönemi ifade eder.

Taşdığı önemden dolayı, bu dönemin yakıcı görevlerine göre kadrolaşma sorunu çözümlenmek zorundadır. Açık ki, bu konuda, ne basit bir propaganda adamı gibi hareket edilmeli ve ne de sıradan bir üye gibi, çapı ve sınırları çizilmiş bir görev için çaba sarfedilmelidir. Genel teorik doğruların belirlenmesini kitaplar ve broşürler zaten en güçlü bir tarzda yapmışlardır ve hâlâ da yapmaktadırlar. Bu konuda sözlü propagandaya pek fazla iş düşmeyebilir. Bazı alanlarda böyle bir sorun çıksa da, bunun tali derecede bir önemi olacaktır. Aynı şekilde, günümüzün belirleyici faaliyeti, sıradan bir hücre üyesinin basit bir faaliyeti de olamaz. Güncel olarak kendisini dayatan ve birçok partiliyi bekleyen sorun böyle sıradan bir çalışmayla giderilmeyecek kadar ağır bir sorundur. Bu anlamda diyoruz ki, bu dönemde yürütülecek faaliyet, militanca bir faaliyet olacaktır. Ne tepedeki birkaç kişinin belirleyici rol oynadığı bir dönem ve ne de sıradan binlerce ve onbinlerce üyenin belirleyici rol oynadığı bir dönem sözkonusudur. Tam tersine, belli bir kadro birikiminin ülke somutuna cevap veren ve ülke somu-

tuyla kaynaşmış eyleminin belirleyici rol oynayabilceği bir dönem başlayacaktır. Kendisini dayatan önemli bir sorun; bu role aday kişilerin sahip olmaları gereken özelliklerin olanca açıklığıyla ortaya konulmasıdır. Aynı şekilde, militanların çok yönlü görevlerinin ve çözüm yollarının neler olduğu da belirtmek zorundadır.

Bütün bu söylenenler, deyimler olarak ve genel bir eğitim amacıyla değil, tarihsel olarak aşılması gereken bir dönem bunu gerektirdiği için söylenmektedir. Böyle bir dönemin bu tarihi görevi çözümlenmeden daha sonraki sorunlar çözümlenemeyeceğinden, bir grup kararlı kadronun oluşumu ve örgütlenmesi sağlanmadan güçlü ordulara ulaşıp güçlü eylemlere girişilemeyeceğinden ve böyle bir dönemin açılmasının zorunlu olduğundan sözedilmektedir. Bir kez daha yineliyoruz; sorun, ne fazla abartılmalı ve ne de önemi küçümsenmelidir. Sorunun herhangi bir ülkede değil, Kürdistan gibi bir ülkede ortaya çıktığı gözönüne alınarak, dönemin tüm sorunlarını çözümlenebilecek ağırlıkta ele alınmalıdır.

Benzer bir dönemden, yani bir grup örgütlenmiş kararlı militanın tarihsel rollerini oynamaları gereken bir dönemden geçen Rusya'da, bu duruma ilişkin Lenin'in belirlemelerine başvurmak bizdeki sorunun kavranması açısından yararlı olacaktır. Rus sosyal-demokrasininin, mücadeleye artan oranda katılan kitleleri yönetecek yeterince eğitilmiş, gelişmiş ve deneyim sahibi liderlerinin bulunmayışından dolayı bunalım geçirdiği bir dönemde, böyle kararlı bir grup militanın önemini yadsıyan ekonomistlere, Almanları örnek gösteren Lenin şöyle der:

"Siyasal düşünce Almanlar arasında yeteri kadar gelişmiştir ve profesyonel olarak eğitilmiş, uzun deneylerden geçmiş ve tam bir uyum içerisinde çalışan bir düzine denenmiş ve yetenekli lider olmadan (ve yetenekli kişiler yüzlerce doğmaz) modern toplumda hiçbir sınıfın kararlı bir mücadeleye girişemeyeceğini anlayacak kadar siyasal deneyim edinmişlerdir."⁽¹⁴⁾

Daha ileride, yine aynı konuda şunları belirtir:

"İddia ediyorum ki, 1) Sürekliliği sağlayan istikrarlı bir önderler örgütü olmadan hiçbir devrimci hareket varlığını sürdüremez... 3) Böyle bir örgüt, esas olarak devrimci eylemi meslek edinmiş kişilerden oluşmalıdır... 5) Harekete katılabilen ve orada etkin olarak çalışabilen işçilerin ve öteki toplumsal sınıflardan gelme üyelerin sayısı ölçüde büyük olacaktır."⁽¹⁵⁾

Bu belirlenmeler, herhangi bir sorunu değil, proletarya devrimleri çağının proleter devrimlerinin zafere gidiş döneminde ortaya çıkan kadro sorununu çözümlenmek içindir, ve devrimci bir örgüt yaratmak için yapılan bir çözümlenmedir. Bu açıdan da evrensel bir karaktere sahiptir. Orada belirlenen gerçekler, yani bir profesyoneller örgütü için konulan doğrular, öz itibarıyla evrensel bir özellik taşımaktadır. Bir devrimciler örgütü olmadan, devrimci eylemin olamayacağı sözü, en az, "*devrimci teori olmadan, devrimci pratik olamaz*" belirlemesi kadar evrenseldir. Bu ölçülere kadar yükselebilen bir militanlar örgütü oluşturulmadan, proleter devrimler çağında herhangi bir başarı kaydebilmek mümkün değildir. Burada, bir profesyonel örgütün, yani militanlar örgütünün hemen hemen her ülke için aynı olan genel özelliklerini belirtmeye gerek yoktur. Fakat, daha çok bunların dışında sorunun ülkemizde ne gibi özelliklere bürüneceğini, bu genel militan özelliklerinin ülke somutuna nasıl yansıtacağını ortaya koymak önem taşımaktadır.

Konunun üzerinde ısrarla durmamızın nedeni; dışımızdaki güçleri doğru bir çizgi ve tutuma çekmekten çok-ki, onlar bu konudaki sorumluluklarını meslek haline getirmişlerdir - örgüt saflarımızda hala kendi rollerini kavramanın çok gerisinde olan, hatta bununla da yetinmeyerek içinde buldukları tarihsel evrede eğer bu rollerini yerine getiremezlerse ne gibi büyük zararlara yolaçacaklarının farkında bile olmayan birçok olumsuz örneğin iyice bilince çıkarılmasıdır. Bu durum, konunun bizde son derece büyük bir ciddiyetle ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Kadro adayları, eğer rollerini gerektiği gibi ve hatta çok daha fazlasıyla oynayamazlarsa, bırakalım halka yararlı olmalarını, tam tersine, ciddi zararlar veren bir konuma düşebileceklerini kavramak zordur. Daha ileride, genişçe açıklayacağımız gibi; yetersiz, ham ve pişmemiş ölçüler mücadelemize faydadan çok zarar getirmektedir.

Sorunun kavranması gereken bir diğer yönü de; sadece iyi niyet sahibi olmanın, tüm hayatını ortaya koymanın, çok sayıda kitap okumanın, propagandacı olmanın vs. yetmediğidir. Sorun, bu ölçüleri tutturma sorunu değil; ustalık isteyen bir militanın ölçülerine ulaşımama sorunudur. Bir kadro, gereken militanca ölçülere ulaştığı takdirde tarihsel bir rol oynayabileceğini, çok işler başarabileceğini, doğru, anlamlı ve belirleyici bir görev yerine getirebileceğini, aksi halde ise, çok zarar vereceğini kavrayabilmelidir. Önceden de belirttiğimiz gibi, içerisinde bulunulan dönem; bir-iki propagandacının veya

bir propaganda grubunun faaliyet yürüteceği bir dönem değildir. Eğer böyle bir dönem içerisinde yaşıyor olsaydık, kadro adaylarımız son derece verimli olabileceklerdi. Aynı şekilde, güçlü bir örgüt yapımız olsaydı, kadro adayımız sıradan bir üye olarak çok üstün bir görev yerine getirebilecekti. Ama, günümüzün sorunu her ikisi de değildir. Bu anlamda; "filan örgütteki üyeden katbekat üstün çalışıyorum, hala nasıl olur da benim gibi önemli bir kişi eleştirilebiliyor!", "günde şu kadar propaganda yapıyorum, eskisi ile kıyaslanamayacak kadar başarılı çalışıyorum. Nasıl olur da hala benim bu çabam gözönüne getirilmiyor ve eleştirilebiliyor!" gibi anlayışlar ve aynı şekilde, birkaç eylemle yetinen ve büyük bir eylemcinin önemini gözardı eden kişilerin ortaya çıkması, sorunun yeterince kavranmadığının göstergesidir. Elbette ki, bütün bunlar, dar, sığ anlayışlardır, bir kadronun oynaması gereken tarihsel rolü kavrayamayan bakış açılarıdır.

Dönemin görevlerine denk düşen kadroyu ve bu kadronun özelliklerini pek fazla gözönüne getirmeden değerlendirmeler yapılmaktadır ama, bilinmelidir ki, bu çok sakıncalı bir tutumdur. Çünkü, iyice ortaya çıktığı gibi, günümüzün yakıcı sorunu, bir militanlar örgütünün şekillendirilmesi, yani militanların örgütlenmesidir. Bu da herhangi bir örgütlenme değil, belli bir dönemde mutlaka gerçekleştirilmesi gereken bir örgütlenmedir. Bu örgütlenme içerisine giren kadro da, sıradan herhangi bir devrimci değil, bu dönemin özelliklerini ve görevlerini şahsında somutlaştırmış belirgin bir militan olmalıdır. Bu nedenle, kendisini dayatan sorun; çeşitli yanlış anlayışların giderilmesi; iyi niyetten de kaynaklansa, ortaya çıkan hatalı görüş ve tavırların ortadan kaldırılmasıdır. Böyle bir görevin gerçekleştirilmesi, gerek mücadelenin gelişimi açısından olsun ve gerekse Partinin kendisini geliştirip güçlendirebilmesi açısından olsun, son derece hayati önemdedir. Özellikle, kadro faaliyetlerinin içerisine alınan ve alınması gereken çalışmaların belirleyici yönünü teşkil eden böyle bir sorun aşılmadan, bu faaliyetlerin sağlıklı yürümesi ve kendisinden beklenen sonucu vermesi düşünülemez.

Kadroların, omuzlamak zorunda oldukları görevlerin ağırlığına uygun bir yapıya ve örgütlülüğe kavuşturulmaları sorunu bu kadar önemlidir, ama diğer yandan da, devrimci kadro adayının kendisini ciddi olarak hazırlayıp hazırlamadığı, hazırlıyorsa nasıl hazırladığı ve her yönüyle kendisini nasıl eğittiği adeta bir bilmedir. Çünkü, eğitim sa-

dece dışarıdan verilen bir eğitim olsa da, diğer yarısı kişinin kendi benliğinde, bizzat kendisiyle mücadeleyle yaratabileceği bir olgudur. Ama bizim ülkemizdeki kişilik, daha önce de sözü edilen nedenlerden dolayı o kadar çarpıtılmış ve o kadar kendisine yabancılaştırılmıştır ki; teoride dardır, adeta teorisizdir; devrimci bir siyasal programa sahip olma ve bu programı amaç edinmeden uzak, gelişmemiş ve oldukça geri bir durumdadır. Yurtseverlik, demokratlık ve sosyalizm, kendisince fazla özümsenmiş kavramlar değildir. Örgüt adamı olabilme ve birçok örgütü çalıştırabilme, eylem adamı olabilme ve birçok eylemi geliştirebilme yetenekleri kendisinden çok çok uzaktır. Bilinmektedir ki, toplumumuz bu konularda tamamen ve görülmemiş bir kaos içerisinde. Bir tecrübe birikimi ve buna hizmet edebilecek bir oluşum bulunmamaktadır. Adeta herşey sorumsuzluğu, eylemsizliği ve örgütsüzlüğü teşvik etmektedir. Mevcut mekanizma da bu durumu körüklemekte, toplumu sürekli parçalamakta ve dağıtmaktadır. Böyle bir özellik, yaşamın adeta temel bir biçimi haline getirilmiştir. İşte böyle bir gerçeklikten devrimci saflara gelen kişiler, toplum içerisinde büyük zaafarla çıktıklarını unutmakta; sömürgecilik ve yerel gericilik tarafından nasıl şartlandırıldıklarını pek gözönüne getirmemektedirler.

Ciddi bir yurtseverlik eğitiminden ve eyleminden geçmemiş, bundan dolayı da güçlü bir örgüt ve eylem yaşamamış Kürdistan insanının kişiliği, yerleşmiş ölçülere sahip olmadığından, aksine çok çarpıtılmış ve rayından çıkarılmış bir kişiliğe sahip olduğundan, ortaya konulmuş olan ideolojik politik hat ne kadar doğru olursa olsun o, bu yapısıyla adeta çizgiyle alay etmektedir. Nereden ve hangi açıdan bakılırsa bakılsın ve bu konuda ne kadar iyi niyetli olunursa olunsun objektif durum aslında budur. Kadro adayı, gerek bu çizginin özelliklerini iyi bir şekilde kavrama konusunda olsun ve gerekse bunu hayata geçirme konusunda olsun, ne tip özelliklere sahip olması gerektiği, ne tip örgüt ve eylem biçimlerine ihtiyaç duyulduğu ve bunlara nasıl ulaşılabileceği konularında adeta oralı bile olmamaktadır. Bu anlamda da, kadro adayımızda ciddi zaaf lar söz konusudur.

Geçmişte, doğru düşünce üzerinde ısrarlı çalışmalar, ülke somutunda doğru siyasal çizginin ne olması gerektiği konusundaki araştırmalar önemli sonuçlar vermiş ve doğru devrimci teori ile bundan kaynaklanan doğru politik çizgi sorunu çözümlenmiştir. Elbette, bu konuda bugün de atılması gereken adımlar bulunmaktadır; her türden

sapma, hata ve yanlışlara karşı hiç kuşkusuz, doğru devrimci teorinin ve politik çizginin savunulması görevi sürecektir. Ama bu, dönemin yakıcı ve belirleyici bir sorunu olmaktan uzaktır. Bu dönemde kendisini dayatan sorun, yaratılmış olan bu çizgiye hayatiyet kazandırılması, yani onun paratikte ete kemiğe bürünmesidir. Ancak açık ki, teoriye ve politik çizgiye hayatiyet kazandırılmak isteniyorsa, bunların gelişi-güzel savunulması ile yetinmemek, hayata nasıl geçirileceğini de bilmek gerekir. Yapılabilecek en büyük iyilik bu olabileceği gibi, yerine getirilmediği takdirde, yapılabilecek en büyük kötülük de yine bu alanda ortaya çıkacaktır. O halde, konunun hayatiyetini belirleyen, tarihsel bir dönemin vazgeçilmez bir evresi içerisinde bulunulmasıdır. Bu evre, özelliklerine uygun devrimci militanı bulamadı mı, başarısızlığa ve dolayısıyla da ağır yenilgiye götürecektir.

Birçok yönüyle yetersizliği tahrik eden, örgüt çalışmalarına ters düşmeyi beraberinde getiren olumsuzluklar ele alınıp sorun üzerinde bir de bu yönüyle durulmalıdır. Diğer akımların bu konuda fazla tasalandıkları bir nokta yok. Şu ya da bu biçimde, değişik tonlarda devam eden sosyal-şovenizmin savunucularına, Türkiye devrimini ve hatta sözde Kürdistan devrimini de gerçekleştireceklerini iddia eden ve bu konuda ipe-sapa gelmez düşünce ve davranışları eskiden beri ortaya koyanlara-Kürdistan'da ulusal kurtuluş adına azgın faşist sömürgeciliğe karşı geliştirebilecekleri bir direniş sorunları, dolayısıyla da bir kadro sorunları olamayacağı için- fazla söyleyecek sözümüz yoktur. Açık ki, orada-burada kendilerini yaşatma derdine düşen küçük-burjuvazinin soysuz temsilcilerinin de ciddi bir militan yaratma, militanları mutlaka dönemin özelliklerine uygun olarak eğitme gibi bir endişeleri olmayacaktır. Aksine, onlar devrimci militanları devrimci mücadeleden kopartmanın ve onları çürütmenin çabası, kendileri için daha iyi bir yaşantıyı nasıl sağlayabileceklerinin soysuz arayışı içindedirler. Bu nedenle, bunların da bu sorunu çözme yolunda fazla bir ilerleme sağlayabilmeleri sözkonusu değildir.

Ama mücadeleye hakkıyla sahip çıkanların konumları da böyle bir militan özelliğe ulaşmaktan uzaktır. Bunun nedeni ise; ne iyi niyetten yoksunluk, ne az fedakârlık yapmak ve ne de sıradan bir üyenin göstereceği çabanın gösterilmemesidir. Bunlar vardır ama, geçmişte militanlaşma hususundaki yetersizlik; ülke toplumsal yapısından, dar, amatör ve ilkel çalışma anlayışından kaynaklanmıştır. Bugün ise, dö-

nemin ortaya çıkardığı görevlere yeteri kadar hazırlıklı olmamak, birçok konudaki parti politikasını hayata geçirebilecek özelliklerde militanlar haline gelememek tarzında ortaya çıkan bir sorun vardır. Pratik mücadelede örnekleri görüldüğü gibi, kendisine en iyi kadroyum diyenler bile, halkı örgütlemek veya halk arasında çeşitli faaliyetler yürütebilmek, partinin şu veya bu görevini yerine getirebilmek bir yana kendilerini kurtarabilmekte dahi çok yetersiz kalmışlardır. Elbette bu çok düşündürücü bir durumdur. Öyle bir durum ortaya çıkıyor ki, kadro adayımız, birçok alanda, çok kısa bir sürede tanınmaz hale gelebiliyor. Düşünce aşımına mı uğramıyor? Politik çizginin bir tarafa itilmesine mi yol açmıyor? Bunalıma mı girmiyor? Kitlelere ters mi düşmüyor? En yakın çalışma arkadaşıyla tam bir kişisel sürtüşmeye mi girmiyor? Başarısızlık üzerine başarısızlık mı yaşamıyor? vs... Ve öyle bir noktaya geliyor ki, sonunda kendisi bir kurtarıcı değil, kurtarılması gereken bir kişi durumuna düşüyor. Niyeti, fedakarlığı ve cesareti ne olursa olsun, böyle bir duruma düşmüş bir kadronun bir zavallı, sıradan bir amatör olduğu açıktır. Böyle bir ölçünün, militan bir kadronun ölçüsü olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Kadro, bu duruma karşı mücadele ettiği ve onu aştığı oranda devrimci bir militan adını almaya hak kazanacaktır.

Çok zor koşullar altında da olsa, devrimci bir militanın özelliklerinin bazı belirtileri ortaya çıkmıştır. Fakat, bu henüz bir başlangıç, bir tecrübe düzeyinde durmaktadır. Bu koşullarda "ölmüş" diyebileceğimiz birçok kadronun yeniden diriltilmesi mümkün olmayacaktır. Sorun, yaşayan canlı kadroların militan bir özelliğe büründürülmesi sorunudur. Daha önce de belirttiğimiz gibi, yaşanan güncel pratik, bu konuda pek övünecek bir noktada olmadığını göstermektedir. Çok genel devrimci kuralların rahatlıkla kulak ardı edildiği anlaşılmaktadır. Düşmanın basit bir manevrasının bile boşa çıkarılmadığı, şu veya bu sapmanın ayak oyunlarına rahatlıkla gelindiği görülmektedir. Herşeyden önce, kadrolar örgütlenememekte; bırakalım çevrelerini örgütlemeyi, en yakın çalışma arkadaşlarıyla kolektif, örgütlü bir çalışma içerisine bile girememektedirler. Böylesine olumsuz bir gerçekliği ciddi ve sorumlu bir devrimci parti gözardı edemez. Temel çalışma güçleri böyle bir durum içerisinde olunca, onlara dayanmadan ve onlarsız yol alamayacağını çok iyi bilen bir parti; katbekat başarısızlığı kanıtlanmış bu tutum ve davranışlarla fazla ileriye gidebileceği konusunda

hayalperest olamaz. Bundan dolayı, kendisine, yani temel kadro varlığına yönelmek ve onları eğitmeye, geliştirmeye, iş yapabilir ve dönemin görevlerini yerine getirebilir bir konuma yükseltmeye çalışmak zorundadır. Böyle bir görevin gerçekleştirilmesi dışardan yapılabilecek birşey değildir. Bu süreçte yer alan adayların kendi kendilerini öreste döverek çelikleştirmeleri, ham yapılarında pişmeleri gerekmektedir. Lenin'in deyiimiyle; profesyonel kadrolar haline gelebilmek için, kendilerinde güçlü bir arzu, istek ve yetenek yaratmaları ve mevcut yeteneklerini en iyi şekilde harekete geçirmeleri zorunludur.

Leninizm, proleterya devriminin uygun örgüt tipini olduğu gibi, aynı zamanda uygun örgüt militanını da yaratmıştır. Başta Rusya gerçeğinde olmak üzere, dünyanın birçok yerinde bu, bizzat pratikte kanıtlanmıştır. Aynı şekilde bizde de kanıtlanması gereken bir olaydır. Ancak açık ki, dönemin problemlerini çözebilecek düzeyde birçok özelliği şahıslarında somutlaştıran kadrolar ortaya çıkarılmadan Kürdistan devriminin ilerletilebileceğini sanmak için düpedüz hayalperest olmak gerekir. Aynı şekilde, bir kişi, çok yönlü eğitimi sağlamadan Partinin iyi bir kadrosu olabileceğini sanmamalıdır. Böyle bir umut ancak, içinde yer aldığı yapının o kadro adayı tarafından iyice kavranmadığının göstergesi olabilir.

Kadro adaylarımızın ölçülerine uygun düşmek için kendilerinde yeterince istek yaratıp yaratamadıkları adeta bir sırdır. Gereken ölçülere ne kadar yaklaşmış oldukları ve görevlere ne kadar tutkun oldukları bazılarında hiç anlaşılammaktadır. Yine bir çokların da, soylu mücadeleyi ne kadar vazgeçilmez bir yaşam biçimi olarak düşündükleri de açık değildir. Diğer yandan, ülkenin derin bir teorik kavranışını ne kadar geliştirmiş, mensup olduğu örgütün siyasal çizgisini ne kadar özümsemiş, bunların hayata geçirilmesi, örgütlendirilmesi ve eyleme dönüştürülmesinin kendisinden talep ettiklerini ve bunları nasıl başaracağını ne ölçüde kavramış olduğu da belli değildir. Birçokları, adeta kendilerinin böyle görevleri yokmuş gibi herşeyi başkalarına bırakmaktadır. İşinde başarısız oldu mu veya yapamadı mı, başkalarını suçlamaya başlar. Tabii ki, çok büyük bir sorumsuzluk örneği de böylelikle ortaya çıkar. Parti yaşantısında bunun örneklerine çokça rastlamak mümkündür. Zayıf kişiliklerin en belirgin özelliği, suçu hep yanındakilere yüklemesidir. Hata ve eksikliği temelinde kendi eğitimini sağlayamaz, militan özelliklerine ulaşamaz ama, hata ve eksikleri hep kendisinden

ısrarla uzaklaştırır. Elbette ki, bunu onlardan kurtulma anlamında değil, başkalarına yüklemeye anlamında yapar ve sağı-solu suçlamaya başlar. Canı çok sıkılırsa, örgütün kadro politikasına yükleyip, hata ve eksikliğin kaynağı olarak bunu gösterir. Canı daha çok sıkılırsa, o daha da ileri giderek, bir kaçamağını bulup soluğu devrimci mücadelenin dışında alır. Doğal ki, bu, kadroların bozulması olayıdır, yoksa bir kadronun kendisini eğiterek geliştirmesi olayı değil.

Diğer bir tip ise, hamal gibidir. Bir propagandacı ise, salt propaganda yapar ve bunu yürütükçe yürütür. Oysa, günün mutlaka üzerine gidilmesi gereken yaratıcı görevleri bulunmaktadır. Ama o, güncel, somut ve mutlaka çözümlenmesi gereken görevlerin yanından bile geçmez. Sıradan bir adam gibi hareket eder ve bu tutumuyla da ne kadar iyi niyetli olursa olsun, militan bir kadro fonksiyonunu tam oynamadığı için mücadeleye ve harekete zarar verir. Belli bir noktaya kadar görevler kavranabiliyor ve hatta uygulanabiliyor, ama ne zaman ki iş, militan bir kadro özelliklerinin kavranması ve döneme uygun hareket edilmesine geliyor, işte o noktada yetersizlik kendisini göstermeye başlıyor. Bu yetersizlikler aşılamayınca da bir bütün olarak Partinin daha ileri bir atılım yapamaması olayı ortaya çıkıyor.

İşin acı olan ve öfke uyandıran yanı nedir? Eksikliğini farkedemediği kadar, farketmediği anda da bunu gidermede ve kendini yenilemede gösterilen isteksizlik, ya da vurdumduymazlıktır. Öyle bir izlenim yaratılıyor ki, sanki o kişi, eleştiriye ve eğitime tabi tutulacak biri değil de doğuştan yeterli ve o iş için biçilmiş bir kaftandır! Oysa, aynı kişi birgün bile yalnız bırakıldığında belki de ikinci güne kalmadan, kurtarılması gereken biri haline gelecek ve karşımıza öyle çıkacaktır. Devrim gibi büyük bir olayı gerçekleştirebilecek olan, bu tip midir? Açık ki değil, ama nedenleriyle birlikte, ele aldığımız gibi en yaygın tip de budur! O halde, ne pahasına olursa olsun yapılması gerekenler yapılmalı ve içerisinde bulunan evrenin dayattığı görevleri yerine getirebilecek militanlar düzeyine yükselinmelidir. Yani, Kürdistan devrimini bu en zorlu dönemde geliştirebilecek özelliklere sahip bir militan olunmalıdır. Bu dönemin militanı bulunduğu oranda, daha şimdiden geleceğin parlak bir gelişmesi ve nihai zaferin müjdelenmesi olayı gerçekleşebilecektir. Dönemin yüklü sorunlarına çözüm getirebilen, düşmanın en azgın terörü altında bile bunu yapabilen ve davayı geliştirebilen militan, geleceğin en büyük müjdecisidir.

Eğer zafer güvence altına alınmak, gelecekte ortaya çıkabilecek birçok hata, yanlışlık ve sapmalardan şimdiden arınarak yenilgilerden kurtulmak ve bunların yerine zaferlerle dopdolu bir gelecek geçirilmek isteniyorsa; böyle bir geleceğin müjdeleyicisi olan militanın yaratılması üzerinde ısrarla durulmalıdır. Böyle bir militanın oluşumu için örgütsel düzeyde olsun çeşitli çevrelerde olsun, kişinin kendi bünyesinde olsun, ne yapılması gerekiyorsa o yapılmalı ve özellikle de eğitim yetersizliği ve deneyim eksikliği, hertürlü koşul ve olanak zorlanarak giderilmelidir. Bunun sonucunda kazanılacak olan, sadece birkaç yüz adam değil, bu birkaç yüz adamın militan birliklerinin, milyonların örgütlenmesini ve eyleme geçirilmesini garantilemesi olayıdır. Mücadelenin başlangıç dönemlerinde birkaç kişinin geleceği kendi şahıslarında somutlaştırmasından sözedilebilirdi. Ama bugün varılan noktada artık sözkonusu olan birkaç kişinin değil, birkaç yüz kişinin, milyonların kaderini daha şimdiden şahıslarında somutlaştırmaları olayıdır. Bunlar milyonların özgürlüğünü ve kurtuluşunu, yani tüm ezilenlerin, emekçilerin, kısacası, Kürdistan halkının kurtuluşunu kendi şahıslarında somutlaştırmışlardır.

Yüzler'in, milyonların kaderinde belirleyici rol oynaması, evrensel bir pratiktir. Bize gelince, bu kural çok daha yakıcı işler. Çünkü, bir yandan örgütsüzlük ve eylemsizlik, diğer yandan ise, karşı-devrimci azgın faşist terörün dünyada eşi görülmemiş bir barbarlık örneği sunması, bizde, devrimci militanlar örgütünün çok daha güçlü roller oynamasını ve çok daha seçkin olmasını, dünyadaki diğer örneklerle kıyaslanamayacak bir düzeye çıkarılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu, salt bir istek değil, düşmanın amansız baskısı ve kitlelerin tarihin derinliklerinden gelen ulusal-toplumsal parçalanmışlığının karşısında, bu olumsuzluklara verilebilecek en iyi cevap olmasından dolayı bir zorunluluktur. Temel rolü-örgüt oynayacaktır ve militan, herhangi bir kişi değil, müthiş örgütlü bir kişi olmak zorundadır. Artık belirleyici olacak ve kurtuluşun temel garantisini sağlayacak olan, böyle bir militanlar örgütüne sahip olmaktır. O halde devrimci saflardaki herkes, böyle bir örgütün yaratılması için gerekeni yapmak zorundadır. Bundan başka bir yöntem kullanarak veya başka bir rol yüklenerek gelecek kurtarılamayacağı gibi, geçmişin önümüze ağır bir miras olarak serdiği sorunların altında ezilmek de kaçınılmaz olacaktır. Diyebiliriz ki, sorumlu devrimciliğin vazgeçilmez bir gereği olarak, tüm çaba-

mızla böyle bir militanlar birliğine ve böyle bir birliğin üyelerinin özelliklerine yönelmek zorundayız.

Devrimci bir militanın hangi özelliklere sahip olması gerektiği sorununa bir de bu açıdan yaklaşp, sorunu tüm yönleriyle ortaya koymak ve kavranmasına yardımcı olmak bir görevdir. Bunun için de, dünya devrimci mücadelelerinde ve devrimci direniş mücadelemiz süresince ortaya çıkan zengin değerlerin ışığında bu özellikleri tek tek ele alıp işlemek gerekmektedir.

1- Dünyaya Bakış Açısı Sağlam Olmalıdır

Devrimci bir militanın sahip olması gereken özelliklerin başına dünyaya bakış açısını koymak hatalı olmayacaktır. Dünyaya sağlam bir bakış açısı olmadan doğa, toplum ve devrim olayları konusunda doğru ve bilimsel bir bakış açısına sahip olunamaz. Bu olmaksızın da bir çok konuda gelişme kaydedebilmek, hayatın önümüze süreceği çok yönlü problemleri çözebilmek mümkün değildir. İşte bunun içindir ki, toplumun ekonomik örgütlenmesinden tutalım, siyasal örgütlenmesine ve yine, devrim olayından tutalım teknik bir soruna kadar karşı karşıya bulunulan çok yönlü sorunların kapsamlı bir çözümüne yönelebilmek için, militanın dünyaya bakış açısı sağlam olmalıdır.

Dünyaya sağlam bir bakış açısı derken kastedilen, açık ki, bireyin son derece zorlu olan doğa, toplum ve devrim koşullarında güçlü bir biçimde ayakta kalabilmek, direnebilmek ve çözümleyici olabilmek için gerekli düşünce ve inanca sahip olmasıdır. Elbette ki, kişinin yaşamındaki başarı veya başarısızlıklar ile eylemliliği veya eylemsizliği sınıfsal ve tarihsel gerçeklik tarafından koşullandırılır. Mevcut maddi ve tarihsel zemin, sınıfların ve bireylerin yaşam koşullarını alabildiğine şartlandırır ve özellikle de içinde bulunulan güncel maddi koşullar bu konuda belirleyici bir rol oynar. Fakat, sağlam bir bakış açısı elde edilince- ister olumlu ve isterse olumsuz olsun- içinde bulunulan gerçekliği değiştirmek, daha da ilerletip geliştirmek zor olmayacaktır.

Burada sözkonusu edilen, sadece doğru bir felsefeye sahip olmak değildir. Bizim ulusal ve toplumsal koşullarımızda sorun çok daha geniş bir anlam içerir. Modern toplumsal gelişmenin içerisine geç girilmiş olması, bunun da çarpık bir biçimde ve dış baskının parçalayıcı, dağıtıcı ve yok edici etkisi altında gerçekleşmesi, halkımızın düşünce

düzeyini son derece daraltmış, çarpıtmış ve kendisine yabancılaştırmıştır. Kendisini düşünmeyen bir halkı, ekonomiden politikaya, ulusal konulardan kültürel konulara kadar her alanda kendi gerçekliğini tanımayan bir halk olarak da tanımlayabiliriz. Kısacası, Kürdistan halkı adeta düşüncesizleştirilmiş bir halk durumundadır. Sömürgeciler de çok iyi bilirler ki, bir halkın düşünce gücünü kırmak, onun bir daha direnmesini son derece zorlaştırır. Hele hele bilimsel bir düşünmeden, kendi öz çıkarlarını formüle eden düşüncelerden alıkoymak ve dünyaya sağlam bir bakış açısından uzaklaştırmak bir halkı sömürmeyi ve yönetmeyi son derece kolaylaştırır. Üstelik bir de o halka son derece çarpık bir düşünce açısını, örneğin dinsel-mezhepsel düşünceleri ve hakim ulusun düşüncesini egemen kıldıktan sonra artık bırakalım onu yönetmenin kolaylaşmasını, onu kendi öz çıkarlarına karşı çıkarmak bile oldukça kolaylaşır. İşte bütün bu alanlarda olumsuz bir mirasımızın olduğunu kabul etmek gerekir.

Halkımızın büyük bir kesiminin, birçok sınıf ve tabakadan bireylerin bakış açısına egemen olan, ortaçağdan kalma dinsel ve aşiretsel düşünceler ile hakim ulusun temel değer yargılarıdır. Bütün bu gerici düşünceler insanlarımızın beynine eğitimle empoze edilmektedir. Bu, din eğitimi, hakim ulusun "modern" eğitimi, aşiret ve kabile üyelerinin her gün, her saat büyüklerinden ve aile üyesinin aile reisinden gördüğü gerici eğitimidir. Toplumun, bir ulusal otorite merkezi; bilimsel bilgi veren, yurtseverliğe ve gelişmiş çağdaş bir toplumsal düzeye ulaşma bilinci aşılayan bir otoritesi henüz yoktur. Her ne kadar bir parti otoritesi yarsa da, bu henüz güçlü bir durumda değildir. Bunun yerine, ortaçağdan kalma sahte otoriterler ile azgın sömürgeci otoriteler zorla ve her türlü alçakça yöntemi en ince tarzda kullanarak toplumun düşünce yapısını alabildiğine çarpıtmakta ve zehirlemektedir. Elbette ki bu durum, ülkemizde sömürgeciliğin kolay işleminin ve toplumdaki sökülüp atılması gereken feodal kalıntıların hala güçlü bir tarzda ayakta kalmasının da bir nedenidir. Bu kadar kendisinden uzaklaştırılmış, kendisini değil, başka bir gerçekliği- hem de kendisini imhaya yönelik bir gerçeklik- hergün, her saat yaşayan bir halk, açık ki, kolay sömürülecek ve yönetilecektir. Aynı şekilde, çağımızın çoktan mahkum ettiği çağdışı sömürgecilik ile feodal kalıntılar da varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Bu açıdan sorun, sadece devrimci militanların sağlam bir bakış

açısına ulaşmaları değil, aynı zamanda, bu militanların önderlik etik-leri halkın da sağlam bakış açısı kazanması sorunudur. Ve bu, sonde-rece ciddi bir sorundur. Şüphesiz ki, halkın tümünün diyalektik-materyalist felsefeye, yani proletaryanın dünya görüşüne ulaşması mümkün olmayacaktır. Çünkü içerisinde bulunulan maddi sınıfsal ze-min buna olanak tanımamaktadır, ama hiç değilse halkın en seçkin ke-simlerinin bu bakış açısı etrafında eğitilmesi gerektiği de açıktır.

Halkımız dünyayı birçok yönden yanlış ve daha çok dini doğmalara-ın ışığında yorumlamaktadır. Dar aile çıkarları ve aşiretçilik, dini doğmalar ve hakim ulus uşaklığı gibi, doğru bir dünya bakış açısı edinmeyi olanaksız kılan birçok yanlış eğilim topluma adeta egemen gibidir. Doğal olarak bunlar da olumsuzluğu, örgütsüzlüğü ve dağınık-lığı geliştirmekten öteye bir sonuç yaratmamaktadırlar. O halde, gerek militanın bu geri düşünceleri aşarak düşünce kapasitesini ve dünyaya bakış açısını geliştirmesi ve gerekse halka doğru bir bakış açısını be-nimsetmesi bizim toplumumuzda çok büyük önem taşıyan bir olaydır. Ve bu da inkarcı ve çağdışı anlayışlara karşı bir mücadeleyi gerektirir. Ancak açık ki, dini dogmalara, aşiret ve aile düşüncelerine karşı yürü-tülecek ideolojik mücadele, silahla değil ikna temelinde eğitimle yürü-tülecek sabır isteyen bir mücadeledir. Mücadelenin merkezinde yera-lan militanın bakış açısını geliştirmek de, toplumda derin maddi nedenleri de bulunan düşüncesiz ortamdan etkilenmesini engellemek, bunun yanında bilimsel düşüncenin genel bir özeti olan sağlam bir ba-kış açısına, sağlam bir felsefeye ulaşmasını sağlamaktan geçer. Ancak bu özellikleri kendisinde somutlaştırmış bir militan, güçlü bir eylemci haline gelebilir. Çünkü, güçlü eylem adamları aynı zamanda dünyaya da güçlü bir bakış açısı içinde olan kişilerdir. Yorumlama güçlü bir değiştirimenin de aracıdır. Marx'ın "*Filozoflar şimdiye kadar dünyayı yorumlamakla yetindiler, ama, dünyayı değiştirmesini de bilmek gere-kir.*" sözü yorumsuz bir değiştirimenin değil, aksine, yorumlamanın an-cak sağlıklı bir değişikliğe varacağı ve güçlü bir değiştirme işinin de sağlıklı bir yorumlamaya dayanması gerektiği gerçeğinin ifadesidir. Yorum denen olay ise, dünyaya bakış açısıdır.

Diyalektik tarihsel-materyalizm oluşmadan önce ne proletaryanın güçlü bir eylemi geliştirilebilmiş ve ne de öncü örgütü yaratılabilmiş-tir. Bu anlamda da proletaryanın en büyük ustalarının işe felsefeden başlamaları, din dogmalarını ve burjuva felsefesini eleştirerek prole-

taryanın sağlam bakış açısını ortaya çıkarmaları bir tesadüf değildir. Proletaryanın dünyaya bakış açısının, ezilen sınıf ve halkları devrime kaldırmanın temel bir öncülü ve yeni bir dünya kurmanın ölçütü olması nedeniyle, feodal toplumsal yapının egemen ideolojisi din ile yine burjuva toplumunun temel bakış açısı olan çeşitli idealist felsefe biçimleri, onun bakış açısı olamazlar. Kaldı ki, bu bakış açıları altında bağımsız ve özgür bir toplum kurulamaz da. İşte bu nedenlerden dolayı diyalektik ve tarihsel-materyalist düşünce oluşmak zorundaydı ve bu temelde proletaryanın bağımsız devrimci partisi ve eylemi de ortaya çıkacaktı. Açık ki, bir devrimci militan felsefeyi bir filozof kadar derinliğine özümseyemeyecektir ama, asgari düzeyde de olsa, bu düşünceyi kendi kişiliğinde geliştirebilecektir. Yani, düşünen ve hem de herhangi bir biçimde değil, proletaryanın bilimsel felsefesi olan diyalektik tarihsel-materyalizm ışığında düşünen bir kişi haline gelebilecektir. Bir militan, böyle bir felsefi bakış açısına sahip olmak ve onu iyice özümsemek zorundadır.

Bazıları, proletaryanın bakış açısına sahip olmanın önemini küçümsemekte ve felsefeyi, sanki birkaç genellemenin ezberlenmesiymiş gibi ele almaktadırlar. Oysa bu tarzda bir ele alış çok yanlıştır. Önemli olan, bu felsefeyi özümseyerek, onun temel düşünce kalıplarını doğayı ve toplumu yargılamanın temel ölçüleri haline getirebilmektir. Yani diyalektiğin şu birkaç çizgisi, materyalizmin şu bir kaç özelliği denip geçilemez. Bunun özümsemesi, temel düşünce ve davranış kuralları haline getirilmesi gerekir. Bu özümsemenin örgütsüzlük ve eylemsizliğin giderilmesinde, cesaret ögesinin yaratılmasında önemli bir etkisinin varolduğunu da militanın anlaması gerekir. Çok iyi bilinmektedir ki, başlangıçta birey, çok zayıf bir maddi gelişmenin ürünü olarak doğa güçlerine, tanrılara tapmıştır. Doğa koşullarının amansızlığı, onda doğa dinlerine inancı geliştirirken; sömürünün yoğunluğu, yani sınıflı toplumun güçlü gelişimi de tanrılar ve giderek tek tanrı düşüncesini uyandırmıştır. Üretimdeki gelişmeler düşünce alanına da yansıyor, daha gelişkin düşüncelerin ortaya çıkmasının maddi zeminini yaratmıştır. Giderek, üretimin maddi koşullarındaki gelişmelere bağlı olarak toplumun daha üst evrelere ulaşması, toplumu değiştirebilecek düşüncelerin şekillenmesine ve diyalektik-materyalist felsefenin ortaya çıkmasına yolaçmıştır. Bu felsefenin ortaya çıkması, bireyin zayıflıklarından kurtulması için güçlü bir araç yaratmıştır. Birey, artık

tanrılardan medet ummaz, doğa güçleri önünde eğilmez, korkmaz ve burjuvazinin çeşitli idealist-metafizik yaklaşımlarına itibar etmez. Tüm bu anlayışların sömürüyü gizlediğini, insanda korkuyu ve yabancılaşmayı tahrik ettiğini bilir. Devrimler biliminin, gelişmiş üretim güçlerinin bir ürünü ve bilimsel bilgilerin toplam bir sentezi olarak bunların yerine geçirilen diyalektik-materyalist felsefe ise, bireye dünyanın yorumlanabilir ve değiştirebilir olduğunu gösterir, onun bundaki rolünü ve kitlelerin gerçek gücünü ortaya koyar. Korkulacak dünya ötesi varlıkların ve bilinemez bir dünyanın var olmadığını, dünyada bugün bilinemeyen şeylerin bilim ve pratik yoluyla açıklığa kavuşturulacağını bireye kavratır, herşeyin değiştirilebileceğini gösterir ve bu yolla bireyin kendi gerçekliğini önemli oranda bulmasını ve yabancılaşmasının ortadan kalkmasını sağlar. Böylesi bir felsefeyle donanarak kendi gerçekliğine ulaşan, doğa ve toplum karşısındaki konumunu iyi kestiren birey, artık güçlü bir bakış açısına ulaşmanın verdiği avantajla birçok alana girer ve başarılı olur. Çünkü ona hükmeden artık doğru bir felsefedir. Bu anlamda da ortaya çıkan problemleri ele alıp çözmekte önemli avantajlara sahiptir.

Sonuç olarak; bir proletarya militanının dünyaya doğru bir bakış açısıyla, yani diyalektik-materyalist açıdan bakması, toplumu tarihsel materyalist açıdan yorumlaması, onun devrimci eyleminin vazgeçilemez bir koşuludur. Özellikle de, tarihsel-materyalizmin derin bilgisiyle donanarak devrim pratiğine yaklaşmanın bu pratiği başarıyla sonuçlandırmada kendisine güçlü bir destek ve katkıyı sağlayacağını iyi bilmek zorundadır. O, gerek ölüm karşısında ve gerekse yaşam ve direnme sürecinde güçlü bir hareket imkanı edinerek, tarihin büyük altüst oluşları karşısında paniğe kapılmaz, korkmaz ve kendisinden geçmez. Aynı şekilde, karşılaştığı toplumsal sorunlar altında ezilmez. Bu da büyük bir güç ve kudret belirtisidir ve kaynağını doğru bakış açısından alır. Bir militan, bu bakış açısına ulaşmakla ve bunu kendisinde derinleştirmekle sürekli güç yenileyebilecek, yorumlama ve değiştirme faaliyetini geliştirebilecektir.

İşte bizde bir militan, bütün bu özellikleri kazanabilmelidir diyoruz. Bunu kazandığı ve özümsemiştiği oranda da, halkın bakış açısını bu temelde yoğurmalı, topluma böyle bir felsefeyi egemen kılmak için maddi olanaklar ölçüsünde ve ikna ile öncelikle örgüt içerisinde ve giderek sempatanlar ve kitle düzeyinde bu düşünceleri yaymalıdır.

2- Teoride Doğru Bir Kavrayışa Ulaşmalıdır

Dünyaya sağlam bir bakış açısı, beraberinde sağlam bir devrimci teoriye sahip olmayı da gerektirir. Felsefeyi biliyorum demekle düşünce gücü şonuna kadar geliştirilmiş sayılmaz, bu sadece bir başlangıç olarak kabul edilebilir. Bundan sonra yapılması gereken; çağın temel gerçekleri konusunda da sağlam bir teorik kavrayışa ulaşmaktır. Teori derken, şu ya da bu fizik teorisini, matematik teorisini kastetmiyoruz. Şüphesiz bunları da genel hatlarıyla bilmek gerekir, fakat militan için gerekli olan daha çok devrimci bir teoridir. Doğanın diyalektik-materyalist yorumlanması ve toplumun tarihsel-materyalist bir yorumu böyle bir teoriye hizmet eder. Ve militan bu konuları, çağın temel sorunları konusunda sağlam bir bakış açısına ve teoriye sahip olmayla tamamlamalıdır.

Devrimci teori, çağımızın doğru bir tarzda yorumlanması ve değiştirilmesi konularını içerir. Çağımızın -emperyalizm ve proleter devrimler çağı da diyebileceğimiz bu çağın- öncelikle bilimsel bir tahlili yapılmalıdır. Proletarya hareketi bu tahlilden yola çıkarak, doğru bir program, doğru bir stratejik ve taktik hat ile doğru bir örgüt ve mücadele çizgisi tesbit edebilmelidir. Marx, Engels ve Lenin tarafından çağın yorumu önemli oranda yapılmış ve çağın özellikleri doğru bir biçimde ortaya konulmuştur. Marx tarafından kapitalist toplumun kapsamlı bir tahlili yapılarak, "Kapital" adlı üç ciltlik eşsiz eserinde sunulmuştur. Daha sonra Lenin yaptığı emperyalizm tahliliyle çağımızın özelliklerini görkemli bir tarzda açığa çıkarmış ve Marx'ın attığı adımları kendi eseriyle taçlandırmıştır. Burdan kalkarak proletaryanın bağımsız örgütlenmesinin, yani partisinin programı çizilmiş, örgüt ve eylem hatı ortaya konularak, bu alanda da bir devrim yapılmıştır. Üstelik sorunlar sadece teorik olarak ortaya konulmakla yetinilmemiş, güçlü bir devrimci eylemle sosyalizme gidilmiştir. Günümüze kadar, dünyanın büyük bir bölümünde küçümsenemeyecek adımlar atılmıştır. İşte teori, bu maddi gelişmelerin, kapitalist ve sosyalist toplumun temel gerçeklerinin ve özelliklerinin yorumlanması ve düşünce alanına yansıtılmasıdır.

Açık ki, devrimci teori kendiliğinden değil; burjuvazinin çeşitli düşüncelerine karşı şiddetli bir mücadele ortamında, özellikle de onun proletarya hareketi içinde boyveren ve küçük-burjuvaziden kaynakla-

nan, küçük-burjuvazinin, burjuvazi adına proletarya bünyesinde yaymaya çalıştığı çeşitli oportünist sapmalara karşı amansız bir mücadele sonucu yaratılmıştır. Doğru devrimci teori, sapmalardan arınmış ve sapmalarla kıyasıya bir mücadele içinde ortaya çıkmış bir teoridir. Bindiği gibi, her türlü burjuva teorisi, proletaryanın bakış açısını kartartmak amacıyla çeşitli kılıflar altında proletarya hareketi içerisinde geliştirilmeye çalışılır. Kapitalizmin reformlarla kerte kerte değiştirilebileceğini savunan ve proletaryanın devrimci mücadelesini yadsıyan oportünizm, Marksizmin revizyonu temelinde belirir. Oportünist düşünce proletarya hareketi içinde ilk kez Bernstein'cılık biçiminde ortaya çıkmıştır. "... Yoğun iç mücadeleler döneminin geçtiği, "barışçıl" bir dönemin geldiği teziyle, Marksizmin yeniden gözden geçirilmesi temelinde ortaya çıkan Bernstein'cılık, özellikle de Marksizmin sınıf mücadelesi teorisinin zamanını doldurduğunu, artık geçerli olmadığını söyleyerek, bunun yerine "sosyal barış'ın geçmesinin ideolojik platformunu oluşturuyordu."⁽¹⁶⁾ Proletarya hareketi içindeki ikinci bir sapma ise; toplumun anarşistçe değiştirilmesinden yanadır. "Herşeye karşı çık, dağıt, parçala ama kurma; yık fakat inşa etme" biçiminde özetleyebileceğimiz bu sapma da küçük-burjuvaziden kaynaklanan bir anlayıştır. "Anarşistler ve Blankiciler, işçi sınıfını, komplocu anlayışlarıyla kurtuluşa götüreceklerini söylerken, Bernstein'cılık, işçi sınıfı hareketini en kaba burjuva-junker uzlaşmacılığına dönüştürerek burjuvazinin kuyrukçusu bir hareket haline getirip daha doğuş aşamasında işçi sınıfının bağımsız ideolojisini ve eylemini başarısızlığa uğratmak istiyordu. Fakat, gerek küçük-burjuvazinin bu sol sekte anarşist çabalarına, gerekse, burjuvazinin kuyrukçuluğuna götüren sağ anlayışlarına karşı sürekli bir mücadele verilmiştir."⁽¹⁷⁾

Burjuvazi, kapitalizmin gerçek yüzünü örtbas etmeye, emperyalizmin sömürgecilik ve savaşlar olmadığını kanıtlamaya, her türlü gerici uygulamasını ilerencilik olarak lanse etmeye çalışır. Toplumun gelişmesini engelleyen ve bizzat kendi sınıfının gerçekliğinden kaynaklanan bir anlayışla kendi gerçekliğini hep ters göstermeye çalışır. Aynı şeyi işçi sınıfı hareketi ve devrimci mücadele içinde de geliştirmeye çalışsan ise, oportünizmdir. Oportünizm bunu daha ince ve maskeli bir tarzda yapmayı amaçlar. İşte, buna karşılık proletaryanın doğru bir çağ değerlendirmesine; emperyalizm ve sosyalizm konularında sağlam bir teoriye sahip olması gerekir. Aynı şekilde, proletarya partisi

ve proletarya diktatörlüğü konularında da doğru bir düşünceye ulaşmalıdır.

Teori denince anlamamız gereken budur. Teori, bir yandan çağımızın somut gelişmelerinin ve tecrübelerinin bir ürünü iken, diğer yandan da geçmiş düşünce birikiminin olumlu bir sentezidir. Yani, genelde çağımızın devrimci pratiği ile geçmişin düşünce evriminin çakışmasıdır. Marksist-Leninist devrim teorisi bu temelde şekillenir. Dünyanın hemen her yönünde pratiğe geçirilerek her geçen gün daha da zenginleştirilen bu teori ışığında günümüze baktığımızda, dünyamızın temel gerçeklerini tesbit etmek zor olmayacaktır.

Çağımız; kapitalist-emperyalist sistem ile sosyalist sistemin bir arada yaşadığı, ulusal kurtuluş hareketlerinin güçlü bir biçimde zaferden zafere koştukları ve emperyalist ülkelerde işçi sınıfının emperyalist tekellere ve onların devletteki egemenliğine karşı devrimci mücadelelerini geliştirdiği bir çağdır. Bu konuda esas olarak üzerinde durulması gereken, dünyanın bu tablosunu belirtmek değildir. Şüphesiz bunu iyi özümsemek gerekli ve zorunludur. Günümüz dünyasının böyle olduğu inkar edilemez bir gerçekliktir. Özellikle küçük-burjuvazinin başka türlü dünyalardan, "ikinci ve üçüncü dünyalar"dan, "sosyalizmin olmadığı dünyalar"dan, "herşeyin olumsuzluğa gittiği ve tüm devrimlerin bugün zıddına döndüğü"nden, kısacası; o iflah olmaz bakış açısının getirdiği yeni dünyalardan bahseden değerlendirmelerinden ve bu konudaki saçmalıklarından fazla söz etmeye gerek yoktur. Daha çok bilinmesi gereken; böyle bir çağda ve içerisinde bulunduğumuz evrede, bir militanın öncülük ettiği devrim mücadelesinin nasıl bir yere oturtulacağıdır. Diğer bir deyişle, halk hareketinin nasıl bir yere oturtulması gerektiği sorunudur. Bizim için daha çok güncel olan konu budur. Fakat bu, çağ hakkındaki çarpıtmaları da kavramamız gerektiği gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Günümüzde küçük-burjuvaziden kaynaklanan ve emperyalizmin değiştiğini ileri sürerek, iki sistemi uzlaştırma temelinde üçüncü bir yol öneren küçük-burjuva anlayışlar vardır. "Ne kapitalizm, ne de sosyalizm; her iki sistemin de sivri taraflarını törpüleme temelinde yeni bir düzen" yolundaki anlayışların ne kadar sahte olduğu görülmelidir. Dünya hiç bir zaman, geçmişte olmadığı gibi, günümüzde de bu temelde değişmiyor. Bazılarının hayal ettiği gibi, ne emperyalizmin sivrilikleri törpüleniyor -ki, tam aksine, sivriliği alabildiğine geliştiriliyor

ve ancak devrimle ortadan kaldırılabilecek bir hal alıyor- ve ne de komünizm ortadan kalkıyor- aksine o da giderek gelişen bir akım ve yaklaşılan bir olay durumuna geliyor. Ortadan kalkan ise, ancak ve ancak küçük-burjuvazinin ve orta kesimlerin bu hayalperest umutlarıdır. Zaten küçük burjuvazi hiç bir zaman dünyanın doğru temellerde değiştirilmesi mücadelesine sonuna kadar katılmamıştır. Katıldığı durumlarda ise, mücadeleyi hep kendisinden yana yontmaya çalışmıştır. Fakat, tüm çabasına rağmen ne emperyalizmi emperyalizm olmaktan ve ne de sosyalizmi sosyalizm olmaktan çıkarabilmiştir. Yapabildiği tek şey tahribatlar yaratması olmuş, bu şekilde de emperyalizmin işini kolaylaştırmış, sosyalist gelişmeyi ise güçleştirmiştir.

Emperyalist mihraklar kapitalizmin gerici, muhafazakar ve faşist kesimleri, gerçek isimleri ve nitelikleriyle açıkça faaliyet yürütmekte ve sanattan politikaya kadar her alanda gericiliği ve faşizmi egemen kılmaya çalışmaktadırlar. Tutucu dediğimiz bu kesimler, tarihin her alt-üst oluş döneminde ortaya çıkarlar ve günümüzde de bunlara açıkça rastlanmaktadır. Bu kesimler, kendilerini bugün "muhafazakarlar", "hıristiyan-demokratlar" ve "faşistler" şeklinde tanımlamaktadırlar. Gerçek konumlarıyla beliren bu kesimler hakkında söylenebilecek fazla birşey yoktur. Bunlar ancak sosyalizmin, ulusal kurtuluş hareketlerinin ve işçi sınıfı mücadelesinin gelişmesiyle ortadan kalkacak kesimlerdir.

Bizim daha çok tanımamız ve üzerinde durmamız gereken, günümüzde de kendilerine "Sosyalist Enternasyonal"ci diyen, ister emperyalist metropollerde, ister emperyalizme bağımlı ülkelerde ve hatta isterse bazı sosyalist ülkelerde olsun, örnekleri çokça görülen, merkezlerinde sosyal-demokrat maskeli küçük veya orta-burjuvazinin bulunduğu kesimlerdir. Bunlar, bir yandan, küçük-burjuva sosyalizmi ile küçük-burjuvazinin işçi sınıfı hareketi içerisindeki ajanlığını yaparken, aynı zamanda emperyalizmin vurucu kesimlerinin, yani tekelci devlet kapitalizminin sözde "liberalizmi"ni de temsil ederler. Küçük-burjuvazi adına bir alternatif oluştururken, aynı zamanda bunu işçi sınıfı hareketi içerisinde emperyalizmin ajanlığı biçiminde de geliştirirler. Orta ve küçük-burjuvazinin çıkarlarına çokça yer veren ve kendisini dünyanın merkezi sanan, dünyanın devrimci yorumunu sürekli savsaklayan, emperyalizmin tutuculuğunu törpülemek iddiasında olan ve komünizme karşı en akıllıca geçit vermez yol olduğunu söyleyen bu kesim, metropollerde ve bir kısım sosyalist ülkelerde bir akım ola-

rak kendisini gösterir. Aynı şekilde, bağımlı ülkeler ve sömürgelerde de ortaya çıkar. Sınıfsal dayanakları daha çok orta ve küçük-burjuva kesimler ile işçi aristokrasisidir. İdeolojik gıdalarını ise, Marksizm-Leninizmin revizyondan geçirilmesi, yani sosyalizmin sapurulmasından alırlar. Bu sapma, işçi sınıfı hareketi içerisinde geçmişte, İkinci Enternasyonal oportünizmi, Bernstein'cılık, Kautsky'cilik ve Troçkizm biçimlerinde boyvermiştir. Aynı revizyonizm bugün Çin'de, Polonya'da ve başka birçok yerde yine ortaya çıkmış bulunmaktadır. Sömürge ve bağımlı ülkelerde de reformizm ve revizyonizm karması birçok düşünce buraların koşullarıyla da bütünleşerek ortaya çıkmaktadır. Bütün bu düşünceler, kendilerini Marksizm-Leninizm devrim teorisinin, yani proletaryanın devrim teorisinin çarpıtılması temelinde göstermektedirler. Şu ya da bu biçimde işlerin reformlarla idare edilebileceğini, ulusal baskıyı ve ortaçağdan kalma kalıntıları evrimci bir yolla yavaş yavaş ortadan kaldıracaklarını savunurlar. Dolayısıyla, "işçi sınıfı devrimle değil, bazı reformlarla hak elde etmeye çalışmalıdır" anlayışındadırlar. Bu sapma anlayışların günümüzde ulaştıkları konum Örgütlenme Üzerine adlı yapıtta şöyle dile getirilmektedir.

"Özellikle günümüzde emperyalizme yaklaşım tarzında, leninist anlayıştan sapmalar görülmektedir. Emperyalizmin, yeni sömürgecilik ilişkileriyle sömürgelerde, siyasal gericilik yöntemleriyle metropoldeki işçi sınıfı içinde ve sosyalist ülkelere karşı uyguladığı şantaj, saldırı ve detant politikalarıyla kendini yenilediğini söylemektedirler. Bütün bu alanlarda sağlanan gelişmelerin emperyalizmin lehine olduğunu, onu dünle karşılaştırılmayacak kadar güçlü bir konuma getirdiğini, bu nedenle de emperyalizme karşı devrimle mücadele etmenin düne oranla çok daha zor olduğunu iddia etmektedirler. Buradan hareketle de, leninist anlayışla devrime sarılma yolunda değil, daha çok reformist temelde emperyalizm ve onun işbirlikçileriyle uzlaşma yolunda yürümektedirler. Devrime karşı her an nükleer savaş tehditleri savuran emperyalist burjuvaziyi bu çılgın serüvenden, onunla uzlaşarak vazgeçireceklerini düşünmektedirler. Siyasal gericilik olayının Batı'da güçlü olduğunu, bundan ötürü de işçi sınıfının yapacak fazla bir şeyinin olmadığını, varolan haklarını siyasal gericilikle uzlaşarak koruması gerektiğini, devrim sorununu gündemine koymamasının zorunlu olduğunu belirtmektedirler. Yine, yeni-sömürgecilik koşullarında oluşan burjuvazinin ve kapitalizmin yeni-sömürgecilik biçimin-

deki gelişmesinin çok normal bir olay olduğunu, emperyalizmi bu alanlarda devrimle söküp atmamak gerektiğini söylemektedirler. Çok yalın olarak böyle dile getirebileceğimiz bu anlayışlar, Leninizmin ihtilalci özünü ve ihtilalci pratiğini bulanık hale getirmek istemektedirler. Bu ise, değişik ülkelerde değişik boyut ve biçimlerde revizyonizmin türemesine yolaçmaktadır. Revizyonizmin, II. ve III. Enternasyonal dönemlerindeki kadar olmasa da günümüzde de güçlü olduğunu söylemek gerekmektedir. Revizyonist eğilim, gerek proletarya ve ulusal kurtuluş hareketi içinde ve gerekse sosyalist ülkelerde ortaya çıkmıştır. Bazı ülkelerde ise çok tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Örneğin; emperyalizmin metropollerinde işçi sınıfı hareketi içinde revizyonizmin, III. Enternasyonalden sonra tümüyle bir hastalık haline gelerek kemikleştiği ve bu partileri devrim partileri olmaktan çıkararak reformist partiler haline dönüştürdüğü açıkça görülmektedir.

Ulusal kurtuluş hareketleri içinde ve burjuva demokratik devrimin henüz tamamlandığı ülkelerde devrimi leninist devrim yöntemiyle kendi önderliğinde geliştirmeyen bu partiler, öncülüğü küçük-burjuvaziye kaptırarak, burjuvazinin soldan uzantısı haline gelmişlerdir. Revizyonizm hastalığının geliştiği bu partiler, ülkelerinde sıradan reformist parti durumuna düşmekten kurtulamamışlardır.

Sosyalist ülkelerde de, ister içteki sınıf mücadelesinin sonucu olarak ortaya çıksın, isterse emperyalizmin provakasyon faaliyetleri ile ekonomik-siyasal ve askeri baskı ve şantajlarından kaynaklansın, revizyonist bir kesim mevcuttur. Revizyonizmin gelişimi, daha önce Çin'de, günümüzde de Polonya'da olduğu gibi, emperyalizmle işbirliği halinde politik güçlerin yeniden örgütlenmesine ve sosyalist iktidarı tehdit edecek bir noktaya kadar ulaşabilmektedir. Bu tehlikelerin önümüzdeki dönemde başka alanlarda da ortaya çıkarak, sosyalist ülkeleri tehdit etmesi bir olasılık olarak belirmektedir."

Maksizm-Leninizmin ihtilalci özünden boşaltılarak revizyondan geçirilmesi temelindeki anlayışlarla beslenen küçük ve orta-burjuva ideologları ile işçi aristokratlar her ne kadar yöntemde ayrılışlar da, amaçta, burjuvazinin muhafazakar, gerici kesimleriyle ve onların emperyalist ağababalarıyla birleşirler. Hepsinin hizmet ettiği ortak amaç; emperyalizmin kanlı, sömürücü ve çürüten yüzünü gizleyerek onun ömrünü uzatmak ve sosyalizmi mahkum etmektir. Açık ki, gerçek yüzleriyle ortaya çıkan muhafazakar ve faşist kesimlerden daha çok,

bu maskeli gericiler proletarya hareketi için tehlike arzederler. Proletarya hareketi içine sızarak onu içten çürütmeye ve gerçek amacından saptırmaya çalışırlar. Daha çok geçiş dönemlerinde varlık koşulları daha da gelişen ve tehlikeleri artan bu kesimler, şiddetli çatışma ortamında; devrim ile karşı-devrim arasındaki mücadelenin keskinleştiği bir durumda fazla tutunamazlar.

Ancak her ne kadar ara biçimler de olsalar, düşünce ve teoride bunları iyi tanımak ve sakınmak gereklidir. İşçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi içinde büründükleri biçimleri iyi tanımak ve bunları saflarda kesinlikle yaşatmamak, sürekli bir mücadeleyle teşhir ve tecrit etmek hayati bir önem taşır. Bu güçleri teşhir ve tecrit edebilmek için gerekirse ilişki kurmaktan çekinmemek, içlerine girerek iyice tanıyıp dağıtmak devrimin zaferi için vazgeçilmezdir. Çünkü bunların ilke ve teorileri işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi içerisinde hakim kılınırsa, bu gerçek bir yıkım olur. Diğer taraftan mücadele edilmesi gereken bir takım ortaçağdan kalma feodal ideolojiler ve mutlakiyetçilik gibi yapılanmalar da vardır. Ancak bunlar geçmişten artakalan birkaç krallık biçiminde varlıklarını sürdürmekte olduklarından sözü edilebilecek güçlü akımlar değildir.

Bir militan için en çok kavranması gereken konuların bir diğeri de çağımızın en güçlü akımları olan sosyalizm ve ulusal kurtuluş akımlarıdır. Bu konudaki teorik gelişmelerin çok iyi özümsemesini gerçekleştirmek, bu teorinin tarih içerisinde nasıl geliştiğini, güncel pratiklerle nasıl zenginleştiğini, hangi düşünce birikimlerinin bir ürünü olarak şekillendiğini sürekli özümsemek ve böylece güçlü bir teorik kavrayışa ulaşabilmek, önümüzdeki devrimci pratiği, yani devrimci bir militanın devrimle değiştirilmesi gereken ulusal ve toplumsal gerçeklik üzerinde pratik görevlerini kolaylaştıracaktır.

Marksist-leninist teorinin ışığında şimdi de Kürdistan devriminin bazı özelliklerine kısaca değinelim. Kürdistan devriminin teorisinin dayanacağı Kürdistan toplumu ve tarihinin tahlili yapılırken, Kürdistan'ın bugün içerisinde bulunduğu tarihsel koşullar da gözönüne getirilmelidir. Herşeyden önce, Kürdistan devrimi herhangi bir dönemde değil, 1980'ler döneminde yer almaktadır. Kürdistan devrimi bir ulusal kurtuluş devrimidir. Bu devrim, çok elverişsiz bir konumda, parçalanmış bir coğrafyası ve toplumsal yapısı olan, tarihte derin olumsuzluklar yaşamış bir toplumun bünyesinde gerçekleşecektir. Diğer

yandan, bir milli devrim olması nedeniyle, proletaryadan başka sınıf ve tabakaları da kapsayacaktır.

Genel olarak, Ekim Devrimi temelinde gelişen proletarya devrimlerinin, sömürge halkların uyanışını, ayağa kalkışını ve bunların devrimlerini kolaylaştırdığı gibi, o devrimlerin garantisini de teşkil ettiğinden sözedilir. Bu değerlendirmenin ışığında Kürdistan devrimine baktığımızda bir şanssızlık olduğunu görmekteyiz. Nedir bu şanssızlık? Kürdistan'da milli sorun birkaç evrede çözüme gitmek istediğinde, elverişsiz iç ve dış faktörler yüzünden atılım yapamadı. Kürdistan'da ulusal sorun 1920'lerde emperyalist sistem içerisinde bir anlamda çözüme gidebilecekken, emperyalist sistemin kendi mantığı içerisinde çözümsüzlük ile karşı karşıya bırakıldı. Bilinen Sevr Antlaşmasıyla Kürdistan'a, emperyalist sistem içerisinde, emperyalizme bağımlı bir statü verilmiştir. Bu, sorunun emperyalist sistem içerisinde ve daha değişik bir tarzda sürdürülmesi de olsa, yine de sorunun emperyalist sistem içerisinde ve daha değişik bir tarzda sürdürülmesi de olsa, yine de sorunun çözümünde yeni bir safhayı teşkil edecekti. Fakat, TC'nin doğuşunun tam da bu dönemde gerçekleşmesi, böyle bir çözümü o günkü dünya koşullarında olanaksız kılmıştır. Kemalist hareket, yeni doğan Ekim Devrimi temelinde ve SSCB ile ittifak içerisinde-olumsuz da olsa, tercih edilecek bir çözüm olmasa da-belli bir "çözüme" doğru giden Kürdistan sorununu kendi egemenliği altındaki bir "çözüme" bağlamıştır. Eğer emperyalistlerin Sevr Antlaşmasıyla dayattıkları "çözüm" sonuca ulaşabilseydi, sorun, çok gerici bir baskı uygulayan Türk hakim sınıflarının elinden alınacak ve emperyalistlerin elinde toplanacaktı. Böylece daha değişik koşullarda ve bu zeminde devrimi daha da geliştirebilmek mümkün olacaktı, Kemalist hareketin ortaya çıkışı ise, daha çok böyle bir "çözümü" engelleme temelinde olmuştur.

Sosyalizmin genel çıkarları açısından, kemalistler önderliğinde pekişen ve gelişen Türk ulusal kurtuluş hareketinin o günkü koşullar içerisinde Sovyetler Birliği tarafından desteklenmesi zorunluydu. Buna karşılık Kürt hareketinin o zamanki konumu ise, emperyalizmin çıkarlarına daha çok uygunluk arzetydi. Elbette ki bu durumdan en ustaca yararlanan da Kemalizm olmuştur. Kemalizm, bir yandan SSCB ile ittifak yaparak ondan güç almış, diğer yandan ise, o dönemin, güçlü emperyalist gücü olan İngiliz emperyalizmi ile uzlaşmaya

çalışmıştır. Sosyalizm ve emperyalizm güçleriyle yaptıkları bu uzlaşmalar ve onlardan aldıkları destekle Kürdistan üzerine yönelen Kemalistler, 1925-40'lar arasında Palu-Genç-Hani, Ağrı ve Dersim katliamlarını gerçekleştirerek Kürdistan'daki isyanları ezmişlerdir. Elbette ki o dönem isyanlarını, ezilerek sonunda böyle bir durumun ortaya çıkması Kürdistan açısından gerçek bir talihsizliktir. Oysa o dönemde gerek sosyalist güçler ve gerekse emperyalist güçler açısından olsun, Kürdistan'da bir çözüm oldukça yaklaşmıştı. Ekim Devrimi temelinde ve onun bağrında Kürdistan devrimini geliştirmek olasıydı, ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, başta Kemalizm ve sonra da Kürdistan'daki ilkel, yetersiz önderlik ve koşullar bunun yolunu tıkamıştır. Aynı biçimde emperyalist Sevr Antlaşmasıyla Kürdistan'a yeni bir statü tanınmaya girilmiş, ancak Kürdistan devriminin koşullarını erkenden yaratacak olan böyle bir gelişme de yine kemalistlerin hemen İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle uzlaşmaya gitmesi sonucu önlenmiştir. Kemalizm bu şekilde Kürdistan'ı hem sosyalizmden ve hem de kapitalist-emperyalizmden tecrit etmiştir. Bunların yerine geçirdiği şey ise; kendisinin gerici burjuva diktatörlüğü, yani, barbarca baskısı, işgal, istila ve katliamları olmuştur. Sonucun bu şekilde gelişmesi, Kürdistan milli devriminin atılım yapamamasına yol açmıştır.

Aynı talihsizlik, 1940'larda İran egemenliğindeki Doğu Kürdistan'da ve 1970'li yıllarda da Irak egemenliği altındaki Güney Kürdistan'da yaşandı. Yaşanan tüm acılar ve talihsizliklerin en önemli iç nedeni; Kürdistan'a hakim olan yapının klasik aşiretçi-feodal kurum ve öğeleridir. Bu güçlerin önderliği elde bulundurdıkları Kürdistan'da, bu önderlik nedeniyle, ne emperyalizmin güçlü etkileri altında bir sömürgecilik ve buna karşı ayaklanma ve ne de sosyalizmin güçlü etkilerine açılarak bu temelde bir gelişme sağlama durumu ortaya çıkmıştır. Buna karşılık en gerici diktatörlükler altında toplumun daha da daraltılması, dünyadan ve birbirinden tecrit edilerek ulusal birliğinin derinliğine parçalanması, toplumsal dokularının birbirinden alabildiğine kopartılması ve çok gerici temellerdeki bir kapitalist gelişmenin çok ağır bir biçimde egemen kılınmaya çalışılması olayı gelişmiştir. Dünya çapında bir yandan emperyalist sistem içerisinde kapitalizm alabildiğine kökleşirken ve diğer yandan sosyalizm gün geçtikçe daha da güçlenip aynı şekilde sömürge halkların uyanışları ve kurtuluşları iki dünya savaşı arası ve sonrası dönemde büyük oranda gerçekleşir-

ken, Kürdistan, aksine daha da tecrit edilmiş ve alabildiğine durgunluğa ve dağılmaya mahkum edilerek katı, barbar ve çağımızla bağdaşmayan, dünya çapında tasfiye edilmiş bir sömürgecilik altında zorla yaşamak zorunda bırakılmıştır. Kürdistan'ın toplumsal yapısı içinde bir "Truva" atı misali varlık gösteren yerli işbirlikçi gerici güçler de, uşağı oldukları sömürgeciler tarafından adeta zorla yaşatılarak, kendi politikalarını Kürdistan'a egemen kılmada bir araç olarak kullanılmışlardır.

Kürdistan'da yaşanan bu olumsuz gerçeklik, sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketlerinin bir parçası olarak Kürdistan ulusal kurtuluş Hareketinin gelişmesini engellemiştir. Diğer taraftan kapitalist emperyalizmin güçlü bir gelişimi, bunun yaratacağı güçlü bir proleterleşme ve buna bağlı olarak modern toplumsal yapının ortaya çıkışı da gecikmiştir. Bu, Kürdistan'ın tarihsel gelişiminden kaynaklanan ona özgü bir olaydır. Kürdistan'ın bu elverişsiz tarihsel gelişimi bugünkü ideolojik-politik çarpıklığı da şekillendiren esas ögedir.

Dünya devrimci pratiğinin genelleşmiş sonucu olan teorik belirlemeler ülkemiz somutuna indirildiğinde; oldukça çarpık bir yapının varlığını sürdürdüğü görülür. Özellikle de proletarya devrimleri çağına gelindikten sonra, dünya genelindeki sosyalizm ve ulusal kurtuluş akımlarının çok gerisinde kaldığı gerçeği kendisini apaçık ortaya koyar. Ülke somutunun doğru kavranması konusunda maddi bir engel oluşturan bu durum, doğru devrimci teoriye yaklaşamama, bunu ülkeye uygulayamama; buna karşılık, çeşitli yanlış tahliller ortaya çıkarma gibi bir sonuca yöleşmektedir. Kısacası; tarihi ve maddi yaşam, subjektif plana yansımaları ancak çarpık bir teoride bulabilmektedir.

Partimizin, kendi somut programını çizerken, tarihsel ve toplumsal yapının tahliline ilişkin teorik önermelerini belli bir seviyeye kadar vardırılabilmektedir. Şüphesiz ki, bu konuda yaratılan kazanımlar küçümsenemez ama, yine de bu görev sonuçlanmış değildir. Hala ülke somutuna ilişkin, daha çok da tarihsel ve toplumsal gerçekliğin objektif bir biçimde tahlil edilmesine yönelik, doğru bir teorik çalışmaya gereksinim vardır. Doğru-devrimci teorilerin rehberliğinin giderek geliştirilmesi ve devrimci pratik tarafından doğrulanmış tezlerin ülke somutuna uyarlanması, kadroların önünde önemli bir görev olarak durmaktadır.

Partimizin kendi çalışması için temel aldığı teorik kazanımlar gerçekten özümsemeye ve incelenmeye değer niteliktedirler. Özellikle

"Kürdistan'da Zorun Rolü (Ulusal Kurtuluş Siyaseti, Ulusal Kurtuluş Savaşı), "Ulusal Kurtuluş Problemi ve Çözüm Yolu" ile "Örgütlenme Üzerine" gibi yapıtlar ve diğer yazılı belgeler, bu konuda güçlü bir gelişmeyi ifade ettiği gibi, daha da gelişkin bir seviyeye ulaşmaya da temel teşkil etmektedir. Teorik faaliyetlerin daha da geliştirilmesi için gereken ipuçlarını bu yapıtlarda bulabilmek mümkündür. Bu teorik belirlemeler Kürdistan devrimine yol gösterdikleri; devrim pratiğini aydınlattıkları gibi; büyük hatalara düşülmemesi, işbirlikçi ve reformist çizgiye ve ulusal inkarcılığa sapılmaması yolunda da sağlam bir güvence teşkil etmektedirler.

Geliştirilen doğru teorik hat, devrimci pratiğin en sağlam bir biçimde yürümesinin garantisidir. Eğer yolundan saptırılmaz ve eğer kararlı bir biçimde savunulursa; halen devrimci pratiğimize en çok güç veren ve ona yol gösteren kazanımımız olan teorik seviyemiz bu önemi devam ettirebilecektir. Hatta denilebilir ki, teorimizin bu gelişkinlik seviyesine karşılık, devrimci pratiğimizin onun gerisinde kalması, devrimci teorinin seviyesine tam anlamıyla varamaması durumu vardır. Diğer taraftan kadrolar, halen bu teorik kapasiteyi tamamen özümsemiş olmaktan uzaktırlar. Her ne kadar genelde bir gözden geçirme varsa da özümseme olayı henüz sınırlıdır.

Kürdistan devriminin teorik perspektifleri şüphesiz ki, marksist-leninist devrim teorisinin ülkeye uyarlanmasıdır. Ama bunun ülke somutuna bir dogma tarzında değil, bir eylem kılavuzu olarak ve yaratıcı bir biçimde yansıtılması söz konusudur. Proletaryanın devrim teorisi, sağ ve sol sapmalardan arındırılarak doğru bir biçimde geliştirilmek zorundadır. Özellikle de tarihin son derece sağ bir mantıkla yorumlanması, egemen sınıfların işbirlikçi ve ihanetçi tarihlerinin çarpıtılarak Marksizm-Leninizm adına Kürdistan tarihi diye sunulması, ciddi bir tehlike oluşturduğundan şiddetle karşı çıkılmalıdır. Çünkü, geçmiş hakkında sağlam bir bakış açısı elde edilmeden, gelecek için de sağlam bakış açısına ulaşılamaz. Bu konuda da küçük-burjuva milliyetçiliğinin ve sosyal-şovenizmin bir hayli tehlikeli çabaları bulunmaktadır. Aynı şekilde, günümüzün somut toplumsal koşullarının, sınıf mücadeleleri ve ulusal hareketlerin kaynağı, yönü ve niteliğine ilişkin olarak, gerek reformist Kürt küçük-burjuva ve gerekse hakim ulus reformist kesimleri ya tamamen inkarcı, ya da son derece çarpıtıcı tutumlar içerisine girmektedirler. Teoriye adeta tanınmaz hale geti-

ren bu kesimler, sosyalist çizgi adı altında aslında işbirlikçi bir hat geliştirmektedirler.

Bu teorik anlayışların kadrolara ve halka egemen kılınmasına karşı sessiz kalınmaz. Bu güçlerin, tarihin ve somut koşulların tahliline ilişkin tezleri açık bir biçimde çürütülmeli ve teşhiri yapılmalıdır. Burjuva milliyetçiliği ve küçük-burjuva reformizminin Marksizmden başka bir maske takınmak istemediği ve tamamen sol lafazanlıkla uğraştığı günümüzde, çarpıtıldığı tüm tarihsel ve güncel konular doğru devrimci teori ışığında ele alınmalı ve yanlış teoriler boşa çıkarılmalıdır. Devrimci teoriyi bulanıklaştıran bu kesimlere karşı, proletaryanın doğru teorik anlayışı her konuda açık-seçik olarak ortaya konulmalıdır. Her ne kadar geçmişte yapılan teorik çalışmalar önemli bir gelişmeye yol açmışsa da, bu görev tamamiyle gerçekleştirilebilmiş olmaktan uzaktır. Birçok yanlış görüş, bugün olduğu gibi, önümüzdeki dönemde de cirit atmaya çalışacaktır. Bu nedenle, teorik uyanıklığın son derece geliştirilmesi ve ne kadar inceltilmiş ve sosyalist maskeye büründürülmüş olursa olsun yanlış görüşlerin iç yüzlerinin ortaya çıkarılarak teşhir edilmesi son derece büyük bir önem taşımaktadır.

Bütün bunlar yapıldığında, düşmanın ve işbirlikçilerinin geliştirmek istedikleri ve ayrıca küçük-burjuva reformizmi ve sosyalşovenizm tarafından da hakim kılınmaya çalışılan görüşler boşa çıkarılabilir ve bunlara karşılık devrimci teori geliştirilebilir. Devrimci bir militan bütün bu konularda da sağlam bir teorik perspektife ulaşmak zorundadır. Kaldı ki, teoride yetersizliği aşmak, yalnız bu konulardaki bilgilendirme ile de mümkün değildir. Bu alandaki yetersizliği aşmak, edilinen görüşlerin öncününün bir özelliği haline getirilmesiyle mümkündür. Toplum, ulusal kurtuluş teorisi denilen ve giderek de güçlenen bir aydınlığa ancak bu şekilde kavuşabilir. Teoriyi geliştirmek ve netleştirmek her zaman için, vazgeçilmez ve savsaklanamaz bir görev olarak kabul edilmelidir. Doğru düşünceler, Parti kadrolarına ve giderek de tüm halk kitlelerine hakim kılınmalıdır. Bilinmelidir ki, teorik faaliyet geliştikçe , önemini daha da artıracak ve vazgeçilemez bir ihtiyaç olarak kendisini dayatacaktır. Dolayısıyla militanların teorik seviyelerinin özenle hazırlanması ve geliştirilmesi sürekliliğini koruyacaktır.

Teorik özelliği ele alırken, **"devrimci bir teori olmadan, devrimci bir hareket olamaz"** önermesine bağlı kalıyoruz. Bütün pratik faaliyetlerimizin ve Hareketimizin teoriyle aydınlatılmasından bahsediyoruz.

yoruz. Ülkemiz gibi, tarihsel ve toplumsal konumu son derece az aydınlatılmış bir gerçekliği kendisine temel alan Hareketimizin teorik konularda yapması gereken önemli görevleri vardır. Herşeyden önce; teorik gelişmeyi sağlayabilmek için, devrimci teorinin vazgeçilmezliğini kavramak ve bu teoriyi kadrolara ve halka egemen kılmak gerekmektedir. İkinci olarak; dünyadaki sınıf mücadelelerinin ortaya çıkardığı tecrübeleri iyi bir şekilde özümsemek ve ülke devrimine ışık tutucu dersler çıkarmak zorunludur -ki bu da büyük bir teorik uğraşmayı gerektirir. Günümüzde dünya devrimci pratiği olduğu kadar; aynı zamanda karşı-devrimci pratiği de son derece gelişmiştir. Ülkemiz devriminin, gelişen dünya devrimci pratiğine göre kendini sürekli yenilemesi ve onun ölçülerine ulaşması zorunluluğu vardır.

Genelde dünya devrim teorisini kavramadan ülke devriminin teorisini ortaya koymak mümkün değildir. Genel teoriyi görmemezlikten gelerek ayrı bir rota tutturulması tehlikeli bir yönelimdir. Bu açıdan, devrimci teorimizin dünya devrimci pratiğinin bir sonucu ve onun yansıması olduğu akıldan çıkarılmamalı ve teorimizi halkların devrimci pratiği yönünde geliştirmek için çabalar yoğunlaştırılmalıdır. Diğer taraftan, daha önce sözü edilen marksist-leninist maskeli yanlış görüşlerin iyi tanınması, sosyalist ve ulusal kurtuluşçu mücadeleye zarar vermesinin engellenmesi de güçlü bir teorik bilgiyi gerektirir. Komünist hareket içerisindeki sapmaların günümüzde ne kadar karmaşıklık yarattıkları bilinmektedir. Bunlara karşı doğru ve sağlam bir mücadele, ancak doğru ve güçlü bir teoriye sahip olmaktan geçer. Gelecek tehlikelerden sakınabilmek başka biçimde mümkün değildir.

Teorik faaliyetlerin kavranıp geliştirilmesinde bazı yanlış anlayışların ortaya çıkması tehlikesi de vardır. Bu konuda çok önemli bir noktayı şöyle belirtebiliriz: İyi bir teoriye sahip olmak, devrimciliğin bütün ölçülerine ulaşıldığı şeklinde yorumlanmamalıdır. Bazı militanlar, sorunları teoride iyi bir çözüme kavuşturmakla devrimci görevlerin başarıldığını sanmaktadırlar. Bu vahim bir yanılgıdır. İyi bir teoriye sahip olmak, işin sadece bir kısmıdır ve henüz yapılması gereken çok şey vardır. Bir sorunun teoride çözümlenmesi, onun pratikte de çözümlendiği anlamına gelmez. Ama bizde birçok kişinin içine düştüğü temel yanılgılardan biri de budur. Sanılır ki, bir kez sorun teoride çözüme kavuşturulsa o noktadan sonra herşey kendiliğinden yolunda gidecektir! Oysa doğru teori sadece pratiğin yolunu aydınlatmak için-

dir. Doğru bir teori; yolunu aydınlatdığı pratiğin hatalı yanlarını ortaya koyabilir ve bu pratik gelişmeyi daha da hızlandırabilir. Ama, kendisi hiçbir zaman pratiğin yerine geçmez. Bu anlamda pratik faaliyet başlı başına bir çalışma alanıdır. O halde, teorinin yerinin fazla abartulmasına ve pratiğin yerine geçirilmemesine dikkat edilmek zorundadır.

Konuyu bu biçimde özümseyen bir militan, pratik karşısında da güçlüdür. Ancak böylesi bir özümsemeyi gerçekleştirebilen militan, hedeflere doğru yürümede kendisine büyük bir güven duyabilir ve kendi pratiğine güvenebilir. Açıkça görülüyor ki, teori militanın en güçlü silahlarından biridir. Bir militanın önündeki pratiğe karşı kendisini güçlü ve güvenli hissetmesi, o pratiğin gerçekleştirilmesi sırasında küçümsenemeyecek bir özelliktir. İşte teori, militana böylesine değerli özellikler kazandıran bir güç kaynağıdır.

3- Doğru Bir Program Anlayışına Sahip Olmalıdır

Doğru bir teorik anlayışa bağlı olarak; bir militanda hakim olması gereken diğer bir özellik de, doğru bir teorik temelden kaynaklanan proletarya hareketinin doğru hedeflerini ortaya koyabilme gücüne sahip olmasıdır.

Proletarya hareketinin hedefleri denilince anlaşılması gereken; proletarya hareketinin programıdır. Açık ki, bu program doğru bir devrimci teoriye dayanacak, teorik önermeler ve tahliller ve onun temelini oluşturacaklardır.

Devrimci hareket, yalnızca teorik tahliller ile yetinemez. Eğer bir hareket, önüne belirgin ve güçlü hedefler koymaz, nereye nasıl yürüyeceğini belirlemezse çok büyük sakıncalarla karşı karşıya gelebilir. İşte, onu sakıncalı durumlardan koruyacak olan, devrimci siyasal bir programa sahip olmasıdır. Devrimci siyasal program; neyin nasıl yıkılması ve yerine neyin konulması gerektiği sorununun açıklığa kavuşturulmasıdır. Doğru teorik bir anlayışla, eylem için yola çıkan bir hareket, toplumu nasıl değiştirecek ve yerine hangi toplumu kuracaktır soruları, programın esas kapsamını oluşturur. Kısacası; program, proletarya hareketinin belli bir dönemdeki amaçlarının ortaya konuluşudur.

Bir militan, sağlam bir hedef seçme sistematiğine sahip olmak zo-

rundadır. Eğer sonuna kadar, neyi yıkacağını ve yerine neyi koyacağını, özcesi, ne için savaştığını bilmezse, sadece eylem yapar ama, o eylemin neye hizmet ettiğini bilemez; sürekli pratik faaliyetlerle uğraşır, fakat bu pratiğin neyi amaçladığını kestiremez. Onun yönü çizilmemiş eylemi belki de başka sınıfların programını izlemektedir. Açık ki, kendi programını diğer sınıf ve tabakaların programından ayıramayan proletarya hareketi, her zaman o hareketlere yem olabilir ve onların programları doğrultusunda çalışmaya zorunlu kalır. Bilmeyerek de olsa, başka programlara hizmet eden bir konuma düşer. Tarihte bunun örneklerine rastlamak mümkündür. İşte, böyle bir sonucun engellenbilmesi için proletarya hareketinin başından itibaren kendi programını diğer sınıf ve tabakaların programından ayırdetmesi büyük önem taşır. Bu anlamda da, devrimci bir militanın kendi program hedeflerine sahip olması ve onları özümsemesi hayati önemdedir.

Proletarya, programsız bir sınıf olamaz. İster sosyal devrimde, isterse milli kurtuluş mücadelesinde olsun, politik bağımsız görüş hattı ve önüne koyduğu belirlenmiş hedefler sistematığı olmadan yürüyebilmesi olanaksızdır. Proletarya adına ortaya çıkan bir hareket, henüz ciddi bir pratik adım atmadan, güçlü bir hareket haline gelmeden, daha yolun başındayken program hedeflerini ortaya koyabilmelidir. Bazı militanlarca bu yeterince kavranamaz ve hedefimiz "bağımsızlıktır", "demokratik bir programdır", "sosyalizmdir" demenin yeterli olduğu sanılır. Kuşkusuz bu kavramlara ulaşabilmek ve bunları benimseyebilmek az şey değildir ama, sorunu böyle genel hatlarıyla belirtmek de yetmez. Program, daha somut ve daha sistemli hedefleri ifade eder. Çokça gördüğümüz gibi, şu veya bu ad altındaki çeşitli eğilimler de bağımsızlık, demokrasi ve anti-emperyalistlik konularında aynı şeyleri söylerler. Fakat, bu güçler daha da somut olmaya çağrıldıklarında işler karışır ve sorunu geçiştirmeye çalışanlar ortaya çıkar. Hele hele, yıkılması sözkonusu olan düzenin ortaya konulması gerektiğinde, iş daha da ağırlaşır. Dolayısıyla, proletaryanın politik hedeflerinin çizilmesi ve sınıflarla olan ayrılıklarının belirlenmesi hayati önem taşır. Bu konuda Lenin'e başvuracak olursak; aradaki sınır çizgilerinin belirlenmesinin önemini daha iyi anlarız. Şöyle der Lenin: "*Birleşmeden önce ve birleşebilmek için, aramızdaki ayrılıklara önce kesin ve belirli bir sınır çekmek zorunludur.*" Proletaryanın program ilkelerinden birini oluşturan ittifaklar sorununda anlayış budur. Sınır çizgileri be-

lirlenmeden, hangi program hedefleriyle ve kiminle ittifak yapılması gerektiği sorunu da belirlenemez. Bu örneğin de gösterdiği gibi, proletarya için, kendi mücadele yolunu aydınlatacak bir kılavuz niteliğindeki programı olmaksızın mücadeleyi geliştirip zafere götürme şansı da kalmayacaktır.

Bu açıdan, devrimci Hareketimizin, daha yola çıktığı ilk yıllardan itibaren önüne devrimci bir program koyması son derece isabetli bir adımdır. Programın varlığından habersiz yaşanan bir ülkede, bunun tartışılmasının bile düşünülmediği bir ortamda, çok cesaretli bir adımla, devrimci bir programın ortaya çıkarılması küçümsenemeyecek bir olaydır. Program, sadece kağıt üzerinde yazılıp-çizilecek bir plan değil, aynı zamanda hedeflerinin de özümseyip hayata geçirilmesi gereken bir olaydır. Oluşturulan programın devrimci harekete maledilmesi ve onun ışığında pratiğe yönelmesi önemlidir. Proletarya hareketi, başından itibaren, amaçları konusunda tesadüflere yer bırakmamalı, neyi yıkması ve bunun yerine neyi koyması gerektiği konusunda radikal olmalıdır. Açık ki, bu da onun başarısını garantileyecek temel etkenlerden biridir.

Teorik alanda kendisine güvenebilecek bir düzeye ulaşmış bir militan, eğer aynı güveni, hedeflerini özümseme konusunda da kazanırsa, açık ki, daha da pekişmiş bir yapıya ulaşmış olacaktır. Program hedeflerinin benimsenmesi, bir militanın genel politik karar düzeyinin de gelişkinliğini ifade eder. Programı ne kadar kavramış ve özümsemişse, hedefler konusunda karar vermede de o denli isabetli hareket eder. Kürdistan somutunda ele alırsak; bu tip militan, sömürgeciliği yıkmaya ve yerine bağımsız, özgür bir toplum ve giderek sosyalist bir düzen kurma konusunda güçlü bir karar verebilme düzeyine ulaşır. Açık ki, bir militan, eğer doğru bir teori ile hedefleri konusunda güçlü kararlar ve doğru bir programla takviye edilirse, güçlü bir silaha kavuşmuş demektir.

Bizde, bazı militanlar devrimci programımızın önemini yeterince kavrayamamışlardır. Onun ifade ettiği anlam üzerinde derin derin düşünülmesi konusunda yetersiz kalınmaktadır. Oysa, önemli olan yalnızca programın tek tek maddelerinin bilinmesi değil, içeriğinin kavranılmasıdır. Nasıl ki, genel bir teoriyle yetinildiğinde kısır bir hareket ortaya çıkar ve çokça görüldüğü gibi, ideolojik süreç denilen süreçte çakılıp-kalınır, teorik bir araştırma grubundan öteye gidilemezse;

program konusunda da yalnızca onun lafzıyla yetinildiğinde, politik ve pratik mücadelede çok olumsuz konumlara düşülmesi kaçınılmazdır. O halde, program safhasına ulaşmış bir hareket ve bu safhayı yaşayan bir militan, kendisini salt teoriyi özümseme düzeyiyle sınırlayamaz. Bundan çok daha ötede bir noktada olduğunu kavramak ve kabul etmek zorundadır. Bir programa sahip olduğunu iddia eden bir hareket, açık ki, artık bir teorik çalışma gubu değildir. Çünkü o, önüne koyduğu programla, ulus ve toplum için ciddi politik hedefler ortaya koymuş, düşmanın yıkılması ve yıkıldıktan sonra da yeni bir toplumun şekillendirilmesi konusunda çok güçlü kararlara ulaşmıştır. Ve bu durum, onu herhangi bir ideolojik gruptan ayırdetmeye yeterlidir.

Hareketimizin gelişmesinin bir nedeni de, daha ilk yıllarda ve tam zamanında önüne doğru program hedefleri koyması ve giderek bu temelde ideolojik bir grup yapısından sıyrılıp, programa dayalı partileşmeye geçmesidir. Buna karşılık, kendilerine "sosyalist" sıfatını yakıştıran bazı grupların bir türlü program oluşturmaya yaklaşmamaları, ya da programlarını ilan etmeyip gizlemleri, yani bir anlamda program konusunda tasfiyeci ve inkarcı bir konumda olmaları kendilerinin gelişmemelerinin önemli bir kaynağıdır. Onların bu konudaki sahtekarlıklarına ve olumsuzluklarına karşılık; hareketimiz, daha partileşme olayının öncesinde, yani 1977'lerde program taslağını hazırlamıştır. Programını ortaya çıkarması ve bunu ilan ederek tartışmaya sunması ise, Partinin gelişmesini hızlandıran bir etken olmuştur. Daha bu dönemlerden başlayarak, kadroların amaçlar konusunda bir bütünlük taşımaları, bu devrimci programının ortaya çıkarılmasına yakından bağlıdır.

Program konusunda belirtilmesi gereken diğer bir şey de, programsızlık olayının ülkemizde güçlü olduğudur. Ülkemizde toplumsal güçlerin kendi öz çıkarları, öz ulusal-sosyal kurtuluş doğrultusunda program geliştirememeleri söz konusudur. Diğer bir deyişle bu konularda bir programsız bırakılma olayı yaşanmaktadır. Bu alanda yürürlükte olan, hakim güçlerin, yani sömürgeciliğin programıdır ve program konusunda bu güçlere aşırı bir bağımlılık vardır. Bu sorunda Kürdistan'da büyük bir olumsuzluk yaşanmaktadır. Bu olumsuzluğu aşabilmek ve düşmanın, doğru bir program anlayışına varmamızı engelleyen dayatmalarını boşa çıkarmak için, devrimci programı sürekli öne çıkarmak ve geliştirmek zorunludur. Diğer yandan da, program

adına programsızlığı daha incelmış biçimlerde yansıtan küçük-burjuvazinin sınıf temsilcilerinin geliştirmek istedikleri işbirlikçi ve uzlaşmacı "programları", program olarak kabul etmemek, programsızlığı aşamadıklarını ve aksine bunu daha da derinleştirdiklerini görebilmek ve gösterebilmek gereklidir. Program diye yansıttıkları hedeflerin, bağımlılığın daha değişik bir biçimi olduğu, güncel bir takım reformlarla gözboyamak isteseler de bunların nihai kurtuluşu getirmedigi ve buna hizmet etmediği, bu nedenle de gerici olduğu iyice bilinince çıkarılmalıdır. Bunların yerine, devrimci sınıf ve tabakaların ulusal ve toplumsal çıkarlarını garantiye alan programlar çizilmelidir. Ulusal, siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel hedeflerin devrimci bir temelde, doğru programlaştırılması büyük bir önem taşır.

Proletaryanın, halk güçlerinin program anlayışı iller elde geliştirilmeli, açıklanmalı ve gerektiği biçimde detaylandırılmış olan bu program, toplumun tüm sınıf ve tabakalarına egemen kılınarak sömürgeciliğin ve işbirlikçilerinin etkisi kırılmalı; aynı şekilde, reformizm ve sosyal-şovenizmin programlarının sahteliği ve gericiliği gözler önüne serilmelidir. Bu konuda, yalnızca yazılı programı ortaya koymak ve militanlara benimsetmek değil, giderek onu yaygın kitlelere maledebilmek de zorunlu bir görevdir. İşte devrimci bir militan, bu görevi tüm boyutlarıyla kavrayan ve gerektiği gibi hayata uygulayan biri olmak zorundadır. Elbette ki, program kendi içerisinde çeşitli bölümlere ayrılmıştır ve militan bütün bölümleri iyice özümseyerek başkalarına aktarmakla görevlidir. Ulusallık ve demokratik nedir; bunların gerekleri nasıl yerine getirilebilir; anti-sömürgecilik ve yeni toplumun inşası ne demektir vb.; bütün bu konuları kavrayabilen kişi, programın içeriğini de özümsemiş ve kendisine maledebilmiştir.

Militan, iyi bir programa sahip olmalı denildiğinde kastedilen, onun kendi eyleminin yönünü, yıkma ve yapma hedeflerini ayırtabilmesidir. Bununla ayrıca, hedefler konusunda karar sahibi olması, tereddütlü değil açık olması da vurgulanmaktadır. Partimizin hedefler konusundaki programı, Kürdistan'ın doğru bir tarihsel ve toplumsal değerlendirmesinden yola çıkar. Sömürgeciliğin Kürdistan'dan sökülüp atılmasının ve ortaçağdan kalma feodal kalıntıların tasfiyesini hedefler. Bunların yerine ise, bağımsız bir ulus ve demokratik bir toplum yaratmayı, giderek de sosyalizme ulaşmayı esas alır. Hareketimizin programı, metin olarak daha Parti kurulmadan çok önce, 1977'de orta-

ya konulduğu gibidir. Bu program, henüz aşılmış olmaktan uzak bulunmaktadır. Bu anlamda, devrimci militan, böyle bir programın rehberliğinde kendi pratik faaliyetini geliştirmeli ve bu programı yaygınlaştırmalıdır. Militan, programı yalnızca özümsemekle kalmamalı, bununla birlikte, tüm politik faaliyetini ona dayandırmalı; kitlelere yaklaşım, temel ve tali güçlerle ilişki ve ittifak, düşmana karşı alınacak tavır vb. konularda kendisine rehber almalıdır. Kısacası; militan tüm faaliyetlerini bu program doğrultusunda hayata geçirmelidir.

4- Doğru Siyasi-Askeri Strateji ve Taktiklere Hakim Olmalıdır

Devrimci bir militanın, doğru bir program anlayışına sahip olabilmesinin hemen arkasından gelen diğer bir özelliği de, hareketin siyasi-askeri strateji ve taktiklerini kavraması ve uygulamasıdır. Elbette ki, bunları doğru bir tarzda uygulayabilmesinin yolu, her şeyden önce onları iyice özümsemesinden geçer. Belli bir teoriyi temel alan ve hedefler sistematığına sahip olan bir hareket ve onun militanı, daha ileri giderek kendi stratejik hattını ve bu hattan kaynaklanan taktik çizgisini de ortaya koymalıdır.

"*Stratejinin konusu,*" der Stalin; "*devrimin belirli bir aşamasını temel kabul ederek proletaryanın başlıca darbesinin doğrultusunu saptamak; devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve ikincil yedek güçler) plan hazırlamak; devrimin belirli aşaması boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için mücadele etmektir.*"⁽¹⁹⁾ Bir diğer deyişle, strateji, program hedeflerine ulaşabilmek ve düşmana esas darbeyi en sonuç alıcı biçimde indirebilmek için, devrimci hareketin izlemesi gereken temel yönün belirlenmesidir. "*Strateji, devrimin ana güçleri ve bu güçlerin yedekleriyle uğraşır. Devrim yeni bir aşamaya geçince strateji de değişir, ama belirli bir aşama boyunca strateji, esas olarak değişmez.*

"*Taktiğin konusu*" ise, "*nispeten kısa olan, hareketin kabarması ve alçalması, devrimin hızlanması ve yavaşlaması döneminde proletaryanın davranış çizgisini saptamak, eski mücadele ve örgütlenme biçimlerinin ve eski sloganların yerlerine yenilerini koyarak, mücadele ve örgüt biçimleri arasında uyum sağlayarak vb. bu çizginin uygulan-*

ması için mücadele etmektedir... Taktik, stratejinin bir parçasıdır, stratejiye bağlıdır ve stratejiye hizmet etmekle yükümlüdür.

"Taktik, proletaryanın mücadele biçimleriyle ve örgüt biçimleriyle, bu biçimlerin zincirleme kaynaşmasıyla uğraşır. Devrimin belirli aşamasını temel kabul eden taktik, devrimin kabarma ve alçalmasına, hızlanma ve yavaşlamasına göre birçok kez değişebilir."⁽²⁰⁾

Hedefe varma konusunda, doğru taktiklerin belirlenmesi büyük bir önem taşır. Denilebilir ki; birçok durumda benzer program hedeflerine sahip olan proleter ve burjuva hareketleri birbirinden ayıran, proleter hareketin program hedeflerine uygun, kendisini zafere götürebilecek devrimci strateji ve taktiklere sahip olmasıdır. Sözde proletarya adına yola çıkan ve proletarya hareketinin programını ortaya koyduğunu iddia eden birçok maskeli burjuva ve küçük-burjuva hareketi ele veren, kağıt üzerinde yeralan programı hayata geçirmesi olanaksız bir takım teslimiyetçi, reformist ve hatta gerici strateji ve taktiklere yönelmeleridir. Kürdistan'da açıkça görüldüğü gibi, kendisine "sosyalist parti", "işçi partisi" sıfatını yakıştıranlar bile, programlarını hayata geçirmede ya sömürgeci burjuvazinin, ya da emperyalist burjuvazinin bazı kesimlerine dayanma eğilimi içerisindedirler. Stratejik anlayışları bu olan sözkonusu kesimler, taktik temel mücadele biçimi olan silahlı direniş ve devrimci zordan vebadan kaçır gibi kaçmakta; ulusal kurtuluş hedeflerine ne idüğü belirsiz bir takım pasif eylem biçimleri, mitingler, seçimler vb. sözde mücadele yöntemleriyle ulaşmaya çalışmaktadırlar. Kısacası; hedef belirleme konusunda proleterya'yı taklit de etseleler, bu kesimler, asıl belirleyici olan ve program hedeflerini kağıt üzerindeki bir takım belirlemeler durumundan çıkaracak olan stratejik ve taktik hatları yanlış olduğundan, yenilgiye uğramaktan kurtulamamaktadırlar.

Askeri ve siyasi stratejinin derinliğine kavranmasından anlaşılması gereken; öz olarak, siyasal düzeyde dost ve düşman güçler ayrımının belirgin ve net bir biçimde bilince çıkarılmasıdır. Strateji, bir ülke ve halk için vazgeçilmezdir. Stratejisiz bir halk, örgüt ve hatta kişi bile düşünülemez, ama buna karşılık Kürdistan'da ulusal ve toplumsal güçlerin stratejik düzeyleri pek gelişmemiştir. Kendi öz çıkarları doğrultusunda hareket hatları belli değildir. Hangi ana hedef doğrultusunda yaşadıkları, çalıştıkları ve hareket ettikleri pek bilinmemektedir. Bunu ulus düzeyinde ele alırsak, görülecektir ki; ulusun kendi öz stratejisi-

yoktur; bunun yerine geçerli olan sömürgeciliğin ve işbirlikçilerinin stratejisidir. Elbette ki bu, emperyalizmin ve sömürgeciliğin dayattığı bir stratejidir.

Küçük-burjuva ve yarı-feodal, yarı-burjuva kesimler, bir takım stratejiler geliştirdikleri iddiasındadırlar ancak, gözlemlendiklerinde, bunların adeta uşaklık ve uyduluk hatları olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bunlar, temel güce dayanmayan; kurtuluşu, hakim ulusun şu veya bu sınıfına ya da şu veya bu devlete bağlanmakta bulan, öz güce güvensiz hareket hatlarıdır. Küçük-burjuva reformizmi ve sosyal-şovenizmin strateji alanına hakim kılmak istedikleri işte bu tür anlayışlardır. Elbette ki, bu anlayışlar, toplumun ihtiyaç duyduğu stratejik hatı karşılayamamaktadır.

Bu tür stratejiler, hedefe değil, hedefsizliğe; öz çıkarlara değil, düşmanın ve işbirlikçilerinin çıkarlarına; kurtuluşa değil, sömürgeciliğin devamına götürür. Bu açıdan, gerek ulus için ve gerekse devrimci sınıf ve tabakalar için; devrimci bir stratejinin geliştirilmesi hayati öneme sahiptir. Bunun hem siyasi düzeyde ve hem de askeri düzeyde geliştirilmesi zorunludur.

Kürdistan devrimi sözkonusu edildiğinde, bu devrimin siyasi ve askeri stratejisi ve bunlara bağlı olarak taktığı büyük önem taşır. Siyasal stratejinin konusu; devrimin belli bir aşamasındaki ana güçler ve bunların yedekleri sorunudur. Yani, devrimin bu aşamasında önder güç hangi sınıftır, temel güç hangi sınıf veya sınıflardır, içte ve dışta önem sırasına göre yedek güçler hangileridir gibi sorular siyasal stratejinin uğraş alanına girer. Kısacası, siyasal strateji, bir ülkedeki sınıfsal mevzilenme meselesini çözüme kavuşturur. Siyasal stratejinin yol göstereceği askeri stratejinin konusu ise; mevcut güçlerle, -bunlar ister temel, isterse yedek güçler olsun- ne kadar askeri zor uygulanabilir, ve nasıl uygulanabilir sorusuna açıklık kazandırmaktır. Yani, askeri strateji, temel ve yedek güçler uzun vadeli bir savaşı mı gerekli kılar, yoksa bir ayaklanmayı mı; daha karışık savaş yöntemlerini mi, yoksa düzenli veya düzensiz askeri faaliyetleri mi sorularını açıklığa kavuşturur. Partinin politik ve askeri hattı böylece aydınlatılmak zorundadır, fakat bu da zafere ulaşabilmek için henüz yeterli değildir. Bu hatların taktik düzeyde uygulanması nasıl gerçekleştirilebilecek; hangi davranış ve eylem biçimiyle bu doğrultuya girilecek ve bu stratejiye işlerlik kazandırılabilir? Bu bir kitle gösterisiyle mi sağla-

nacak yoksa parlamentoya gitmeyle mi, dışardaki dost güçlerin kapılarını aşındırmayla mı veya emperyalizmden medet ummayla mı, ya da gizli siyasi ve askeri çalışmalar ve küçük birim mücadeleleriyle mi? Evet, bütün bu konulara bir cevap bulunması gerekmektedir. Yani, hangi davranış planı bu hatı uygulamaya olanak tanıyacak, hangi örgüt ve mücadele biçimleri bizi bu stratejik hat'ta yürütecektir? İşte, taktik planlar bu sorunların çözümüyle uğraşır.

Bugün çoğu çevreler, sanki bu sorunlar Kürdistan devriminin sorunları değilmiş gibi davranmaktadır. Özellikle, proletarya hareketi dışında kalan gerek sosyal-şoven, gerek küçük-burjuva reformist çevreler ile diğer parçalardaki mevcut güçlerin ve hatta bölge ve dünya devrimci güçlerinin, Kürdistan devrimine ilişkin stratejik ve taktik hat konusunda somut ve elle tutulur bir yaklaşım ve uygulama içerisinde olmadıkları görülmektedir. Kuzey-Batı Kürdistan adına yola çıkuklarını iddia eden küçük-burjuva reformist ve teslimiyetçileri, strateji ve taktik, temel mücadele ve örgüt biçimleri gibi devrim sorunlarına pek yaklaşmadıkları gibi, attıkları sınırlı adımların değerlendirilip değerlendirilmediği de kuşkuludur. Açık ki, mensup oldukları sınıfın konumuna ve tavrına uygun olarak, küçük-burjuva reformistlerinin bu konularda da kendilerine güvenleri yoktur. İşbirlikçiliğin bir yansıması olarak hep dışardan yardım umacak, önder bir güç haline gelemeyip yedek güç olarak kalacak ve bağımsız bir stratejik ve taktik hat çizemeyeceklerdir. Elbette ki bu, küçük-burjuva akımlar açısından anlaşılır bir durumdur.

Ama, proletarya hareketi böyle davranamaz. O, dünya genelinde de olduğu gibi, daha başlangıçtan itibaren kendi bağımsız politik ve askeri hatını döşemek zorundadır. Partimiz bu konuda da gerekli tutarlığı göstermiştir. Her ne kadar başlangıçta güçlü bir politik ve askeri hatı yok idiyse de, bunların ilk belirtileri daha Hareketin doğuşundan beri vardır. Partimiz Kürdistan devrimini, dünya sosyalist devriminin ayrılmaz bir müttifiği olarak kabul eder ve bunun bir gereği olarak da, çağımızın en güçlü akımı olan ulusal kurtuluş akımının seline katılmayı öngörür. İçerde, proletarya önderliğinde, işçi-köylü temel bağılıklığı temelinde yedek güçlerle ilişkiyi ve dışarıda da çeşitli dost güçlerle ittifakı başından beri savunmaktadır. Başlangıçta net bir biçimde işlenmemiş de olsa, bu düşünceler süreç içerisinde netleştirilerek geniş bir tarzda ortaya konmuş ve giderek geliştirilmiştir.

Özellikle, Kürdistan'da Zorun Rolü (Ulusal Kurtuluş Siyaseti-Ulusal Kurtuluş Savaşı) yapıtı, bu konuda bir hayli bilgi ve tez sunmaktadır. Bu yapıtta hem siyasi strateji ve hem de askeri strateji gerektiği gibi aydınlatılmış ve aynı zamanda taktik düzeye de iyi biçimde indirgenmiştir.

İçte temel alınacak sınıflar ve bunların iç ve dış yedekleri konuları da çeşitli yazılarımızda ele alınmıştır. Ancak, sorunun daha da kavranması açısından burada da öz bir biçimde değinilmesi yararlı olacaktır.

Bizim devrimimizin önder gücü proletaryadır. Temel güç ise, köylülüktür, özellikle de, orta ve yoksul köylülük temeldir. Bunun çevresinde yurtsever güçler (yurtsever toprak ağaları, yurtsever burjuvalar vs.) gelir. İçte böyle bir sınıf mevzilenmesi sağlanmak durumundadır. Dışta ise, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki devrimci ve yurtsever güçler, Ortadoğu'nun devrimci ve ilerici hareketleri, sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerdeki proleter hareketler ve tüm kurtuluş hareketleridir.

Konuyu biraz daha açarsak; strateji, temel güç olarak köylülüğü kazanmayı hedeflemeli ve bu konuda geniş bir uğraş içerisinde olunmalıdır. Her türlü çaba harcanarak aydın-gençlik kazanılmalı, bunun yanısıra, yakınlıklarına göre, diğer güçlerin de devrime kazanılması yolunda çaba harcanmalıdır. Proletaryanın devrimin önder gücü olması itibarıyla, geniş işçi kesimleri mücadele içine çekilmelidir. Dışta ise, Türkiye devrimci-demokratik hareketiyle (eğer çıkarsa, öncelikle proleter önderlikli hareketle) ilişkilerin geliştirilmesine daha da önem verilmelidir. Kürdistan'ın diğer parçalarındaki hareketlerin dostluğu kazanılmalı ve ilişkiler daha iyi geliştirilmelidir. Ayrıca, bölgemizdeki sosyalist ve devrimci-demokratik güçlerin dostluğu kazanılmalıdır. Olumsuzlukları gözardı edilmeden Kürdistan'ın diğer parçalarını sömürgeleştiren ülkelerdeki devrimci-demokratik güçleri daha yakın ilişkiler ve dostluklar geliştirilmelidir.

(...)

Bu arada şunu da belirtelim ki; diğer alanlarda olduğu gibi, bu alanda da reformist küçük-burjuvazinin bölük-pörçük de olsa bir stratejisi oluşmuştur. Bu anlayış sahipleri, sosyalist ülkeler ve ulusal kurtuluş hareketlerini, kendi strateji ve taktiklerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmemekte, lafta bunun aksini savunsalar da, pratikte bu doğrultuda herhangi bir uygulama içine girmemektedirler. Daha çok "Sosyalist Enternasyonal"i ve onun içerideki bağlaşıklarını temel al-

maktadırlar. Bunu bile siyasal bir düzeyde ele alıyorsa da askeri düzeye sıçratamamaktadırlar. Askeri düzeye sıçratabilmeleri, ancak Avrupa'nın siyasi çıkarları, yani "Sosyalist Entenasyon"un çıkarları ile bölgede bazı devletlerin çıkarları elverdiğinde mümkündür. Askeri güçlerini stratejik hedefler için değil, bazı stratejilerin taktik hedefleri için kullanmaya çalışırlar. Bugün Doğu Kürdistan'da gördüğümüz durum bunun en açık bir örneğidir. Buradaki mevcut küçük-burjuva önderlik, kendi askeri eylemini ulusal ve toplumsal kurtuluş için değil, bölgedeki gerici-faşist bir gücün ve bu güçle ilişki içerisinde olan bir Avrupalı emperyalist ülkenin çıkarları doğrultusunda harekete geçirmektedir. Geçmişte de bunun benzer örneklerini görmek mümkündür. Açık ki, bu güçler, askeri alanda halkın şiddetini doğru bir biçimde kullanabilmek ve geliştirebilmekten uzaktırlar.

Buna karşılık, devrimcilerin kendi stratejileri, içerde ve dışarda tüm siyasi güçleri askeri güçlere dönüştürmeyi hedefler. Bu ise, başta halkı, özellikle de devrimin temel gücü olan köylülüğü doğru bir stratejik hat doğrultusunda harekete geçirmeyi gerektirir. Başka yazılarımızda, bu askeri stratejinin özellikleri uzun uzun incelendiğinden konuyu burada yalnızca ana hatlarıyla ele alacağız. Halkımıza hakim olması gereken askeri stratejinin üç döneme ayrıldığı bilinmektedir. Bunlar, stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı aşamalarıdır. Askeri strateji bu üç aşamasıyla gözönüne getirilmeli ve halkın devrimci şiddeti bu temel stratejik anlayışlar doğrultusunda harekete geçirilmelidir. Halk ise, bu temel stratejik dönemlere uygun olarak uzun süreli bir halk savaşına kendisini hazırlamalıdır. Böyle bir anlayışa başta devrimci militanlar olmak üzere tüm örgüt ve giderek toplumsal ve ulusal güçler ulaşabilmelidir.

Strateji konusunda vurgulanması gereken bir diğer husus da, düşman kampın iyi tanınması ve aradaki çelişkilerden yararlanılmasıdır. Bu da herşeyden önce, en azgın düşmanı başa almayı ve diğerlerini buna göre bir sıralayışa tabi tutmayı gerektirir. En azgın düşman güçler olarak başta sömürgeci güçler ve yerli gericilik ele alınmalıdır. Türkiye'de bu, faşist sömürgecilik ve onun arkasındaki en temel güç emperyalizm ve buna bağlı olarak da diğer düşman güçler şeklinde bir sıralamaya tabi tutulabilir. Açık ki; düşman kampta yeralan güçler her ne kadar belli noktalarda birleşebiliyorsa da birçok noktada da aralarında çelişkiler vardır. İşte bize düşen görev, bu çelişkilerden yarar-

lanabilmek ve böylece kendi stratejimizi hayata geçirmektir. Bu çelişkilerden yararlanabilmek için zaman zaman taktik ilişkiler de geliştirilebilir. Aynı şekilde, Avrupa emperyalizmi ile ABD emperyalizmi arasındaki çelişkilerden yararlanabilmek gereklidir. Ayrıca bölgeledeki gerici ülkeler arasındaki çelişkilerden de yararlanılabilmelidir. Ama bütün bunlarda dikkat edilmesi gereken temel nokta; tüm adımların devrimci stratejiye hizmet eder şekilde olmasıdır.

Görülmektedir ki; dost güçler arasında olduğu gibi, düşman güçler arasında da bir sıralama yapmak gereklidir. Böyle kapsamlı bir stratejik anlayışa ulaşmak her devrimci önder militanın vazgeçemeyeceği bir özellik olmak zorundadır. Bir militan, kendi stratejisini çok iyi bilmenin yanısıra; yabancı ve sonuca götürmeyen stratejileri, düşmanın ve reformist milliyetçi güçlerin stratejilerini de iyi bilmelidir. Devrimci stratejiyi kavramış bir militan, devrimci faaliyet ve halk savaşı geliştikçe, siyasi ve askeri stratejiyi daha da geliştirerek, manevra alanlarını artıracak ve konu tüm netliğiyle ortaya konulacaktır.

Stratejinin hemen ardından taktik konusu da kendisini dayatır. Ulusal ve toplumsal güçlerin belli bir taktiğe sahip olmaları gerekir. Bu noktada, belli bir taktik yeteneğe sahip olmanın neyi ifade ettiği sorunu ortaya çıkar. Doğru bir taktik yeteneğe sahip olmak; doğru davranış çizgisi içerisinde, dönemin gerektirdiği örgüt ve eylem çizgisini geliştirebilmek demektir. Geliştirilen siyasi ve askeri stratejiye göre tüm ulusal ve toplumsal güçlerin uygun bir örgüt ve eylem konumlandırılması içerisinde olması gerekir. Yani bu güçler stratejik hat doğrultusunda harekete geçirilecek, örgütlenilecek ve eylem yapacaklardır.

Strateji, dost ve düşman güçlerin mevzilenmesini yaparken; taktik de bu mevzilenmeden hareketle, halkın tüm iç ve dış dost güçlerini temel alarak ve düşmanın çelişkilerinden en iyi tarzda yararlanılarak, kitlelerin harekete geçirilmesi, örgütlenilmesi ve eylemci bir davranış içerisinde itilmesi sorunlarına aydınlık getirir. Kısacası taktik, doğru örgüt ve mücadele biçiminin belirlenmesiyle uğraşır ve stratejiyi hayata geçirir. Bundan dolayı taktik hat, yani, döneme uygun örgüt ve mücadele biçimlerinin doğru olması hayati önemdedir. Eğer döneme uygun taktikler geliştirilebilirse, giderek örgütlü ve eylem geliştirebilen bir halk gerçekliğine de ulaşılabilecektir.

Taktik, ancak stratejiye çok sıkı bir bağlılık içerisinde ele alındığı takdirde başarılı olabilir. Stratejinin özellikleri gözönüne getirilme-

den, tamamıyla onun hedeflerine zıt, karmakarışık bir örgüt ve eylem hattı geliştirilmeye kalkılırsa, sonuç son derece kötü bir başarısızlık olacaktır. Bundan dolayı, stratejinin özelliklerine uygun bir taktik hat tesbiti, yani bir davranış hattı, çalışma planı ve tarzı hayata geçirilmedir. Demek ki, taktik, toplumsal ve ulusal güçlerinin bir hareketlilik ve eylemlilik kazanabilmesidir, ama bu, kendiliğinden ve rastgele değil, ancak stratejik bir hat rehberliğinde gelişebilecek bir olaydır.

Stratejik hatı hayata geçirme doğrultusunda başvuru olan örgüt ve eylem biçimleri çok çeşitlidir. Gereken yer ve zamanda siyasal ya da ekonomik demokratik örgütler kurulur, iç ve dış ilişkiler geliştirilir, harekete geçirilmesi gereken sınıf ya da katmanlar harekete geçirilir, kısacası; ne yapılması gerekiyorsa o yapılır. Ama elbette ki, bütün bunlar, stratejinin gereklerine göre ve Partinin önderliği altında, döneme ve gelişim düzeyine uygun olabilecek kapsamda güçler harekete geçirilerek yapılmak zorundadır. Şunu da eklemek gerekir ki; her dönem için aynı taktik kullanılmaz. Mücadelenin yükseliş ve inişlerine bağlı olarak taktik de değişiklikler gösterebilir. Örneğin bizde, stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı dönemlerinin taktikleri birbirlerinden farklıdır. Aynı şekilde siyasal ve askeri taktikler de farklılıklar gösterir.

Siyasal düzeyde taktik denilince; siyasal faaliyetlerin, mitinglerin, gösterilerin vs. ne zaman ve nasıl ortaya çıkarılacağı ve bu araçlardan nasıl yararlanılabileceğinin tesbit edilmesi anlaşılmalıdır. Askeri taktik ise; savunma, denge ve saldırı dönemlerine uygun olarak hangi tip askeri örgütlerin kurulacağı ve eylem biçimlerinin ne olacağı sorularını açıklığa kavuşturur. Bizde bu, başlangıçta silahlı propaganda, gerilla faaliyetleri ve hatta bireysel eylemler tarzında ortaya çıkacak, giderek halkın en geniş şiddet örgütü olan halk ordusu ve en geniş şiddet biçimi olan halk savaşına dönüşecektir. Açık ki, bu kadar geniş biçimlere birdenbire ulaşılamaz. Ancak, stratejik olanakların genişliğine ve darlığına bağlı olarak, stratejik planların hayata geçirilmesiyle bağlantılı bir tarzda ve uygulanıp uygulanamayacağı veya hangi dönemlerde uygulanıp geliştirilebileceği gözüne alınarak hayata geçirebilirler.

Bu konuda unutulmaması gereken bir diğer husus; taktik, mücadele ve örgüt biçimleriyle somutlaştırılmaya çalışılırken gözönüne alınması gereken; yalnız düşman güçlerin durumu değil, aynı zamanda reformist-uzlaşmacı kesimlerin davranışlarıdır da. Taktik belirlenirken, ör-

neğin; reformist-teslimiyetçi güçleri geriletecek örgüt ve eylem biçimleri hangileridir, onları teşhir ve tecrit edecek, varlıklarına son verecek yollar hangileridir, sorularına cevap verilmesi ve buna göre bir taktik belirlenmesi gereklidir. Sömürgeciliği ve emperyalizmi hedefleyen taktiklerin yanısıra, bunların işbirlikçilerini de hedefleyen ve hepsine karşı mücadeleli bir bütün olarak birleştiren taktikler de olmalıdır. Kısacası; reformizm ve uzlaşıcılık ile onun iç ve dış dayanaklarını teşhir ve tecrit eden devrimci taktikler, siyasi ve askeri düzeyde geliştirilmelidir.

Diğer bir konu da, taktiğe bağlı olarak döneme denk düşen slogan ve direktiflerin geliştirilmesi sorunudur. Hangi dönemlerde, hangi slogan ve direktifler geliştirilmelidir? İyi bir stratejist, iyi bir taktikçi bu konuyu da iyi bilmek zorundadır. Sloganlar, proletarya partisinin, mücadelenin yakın ve uzak hedeflerini kısa ve net olarak formüle etme biçimidir. Sloganlar, mücadelenin değişik amaçlarını dile getirir veya tüm bir tarihi dönemi, ya da daha kısa süreli değişik amaçları kucaklar. Bu nedenle de her slogan her zaman atılmaz. Dönemlere göre, propagandaya mı, ajitasyona mı, yoksa eyleme mi yönelik slogan atılacağı tesbit edilmelidir. Yine belirli zamanlarda sloganlar direktiflere dönüşebilir. Direktifler, partinin belirli bir yerde ve zamanda tüm üyelerini bir eylem doğrultusunda harekete geçirebilmek için yaptığı çağrılardır. Bu nedenle de direktiflerin yerinde ve zamanında geliştirilmesi büyük önem taşır. Ayrıca, direktifler ile sloganlar birbirine karıştırılmamalı ve aralarındaki bağ doğru bir biçimde konulmalıdır. *"Bir stratejistin ve taktisyenin sanatı, bir ajitasyon sloganını beceriyle ve zamanında eylem sloganına dönüştürmekte, aynı zamanda eylem sloganını da aynı beceriyle ve zamanında, somut direktifler haline getirmekte yatmaktadır."*⁽²¹⁾

Devrimci bir militan, stratejik alanda olduğu gibi, taktik alanda da geçerli temel örgüt ve eylem özelliğini kavrayabilmelidir. Mücadele içerisinde parti örgütünden tutalım da, en geniş demokratik örgüte kadar, hangi örgütleri ve eylemleri geliştireceğinin derin duygusu ve bilinci içinde olduğu takdirde ancak, bir kişi, devrimci bir militan özelliği kazanabilir ve bu konuda arzulanan düzeyde önder ve seçkin bir militan haline gelebilir. Bundan dolayı bir militan stratejik ve taktik yönden kendisini iyi bir biçimde silahlandırmalıdır. Bu taktik hat giderek tüm örgüte ve örgütün önderliği altındaki tüm kitleye de hakim kılınmalıdır.

Dönemlere uygun taktikler ortaya çıkaramamak bir devrimci hareket için çok olumsuz bir durumdur. Hele Kürdistan'da küçük - burjuvazinin taktiksizliği, buna bağlı olarak örgütsüzlüğü ve eylemsizliği geliştirmek istediği gözönüne getirilirse; devrimci taktiklerin de en az strateji kadar önemli olduğu ortaya çıkar. Özellikle bir eylemsizlik ve örgütsüzlük denizi içerisinde bulunan halk güçlerimiz, bu anlamda sağlam bir stratejinin perspektifleri altında hareketli bir taktiğe, canlı devrimci bir taktiğe sahip olmalı ve bu taktiğin gerekleri içinde hareketliliğe, örgütlülüğe ve eylemliliğe kavuşabilmelidir. Bir taktiğin tüm gücüyle dikkat etmesi gereken nokta; çeşitli sınıf ve tabakalardan halk güçlerini, bu milyonlarca bireyi hangi temel örgüt ilişkileri içerisine alacağıdır. Evet, bunu düşünüp uygulayacak ve ustalık kazancaktır. Bunları yapabildiği oranda da başarılı olabilecek ve gerçek bir devrimci militan öze kavuşacak, böyle bir düzeye yükselebilecektir.

Bir militan anlamak durumundadır ki; politik hat ne kadar özümsemişse, yürütülebilecek eylemler de o oranda güçlü olabilecektir. Partimiz bu konuda üzerine düşeni yapmış, politik ve askeri hattı tüm berraklığıyla ortaya koymuştur. O halde görev artık, bu çizgileri özümseyip pratiğe geçirmeye çalışacak olan militanlara gelip dayanmıştır. Fakat, "hemen her konu kitaplarda yazılmıştır, ne de olsa bize yol gösteriyor" demek gerekiyor. Açık ki, bu çizgi militanlar tarafından iyi bir şekilde kavranamazsa, onların sağlam bir pratiğe yönelmesi, örgüt kurması ve eylem geliştirmesi zor olacaktır. Bu konuda ustaların belirlemeleri vardır. Stalin şöyle der: "*Doğru siyasal çizgi, bir bildiri olarak değil de uygulanacak bir şey olarak gereklidir. Ama doğru bir siyasal çizgiyi uygulamak için kadrolara, partinin siyasal çizgisini anlayan, bunu kendi çizgisi olarak benimseyen, bu çizgiyi uygulamaya hazır, bunu pratiğe geçirebilmek ve bu çizgiden sorumlu olup onu savunabilecek ve onun için savaşabilecek kişilere sahip olmalıyız. Bunu başaramamakla, doğru bir siyasal çizgi tamamen sözde kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır.*"⁽²²⁾ İşte bizde de mücadelenin varmış olduğu bu aşamada militanlar tam da böyle davranmak zorundadırlar. Teori, program ve ardından da doğru siyasi ve askeri hattı özümseydikten sonra bir militan, örgüt ve eylem pratiğine atılmak için artık güçlüdür ve kendisine güveni yeterlidir. Diğer bir deyişle, o artık güçlü silahlarla donatılmıştır.

Bir kadro, eğer lafta değil, gerçekten özümsemişse ve gerekli stra-

tejik anlayış düzeyine yükselebilmisse, onun ordular yaratması işten bile değildir. Artık onbinleri eyleme sürükleyebilecek ve yönetebileceklerdir. Onun, siyasi yönetici ve askeri komutan kademlerinde yer alabilmesinin önemli bir koşulu da yine bu çizgilerin özümsemesinden geçer. Fakat kadro adaylarının bu stratejiyi ne kadar özümstedikleri ve ona uygun davrandıkları henüz yeterince açığa çıkmış değildir. Bu durum özellikle ve ancak önümüzdeki mücadelenin gelişimi içerisinde ortaya çıkabilecektir. Gelecekteki örgüt ve eylem çalışmaları, onların güçlü strateji ustaları olup olamayacaklarını açıklığa kavuşturacaktır. Bu açıdan önümüzdeki dönemi bir kendini kanıtlama dönemi olarak da ele almak gerekiyor.

Doğru bir stratejinin uygulanabilmesi, ancak doğru bir kavrama ile olanaklıdır. Hareketimiz, bu konuda küçümsenemeyecek bir noktaya ulaşmıştır. Gerek politik çizgi olarak ve gerekse askeri çizgi olarak çok cesaret verici adımlar atmıştır. Fakat bunlara rağmen, yukarıda da değindimiz gibi, henüz bunların tam manasıyla kadrolara mal edilmesi ve kadroların da bunu pratiğe geçirebilmeleri olayı başanlımış değildir. Zaten, belirtmek gerekir ki, bir militanı militan yapan en önemli özellik de burada somutlaşmaktır. Bir militanın tarihsel rol oynama alanı ve ayrıca militanlar örgütünün de tarihsel bir rol oynamasının canalıcı noktası burasıdır. Politik çizgi tamamıyla militanlar tarafından hayata geçirilecektir. Bu konuda merkez komitenin yapacağı fazla bir şey yoktur. Başarı veya başarısızlık kadro faaliyetlerinin bir ürünü olarak ortaya çıkacaktır.

5- Leninist Örgüt ve Eylem Anlayışına Ulaşmalıdır

Bir militan, belirttiğimiz bütün bu konular hakkında sağlam bir bilince ulaşan, bunları kavrayan ve güçlü bir şekilde uygulayan kişidir. Elbetteki ki, bunların arkasından gelecek olan, muazzam bir örgütçü ve eylemci güce kavuşmaktır. Militan, bir örgüt hazinesi zorundadır. Bir militanın yaşaması, örgütün yaşamasına benzer. O, sürekli kendisini geliştiren, ve güçlendiren bir organ gibi olmalı; kendisini tecrit eden ve giderek parçalayan bir tip olmaktan kaçınmalıdır. Onun yürüyüşü, bir halkın, bir ordunun yürüyüşüne benzemelidir. Ancak bu şekilde, bizde militan gerçek tarihsel misyonunu yerine getirebilir.

Tarihsel ve toplumsal nedenlerden dolayı Kürdistan'da örgütsüzlüğün derin olması, bunu örgütlülüğe dönüştürebilmek için çok çaba sarfetmek gerektiğini ortaya koyar. Bu nedenle militan da kendisinde örgütlü kişiliği alabildiğine derinleştirmelidir. Çünkü bizde, örgütsüzlüğün örgütlülüğe dönüştürülmesinde belirleyici rol örgüt militanıdır. O halde bir militanın ana eksen olarak, örgütleyici bir kişiliği kendi şahsında somutlaştırması zorunludur. Bütün faaliyetlerin temelinde örgütlenme esaslarını koyan, her düzeyde örgütlenebilme yeteneğinde olan ve tüm boyutlarıyla örgütlenmeyi özümseyen bir militan, Kürdistan'da belirleyici bir özelliğe ulaşacaktır. Denilebilir ki, bizde en güçlü örgütçü ve en iyi eylemci aynı zamanda en güçlü militandır da. Hiçbir abartma olmaksızın bizim toplumsal koşullarımızda durumun böyle olduğunu belirtebiliriz. O halde, her militanın güçlü bir örgütçü olabilmek için kendisinde güçlü bir arzu, istek ve bilinç uyandırması gereklidir. Parti bünyesinde yer alan her militanın bu konuda kendisinden beklenen ve kendisinin de her ne pahasına olursa olsun yapmak zorunda olduğu görevlerini yerine getirebilmesi ve partinin önüne koyduğu çok ağır görevleri başarabilmesi için en büyük silahı örgütlenme olduğu gibi; kendisinde geliştirmesi gereken en önemli özelliği de güçlü bir örgütçü olmadır.

Örgütlü çalışmanın gereğini kavrayan ve bunu kurallarına uygun olarak hayata geçiren bir militan artık devrimci eylemin eşliğine kadar gelmiş demektir. Bir militan susuz-havasız yaşamayacağını bildiği gibi, örgütsüz yaşamayacağını da kavramak ve örgütlü olmanın gereğini anlamak zorundadır. Militanın en büyük sıkıntısı örgütsüzlük olmalı ve kendisini örgütsüz hissettiğinde en büyük rahatsızlığı duymalıdır. O, eğer örgütsüz olduğu halde, buna aldırılmıyor ve kendisini rahat hissediyorsa açık ki iflah olmaz bir oportünisttir.

Lenin, bir örgütçü, bir örgüt ustası olarak Sverdlov'un geliştirdiği eylemlerden sözeder, Sverdlov'un bilinen örgütçü özeliğini izah etmek için, proletarya eğiliminin gerçekte bir örgütlenme eğilimi olduğunu belirtir. Ekim Devrimi'nin zaferinin ilk yıllarında, özellikle emperyalizmin yarattığı kargaşa ortamında örgütlü faaliyetin, o dönemde herhangi bir dönemden daha fazla, devrimin zaferini güçlendirecek ve pekiştirecek bir özellik olduğunu belirten Lenin, bu açıdan örgütlenme meselesine çok büyük bir önem verir. Bolşeviklere, bir örgütçü olarak birçok özellikleri şahsında toplamış olan, içerisine girip örgütlenme

yapmadığı bir tek sınıf, tabaka ve çevre kalmayan, ister en alt düzeyde olsun, ister en üst düzeyde olsun birçok örgüt kurup geliştiren Sverdlov'u örnek göstererek şöyle der:

"Yoldaşlar, sadece yüzeyde gördükleriyle karara varan ve sadece devrimimizin çok sayıdaki düşmanlarını gözönünde bulunduran kimseler, devrimimizin en çarpıcı özelliği olarak, emekçi halkın sömürücülere ve düşmanlara karşı verdiği kararlı ve amansız kesin mücadeleyi görüyorlar. Elbette bu olmaksızın, devrimci şiddet olmaksızın, proletarya zafere ulaşamazdı. Ama hiç şüphe yok ki, devrimci şiddet ancak gelişme aşamalarında ve belli ve özel şartlarda devrimin zorunlu ve haklı bir silahıydı. Ama bu devrimin çok daha derin ve sürekli bir özelliği ve zafere ulaşmasının çok daha önemli bir şartı, proletarya kitlelerinin ve emekçi halkın örgütlenmesiydi; bugün de böyledir. Devrimin en iyi itici gücünü, devrimin zafere ulaşmasının en derin kaynağını, milyonlarca emekçinin bu örgütlenmesi meydana getirdi. Ve proletarya devriminin bu özelliği, devrimimizin daha önceki devrimlerde raslanmayan özel niteliğini, yani kitlelerin örgütlenmesini mücadele içinde en iyi gerçekleştiren önderleri ön plana çıkardı. Proletarya devriminin bu özelliği her şeyden önce bir örgütleyici olan Yakov Sverdlov'u ön plana çıkardı..."

Proletarya devriminin bu önderinin hayatını inceleyecek olursak, onun eşsiz örgütlenme yeteneğinin uzun mücadeleler içerisinde geliştiğini görürüz. Proletarya devriminin bu büyük önderinin, devrimci çalışmanın en güç şartlarında bir çok dönemin sınavından geçmiş büyük bir devrimci olarak, eşsiz yeteneklerini nasıl bir özenle geliştirdiğini görürüz. Daha çalışmalarının ilk dönemindeyken, kendisini bütünüyle devrime adadı. O dönemde, yirminci yüzyılın hemen başlarında, Sverdlov yoldaş, en kusursuz bir profesyonel devrimci örneği olarak önümüzde duruyordu: Ailesini ve eski burjuva rahatını ve alışkanlıklarını tamamen terketmiş, kendisini bütün yüreğiyle ve bütün ruhuyla devrime adanmış, uzun yıllar boyu hapisten sürgüne, sürgünden hapse gönderilirken devrimcileri hep çelikleştiren bu nitelikleri durmadan geliştirmiş bir insan..

Ama profesyonel devrimci hiç bir zaman, hatta bir an bile kitlelerle olan bağınu koparmadı. Çarlık şartlarında o günlerin bütün devrimcileri gibi o da esas olarak yer altı çalışmasına, illegal çalışmaya başvurmak zorunda kaldığı halde, o zaman bile, o illegal çalışmalarda

bile, yirminci yüzyıl başlarında önceki devrimci aydınlar kuşağının yerini almaya başlayan öncü işçilerle elele ve omuz omuza yürüdü.

Rusya'da, proletarya devrimi, yüzlerce öncü işçinin faaliyete girmesiyle ve kitlelerle en yakın bağın kurulmasıyla birleşince, zafere ulaşmayı mümkün kılan o çelik gibi sertliğin kazanılması işte bu dönemde rastlar. Daima mücadele içinde olan, kitlelerden hiçbir zaman kopmayan, Rusya'dan hiç çıkmayan, her zaman en iyi işçilerle birlikte çalışan ve baskıların devrimciyi mahkum ettiği yalnızlığa rağmen, sadece işçilerin sevilen bir önderi, sadece pratik çalışmayı en iyi bilen bir önder olmayı değil, aynı zamanda öncü proleterlerin örgütleyicisi olmayı da bilen bu insanı en iyi belirleyen şey, bu uzun illegal çalışma dönemidir. Bazıları -özellikle hasımlarımız ve yalpalanma gösterenler- tamamen illegal faaliyetlere dalmanın, bir profesyonel devrimcinin bu özel niteliğinin, onu kitlelerden kopardığı kanısındadırlar. Ama Yakov Sverdlov'un çalışmaları bize bu kanunun ne kadar yanlış olduğunu ve tam tersine, birçok hapisane görmüş ve Sibiry'a'nın en uzak bölgelerine sürgüne gitmiş insanların hayatını belirleyen devrim davasına bu sonsuz bağlılığın böyle önderler yetiştirdiğini, proletaryanın çiçeklerini yetiştirdiğini göstermiştir. Devrime duyulan bu sonsuz bağlılık, insan tanuma ve örgütleme yetenekleriyle birleştiğinde, büyük örgütleyiciler yaratmıştır. Hiçbir kimsenin Yakov Sverdlov kadar iyi gerçekleştiremediği ya da somutlaştıramadığı illegal mahfiller, devrimci yeraltı çalışmaları ve illegal parti; işte onun içerisinden geçtiği pratik okul buydu. Onun ilk sosyalist Sovyet Cumhuriyetinin ilk adamı, geniş proletarya kitlelerinin ilk örgütleyici durumuna erişmesini işte bu okul sağladı.

Yoldaşlar, benim gibi Sverdlov yoldaşla günbegün birlikte çalışma fırsatını elde etmiş herkes, bize bugüne kadar gurur duyduğumuz, haklı olarak gurur duyduğumuz şeyi verenin, onun olağanüstü örgütleme yeteneği olduğunu en açık bir şekilde görmüştür. Yakov Sverdlov, bizim örgütlü proleterya kitlelerine layık ve proletarya devriminin ihtiyaçlarına cevap veren, birleşik, etkili ve gerçekten örgütlü faaliyetler yürütmemizi mümkün kıldı. Bu birleşik ve örgütlü faaliyetler olmasaydı, tek bir başarı elde edemez, karşılaştığımız sayısız güçlüklerden hiçbirinin üstesinden gelemez, geçmişte geçirdiğimiz ve bugün geçirmekte olduğumuz ağır sınavlardan hiçbirine dayanamazdık...

Bir yılı aşkın bir süredir kendini adanmış küçük bir devrimciler çev-

resinin omuzlarına binen inanılmaz yüklere dayanabilmiş olmamızı; önder grupların en güç meseleleri bile bu kadar kesinlikle, hızla ve ittifakla halledebilmesini, Yakov Sverdlov gibi olağanüstü yeteneklere sahip bir örgütleyicinin onların arasında önemli bir yeri olmasına borçluyuz. Proletarya önderleri hakkında şaşırtıcı bir bilgi hazinesi edinmeyi bir tek o başardı. Burada ancak çok kısa olarak sözünü edebildiğim uzun mücadele yılları boyunca, bir uygulayıcının harikulede sezgisini, bir örgütleyicinin olağanüstü yeteneğini, asla tartışılmaz bir itibarı bir tek o kazandı. Bütün bu yetenekleri sayesinde, ancak bütün bir normal insanlar grubunun üstesinden gelebileceği, Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi'nin çalışmalarının en geniş bazı kesimlerini tek başına omuzlamasını bildi. Bir tek o, öyle bir yere varmıştı ki, son derece büyük ve önemli pratik ve örgütsel meselelerin bir çoğunda, tek bir sözü tartışılmadan ve konferanslar ve resmi oylama yapılmadan nihai bir çözüme ulaşılmasını sağlıyordu. Ve herkes, sözkonusu meselelerin derin bir pratik bilgi ve örgütlenme sezgisi temeli üzerinde çözülmüş olduğunu öylesine hissediyordu ki, sadece yüzlerce ve binlerce öncü işçi değil, kitleler de o çözümü eninde sonunda kabul ediyorlardı.

Büyük devrimlerin mücadeleler içinde büyük adamlar yarattığı ve daha önceden imkansız sayılan yetenekler doğurduğu, tarih tarafından ispatlanalı çok oluyor. Ne var ki, illegal eğitim çevresi okulunun, Turuhansk hapishanesi okulunun, asla tartışılmaz bir itibar kazanan bu örgütleyiciyi, Sovyet iktidarını bütün Rusya'da örgütleyen, bilgisinde eşsiz olan bu insanı, Partinin Sovyetleri yaratan ve bugün bütün milletlere, bütün dünya ülkelerine çetin, acılı, kanlı ama muzaffer bir şekilde yayılmakta olan Sovyet hükümetini kuran çalışmaların örgütleyen bu insanı yaratacağı kimsenin aklına gelmezdi.

Böylesine olağanüstü bir örgütlenme yeteneğini geliştirmiş olan bu insanın yerini hiçbir zaman hiçbir kimseyle dolduramayız; tabii eğer, yerini doldurmak derken, yerini bütün bu özelliklere sahip bir insanla, bir yoldaşla doldurmayı anlıyorsak, Yakov Sverdlov'a yakın olan ve onun sürekli çalışmalarını izlemiş bulunan hiç kimse onun bu bakımdan yeri doldurulamaz olduğundan şüphe edemez. Onun bir örgütleyici olarak gerçekleştirdiği görev, insanları seçişi ve onlara çeşitli kesimlerde sorumluluk veriş, ileride ancak onun tek başına yüklediği önemli kesimlerin işlerine bütün grupları tayin edersek ve bu

gruplar onun izinde yürüyüp onun tek başına gerçekleştirdiklerini başarmaya yaklaşırlarsa, sürdürülebilecektir...

Yakov Sverdlov yoldaşın anısı, sadece devrimcinin davasına bağlılığının sürekli bir sembolü ve pratik bir kafanın, pratik hünerlerin, kitlelerle sıkı bağın ve kitlelere önderlik etme yeteneğinin nasıl kaynaştırılabileceğinin bir örneği olarak kalmayacak, aynı zamanda sayıları durmadan artan proleterlerin, bu örneğin önderliğinde, dünya komünist devriminin nihai zaferine kadar ilerleyeceğine dair edilmiş bir yemin olacaktır.”⁽²³⁾

Belirtmeye gerek yok ki, içinden geçtiğimiz dönemde böyle bir tipe bizim de ihtiyacımız vardır. Örgütlenmeye son derece ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde, değil örgütsüz durmak, kendimizi rahat hissetmek bile mümkün değildir. Örgüt alanında verilen kayıplardan rahatsız olmamak büyük bir sorumsuzluğun ve küçük-burjuva anarşizminin ta kendisidir. Böyle bir kişi, bırakalım milyonları eğitip, örgütleyerek mücadeleye seferber etmek; kendisini bile örgütleyemeyecektir. Çok iyi bilinmelidir ki, böyle bir anlayış toplumdaki örgütsüzlük anlayışınının meşrulaştırılmasıdır. Her kim ki, bu durumu büyük bir eksiklik olarak görmüyor ve bundan rahatsızlık duymuyorsa, parti içerisinde en çok eleştirilmesi gereken tiptir ve böyle bir tipe karşı büyük bir öfke geliştirmek gereklidir. Eğer örgütsüzlüğü meşrulaştırıyor, örgütsüz yaşanabileceği sevdasına kapılıyor ve bırakalım örgüt yaratmayı, tam tersine yanındaki örgüt malzemesini dağıtıyor, açık ki, bu anlayış sahiplerine örgüt içerisinde yer verilmemelidir. Özellikle de, çok derin bir örgütsüzlüğün yaşandığı ve herşeyin temelinde örgütlenmenin yattığı bu dönemde, duyarlılığın alabildiğine geliştirilmesi, hayati önemdedir.

Bir militan bu gerçekleri kavramak ve örgütlenme yeteneklerini son derece geliştirmek zorundadır. Ülkenin tüm insanlarıyla kaynaşır, onları çeker özellikte olmak ve onlara örgütlenmek amacıyla yaklaşmak durumundadır. İşçiye, köylüye, gençliğe, kadınlara, esnaflara ve çeşitli küçük-burjuva kesimlere, kısacası yurtsever tüm sınıf ve tabakalara, onların özelliklerine uygun bir tarzda yaklaşmalı ve onları örgüt yapısı içine kazanmalıdır. En katınsından en gevşegine, en gizlisinden en açığına kadar her türlü örgütü yaratma ve geliştirme gücünde olmalıdır. Ancak bu özellikleri şahsında somutlaştırabilmiş bir kişi, militanlık sıfatına layık olabilecektir.

Örgütsüzlüğe karşı ne kadar çok öfke yaratarsak o kadar haklıyız. Aynı şekilde, örgütlenmeye ilişkin olarak da güçlü bir istek ve arzu yaratmak zorundayız. Bir militan , örgütlenme ve örgütlendirme özelliğini şahsında somutlaştırdığı oranda Kürdistan'ın koşullarına uygun bir militan olabileceğini iyice kavramalıdır. Bunu, attığı her adımda bir ölçü olarak kabul etmelidir. Nerede ne yapması, hangi adımı atması gerektiğini, yani hangi örgütü nerede ve ne zaman kuracağını iyi kestirebilmelidir. Ayrıca, değişik sınıf ve tabakaların nasıl ve ne kadar sürede örgütlenmiş olduğu bir militanın özelliklerini ortaya koyan bir ölçüdür. Elbette ki, güçlü bir örgütçülük aynı zamanda ustalık ister. Çünkü, militanların önünde milyonlarca insanın örgütlenmesi ve bir ordunun yaratılması sorunu vardır. Ve bu, her türlü örgütü yaratıp geliştirebilen, nerede, nasıl örgütlenileceğini, hangi örgütün kurulması gerektiğini iyi ayırdedebilen, kısacası işinde ustalaşmış ve becerikli güçlü örgütçülerin varlığını gerekli kılar.

Bundan sonra Kürdistan'da militanları değerlendirmedeki belirleyici ölçü, ne derecede bir örgütçü özelliği kendisinde somutlaştırdığıdır. Eğer, her kişiyi yerli yerine koymuşsa, yani adeta bir duvarcı ustası gibi, taşları yerli yerine muntazam bir şekilde oturtabilmişse, açık ki, bu kendisi için belirleyici bir ölçü olacaktır. Bunu en çok kendi özelliği haline getiren kişi, en güçlü örgütçü ve eylem adamıdır. Ve her kim ki, örgüt yaratmak bir yana, elinde var olan örgüt malzemesini de dağıtmışsa; o iflah olmaz bir oportünist ve hiçbir değeri olmayan en kötü türden bir "militandır". Evet, Kürdistan'da artık bir militanı değerlendirme ölçüsü; ne kadar sürede, ne kadar kişiyi ve hangi düzeyde örgütlemiş olduğudur. Bunun dışında herhangi bir ölçünün kabul edilmesi mümkün değildir. Çünkü, halkımızın en çok arzu duyduğu şey ve mücadelemizin geliştirilmesinin temel anahtarı örgütlenmesidir. Bir yandan düşmanın azgın terörü ve diğer yandan da halkımızın içerisinde bulunduğu zayıflık, milyonların ulusal ve toplumsal düzeyde örgütsüzlüğünü derinleştirmektedir. Buna karşı varlık sorunu ise, örgütlenmekten ve güçlü örgütçüler haline gelmekten geçmektedir.

Açık ki, mücadelemizde artık kendisini bile ayakta tutamayan ve ancak örgütün müdahalesiyle kurtarılabilen bir "kadro" tipi en kötü sıfatı taşıyan tip olacaktır. Buna karşılık en güçlü sıfatı taşımanın simgesi ise, olanakların en kıt olduğu, yani belki de laftan anlamaz, doğrudürüst konuşmasını bile bilmeyen, düşünme yeteneğinden alıkonul-

muş kişilerin ortalığı kapladığı bir alanda değil, örgütlenmenin en zor olduğu alanda ve en erkenden bir örgütlenmeyi başarmışsa bu onun güçlülüğünün en büyük kanıtı olacaktır. Ama tersine bir ayda yapılması gerekeni bir yılda yaparsa, açık ki, bu da onun güçsüzlüğünün ölçüsü olacaktır. Kısacası, örgütlenmeyi başardığı alan ve süre, bir militanın özelliklerini değerlendirmede en önemli ölçüyü teşkil edecektir.

Partimizin geleceği, büyük oranda, militanların örgütlenme konusunda yarattıkları bilinç ve kendilerini örgütlenme yeteneğine bağlı olduğu gibi, Kürdistan Devriminin kadri de buna bağlıdır. Örgütlenmesi gereken bir devrim, örgütleniyor mu, gelişiyor mu sorularının cevabı, sonucu tayin edecek ve militanların, atılması gereken adımları ne ölçüde attıklarını ortaya koyacaktır.

Burada, örgütlenmenin stratejik ve taktik meselesine girmeyeceğiz. Bu konular diğer yazılarımızda ele alınmış; gerek kadroların ve gerekse de kitlelerin örgütlenmesine ilişkin stratejik ve taktik yaklaşımlar "Örgütlenme Üzerine" adlı yapıtta genişçe çizilmiştir. Yalnızca bir hatırlatma amacıyla bu kitaptan bir alıntıyla yetineceğiz:

"..Ancak ulusal kurtuluş görevlerine bağlı olarak devrimci örgütlenme hangi temel araç etrafında, hangi temel örgüt çizgisi ile geliştirilecektir?

Her devrimci hareketin gelişiminde, öncünün yaratılması ile bu öncünün devrimci görevlere bağlı olarak örgütlenmesi ve kitlelerin öncüye kazanılması dönemleri vardır. Bu farklı dönemlerde, devrimci çalışma biçimleri elbette ki farklılıklar gösterir. Bugün Kürdistan devrimci hareketinde, öncünün yaratılması görevi, çeşitli mücadele biçimleri ile belli oranda gerçekleştirilmiştir; şimdi sorun, bu öncünün ulusal kurtuluş görevlerine bağlı olarak nasıl örgütleneceği ve kitleleri kendine nasıl kazanacağıdır. İçinde bulunduğumuz durumu kısaca şöyle formüle edebiliriz: 1978'lere kadar çeşitli biçimlerde yapılan devrimci çalışmalarla proletaryanın devrimci ideolojisi şekillendirilmiş, proletaryanın ve halkın en bilinçli ögeleri bu ideolojiye kazanılmış ve asgari örgütlenme yaratılmıştır. Bu tarihten itibaren, ortaya çıkan öncü, kendisini ulusal kurtuluş görevlerine bağlı olarak örgütlemek ve kitleleri kazanmak için siyasal bir çıkış yapmış ve pratik mücadeleyi geliştirmiştir. Ama henüz böyle bir aşamadayken, hedeflediği düzeye yükselmesini engellemek için, Türk sömürgeciliği yoğun bir saldırı ve savaş geliştirilmiş, öncüyü imha etmek çabasına girişmiştir. Bu azgın

karşı-devrim ortamında, yeni doğan bir hareket olması nedeniyle mücadelede geliştirecek devrimci araçları yeterince doğru bir biçimde kavrayamayan ve pratikte planlı bir biçimde uygulamayan öncü, hedeflediği düzeye ulaşamamış ve bunun için her alanda kendini hazırlamak zorunda kalmıştır. Bu hazırlanma süreci içinde öncü, kendisini imha etme planlarını boşa çıkararak belli ölçüde varlığını korumuşsa da, çoğu alanlarda yaratılmış olan ilişkiler ya bütünüyle kopmuş ya da çok cılız bir düzeye inmiştir. Şimdi içinde bulunulan durum budur. Bir yanda daha güçlü bir mücadele yaratmak için hazırlanan öncü, diğer yanda sömürgeci-faşist baskı altında bulunan ve gün geçtikçe öfkesi ve kını artan kitleler bulunmakta, fakat bunlar arasında yeterli bir ilişki bulunmamaktadır. Bu durumda örgütsel açıdan temel sorun, devrimci öncünün ulusal kurtuluş görevlerine bağlı olarak kitleler içinde kendini örgütlemesidir. Bizim burada incelemek istediğimiz konu, bu görevin hangi temel araç etrafında, nasıl bir devrimci örgüt planıyla gerçekleştirilebileceğidir. Kürdistan'daki azgın sömürgeci terör ortamında, ulusal kurtuluş mücadelesinde halk kitlelerine önderlik edecek devrimci bir örgüt somut pratiğe nasıl oturtulacaktır? Kitleleri ulusal kurtuluş mücadelesine kazanmanın tek yöntemi olan siyasal ajitasyon hangi temel araçla yapılacaktır? Tek tek devrimcilerimiz ve devrimci örgütlerimiz kendilerini nasıl bir temel mücadele aracını kullanarak koruyacaklar, eğitecekler ve çelikleştireceklerdir? Lenin'in deyişiyle duvarcılarımız var, tuğlalarımız var ve ortam da yapı yapmak için elverişli, ama bu tuğlalardan düzgün bir yapı yükseltebilmek için kullanılan ipin yerini alacak örgüt çizgisi ve yapının sınırlarını belirleyen iskelenin yerini alacak temel araç ne olacaktır?

Kürdistan koşullarında bu görevi görecek olan çeşitli araçlardan sözedilebilir. Biz de bir çok aracın bu amaçla kullanılacağını kabul ediyoruz ve kullanacağız da. Ama araçlar içinde temel ve tali rol oynayanların doğru bir ayırımını yapmak ve temel olanı doğru belirleyerek devrimci yapıyı onun etrafında şekillendirmek gerekir. Bu konuda Kürdistan koşulları bakımından siyasal bir gazetenin rolünü ele alalım ve bu aracın durumunu kısaca inceleyelim.

Her şeyden önce, sömürgecilik koşullarında tamamen illeegal bir faaliyet olan devrimci siyasal bir gazetenin çeşitli zorluklarını hesaba katmasak bile, böyle bir gazetenin, kendi dilinde yeterince okuyup-yazamayan, çok geri bir kültürel yapıya sahip olan ve okuma-yazma

oranı çok sınırlı bulunan Kürdistan toplumunda, geniş hak kitlelerine hitap edemeyeceği ve ancak sömürgeci kültürle haşır-neşir olmuş çok sınırlı bir kesime sesleneceği ve böylece kitleler içinde amaçlanan devrimci siyasal ajitasyonu yeterince yapamayacağı açıktır. Yine ulusal kurtuluş mücadelesinin temel güçlerinden en büyüğünü oluşturan geniş köylü yığınlarına bir gazete ulaştırmak üzere örgütlenen devrimci güçlerin, azgın sömürgeci terör koşullarında bu görevlerini yerine getirebilmeleri için kendilerini başka araçlarla korumaları ve başka yöntemlere göre hareket etmeleri gerektiği, ve böyle devrimci örgütlerin gazete etrafında değil, başka araç etrafında ve değişik biçimlerde şekilleneceği açıkça ortadadır. Bunlara diğer bir çok husus da eklenebilir. Demek ki, Kürdistan koşullarında siyasal bir gazete belli ölçüde bir siyasal ajitasyon aracı olsa da, temel siyasal ajitasyon ve devrimci örgütlenme aracı olamaz, tali düzeydeki rolünü de ancak temel araca bağlı olarak ve onun gelişmesi oranında oynayabilir. Gösteri, radyo yayını vb. gibi araçların da bu konuda temel bir araç olamayacakları açıktır. Bunlar, devrimci örgütlenmenin bir aracı değil; daha çok devrimci örgütlerin uyguladıkları mücadele biçimleridir. Ve siyasal ajitasyonu gerçekleştirmedeki tali rollerini de ancak temel araca bağlı olarak ve onun geliştirdiği olanaklar içinde yerine getirebilirler.

Bize göre, yukarda ortaya koymuş olduğumuz sorunun cevabı, amaçlanan görevleri gerçekleştirebilmenin temel aracı, Kürdistan koşullarında, en genel biçimiyle silahlı mücadele olabilir. Ancak silahlı mücadele etrafında ve bunu uygulayarak devrimci örgütler kurulabilir, korunabilir, gelişebilir ve çelikleşebilir; kitleler içinde siyasal ajitasyon ancak bu temel araçla geliştirilebilir ve kitleler ancak bu yöntem içinde devrimci siyasal eyleme kaldırılabilir. Gazete, gösteri, vb. gibi diğer araçlar, ancak silahlı mücadeleye bağlı olduklarında ve onunla desteklendiklerinde devrimci ajitasyonu gerçekleştirme rolü oynayabilirler. Önceki cümlelerimizle bağlılık içinde hemen belirtelim ki, Kürdistan koşullarında ajitasyon, propaganda ve örgütlenmenin temel aracı olarak en genel biçimiyle silahlı mücadeleyi belirlediyssek, bu, işe en gelişmiş silahlı mücadele biçimleriyle başlanacağı anlamına gelmez. Böyle bir düşünce hem saçmadır ve hem de somut pratikten tamamen uzaklaşmak olur. Kürdistan koşullarında ulusal kurtuluş mücadelesinin hemen bir gerilla savaşı ya da düzenli savaş biçiminde başlamayacağını, devrimci mücadeleyle uzaktan-yakından uğraşan

herkes bilir. Bu nedenle, biz, ulusal kurtuluş mücadelesini böyle gelişmiş savaş düzeyine ulaştırmak için işe silahlı propaganda ile başlaması gerektiğini, ajitasyon, proganda ve örgütlenme görevlerinin başarılmasının temel aracının silahlı propaganda olacağını, devrimci yapının yaratılmasında temel iskele görevini silahlı propagandanın göreceğini belirtiyoruz.

...

Kürdistan koşullarında silahlı propaganda, sadece bir ajitasyon ve propaganda aracı değil, aynı zamanda bir örgütlenme aracıdır da. Çeşitli düzeylerde parti örgütleri, ancak bu temel yönetime bağlı olarak kurulabilecek ve bu yöntemi uygulayarak kendilerini koruyabileceklerdir. Ülke çapında silahlı propaganda yaygınlaştırıldıkça, buna bağlı olarak parti örgütleri de yaygınlaşacaktır. Diğer bir yöntemi temel olarak Kürdistan koşullarında devrimci parti örgütleri yaratmayı düşünmek ancak kişinin kendini aldatması (ya da devrimcilikten kaçması) olabilir, silahlı propaganda temelinde kurulan parti örgütleri, buna dayanarak kendi kollarını çeşitli alanlara uzatabilir, bu temelde korunmak üzere değişik görevleri yürüten parti sorumlulukları oluşturabilirler. Silahlı propaganda temelinde üzerlerine yönelen düşman saldırılarını etkisizleştiren parti örgütleri, kitleler içinde siyasal çalışmayı ve örgütlenmeyi yaparak kendilerini geliştirebilir, çelikleştirebilir ve adına layık bir parti örgütü haline gelebilirler. Böyle bir çalışmayı başaramayan ve hatta bundan kaçınan örgütlerin, Kürdistan koşullarında devrimci bir partinin örgütleri, komiteleri olamayacağı, devrimi mücadeleyi geliştiremeyeceği ve hatta devrimci bir güç olarak varlığını bile yaşatamayacağı şimdiden açıkça belirtilebilir.

Kürdistan koşullarında devrimci örgütlerin kurulup korunması, geliştirilmesi, çelikleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, silahlı propagandanın temel bir araç olarak kullanılmasına yakından bağlıdır. Kendi varlığına yönelen ve devrimci çalışmalarını engelleyen işkenceci, ajan, muhbir ve hain kesime karşı kendini korumada, halkın siyasal gelişmesini engeleyen güçlerin etkisizleştirilmesinde, devrimci örgütler, kitlelerin öncüsü olarak silahlı mücadeleyi kullanmak durumundadırlar. Bu genel olarak böyledir; elbette parti örgütlerinin görevi salt bununla sınırlı değildir ve bu temelde diğer parti çalışmalarını da yapmak durumunda olacaklardır. Bu bakımdan, silahlı propaganda partinin örgütlenmesinde ve genel olarak örgütsel çalışmalarda bir

iskele görevini görecektir. Her düzeyde bu inşa edildiğinde ve bu temelde devrimci mücadele geliştirildiğinde, öyle bir mücadelenin yönetici çekirdekleri, her alanda ve her düzeyde örgütlenmiş parti örgütleri olacaklardır. Ve böyle denenmiş devrimci örgütlerin arasında yaratılacak ilişki ağı ile parti bütünlüğü sağlanacak, bunların toplamı ile Kürdistan'da güçlü bir parti örgütlenmesi gerçekleştirilecektir. Yine her alanda yaratılacak ve geliştirilecek silahlı gruplar, geleceğin halk ordusunun yönetici çekirdikleri olacaklardır. Silahlı propaganda temelinde bilinçlendirilen ve cesaretlendirilen kitleler, çeşitli biçimlerde mücadeleye katkıda bulunabilmek için kurtuluş güçleri etrafında ve mücadele içinde birleşeceklerdir; bu, kitlelerin ulusal kurtuluş uğrunda örgütlenmesi olacak, bu temelde çeşitli kitle örgütleri, ulusal kurtuluş örgütleri yaratılıp geliştirilecektir.

Demek ki, Kürdistan koşullarında bir ulusal kurtuluş mücadelesi geliştirebilmek için, başlangıçta, hem parti örgütlerinin korunması, geliştirilmesi, çelikleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında ve hem de kitlelerin bilinçlendirilmesi, örgütlenmesi ve eyleme çekilmesinde temel araç olarak silahlı propagandanın uygun alanlarda, ustaca ve başarıyla uygulanması gerekmektedir. Silahlı propaganda temelinde denenip çelikleşecek devrimci örgütler ulusal kurtuluş mücadelesinin yönetici örgütleri olabilecekler ve yine bu temelde bilinçlenip pişecek ve örgütlenecek olan halk kitleleri ulusal kurtuluş mücadelesinin yürütücü gücü olabilecektir. Böyle bir gelişme ortaya çıktığında, ulusal kurtuluş mücadelesi daha gelişmiş bir savaş düzeyine yükselebilecek, silahlı propaganda temelinde ve her alanda yapılan çalışmalar böyle bir savaşın hazırlıkları olacaktır. Bu durumu, Rusya koşullarında bir cümle ile Lenin şöyle tanımlar: "Bir gazete çevresinde kurulacak olan örgüt, buna katkıda bulunanların (sözcüğün geniş anlamıyla, yani gazete için çalışanların tümünün) örgütü, her şeye, devrim dalgasının "alçalış" dönemlerinde partinin onurunu, saygınlığını ve yürekliliğini korumaktan, ulus çapındaki silahlı ayaklanmayı hazırlamaya, zamanını saptamaya ve gerçekleştirmeye kadar her şeye hazır olacaktır."⁽²⁴⁾

Yapığımız bu aktarma, Hareketimizin örgütsel strateji ve taktiğinin ne olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizin her militanı, nasıl ki, siyasal-askeri stratejik ve taktik anlayışa ulaşmak zorunda ise, aynı şekilde bu örgütsel strateji ve taktiğe de ulaşmak zorundadır.

Örgütsel faaliyete yabancı anlayışlara, özellikle de örgütlenmeyi

tasfiyeye ilişkin anlayışlara karşı çok büyük bir öfkeyle karşı durmak ve buna karşılık, örgütlenme faaliyetlerinin yaratılmasına ve geliştirilmesine, örgütlü çalışma düzeninin pekişmesine yönelik güçlü bir istek ve çaba yaratmak gerekmektedir. Daha önce de vurguladığımız gibi, militanlar bugün, kişilerin belirleyici tarihsel rollerini Kürdistan'da oynamakla karşı karşıyadırlar. Bu rol, aynı zamanda, militanların örgüt konusundaki rollerini oynayabilmelerine, Kürdistan devriminde örgütlenmenin önemini görebilmelerine ve büyük örgütçüler haline gelebilmelerine de indirgenebilir. Yani, militanların oynayacakları tarihi rol kendisini örgütsel alanda gösterecektir. Bu açıdan da Sverdlov tipi örgütçüler haline gelinmelidir ve Kürdistan'ın Sverdlov'ları ortaya çıkmalıdır.

Örgütlenme alanında atılan adımlar sonucu doğal ki artık eylem noktasına gelinecektir. Yani, daha önce belirtilen özellikler bir kişide somutlaştığında ortaya eyleme hazır bir kadro tipi çıkar. Elbette ki, teorik donatım, program hedefleri, politik çizgi ve buna uygun örgüt de bir bütün olarak eyleme kalkmak için gerçekleştirilmektedir. Bir kez bu noktaya ulaşıldıktan sonra da eyleme geçmek zorunludur.

Açık ki, hareket olarak henüz örgütlü bir eylem noktasına ulaşabilmiş, böyle bir eyleme girişmiş değiliz. Gelinecek noktada, buna ulaşmanın hazırlıkları sonuç aşamasına gelmiş bulunmaktadır. Bununla belirtmek istediğimiz: Partimizin henüz, onbinlerce insanı ülke sathında örgütlenme konumuna ulaşma çabaları içerisinde olduğudur. Yıllardır süren bütün bu hazırlıklar, güçlü ve doğru bir eyleme kalkmak içindir. Elbette ki, bu herhangi sıradan bir eylem değil, döneme denk düşen; kitlelerin içerisinde bulunduğu duruma uygun; devrimci teori, program ve politik çizginin gereklerini yerine getiren ve devrimci örgütün kaldırabileceği bir eylemdir. Bugün temel olarak üzerinde durulan faaliyet örgütlenmedir. Ancak, örgütlenme salt kendi başına, diğer eylemlerden bağımsız bir olay değildir. Onlarla içiçe gelişen ve amacı daha da güçlü bir eyleme ulaşmak olan bir olaydır.

Peki, sözü edilen eylem nedir ve nasıl izah edilmelidir?

Aslında eylem, bütün gelişkin özelliklerin biraraya gelmesi, bir başka deyişle, sayılan bütün gelişkin özellikleri kendisinde somutlaştırmış bir örgüt ve o örgütün militanının ulaştığı düzeydir. Yani, artık o, çalışan ve eylem geliştirebilen bir mekanizma haline gelmiştir. Tıpkı rayların üzerinde akıp giden bir lokomotif gibi.. Elbette ki böyle bir

özelliği ancak, dar ve profesyonel devrimcilerden kurulu bir örgüt gösterebilir. Böyle bir örgütlenmenin halkın düşmanlarını devirmek ve halk kurtuluşu götürmek için gerçekleştirileceği ve bu doğrultuda faaliyet yürüteceği açıktır. Bir başka deyişle o, parti programını hayata geçirecek bir örgütlenme olacaktır. Bu örgütlenme düşmanın varlığına son verme anlamında yıkıcı, halkı örgütleyip , mücadeleye seferber etme anlamında da yapıcı; yani esnek bir örgütlenmedir.

Yaratılan örgütlenme eyleme yolaçacak ve bu noktada ikinci adımı da atarak eyleme geçmiş örgüt olacaktır. Bu militanlar düzeyine indirildiğinde, arı gibi çalışan bir militan tipi demektir. Örneğin; Babuşkin tarzında çalışan bir eylemci tip demektir. Lenin, Babuşkin'i işçi sınıfının yetiştirdiği en büyük eylem adamı olarak tanımlar ve bir eylemci olarak onu örnek gösterir.

Parti programında, sömürgeciliğin yıkılması, ortaçağ kalıntılarının temizlenmesi ve bunun yerine bağımsız ve demokratik bir ülkenin yaratılması sorunları açık bir şekilde belirtilmiştir. Fakat, böyle bir hedefi olanaklı kılacak örgüt ve eylem biçimleri hangileri olacaktır, yani bu hedefe hangi tip örgüt ve eylemlerle ulaşılabilecektir? İşte bir militanın üzerinde kafa yoracağı ve pratikte hayat kazandıracığı sorunlar bunlardır. Elbetteki ki, temel bir araç olarak parti aygıtı bulunmaktadır, ama yalnızca bununla, yani profesyonel devrimciler örgütüyle amaca ulaşılabilir mi? Açık ki, hayır! Bunun yanısıra kitlelere gitmek, onları örgütlemek de gereklidir. Bir eylemci bu hedefin üzerine yürüyendir. Örgütlenmenin kendisini kitlelere taşıması dönemi, militan örgütün ve militanların eyleminin giderek kitle örgütlenmesi ve kitle eylemleriyle kaynaştırılması dönemidir. Yani, Babuşkin'in niteliklerine sahip güçlü eylem adamlarının belirginleştiği dönemdir.

Genel kurmaylık var, fakat ordusu yok! Genel kurmaylık parti, ordu ise halktır ve halk henüz örgütsüz bir durumdadır. Açık ki, böyle bir durumda genel kurmaylığın rolünü oynayabilmesinden söz edilemez. Genel kurmaylık, örgütlü bir ordunun varlığını da gerekli kılar. Örgütlü bir ordu olmadan, tam anlamıyla bir genel kurmaylıktan da söz edilemez. Bizim halkımız tam anlamıyla örgütsüz bir durumdadır ve bunu parçalamanın yolu yukarıda değindiğimiz çalışmaların hayata geçirilmesini zorunlu kılar. Toplumun çeşitli sınıf ve tabakaları arasında örgüt çalışması yapılmalı, en başta da işçiler ve köylüler örgüt çatısı altında birleştirilmelidir. Çizilen askeri örgütlenme stratejisinin gereksin-

melerine göre, köylüler askeri örgütlenme içerisine alınmalıdır. Diğer taraftan, partinin içinde bulunduğu evreye uygun olarak, başlangıçta azar azar, giderek çoğalarak mücadeleye en erkenden çekilebilecek büyük bir kadro potansiyelini oluşturan gençlik kesimi vardır. Bu kesime uygun yaklaşılmalı, köylü ordusu askeri çizgiye uygun bir biçime getirilirken, gençlik ordusu ise, yurtseverler ordusuna dönüştürülmeli ve partinin potansiyel ana kaynaklarından biri olarak işler hale getirilmeli, yani yurtsever gençlik hareketi geliştirilmelidir. Büyük eylem alanlarından birisi de, partinin işçilere doğru genişletilmesidir. İşçiler arasından kadrolar çıkarılmalıdır. Onların ister ekonomik, ister demokratik ve isterse olanaklı başka biçimlerindeki hertürlü mücadelesi, ulusal kurtuluş mücadelesinin gereklerine uygun bir tarzda geliştirilmelidir. Ayrıca varolan diğer toplumsal sınıf ve tabakalar -esnaf, kadınlar, memurlar vs. - uygun araçlarla ve kendi özgül problemleri temelinde örgütlenmelidir ve bu temelde eyleme çekilmelidir.

Evet, kadrolar, tüm bu kesimler arasında çalışacak ve bunları örgütlenme içerisine çekeceklerdir. Tüm bu örgütler de içiçe ve temel parti örgütü etrafında toplanmalıdır. Böylece parti, bu duyurgaları vasıtasıyla her alana ulaşabilecek ve hem genişliğine, hem de derinliğine bir örgütlenme gerçekleştirebilecektir. Elbette ki bu, kolay gerçekleşecek bir görev değildir. Azgın sömürgeci terör altında en kısıt olanaklarla gerçekleştirilebilecek olan bu örgütlenmelerin büyük zorluklar pahasına ve bu zorluklara göğüs gererek gerçekleştirebileceği gerçeği, bizim kısa süreli devrimci direniş pratiğimizden de çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Daha henüz politik bir hareket haline gelmeden, bağımsız bir grupken düşman en azgın bir biçimde bu hareketin temsilcileri üzerine saldırmıştır. Elbette ki, milyonların kendisine karşı örgütlendirildiği bu süreçte daha da vahşi bir biçimde saldıracak ve bu saldırısını sürekli kılmaya çalışacaktır. İşte militanlar böylesine azgın bir saldırı ortamında örgütlendirme faaliyetlerini sürdürecektir.

Bu azgın karşı-devrimci teröre karşı militanlar ne yapacak, nasıl davranacaklardır? Açık ki, onlar da daha ilk andan itibaren, karşı-devrimci teröre karşı kitlelerin yani halkın devrimci şiddetini dayatacaklardır. Başka türlü, parti programını hayata geçirebilmek ve bu programının zaferini sağlama yolunda ilk adımları atabilmek mümkün değildir. Düşman, en azgın terör uygulamalarıyla kitleleri susturmuş ve onlar arasında kendi duyurgalarını hakim kılmıştır. Bugün çeşitli

ajan şebekeleri ağ gibi her tarafı sarmış ve bu ağ, düşman aleyhindeki faaliyetlere karşı yoğun olarak kullanılmaktadır. Düşmanın bu alandaki hakimiyetine son verecek ve onun duyurgalarını parçalayacak olan devrimci bir örgütlenmedir. Ancak devrimci örgütün uygulayacağı bir devrimci terör düşmanın bu alandaki hakimiyetine son verebilecektir. Düşmanın bu konuda binbir tuzak geliştireceği ve bunları sürekli hareketin önüne bir engel olarak dikmeye çalışacağı açıktır. O halde, eylem geliştirirken buna karşı da uyanık olmak gereklidir.

Örgütlenme, kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilmek için, düzgün yürümek ve işlemek zorundadır. Bunun için de devrimci şiddet kullanma gereksinimi vardır. Kitlelere biraz da böyle, yani düşmana karşı devrimci şiddet kullanılarak yaklaşılacaktır. Ancak, bunda başarısızlığa uğramamak hayati önemdedir. Şu bir gerçektir ki, devrimci mücadele düşmanın oyunlarını ve çabalarını boşa çıkara çıkara ilerler. Bu neyi gerektirir? Bu, örgütsel bir yaşamın içine girmeyi ve giderek milyonların örgütlenilip eyleme kaldırılmasını, basitten karmaşığa doğru, gizli örgütlenmeden açık örgütlenmeye kadar tüm örgüt biçimlerinin kullanılmasını gerektirir. Tüm bunları da içiçe yaşayacak olan militandır ve bütün bu faaliyetleri o yürütecektir.

Militan son derece gelişmiş özelliklere sahip olmak zorundadır. Herşeyden önce bu türden zor koşullar altında gösterilmesi gereken çaba, ancak olağanüstü kişilerden beklenebilecek bir çabadır. Alelade, sıradan bir kişi bu ortamda iş yapamaz. Bu ortamda bir militanın iş yapabilmesi için, çok çeşitli özelliklerin yanısıra, canlı yaşamdan edindiği özelliklere de gereksinimi vardır. Bu özelliklerin kazanılması yolunda Partimizin kısa geçmiş tarihi son derece öğretici ve tarihsel derslerle doludur. Ulusal kurtuluş mücadelesinin geliştirilmesi yolunda tüm yctenek ve inançlarını seferber eden, başta direniş şehitleri olmak üzere, Parti kadrolarının bugüne kadar sergiledikleri özellikler, çok iyi özümsemesi gereken ve militanlaşma yolunda tüm kadroların kendilerine maletmek zorunda oldukları özelliklerdir. Evet, Hareketimizin bugüne kadarki militan direnişçi geleneği ve bu geleneğin yaşatıcıları olan devrim şehitlerimizin ortaya koydukları kişilik; Kürdistan'da devrimci militanların ulaşmak zorunda oldukları tüm özellikleri açıkça ortaya sermiştir. Bugüne kadar, düşmana karşı kıyasıya ve soylu bir mücadele içinde şekillenen ve pekişen bu kişilik yaşatılmak ve pratik içerisinde daha da zenginleştirilmek zorundadır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- (1) Engels, Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, S : 21
- (2) age, s : 275.
- (3) Engels, Tarihte Zorun Rolü, s : 51.
- (4) İlkel Topluluk, Köleci Toplum, Feodal Toplum, s : 136.
- (5) S. Özel Sayı : 3, İdoloji ve Politika Nedir, Nasıl Ortaya Çıkmıştır, s : 30 - 31.
- (6) M. Doğan, Toplu Yazılar, s : 14 - 15
- (7) Örgütlenme Üzerine, s : 31 (S.Yayınları).
- (8) S.Özel Sayı : 3, İdoloji ve Politika Nedir ve Nasıl Ortaya Çıkmıştır s : 34 - 35
- (9) Marx - Engels, Din Üzerine, s : 153 - 154.
- (10) Örgütlenme Üzerine, s : 38 (S.Yayınları).
- (11) age, s : 63.
- (12) Engels, Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, s : 12.
- (13) Lenin, Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı , s : 23.
- (14) Lenin, Ne Yapmalı, s : 150.
- (15) age. s : 153 - 154.
- (16) Devrimci Mücadelede Küçük-Burjuvazi ve Küçük Burjuvazinin Rolü Üzerine, S.Yayınları, s : 44 - 45
- (17) Örgütlenme Üzerine. S.Yayınları, s : 70 - 71.
- (18) age, s : 84 - 85.
- (19) Stalin Leninizmin Soruları, s : 71 - 72.
- (20) age, s : 73.
- (21) age, s : 73 - 74.
- (22) Stalin, Kadrolar Meselesi, s : 11
- (23) Lenin, Örgütlenme Üzerine, s : 131 - 136 (Sır Yayınları)
- (24) Örgütlenme Üzerine, s : 211 - 219 (S.Yayınları).

“Bağımsız ve gelişmiş toplumlar ve uluslarda kişilikler genellikle oturmuş bir yapıda; sınıf ve ulus kişiliği gelişmiş boyuttadır. Belli bir kuramsal temelde herkes ne yaptığını, neye hizmet ettiğini iyi bilir ve rolünü kendi toplumsal ve ulusal çıkarlarına uygun olarak oynar. Dolayısıyla, bu toplumlarda ve uluslarda normal gelişme dönemlerinde kişiliğin güçlü bir rol ile ortaya çıkması gereği kendisini fazla dayatmaz. Fakat bizim gerçekliğimizde, ulusal ve toplumsal konulardaki yabancılaşma ve çarpıklığın, sınıfsal ve ulusal düzeydeki kişiliğin, bırakalım kendisi için olumlu düşünce geliştirmesine, tam tersine olumsuzlukta derinleşmesi ve işbirlikçilik, inkârcılık ve uzlaşma düzeyinin daha çok gelişmesine yol açmış olması, Kürdistan somutunda, dünyanın herhangi bir ülkesinde olduğundan çok daha fazla kişiliğin rolünü öne çıkarmakta ve belirleyici bir konuma yükseltmektedir. Madem ki, maddi yapı ve yaşanan gerçekler, yani kişiliğin dayandığı ulusal; toplumsal ve ekonomik koşullar bu kadar elverişsiz bir durumdadır; o halde, bu elverişsiz gerçekliği aksi bir kutupta, güçlü bir kişilikle yaşama gereği de kendisini ortaya çıkaracaktır.

İdeolojik, politik, kültürel, ulusal vs. birçok düzeydeki geriliğin aşılması ancak büyük kişiliklerin ortaya çıkması olayı ile gerçekleştirilebilecektir. Bu anlamda da, Kürdistan’da kişilik sorunu başka herhangi bir ülkede olduğundan daha fazla yüklü bir durumdadır.”